

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
НА
ИНТЕГРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2 ЗА
ПЕРИОДА 2021-2027 г.

Януари 2021 г.

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002.0005 Бюджетна линия на сектор „Стратегическо планиране и програмиране“, финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014–2020.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	Въведение	11
1.1	Обща информация.....	11
1.2	Нормативна рамка за ЕО	12
1.3	Методически подход за изготвяне на ЕО	13
2	Визия, стратегически приоритети, специфични цели и обхват на ИТСП на СЗР.....	14
2.1	Визия на ИТСП на СЗР	15
2.2	Стратегически приоритети на ИТСП на СЗР.....	15
2.3	Обхват на ИТСП на СЗР	32
2.4	Времева рамка	33
3	Връзка на ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми	33
3.1	Основни стратегически документи на ЕС	34
3.1.1	Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.....	34
3.1.2	Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)	35
3.1.3	Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата	36
3.1.4	План за действие относно кръговата икономика.....	37
3.2	Национални стратегии, програми и планове.....	38
3.2.1	Национална програма за развитие: България 2030.....	38
3.2.2	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие	39
3.2.3	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор	40
3.2.4	Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.....	41
3.2.5	Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г).....	42
3.2.6	Планове за управление на речните басейни.....	42

3.2.7	Планове за управления на риска от наводнения.....	44
3.2.8	Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.	46
3.2.9	Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.	48
3.2.10	Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)	49
3.2.11	Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.....	50
3.2.12	Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година.....	53
4	Състояние на околната среда	54
4.1	Въздух и климат	54
4.1.1	Климат.....	54
4.1.2	Качество на атмосферния въздух	57
4.2	Води.....	59
4.2.1	Повърхностни води.....	59
4.2.2	Подземни води	84
4.3	Почви и земеползване.....	98
4.4	Ландшафт.....	104
4.5	Биологично разнообразие.....	108
4.5.1	Флора и фауна	108
4.5.2	Защитени територии	110
4.5.3	Защитени зони.....	111
4.6	Културно-историческо наследство.....	112
4.7	Материални активи	113
4.8	Население, човешко здраве	122
4.8.1	Демографска характеристика на района.....	122
4.8.2	Болестност, заболяемост и умиряния по причини	127
4.8.3	Здравеопазване	130

4.8.4	Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда.....	132
4.8.4.1	Рискови фактори, свързани с околната и трудовата среда	132
4.8.4.2	Демографски и социални фактори	143
4.8.4.3	Рискови фактори, свързани с начина на живот	148
5	Евентуално развитие без прилагането на ИТСП на СЗР	148
5.1	Въздух и климат	148
5.2	Води.....	148
5.3	Почви.....	149
5.4	Ландшафт.....	149
5.5	Биологично разнообразие.....	149
5.6	Културно-историческо наследство.....	150
5.7	Материални активи	150
5.8	Население, човешко здраве	150
6	Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати	151
6.1	Ландшафти и територии от интерес за Общността	151
6.2	Ландшафти и територии с национален защитен статут	155
6.3	Зони за защита на питейните води	162
6.3.1	Повърхностни води.....	162
6.3.2	Подземни води	164
6.4	Води за рекреация	166
6.5	Зони за опазване на стопански ценни водни организми	166
6.6	Уязвими зони.....	170
7	Съществуващи екологични проблеми	171
7.1	Въздух и климат	171
7.2	Води.....	172
7.2.1	Повърхностни води.....	172
7.2.2	Подземни води	173

7.3	Почви.....	173
7.4	Ландшафт.....	174
7.5	Биологично разнообразие.....	175
7.6	Културно-историческо наследство.....	176
7.7	Материални активи.....	177
7.8	Население, човешко здраве.....	177
8	Цели на опазване на околната среда.....	177
8.1	Цели на опазване на околната среда на международно равнище.....	177
8.2	Цели на опазване на околната среда на национално равнище.....	182
9	Въздействия върху околната среда.....	193
9.1	Оценка на въздействията на ниво Стратегически приоритети и специфични цели.....	193
9.2	Оценка на въздействията на ниво Специфични цели, цели, дейности и мерки.....	203
9.2.1	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 Повишаване на инвестиционната активност.....	203
9.2.2	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.....	209
9.2.3	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение.....	221
9.2.4	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Инвестиране в здравна, социална и културна инфраструктура и по-добър достъп до здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт.....	232
9.2.5	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Транспортна и цифрова свързаност.....	241
9.2.6	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда.....	251
9.2.7	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда.....	261
9.2.8	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.....	264
9.3	Обобщение на въздействията.....	271
9.3.1	Въздух и климат.....	272
9.3.2	Води.....	274

9.3.3	Почви.....	275
9.3.4	Ландшафт.....	276
9.3.5	Биологично разнообразие	277
9.3.6	Културно-историческо наследство	278
9.3.7	Материални активи.....	279
9.3.8	Население, човешко здраве.....	280
9.4	Трансгранично въздействие.....	285
10	Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от ИТСП на СЗР.....	289
10.1	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП на СЗР.....	289
10.2	Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП на СЗР	289
10.2.1	Въздух и климат.....	289
10.2.2	Води.....	290
10.2.3	Почви.....	291
10.2.4	Ландшафт.....	291
10.2.5	Биологично разнообразие	291
10.2.6	Културно-историческо наследство	292
10.2.7	Материални активи.....	292
10.2.8	Население, човешко здраве.....	292
11	Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу- хау.....	292
12	Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на СЗР.....	295
13	Заклучение	297
14	Приложения	299

Списък на фигурите

Фигура 1. Обхват на СЗР	33
Фигура 2. Схема на климатичните области.....	55
Фигура 3. Почвена карта на СЗР	100
Фигура 4. Ландшафтно райониране на България (по Петров, 1997).....	105
Фигура 5. Разпространение на видовете растения и гъби от ЧКБ.....	109
Фигура 6. Разпространение на видовете животни от ЧКБ.....	110
Фигура 7. Защитени територии по ЗЗТ	111
Фигура 8. Защитени зони по ЗБР	112

Списък на таблиците

Таблица 1 - Рейтинг матрица (матрица на оценките)	14
Таблица 2 - Основна заетост на територията по области.....	98
Таблица 3 - Раждаемост по области в Северозападен регион.....	124
Таблица 4 - Смъртност по области в Северозападен регион	125
Таблица 5 - Естествен прираст на 1000 души от населението в СЗР – 2018 г.....	126
Таблица 6 - Новооткрити злокачествени заболявания в СЗР за периода 2016-2018 г. (на 100 000 жители)	128
Таблица 7 - Регистрирани хронични заболявания през 2018 г. в СЗР.....	129
Таблица 8 - Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в СЗР	162
Таблица 9 - Състояние на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в СЗР	164
Таблица 10 - Състояние на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ДРБУ, попадащи в СЗР.....	167
Таблица 11 - Индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда	295

АБРЕВИАТУРИ

Абревиатура	Дефиниция
АИС	Автоматична измервателна станция
АНКПР	Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие
БД	Басейнова дирекция
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГОП	Горни оценъчни прагове
ДОАС система	Модел автоматична измервателна станция
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗВ	Зони за защита на водите
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИН	Културно-историческо наследство
МАС	Мобилни автоматични станции

Абревиатура	Дефиниция
МДК	Максималната допустима концентрация
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
НЕМ	Национална екологична мрежа
НДСООС	Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Р България
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НКИЗ	Национална компания "Индустриални зони" ЕАД
НКЦ	Недвижими културни ценности
НСМСП	Националната стратегия за МСП
ОС	Оценка за съвместимост
ПГ	Парникови газове
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПОО	Професионално образование и обучение
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите

Абревиатура	Дефиниция
РЛ	Районна лаборатория
РП	Региони за планиране
СГН	Средногодишна норма
СДН	Средноденонощна норма
СЕО	Стратегическа екологична оценка
СЗР	Северозападен регион
СКОС	Стандарт за качеството на околната среда
СМВТ	Силномодифицирано водно тяло
СПП	Стратегическо планиране и програмиране
ЧКБ	Червена книга на Р България
САФ	Обща рамка за оценка
СО	Въглероден оксид
NO ₂	Азотен диоксид
O ₃	Озон
SO ₂	Серен диоксид
ФПЧ ₁₀ (PM ₁₀)	Фини прахови частици с размер под 10 микрона

1 Въведение

1.1 Обща информация

За регионите за планиране от ниво 2 се разработват интегрирани териториални стратегии за развитие в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие. Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 се приемат от Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството след одобрението им от съответните регионални съвети за развитие.

Настоящият документ представлява Екологична оценка по Договор №РД-02-29-233/30.12.2020г., сключен между Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), в качеството му на Възложител, и „ЕФ СИ ДЖИ ПОВВИК“ ЕАД, в качеството му на Изпълнител, за изпълнението на обществена поръчка с предмет: „ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2“. Финансирането на обществената поръчка ще се осигури в рамките на Бюджетна линия с регистрационен номер BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор „Стратегическо планиране и програмиране“ (СПП), Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“. Интернет адресът на Единния информационен портал е: www.eufunds.bg/bg, а интернет адресът на ОПРР 2014-2020 г. е: www.bgregio.eu.

ИТСП на СЗР попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и очертава рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения, които се отнасят към позиции на Приложение № 1 и Приложение № 2 на ЗООС, предвид което, на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по задължителна екологична оценка (ЕО).

Стратегията ще бъде одобрена от Министерския съвет на Република България, предвид което, на основание член 4, т. 1 от Наредбата за ЕО, както и чл. 4, т. 2 от същата наредба във връзка с чл. 10, ал. 2, т. 4 от ЗООС, компетентен орган за провеждане на процедурата по ЕО е Министерът на околната среда и водите.

Регионалният съвет за развитие на Северозападния регион е органът, който ще следи за прилагането на стратегията.

Процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури за изготвяне и одобряване на ИТСП. Екологичната оценка на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 - 2027 г. се

извършва едновременно с изготвянето ѝ. Становището по екологична оценка е задължително условие за последващото одобряване на ИТСП. Органите, отговорни за одобряване и прилагане на стратегията е необходимо да се съобразяват със становището по ЕО и с поставените в него условия, мерки и ограничения.

Съгласно чл.19а от Наредбата за ЕО е изготвено Задание за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО. Заданието е предоставено за консултации съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО на всички заинтересовани страни, определени в посочената по-горе схема. Получените в резултат на консултациите по Заданието становища са съобразени при изготвяне на настоящият доклад за екологична оценка на ИТСП на СЗР 2021-2027 г.

1.2 Нормативна рамка за ЕО

Съгласно писмо изх. № ЕО15/01.06.2020 г. на Компетентния орган (МОСВ), ИТСП на Северозападен регион попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по екологична оценка (ЕО). Съгласно чл. 82, ал. 1 от ЗООС процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури по изготвяне на планове/измененията на планове и завършва преди тяхното одобряване.

ЕО се разработва в съответствие с разпоредбите на Директива 2001/42/ЕО,¹ транспонирана в националното законодателство с Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г).

В допълнение, ЕО се съобразява със следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО;
- Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г.,

¹ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда.

разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България;

Списъкът с ключови документи, свързани с процеса по изготвяне на ЕО, е представен в следващото каре.

Каре 1: Ключова нормативна рамка

Законова рамка на България и съответните документи, свързани с процеса по ЕО

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – обн. ДВ, бр. 91/2002 г.;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – обн. ДВ, бр. 77 /2002 г.;
- Закон за водите – обн. ДВ, бр. 67/1999 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО), приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ, бр. 57/2004г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС) – обн. ДВ, бр. 73 /2007 г.

1.3 Методически подход за изготвяне на ЕО

В съответствие с член 5(4) от Директива 2001/42/ЕО е извършен процес на определяне на обхвата на екологичната оценка, за да се вземе решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за ЕО. Съответно е разработено и съгласувано със съответните органи проектно-задание за обхват и съдържание на ЕО. Получените бележки и предложения са включени в актуализираното (окончателно) задание и са взети предвид при изготвянето на доклада за ЕО.

Методите и техниките, предвидени за оценка на околната среда и за изготвяне на доклада за екологична оценка, са тези, посочени в насоките и ръководствата, изброени в предходния раздел, и по-специално в следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на „ПОВВИК-ООС“ ООД със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България.
- Указания на МОСВ в отговор на уведомление и в резултат от консултации по

заданието за обхват на ЕО.

За да се позволи идентификация на взаимодействията между ИТСР на Северозападен регион и околната среда, ЕО включва преглед на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и ги оценява спрямо Стратегическите приоритети и специфичните цели на ИТСР, както и съответните цели, дейности и мерки, предвидени по тях.

Докладът за ЕО анализира и оценява вероятните значителни въздействия върху околната среда, включително вторични, кумулативни, синергични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия от прилагането на ИТСР на СЗР, които са разгледани по отделни компоненти (биоразнообразие, почви, води, въздух и др.)

За подобряване на екологичното качество на ИТСР на СЗР, въз основа на анализ са дадени препоръки за смекчаване на въздействието на ИТСР на СЗР, включително мерки за предотвратяване, намаляване или компенсиране на неблагоприятните въздействия.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в ИТСР на СЗР Специфични приоритети, цели и дейности се обобщава в рейтинг матрица, като се използват следните обозначения:

Таблица 1 - Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от положително въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от отрицателно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни оценката на въздействието е невъзможна

В допълнение към тази матрица се извършва качествено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия в резултат от Стратегическите приоритети, специфичните цели, целите, мерките и дейностите, заложените в ИТСР на СЗР, както и предложените смекчаващи мерки. Като част от ЕО са предложени и мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСР на СЗР.

2 Визия, стратегически приоритети, специфични цели и обхват на

14

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

ИТСР на СЗР

2.1 Визия на ИТСР на СЗР

Приетата визия, която определя рамката за реализация на Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северозападен регион (Регионалната схема за пространствено развитие на СЗР), поради своя дългосрочен характер остава непроменена от заложената визия в Регионалния план за развитие 2014-2020 г. и е следната:

Северозападен регион преодолява същественото социално-икономическо изоставане и сериозните структурни и демографски проблеми чрез подходящи инвестиции в свързваща инфраструктура и укрепване на потенциала за растеж, създаващи предпоставки за догонващо развитие в национален и европейски мащаб.

2.2 Стратегически приоритети на ИТСР на СЗР

ИТСР на Северозападен регион, включва 3 основни приоритета за развитие на региона към които са формулирани специфични цели, както следва:

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика - постигането на този приоритет ще се извърши чрез привличане на инвестиции, които са основен фактор за развитие, реструктуриране и растеж на икономиката и чрез развитие и повишаване на конкурентоспособността на регионалната икономика чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и производства с висока добавена стойност чрез целенасочени инвестиции, както и усвояването на ресурсите по ефективен и устойчив начин.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Повишаване на инвестиционната активност

В рамките на това направление на въздействие основните дейности са насочени към:

- подкрепа за създаване на нови МСП. Подкрепата за МСП ще бъде съобразена, от една страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в Националната стратегия за МСП 2021-2027 (НСМСП)), а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област) в Северозападен регион, идентифицирани в НСМСП 2021-2027;
- подкрепа за различните подгрупи предприемачество - новостартиращи в приоритетни сектори, семейни предприятия, творчески индустрии, бързорастящи предприятия и други;
- осигуряване на възможност за привличане на стартъп компании;
- подкрепа за предоставяне на услуги, насочени към развитие на предприемаческата екосистема и подобряване на елементи на бизнес средата;

- създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална инфраструктура с оглед преодоляване на идентифицираните териториални дисбаланси, привличане на инвестиции в региона;
- изграждане и модернизиране на техническа инфраструктура за бизнес и предприемачество;
- изграждане на инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони;
- създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация.

Предвижда се реализирането на следните проекти за изграждане на индустриални зони, които ще бъдат допълнени в хода на изпълнението на ИТСР:

- изграждане и развитие на нови индустриални зони в общините Видин, Враца и Ловеч (подписани меморандуми с НКИЗ (Национална компания "Индустриални зони" ЕАД);
- разширяване на производствена зона Монтана и Технологичен парк Монтана;
- изграждане на индустриални зони в община Плевен (на територията на бившата рафинерия Плама и др.);
- проектиране и изграждане на индустриални зони със съпътстваща инфраструктура в градовете Червен бряг, Долна Митрополия и Левски;
- изграждане на инфраструктурата на бизнес зона „Тележене" на територията на гр. Ловеч, област Ловеч;
- изграждане стокова борса (тържище) и преработващо предприятие за селскостопанска продукция;
- разширяване на Северна промишлена зона - Видин (изграждане на ВиК, ел. захранване, пътни връзки, административна сграда, ИТ комуникации, околно пространство и др.);
- изграждане на индустриални зони Мездра и Криводол;
- и други.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика;

Основният фокус на този приоритет е развитие и повишаване на

конкурентоспособността на регионалната икономика чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и производства с висока добавена стойност чрез целенасочени инвестиции. Приоритетът трансформира на регионално ниво заявената основна цел на политика на правителството в Националната програма за развитие България 2030 - „Технологична трансформация“ чрез целенасочена и фокусирана правителствена подкрепа. В тази връзка се предвиждат следните дейности:

- създаване на високопроизводителна индустриална база чрез повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с по-висока технологична и интензивност на научните изследвания;
- развитие на развойната дейност (НИРД) и иновациите (а следователно - и с по-висока добавена стойност), което ще позволи осъществяване на структурни промени, насочени към по-висока добавена стойност;
- подкрепа за засилване на сътрудничеството между изследователските и научните институции и бизнеса, с акцент върху подкрепата на регионални иновационни екосистеми;
- насърчаване на дигиталната трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0;
- укрепване на връзките между регионалния бизнес и университетите и изследователските центрове;
- насърчаване на НИРД и иновациите с фокус върху кръговата икономика и дигитализацията;
- повишаване на ресурсната - и в частност енергийната - производителност, при следване на принципите на кръговата икономика;
- подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза.
- ще се предоставят възможности за развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси.

Наличието на уникални природни ресурси и културното наследство са важна част от специфичния потенциал на Северозападен регион. Усвояването на ресурсите по ефективен и устойчив начин е една възможност за развитието на региона и за стимулиране на регионалния икономически растеж и заетостта

ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

на природните ресурси

Целта е развитието на интелигентен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, като се гарантира повишаването на степента на устойчиво и ефективно използване на ресурсите в отрасъла.

Обхватът на дейностите и мерките за подкрепа включва:

- модернизиране и технологично обновяване на стопанства и инфраструктура в отрасъла;
- стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие за подобряване на ефективността на производството в сектора и повишаване на неговия потенциал за по-екологично производство на храни с по-малко ресурси, както и за развитие на веригата за създаване на стойност;
- ефективно управление на рисковете в земеделието и адаптирането му към климатичните промени;
- насърчаване развитието на биологичното земеделие;
- насърчаване земеделските производители да предоставят екологични услуги и услуги, свързани с климата.

Важни проекти, които се планират в подкрепа на тази приоритетна област в СЗР, са:

- Подкрепа на дейността на съществуващите научни организации в СЗР в селското стопанство - Институт по планинско земеделие и животновъдство - Троян, Институт за царевицата в Кнежа, Институт по лозарство и винарство и Институт по фуражи - Плевен, Институт по пчеларство - Ловеч, Научен център по бубарство - Враца и др.
- Изпълнение на комплексни програми от мерки за подобряване на състоянието и поддържане на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения на територията.
- Внедряване на системи за устойчиво управление на горите

ЦЕЛ 1.3.2. Развитие на устойчив туризъм

Уникалните природни ресурси на региона и знаковото културно-историческо наследство е валоризирано в различна степен в отделните части на региона и все още е слабо интегрирано в туристическа дейност с висока добавена стойност.

Като приоритетни дейности и мерки за развитие на туризма в региона се очертават:

- подпомагане на местния икономически потенциал за развитие на различни видове туризъм (културен, религиозен, СПА, познавателен, еко и приключенски, селски туризъм) чрез развитието на туристически атракции и специализирана

инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси (включително изграждане на съпътстваща инфраструктура);

- популяризиране на туристическите продукти на региона в национален и международен план посредством рекламни кампании с фокус върху неговите уникални качества;
- повишаване професионалната квалификация на заетите в туризма.

Проекти, които ще се реализират през периода, са:

- туристически маршрут „Виа Траяна Балканика“, община Ловеч, община Троян/Троянския проход и продължаващ през общините Сопот, Карлово и Хисаря, община Плевен, община Долна Митрополия;
- проучване на ресурсите на минерални води във Видински регион, които са уникални по своите свойства и състав, и тяхното използване може да доведе до нови ниши за ефективен бизнес и промоция на региона;
- изграждане на спортно-туристически комплекс „Берковски Балкан“ и довеждаща инфраструктура
- и други.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Запазване и развитие на човешкия капитал - планира се реализацията на целенасочени мерки за развитието на следните социални системи: здравна, социални услуги, културна и спортна (вкл. туризъм, музейно дело, читалища и т.н.). Мерките ще покриват както продължаването или въвеждането на нови дейности за социално развитие и подпомагане, подобряване на здравеопазването, развитие на спорта и културната сфера, които трябва да бъдат обектово и ресурсно обезпечени.

Приоритетът включва три основни стратегически цели, които ще се реализират чрез интегрирани дейности и проекти поради широкия, но комплексен характер на адресираните нужди и проблеми. При планирането на мерките в тази област е необходима съгласуваност, както на услугите в отделните сектори, така и на регионално и местно ниво, чрез подобряване механизмите и процедурите за взаимодействие между институциите, въвеждане на мултидисциплинарен подход при предоставянето на услуги, индивидуализиране на услугите, провеждане на интегрирани политики в различни сфери - образование и обучение, пазар на труда, социални, спортни и здравни услуги и др.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение;

С оглед да се адресират належащите нужди и да се подобри достъпа до образование и качеството на образованието, този приоритет ще включи специфични цели.

ЦЕЛ 2.1.1. Насърчаване на равния достъп до и завършването на качествено и

приобщаващо образование и обучение

Предвидените мерки са насочени към:

- подобряване на функционирането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст като местна и регионална политика;
- прилагане на политики за обхващане и включване на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и за намаляването на дела на преждевременно напусналите училище. Специални усилия трябва да бъдат положени за тези групи, които са изправени пред затруднения в обучението и/или са в подчертано неравностойно положение;
- осигуряване на достъп до образование за лицата от населени места без функциониращи училища (по линия на ученическите пътувания, чрез интернет обучение и др.);
- дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение;
- подкрепа за иновативни учебни програми, иновативни класни стаи и иновативни училища;
- реализиране на проекти за организиране на групови и класни посещения в близките села с цел изучаване на традициите чрез разнообразни дейности и занимания на територията на местните изоставени училища, като отглеждане на домашни продукти и животни, традиционни занаяти и други, които да бъдат ръководени от възрастни жители на селата;
- създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери;
- реализиране на комплексни програми на териториално и общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията.

Предвижда се последните две мерки да се реализират чрез използване на подхода на Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) въз основа на интегрирани концепции.

ЦЕЛ 2.1.2. Придобиване на умения в съответствие с пазара на труда

Планираните мерки са:

- извършване на анализи и прогнози на потребностите на пазара на труда от работна сила с оглед на политики за реструктуриране на образованието и обучението и

подготовка на работещите, отговарящи на потребностите на съществуващия бизнес, както и на очакванията на бъдещия бизнес, който ще бъде привлечен от квалифицирана работна ръка;

- въвеждане на програми за ранно професионално ориентиране. Разработване на стандарти и учебни програми за придобиване професионална квалификация съвместно с бизнеса;
- разширяване на регионалния обхват на дуалното обучение и увеличаване на възможностите за осъществяването му по различни професии, което да е съобразено с потребностите на бизнеса на регионално и местно ниво;
- оптимизиране на мрежата от професионалните и специализираните училища с цел повишаване на тяхната атрактивност в съответствие с нуждите на пазара на труда;
- предлагане на обучение по професии и специалности с приоритетно значение за регионалния пазар на труда;
- разработване на гъвкави модулни учебни планове и програми по професии, отчитащи реалните нужди на пазара на труда, и на механизъм за гъвкава адаптация, включително задочна, вечерна и дистанционна форма на обучение съвместно с работодателите;
- придобиване на по-добра цифровата грамотност;
- разширяване на системите и насърчаване на ученето през целия живот;
- програми за ограмотяване на възрастни, основно сред ромското население и други уязвими групи;
- преход към дуална форма на обучение във висшето образование.

Планира се следните групи дейности да бъдат реализирани на териториално ниво чрез подхода на Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ):

- подкрепа на ПОО на регионално ниво;
- развитие на дуалната система на обучение;
- ограмотяване на възрастни;
- валидиране на знания, умения и компетентности.

ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура

Всички нива на образователната и обучителната система се нуждаят от непрекъснато усъвършенстване на инфраструктурата и съвременно оборудване, осигуряващи възможности за модерно обучение. В тази връзка е необходимо:

- продължаване на модернизирването и изграждането на нова материална база на

предучилищното образование, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, общезития, спортни площадки и салони (според потребностите);

- доставка и монтаж на специфични и иновативни инструменти и оборудване за подкрепената инфраструктура;
- засилване на употребата на ИКТ като част от модернизирания образователна инфраструктура.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Инвестиране в здравна, социална и културна инфраструктура и по-добър достъп до здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт;

За повишаване на качеството на живот и привлекателността на Северозападен регион се планира реализацията на целенасочени мерки за развитие на следните социални системи: здравна, социални услуги, културна и спортна.

ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги

Предвидените мерки в областта на здравеопазването са насочени към:

- териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до първична, специализирана и болнична помощ;
- създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места;
- изграждане и оборудване на хеликоптерна площадка и осигуряване на връзка с болнично заведение;
- подобряване на материално-техническата база на държавните болници в областните градове, както и повишаване на осигуреността им с медицинска апаратура и медицински специалисти;
- инвестиране в специализирани болници и отделения, в които се извършват дейности за долекуване, продължително лечение и рехабилитация, и в хосписи за пациенти, които имат нужда от продължителен болничен престой и не могат да се обслужват сами в домашна обстановка;
- развитие на електронното здравеопазване;
- финансиране на нови условия за предлагане на услуги от общопрактикуващи лекари в труднодостъпни региони.

Предвижда се в рамките на периода 2021-2027 г. да се реализират следните мерки в системата на социалните услуги:

- създаване на социални услуги, насочени към възрастни и болни хора (хосписи);
- създаване на нови социални услуги за резидентна грижа за възрастни;

- създаване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за лица с увреждания;
- създаване на съпътстващи специализирани и консултативни социални услуги за лица с увреждания;
- създаване на други видове социални услуги (за спешно настаняване, ранна интервенция, консултативни за деца и семейства и т.н.);
- подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на съществуващи социални обекти.

ЦЕЛ 2.2.2. Подкрепа за културни институции и дейности, достъп до културното наследство

Предвижда се да се подкрепят дейности, свързани с:

- поддържане и обогатяване на културната инфраструктура и оборудване за културни организации и сгради;
- опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги.

ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура

Планираните мерки включват:

- подобряване на училищната спортна инфраструктура;
- поддържане на открити и закрити спортни площи, строителство на нови;
- създаване на условия за спорт в свободното време и спорт за всички и увеличаване на мобилността на населението от всички възрастови групи.

ЦЕЛ 2.2.4. Повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда

Основен акцент на националната и регионална политика през плановия период ще остане подкрепата за преодоляване на съществуващите дълбоки несъответствия между търсенето и предлагането на работна сила чрез повишаване на институционалния капацитет и осигуряването на инструменти, необходими за извършване на по-ефективни обществени услуги по заетост, за своевременна и адекватна реакция на структурните промени в търсенето и предлагането на пазара на труда.

Планираните интервенциите са многообхватни и ще се насочат към следните области:

- подобряване на достъпа до трудова заетост на всички лица, търсещи работа, и по-специално на младите хора и дългосрочно безработните, както и на неактивните лица, като се поощрява самостоятелната заетост и социалната икономика;
- повишаване на квалификацията и преквалификация на заети лица в контекста на

регионалните и местните потребности от квалификация на работната сила;

- подпомагане на социално-икономическата интеграция на групите в неравностойно положение, които в повечето случаи са в риск от социално изключване и изпадане в бедност;
- осигуряване на достъп до програми за активиране, ориентирани, обучение и заетост, свързани с потребностите на регионалния и местния пазар на труда;
- придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място, в зависимост от потребностите на бизнеса, с приоритет към групата в младежка възраст;
- прилагане на мерки за ускоряване изпълнението на инициативата за младежка заетост;
- подобряване на посредническите услуги за заетост и помощ при търсенето на работа, в т.ч. според индивидуалните потребности на търсещите работа лица, и укрепване на капацитета и ефективността на системите на пазара на труда.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата - насочен е към подобряване на съществуващата инфраструктура за железопътен, автомобилен и воден транспорт, което ще доведе до подобряването на условията за бизнес и търговия и същевременно ще помогне за постигането на по-високо ниво на безопасност в транспортната система на страната.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Транспортна и цифрова свързаност;

Подобряването на транспортната свързаност в национален, трансграничен, европейски и международен план ще продължи да бъде последователно осъществявано, като през периода 2021-2027 г. се залагат за изпълнение първостепенни проекти за осъществяването на тази цел.

Доизграждането на автомагистралите и високоскоростните пътища, заедно с модернизиранието на жп линиите по основните направления, са приоритетите за постигане на по-рационална пространствена организация и функциониране на националната транспортна мрежа.

Паралелно с това следва да се насърчава интермодалността като една от основните мерки за устойчиво и балансирано развитие на транспортната система

ЦЕЛ 3.1.1. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура

Проектите, които предстои да се реализират в изпълнението на тази цел, са:

- продължаване строителството на магистрала „Хемус“;

- изграждане на скоростен път Видин - Монтана - Враца;
- модернизация на железопътната линия Видин-София;
- модернизация и рехабилитация на жп участък „Мездра-Горна Оряховица“;
- мост на р. Дунав „ОРЯХОВО-БЕКЕТ“;
- мост на р. Дунав „НИКОПОЛ-ТУРНУ МЪГУРЕЛЕ“;
- изграждане на обходен път Плевен; изграждане на „източен“ обход на гр. Троян;
- рехабилитация и реконструкция на Републиканската пътна мрежа II и III клас;
- рехабилитация и реконструкция на общинската пътна мрежа и уличната мрежа;
- подобряване на вътрешнорегионалната транспортна инфраструктура и засилване на връзките между градските и селските райони на всички равнища чрез подобряване на достъпността и възможността за работа и планиране на специфични мерки в подкрепа на периферните и слабо населените селски райони;
- подобряване транспортната свързаност по направление Плевен - Ловеч - Троян - Карлово;
- изграждане на велоалеи и веломаршрути;
- изграждане на „Дунавски панорамен път“ - реконструкция и модернизация на път II-11 (Видин-Димово-Лом-Оряхово) и II-12 (Видин-Брегово-граница Р. Сърбия), обслужващ крайдунавската територия;
- изграждане на велоалеи по крайбрежната ивица - Дунавска велопътека (част от трансевропейската велосипедна алея по река Дунав);
- подобряване на транспортния достъп до туристически обекти с висок потенциал.

ЦЕЛ 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав

Фокусът на политиката ще остане подобряването на цялостното техническо състояние на пристанищната инфраструктура, както и подобряването на състоянието на българския участък на плавателния път на р. Дунав.

Предвижда се реализацията на проекти, които да насърчат по-ефективното развитие на българската част от Рейнско-Дунавския коридор (река Дунав), включително рехабилитация и повишаване на капацитета на част от важните речни пристанища в границите на СЗР, допълнителни действия за подобряване на корабоплаването.

Модернизацията на пристанище „Видин“, включено в основната ТЕН-Т мрежа, както и на пристанищата „Лом“ и „Оряхово“ (включени в разширената мрежа), ще укрепи урбанизационната роля на тези градове в системата от населени места, ще подкрепи местната и националната икономика. Не на последно място, чрез интегриране с други

мерки за местната среда това ще допринесе за развитие на туризма чрез обслужване на круизни кораби в пристанище Видин.

Изграждането на интермодални терминали, обезпечени с оборудване съгласно изискванията за извършване на комбиниран транспорт, ще способства за цялостното развитие на транспорта и търговията в страната.

Цел 3.1.3. Подобряване на цифровата свързаност

Северозападен регион се характеризира с най-слабо изградена цифрова мрежа и проникване на високоскоростен Интернет, както и с най-малко използване на Интернет от домакинствата, лицата и бизнеса. Изоставането в цифровото развитие на региона е причина и следствие от неговото слабо социално-икономическо развитие.

Постигането на свободен и социално справедлив достъп до информационни и комуникационни технологии във всички райони, особено в периферните селски райони, налага специална правителствена подкрепа за изграждане на мрежа и преодоляване на отсъствието на пазарен мотив. В противен случай е налице е риск тези райони да останат „информационно откъснати“, което да задълбочи другите неравенства.

Поставената цел в правителствената програма България 2030 за равномерно покритие на националната територия с мрежа от обекти на високото ниво на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалното подпомагане и културата ще подобри процесите на социално включване в региона

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда

Постигането на специфичната цел изисква гарантирането на условия за опазване и подобряване на околната среда, адаптирането ѝ към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси.

ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура

В Северозападен регион следва да продължи изпълнението на мерките и дейностите по изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, както и оптимизацията на системата за управление на отпадъците. Като една от основните слаби страни за СЗР се отбелязва именно недостатъчната изграденост и ефективност на тези системи.

Извършването на оценка на нивото на течовете по водоснабдителната система и изготвянето на план с действия за намаляване на течовете ще бъде основа за предвижданията по отношение на развитие и реконструкция на водоснабдителната система.

Ще бъдат концентрирани усилия за повишаване на ефективността на ползване на водите чрез реконструкция и модернизация на амортизираната водопроводна мрежа,

подобряване техническото състояние на водопроводните системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води за подобряване на водоснабдяването и качествата на питейните води.

Много важен проект за СЗР е изграждането на язовир „Черни Осъм“ за питейно водоснабдяване на гр. Плевен, гр. Ловеч и 28 други населени места.

Приоритетни ще останат дейностите по управление на отпадъчните води и повишаването на свързаността на населението с пречиствателни станции за отпадъчни води, при подобряване на технологиите на пречистване и постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв. ж., а при наличен финансов ресурс - и в агломерации с между 2 000 и 10 000 екв. ж.

Ще се оптимизира събирането и третирането на отпадъци и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба. Ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания.

Следва да се предприемат действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси.

Ще се предприемат мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта. Фокусът на интервенциите ще бъде към общините с нарушено качество на въздуха.

Чрез увеличаване на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива ще се подобри качеството на атмосферния въздух.

Всички мерки и интервенции по този приоритет могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ).

ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност

Този приоритет следва да допринесе за диверсификация на енергийните доставки за СЗР - битова газификация на населените места, инсталиране на генератори за вятърна и соларна енергия, извличане енергията на биомасата, мерки за енергийна ефективност.

Изграждането на мощности за производство на енергия от ВЕИ за търговски цели продължава, макар и с по-ограничени темпове след 2013 г., но съществуват много резерви в производството за собствени нужди. Общините имат нужда от поощрителни мерки за оценка на наличния и прогнозния потенциал на местните им ресурси за производство на енергия от ВЕИ и неговото оползотворяване.

В програмите за енергийна ефективност на общините е необходимо да се обърне повече

внимание и на подобряването на ефективността на сградните инсталации, а не само на подобряването на енергийните характеристики на сградите, както и на мерки за ускорена газификация на обществените сгради.

През територията на СЗР е предвидено да се изгражда трасето на транзитния газопровод „Балкански поток“, който няма пряко отношение към региона.

Мерки в това направление са:

- диверсификация на енергийните доставки и нарастване дела на възобновяемите източници;
- повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление;
- изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация;
- подпомагане за предприятията, които предоставят услуги, допринасящи за нисковъглеродна икономика и устойчивост към изменението на климата;
- високоефективно комбинирано производство на енергия, районни отоплителни и охладителни системи;
- насърчаване и намаляване на енергийната интензивност в домакинствата.

ЦЕЛ 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура

Фокусът на реализираните политики е формулиран в Приоритет 1.1.2. на АНКПР - „Поддържане на НЕМ като еталон на защитено биологично природно равновесие и като рекреационна среда с общоевропейско значение, обвързано с трансгранични екологични коридори със съседни страни в Югоизточна Европа“. Специфичните задачи за развитие на НЕМ са:

- опазване на идентичността на природното наследство и наследеното биологично разнообразие;
- ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитените територии с международна значимост - постигане на баланс между екологични функции и екосистемни услуги;
- създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“ или други европейски проекти;
- изграждане на „зелена“ инфраструктура.

Мерки в подкрепа на тази цел могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез

подхода за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ).

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда

Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Актуализация 2019 г., потвърждава като опорен център от второ ниво в Северозападен регион град Плевен.

Центровете от трето ниво (средни градове, центрове с регионално значение за територията на областите) са Видин, Монтана, Враца и Ловеч.

Опорните центрове от четвърто ниво (малки градове с микрорегионално значение за територията на групи общини) в СЗР са 16: Белоградчик, Кула, Берковица, Лом, Бяла Слатина, Козлодуй, Мездра, Оряхово, Белене, Кнежа, Левски, Червен бряг, Никопол, Луковит, Тетевен, Троян (4+). Разположени са почти равномерно на територията на региона.

Последното, пето ниво в центровата йерархия на селищната мрежа се заема от останалите 30 много малки градове и села, центрове със значение за територията на съответните общини: Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене; Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Медковец, Чипровци, Якимово; Борован, Криводол, Мизия, Роман, Хайредин; Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Пордим; Априлци, Летница, Угърчин, Ябланица.

Концепцията за насищане на територията с центрове от по-високо ниво, зададена в АНКПР, се доразвива като се допълва с двойките градове Плевен - Ловеч, Враца - Монтана, Луковит - Червен бряг, Бяла Слатина - Кнежа и Оряхово - Козлодуй. Чрез скоростна транспортна връзка между градовете от всяка двойка се цели създаване на урбанистичен център с по-голям брой население и всички произтичащи от това предимства. Така в най-пълна степен се използва възможността, дефинирана в АНКПР, моделът на „умерен полицентризъм“ да се доближи до по-подходящия за постигане на балансирано териториално развитие модел на „развит полицентризъм“. Това е особено подходящо за нуждаещия се от ускорено и устойчиво развитие Северозападен регион.

Подкрепата за подобряване на транспортната свързаност и развитието на обществения транспорт по направленията с най-интензивни ежедневни трудови пътувания около големите градски центрове и крайградски зони ще улесни мобилността на трудовите ресурси като запази местоживеенето им. Подкрепата на ежедневните трудови пътувания ще въздейства като мярка за стабилизиране на процесите на вътрешна миграция към градовете от второ и трето ниво.

Определените опорни центрове оказват организираща роля в развитието на зоните им на влияние. В същото време качествата на градската среда (физически и духовни) не съответстват на изпълняваните функции от тези опорни селищни центрове. Това налага

да се търси постигане на съчетаване на качествата на градската и на агломерационната среда, която да кореспондира с осъществяваните жизнени функции в селищната и извънселищната среда.

С помощта на инструментариума на интегрираното планиране на ниво „град“ ще се очертае рамката и приоритетните проекти за градско развитие, които ще се реализират в периода 2021-2027 г. Дейностите ще обхващат мерки за изграждане на нови индустриални зони и паркове, рехабилитация на производствени зони, подобряване на жилищната среда, подобряване на достъпа до публични услуги (образование, здравеопазване), включително за хора с увреждания; мерки за енергийна ефективност, производство на енергия от възобновяеми източници, интегриран градски транспорт, газифициране, подобряване на градската инфраструктура, въвеждане на умни форми на управление, изграждане на обществени зони за отдих и зелени площи, включително физически елементи на градската среда и зелена инфраструктура за сгради; мерки за повишаване на сигурността в градските обществени пространства, включително пътна безопасност и подобряване на готовността на институциите да реагират в случай на инциденти. Ще бъдат осигурени инвестиции за устойчива мобилност и функционални зони и всички видове мерки за пътна безопасност, включително превенция и повишаване на осведомеността. Предвиждат се и мерки за повишаване на сигурността в градските обществени пространства, обновяване на квартали/специфични територии от градовете с неблагоприятни социално-икономически характеристики, създаване на достъпна архитектурна среда.

Ще бъдат осигурени инвестиции за устойчива градска мобилност, в т.ч.:

- инфраструктурни мерки, включително улици и пътни мрежи между основния град и околните населени места на територията на общината;
- мерки за управление на трафика, включително развитие, инфраструктура и оборудване на системи за паркиране, интелигентни транспортни системи и интелигентни решения за мобилност;
- развитие и усъвършенстване на обществените системи за градски транспорт, включително инфраструктура, оборудване и нов подвижен състав;
- инфраструктура и оборудване за подобряване на връзките между всички видове транспорт;
- инфраструктура за насърчаване на алтернативен и по-екологичен транспорт (велосипеди, електромобилност и т.н.);
- всички видове мерки за пътна безопасност, включително превенция и повишаване на осведомеността.

Предвиждат се и подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища

за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

Местоположението на Северозападен регион по отношение на държавните граници на страната (широк излаз към р. Дунав и обща граница с Румъния и Р. Сърбия) създава възможности за развитие на многообразни връзки с трансграничен и транснационален характер. Условие за осъществяване на тези връзки са наличните и бъдещите трансгранични преходи - гранични „входове“ и „изходи“, както и транспортните трансевропейски коридори - „Ориент/Източно-Средиземноморски“, пресичащ меридионално СЗР, и „Рейнско-Дунавски“ (р. Дунав).

Областите Видин, Монтана, Враца и Плевен са допустими за участие и реализиране на проекти по програмите за трансгранично сътрудничество (България-Сърбия и България-Румъния).

Местните специфики, анализираният опит и добри практики, както и дефинираните в АНКПР потенциали и пречки за развитие са отправна точка за мерките в трансграничното сътрудничество с очакван най-осезаем положителен ефект от регионална гледна точка:

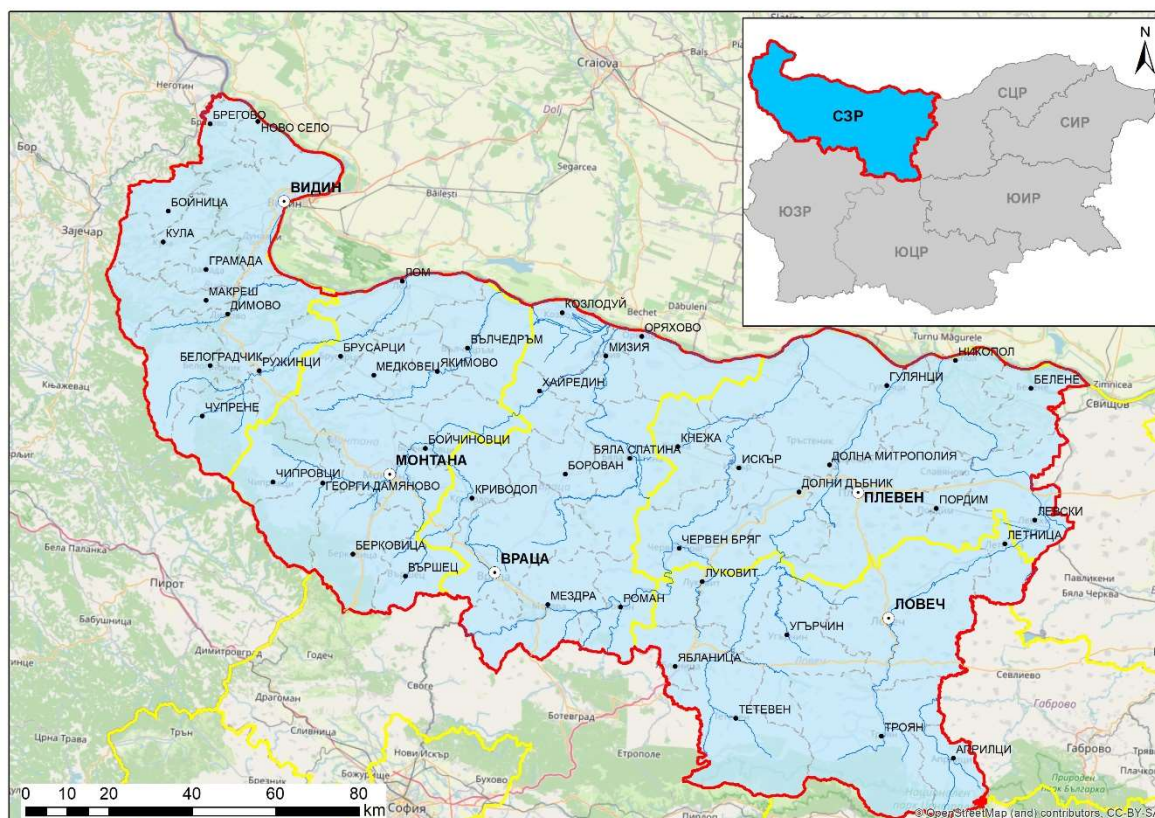
- активизиране на трансграничните контакти и разширяване на сътрудничеството за постигане на интегрирано икономическо, социално и териториално развитие на съседните гранични райони;
- инвестиции за повишаване на местното предприемачество и насърчаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия (които да бъдат привлечени като директни получатели на помощта по програмите за трансгранично сътрудничество);
- инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки;
- подобряване на транспортната свързаност и достъпността, повишаване на трансграничната мобилност и разкриване на потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор;
- развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми;
- реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за устойчиво развитие и опазване на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на трансгранични защитени територии;

- развитие на алтернативни форми на туризъм с по-висока добавена стойност за социално-икономическото и териториалното развитие на региона. Съвместните инициативи в тази връзка могат да бъдат реализирани и чрез инструменти за интегрирано териториално развитие, основани на съвместни стратегии за териториално развитие;
- изграждане на нови ГКПП със Сърбия, както и проучване, проектиране и изграждане на нови/реконструкция на съществуващи мостови и пристанищни съоръжения по река Дунав с цел подобряване свързаността в региона;
- инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия;
- възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство;
- инвестиране в образование, повишаване на квалификацията и обмен на студенти (ако е приложимо);
- осигуряване на здравно обслужване и социална грижа, отговарящи на нуждите на населението;
- прилагане на Обща рамка за оценка САФ и превръщането му в устойчива управленска практика в областните и общински администрации;
- трансгранични проекти в областта на споделените здравни услуги;
- разширяване на възможностите по програмите за транснационално сътрудничество. Използване принципа на „тематичната концентрация“.

2.3 Обхват на ИТСП на СЗР

Северозападният регион обхваща областите Видин, Враца, Ловеч, Монтана и Плевен с общо 51 общини. На Фигура 1 е показана обща схема на Северозападен регион.

Фигура 1. Обхват на СЗР

Характеристиките на територията в обхвата на ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 са представени в Раздел 4 от настоящия доклад.

2.4 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който ще бъдат оценявани положителни и отрицателни въздействия, е периодът от 2021 до 2027 г, за който ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 определя общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона, и в който период ще се осъществяват предвидените по Стратегията дейности.

3 Връзка на ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 с други плановете и програми

Определянето на взаимовръзките между съотносимите стратегически документи и оценката на ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 има следните цели:

- установяване на наличието на потенциални взаимодопълващи се елементи или потенциални различия и ограничения;

- установяване на проблеми, които вече са покрити от други политики, планове, програми или проекти;
- преценка на кумулативните ефекти върху основни рецептори за изпълнение на набор от свързани планове/програми, за да се потвърди оценката на конкретните последици на оценявания план.

Плановете, програмите и стратегиите, които биха могли да взаимодействат с ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 са разгледани съответно на европейско и на национално ниво.

3.1 Основни стратегически документи на ЕС

Основните стратегически документи на ЕС, които са относими към ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 и са релевантни към периода за нейното прилагане, са следните:

3.1.1 Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.

В стратегията се разглеждат петте основни фактора за загубата на биологично разнообразие (промени в земеползването и мореползването, прекомерна експлоатация, изменение на климата, замърсяване и инвазивни чужди видове), определя се по-ефективна рамка за управление, насочена към отстраняване на оставащите пропуски, гарантира се цялостно прилагане на законодателството на ЕС и се обединяват всички съществуващи действия. Приемайки за база основната амбициозна цел, според която до 2050 г. всички екосистеми в света трябва да бъдат възстановени, устойчиви и защитени по подходящ начин, в Стратегията са набелязани начините, по които Европа може да помогне за постигане на посочената цел, като една от основните цели, заложи в нея, е да се гарантира, че до 2030 г. биологичното разнообразие в Европа ще поеме по пътя на възстановяването в полза за хората, планетата, климата и икономиката. Ключовите усилия са насочени към:

- Опазване и възстановяване на природата в ЕС, вкл.
 - Хармонизирана мрежа от защитени зони
 - План на ЕС за възстановяване на природата
- Създаване на условия за преобразяваща промяна, вкл.
 - Нова рамка за управление
 - Нов тласък на изпълнението и правоприлагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда
 - Изграждане на интегриран подход, обхващащ цялото общество

- Усилия на ЕС за прилагане на амбициозна световна програма за биологичното разнообразие, вкл.
 - Повишаване на равнището на амбиция и ангажираност в световен мащаб
 - Използване на външни действия за насърчаване на амбицията на ЕС

Разглежданата ИТСР на СЗР е в синхрон със Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г., чрез следните цели:

Стратегически Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, Специфична цел 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, Специфична цел 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, Цел 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси; Стратегически Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.2. Устойчива околна среда, Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура, Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

3.1.2 Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)

Дневният ред за устойчиво развитие до 2030 г. е приет от Общото събрание на ООН на 25.09.2015 г. и представлява план за действие, насочен към хората, планетата и постигането на просперитет. Определени са 17 цели за устойчиво развитие, както следва:

- Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде
- Преодоляване на глада, постигане на продоволствена сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство
- Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст
- Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички
- Постигане на равнопоставеност на жените и мъжете и равни права за всички жени и момичета
- Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички
- Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички
- Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички

- Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите
- Намаляване на неравенствата между и в рамките на държавите
- Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене
- Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство
- Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици
- Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие
- Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие
- Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища
- Укрепване на средствата за изпълнение и възобновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие

ИТСП на Северозападен регион за планиране от ниво 2 ще допринесе за постигане на Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г), посредством изпълнение на всички цели, заложи в Приоритети 1, 2 и 3.

3.1.3 Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата

Документът е публикуван за обществени консултации на 01.10.2020 г. и е планиран за приемане от Комисията през второто тримесечие на 2021 г. В него са описани основните насоки в плана за действие, целящ нулево замърсяване:

- По-добро и ефективно прилагане на нормите за замърсяване
- Подобряване на законодателството в областта на здравеопазването и околната среда, вкл. по отношение замърсяването на въздуха и водите, както от транспорта и индустриалните емисии, така и от отпадъците и отпадъчни води. В плана ще се разгледат и други форми на замърсяване, като напр. почвеното замърсяване.
- Подобряване на политиките за управление на замърсяването

- Насърчаване на обществените промени, вкл. ползване на дигитални решения и други, допринасящи за целите на устойчивото потребление с оглед на въздействията от замърсяването.

Разглежданата ИТСП на СЗР е в съответствие с Пътната карта, посредством Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата със Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда;

3.1.4 План за действие относно кръговата икономика

В новия план за действие относно кръговата икономика (11.03.2020) са представени нови инициативи по време на целия жизнен цикъл на продуктите, за да се модернизира и трансформира икономиката ни, като същевременно се опазва околната среда. Той се ръководи от амбицията да се произвеждат устойчиви продукти, които могат да се ползват дълго време, и да се даде възможност на нашите граждани да участват пълноценно в кръговата икономика и да се възползват от положителната промяна, която носи:

- Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС – чрез законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, което да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране, и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба се ограничава, преждевременното излизане от употреба се поставя под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.
- Повече права за потребителите – вкл. достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат потребителите да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения.

Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси и където потенциалът за кръгова икономика е голям – да се предприемат конкретни действия относно:

- електроника и ИКТ — инициатива за кръгова електроника за постигане на по-дълъг жизнен цикъл на продуктите и подобряване на събирането и третирането на отпадъците
- акумулаторни батерии и превозни средства — нова регулаторна рамка относно акумулаторните батерии с цел повишаване на устойчивостта и насърчаване на кръговия потенциал на акумулаторните батерии
- опаковки — нови задължителни изисквания относно това какво се допуска на пазара на ЕС, включително намаляване на (свръх)опаковането
- пластмаси — нови задължителни изисквания за съдържанието на рециклирани материали и специален акцент върху пластмасовите микрочастици, както и

пластмасите на биологична основа и биоразградимите пластмаси

- текстилни изделия — нова стратегия на ЕС за текстила с цел засилване на конкурентоспособността и иновациите в сектора и насърчаване на пазара на ЕС за повторна употреба на текстилните продукти
- строителство и сгради — всеобхватна стратегия за устойчива архитектурна среда, с която се насърчават принципите на кръговата икономика
- храни — нова законодателна инициатива относно повторната употреба с цел да бъдат заменени опаковките, съдовете и приборите за еднократна употреба в хранителния сектор с продукти за многократна употреба.
- Гаранция за по-малко отпадъци – усилията са насочени към избягване на производството на отпадъци като цяло и преобразуването им във висококачествени вторични ресурси, за които е необходим добре функциониращ пазар на вторични суровини. Планът за действие съдържа и поредица от действия за свеждане до минимум на износа на отпадъци от ЕС и за справяне с незаконния превоз на отпадъци.

Кръговата икономика намалява натиска върху природните ресурси и е предпоставка за постигане на целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и за спиране на загубата на биологично разнообразие.

Разглежданата ИТСП на СЗР е съобразена с План за действие относно кръговата икономика, чрез изпълнение на Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата.; Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда.

3.2 Национални стратегии, програми и планове

Основните планове, програми и стратегии, съотносими с Разглежданият ИТСП на СЗР и релевантни към периода за неговото прилагане, са следните:

3.2.1 Национална програма за развитие: България 2030

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е приета с Решение № 67.25 на Министерския съвет от 02.12.2020 г.

Документът определя три стратегически цели – ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета:

- П1. Образование и умения
- П2. Наука и научна инфраструктура
- П3. Интелигентна индустрия
- П4. Кръгова и нисковъглеродна икономика
- П5. Чист въздух и биоразнообразие
- П6. Устойчиво селско стопанство
- П7. Транспортна свързаност
- П8. Цифрова свързаност
- П9. Местно развитие
- П10. Институционална рамка
- П11. Социално включване
- П12. Здраве и спорт
- П13. Култура, наследство и туризъм

Разглежданата ИТСП на СЗР се ръководи изцяло от тези приоритетите на Национална програма за развитие: България 2030 – визия, цели и приоритети.

3.2.2 Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие, приета на 06.04.1998 г., е разработена в съответствие с изискването за национално планиране на природозащитните дейности, залегнало в Конвенцията за биологичното разнообразие от 1992 г., и се фокусира върху следните ключови аспекти:

- Управление на земята и ресурсите
- Защитени територии
- Земи извън защитените територии
- Устойчиво управление на ресурсите
- Възстановяване на местообитания
- Ex situ опазване
- Законодателни инициативи и международни споразумения
- Политика и управление на опазването
- Научно-изследователска и техническа помощ

- Екологично образование
- Екотуризм
- Съвместно сътрудничество и партньорство

Дефинираните приоритети за незабавни действия и подкрепа включват:

- Укрепване на научната основа за опазване на биоразнообразието
- Подкрепа на законодателните инициативи
- Разширяване и укрепване на мрежата от защитени територии
- Екологично образование и допълващо обучение
- Разработване и внедряване на политика по екотуризм
- Насърчаване на опазването на басейна на Черно море
- Насърчаване на опазването на природата на Балканите

Целите на ИТСП на СЗР допринасят за опазване на биологичното разнообразие чрез изпълнение на следните цели: Цел 1.3.2. Развитие на устойчив туризъм, Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура са свързани с опазване на биологичното разнообразие, Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

3.2.3 Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор

Стратегията е приета на 21.11.2012 г, като формулираната в нея дългосрочна стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е: „Устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми“. Съответните цели и подцели са:

- Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване
 - 1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.
 - 1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.
- Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните

ВОДИ

- 2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.
- 2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.
- 2.3. Превръщане на Плановете за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.
- Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс
 - 3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.
 - 3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”.
 - 3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.
- Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения
 - 4.1. Идентифициране на рисковите зони.
 - 4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

ИТСП на СЗР се очаква да допринесе основно за постигане на целите от Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, чрез изпълнение на следните цели от Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.1. Транспортна и цифрова свързаност, Цел 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав и Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура.

3.2.4 Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.

Документът е приет на 25.10.2019 г. и задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г, като

идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема. Генералните стратегически цели са както следва:

- Приобщаване и интегриране на адаптирането към изменението на климата
- Изграждане на институционален капацитет за адаптиране към изменението на климата
- Повишаване на осведомеността относно адаптирането към изменението на климата
- Изграждане на устойчивост към изменението на климата

ИТСР на СЗР е в тясна взаимовръзка с Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., посредством Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, Специфична цел 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, Цел 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси; Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност, Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

3.2.5 Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г)

Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024г.) включва мерки, насочени към секторите, за които е установено, че имат основен принос за замърсяване с фини прахови частици – битово отопление и транспорт.

ИТСР на СЗР е в пряка взаимовръзка и в нея са заложили мерки за предотвратяване замърсяването на атмосферния въздух, посредством реализацията на Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура и Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура.

3.2.6 Планове за управление на речните басейни

За Дунавски район на басейново управление, към които принадлежи СЗР, е изготвен 6-годишен План за управление на речните басейни (ПУРБ), който подлежи на актуализация за следващия програмен период (2022-2027 г).

Като стратегически документ, свързан с управлението на водите за шестгодишния период, всеки ПУРБ осигурява рамка за съхранение и подобряване на водните тела в съответния РБУ, отделяйки особено внимание на зоните с особен статут, които се нуждаят от специална защита.

Общата цел на ПУРБ е дългосрочно устойчиво управление на водите, основано на висока степен на защита на водната среда, т.е. постигане на добро състояние, като се въвежда принципът за предотвратяване на допълнително влошаване на състоянието.

Съгласно чл.4(1) от РДВ основните екологични цели в ПУРБ са насочени към:

- Недопускане на влошаване на състоянието на повърхностните и подземни води и защита, подобряване и възстановяване на всички водни тела;
- Постигане на добро състояние през втория планов период, т.е. добро екологично състояние (или потенциално такова), както и добро химическо състояние на повърхностните води и добро химическо и количествено състояние на подземните води;
- Постепенно намаляване на замърсяването от определени вещества и поетапно спиране на изпускането на приоритетни опасни вещества в повърхностните води, както и превенция и ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните води;
- Преустановяване на всякакви значителни възходящи тенденции в замърсяването на подземните води;
- Постигане на стандартите и целите за защитените територии, определени в законодателството на Общността;

Определянето на целите за опазване на околната среда е описано в Глава X, Раздел III от Закона за водите(ЗВ), по-конкретно в чл.156а до 156ж.

По отношение на силно модифицираните и изкуствени водни тела, съгласно член 4(1)(а)(iii), се определят „специфични цели“ за тези конкретни водни тела. В член 4(3) на РДВ са описани строги критерии за определянето на изкуствени или силно модифицирани водни тела.

Целите, които са свързани с подобряване на екологичното и химично състояние на водните тела са заложи като „подобряване на състоянието по съответните показатели“, за които не е постигнато добро състояние (стойностите съответстващи на доброто състояние), съгласно Наредба Н4 от 2012г. за характеризиране на повърхностните води и Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда (СКОС) за приоритетни вещества и някои други замърсители.

В случаите, когато по силата на даден нормативен акт някои водни тела изискват по-

голяма защита, включително зоните за питейно-битово водоснабдяване, чувствителните и нитратно-уязвими зони, зоните за защита на местообитания и видове, се залагат допълнителни цели.

Съгласно чл. 156а, ал.1, т.2 от ЗВ целите за опазване на околната среда при подземните води са насочени към:

- Недопускане или ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води и предотвратяване влошаването на състоянието на всички подземни водни тела;
- Опазване, подобряване и възстановяване на всички подземни водни тела, осигуряване на баланс между водоземането и подхранването на подземните води и постигане доброто им състояние;
- Идентифициране и насочване в обратна посока на всяка значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на всеки замърсител с цел непрекъснато намаляване замърсяването на подземните води.

Съгласно чл.156а, ал.1, т.3 от ЗВ целите за опазване на околната среда при зоните за защита на водите по чл.119а се определят за постигане на целите на законодателството, по силата на което е определена или обявена зоната.

Заложените в ПУРБ дейности за постигане на целите за повърхностните води се съгласуват с дейностите, заложи в ПУРН, главно при съгласуването на мерките от ПУРН с целите на ПУРБ. Съответните мерки за намаляване риска от наводнения следва да подкрепят целите на РДВ и да предотвратят влошаване на състоянието и ако е възможно да съдействат за постигането на добро екологично състояние /потенциал на водните тела, включително намаляване риска от замърсяване.

Разглежданата ИТСП на СЗР е в съответствие с ПУРБ посредством изпълнение на мерки от ПУРБ, изписани в Специфична цел 3.3 Запазване и подобряване качеството на околната среда на Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.1. Транспортна и цифрова свързаност, Цел 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав и Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура. ИТСП на СЗР следва да не нарушава целите за опазване на околната среда при зоните за защита на водите по чл. 119а.

3.2.7 Планове за управления на риска от наводнения

За Дунавски район на басейново управление, към които принадлежи СЗР е изготвен 6-годишен План за управление на риска от наводнения (ПУРН), който подлежи на актуализация за следващия програмен период (2022-2027 г).

С цел прилагане на единен национален подход при определяне на целите и приоритетите за управление на риска от наводнения през 2014 г. са разработени Национални приоритети за управление на риска от наводнения, които са определени и обособени в 5 основни направления/насоки, съгласно заложените изисквания в законодателството. Така определените приоритети предполагат планиране на определени цели (действия) за тяхното постигане, като към определените 5 приоритета са използвани общо 17 възможни цели, както са описани по-долу:

- Приоритет № 1 Опазване на човешкия живот и на общественото здраве
 - Цел 1.1 Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора от наводнения
 - Цел 1.2 Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии
 - Цел 1.3 Възстановяване на нормалните условия за живот
 - Цел 1.4 Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура
- Приоритет № 2 По-висока степен на защита на критичната инфраструктура и бизнеса
 - Цел 2.1 Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура
 - Цел 2.2 Подобряване на защитата на значими стопански и културно-исторически обекти
- Приоритет № 3 Повишаване на защитата на околната среда
 - Цел 3.1 Подобряване на защитата на канализационните системи
 - Цел 3.2 Подобряване на защитата на индустриалните обекти (основно IPPC и SEVESO обекти)
 - Цел 3.3 Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитените територии и защитените зони
 - Цел 3.4 Подобряване на водозадържащата способност на земеделските, горски и крайречни територии
- Приоритет № 4 Подобряване подготвеността и реакциите на населението
 - Цел 4.1 Повишаване на подготвеността на населението за наводнения
 - Цел 4.2 Подобряване на реакциите на населението при наводнения
- Приоритет № 5 Подобряване на административния капацитет за управление на риска от наводнения (УРН)
 - Цел 5.1 Създаване на съвременна нормативна уредба за устройственото

планиране на териториите и УРН

- Цел 5.2 Осигуряване на оперативна информация за УРН
- Цел 5.3 Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с УРН
- Цел 5.4 Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за целия речен басейн
- Цел 5.5 Осигуряване адекватно реагиране на публичните институции при наводнения

Към съответните приоритети и цели за всеки район на басейново управление (съответно към всеки ПУРН) са изготвени програми от мерки за намаляване на риска от наводнения. ПУРН разглеждат всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн, и интегрират аспектите на опазване на околната среда, като осигуряват високо ниво на опазването ѝ.

ИТСР на СЗР е в взаимовръзка с ПУРН и следва да се съобразява с мерките за намаляване на риска от наводнения.

3.2.8 Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.

Европейският съюз (ЕС) има за цел да бъде световен лидер в борбата с изменението на климата и в тази връзка се стреми да постигне целите на споразумението от Конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (СОР 21) в Париж, като същевременно осигурява чиста енергия в целия Съюз. За да изпълни този ангажимент, ЕС определи следните обвързващи цели за климата и енергетиката за 2030 г., както следва:

- Намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) с най-малко 40% в сравнение с 1990 г.;
- Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) до поне 32,5%;
- Увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници (ВИ) до поне 32% от брутното крайно потребление на енергия в ЕС;
- Осигуряване на минимум 15% ниво на междусистемна електроенергийна свързаност между държавите членки.

С ИНПЕК се определят основните цели и мерки за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката. Основните цели, заложиени в ИНПЕК са:

- стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;

- развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика;
- намаляване зависимостта от внос на горива и енергия;
- гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.

Националните приоритети в областта на енергетиката могат да бъдат обобщени, както следва:

- повишаване на енергийната сигурност и диверсификация на доставките на енергийни ресурси;
- развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар;
- използване и развитие на енергията от ВИ, съобразно наличния ресурс, капацитета на мрежите и националните специфики;
- повишаване на енергийната ефективност чрез развитие и прилагане на нови технологии за постигане на модерна и устойчива енергетика;
- защита на потребителите чрез гарантиране на честни, прозрачни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги.

Стратегическите цели и приоритети в областта на енергетиката и климата на България, заложи в ИНПЕК, са, както следва:

По отношение на измерението „Декарбонизация“ България ще положи усилия да увеличи дела на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия и да намали емисиите на ПГ.

България ще изгради допълнителни мощности с акцент върху вятърната и слънчевата енергия.

Предвижда се използването на биомаса да се увеличи във всички сектори: електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане и транспорт.

По измерение „Енергийна ефективност“ България ще насочи усилията си към постигане на енергийни спестявания в крайното енергийно потребление - съсредоточавайки се върху подобряване на енергийните характеристики на сградите, както и в производството, преноса и разпределението на енергия.

Относно измерението „Енергийна сигурност“, основен приоритет на България е диверсификация на източниците и маршрутите за доставка на природен газ

и развитие на газовата инфраструктура във връзка с концепцията за изграждане на регионален газоразпределителен център „Балкан“. България има за цел да повиши енергийната сигурност чрез диверсификация на енергийните доставки, ефективно използване на местните енергийни ресурси и развитието на енергийната инфраструктура.

По измерението „Вътрешния енергиен пазар“, България ще развива конкурентен пазар чрез пълна либерализация на пазара и интеграцията му в регионалния и общоевропейския пазар. Относно измерението „Научните изследвания, иновации и конкурентоспособност“, България се ангажира да насърчава научния напредък в иновативни енергийни технологии, включително за производство на чиста енергия.

ИТСП на СЗР ще допринесе за изпълнението на целите и приоритетите от Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г., посредством изпълнението на следните мерки, заложи в стратегията: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура, ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност.

3.2.9 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030г.) е разработена въз основа на Споразумение между Министерството на околната среда и водите и Международната банка за възстановяване и развитие, ратифицирано със закон от Народното събрание.

Разработването на програмата е в изпълнение на чл.6 от Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 година за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО (Директива (ЕС) 2016/2284).

Основната цел на програмата е да изпълни задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите годишни антропогенни емисии на следните замърсители на атмосферния въздух: серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ_{2.5}), спрямо емисиите за определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005г.

Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление.

Освен постигането на изискванията на Директива (ЕС) 2016/2284, намаляването на емисиите следва да допринесе за постигане на нормите за качество на атмосферния

въздух (КАВ), тоест, постигане на нива на замърсяване, които не водят до значителни отрицателни въздействия и рискове за човешкото здраве и за околната среда.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха ще допринесе за постигането и на други цели:

- Дългосрочната цел на ЕС за постигане на нива на КАВ в съответствие с насоките за КАВ, публикувани от Световната здравна организация;
- Целите на ЕС в областта на биологичното разнообразие и екосистемите в съответствие със Седмата програма за действие в областта на околната среда;
- По-добро взаимодействие между политиката на ЕС по отношение на КАВ и други политики на ЕС, по-специално политиките в областта на климата и енергетиката.

ИТСП на СЗР е в синхрон с Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г., посредством изпълнение на целите и мерките към тях, разписани в: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност, ЦЕЛ 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

3.2.10 Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.) се разработва на основание чл. 24. ал.1 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28 Ноември 2018 г.) и на чл. 77 от Закона за опазване на околната среда. Обхваща 10-годишен период на изпълнение и включва петгодишен план за действие.

Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите.

Национална програма (2020 – 2030 г.) е програмен документ с дефинирани цели, приоритети и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво.

Политиката за опазване на почвите в България се основава на следните принципи:

- екосистемен и интегриран подход;
- устойчиво ползване на почвите;
- превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
- прилагане на добри практики при ползването на почвите;
- замърсителят плаща за причинените вреди;
- информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от
- опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им.

Основни критерии при определяне на приоритетите в Национална програма за опазване, съгласно чл. 24, ал. 4 от ЗП, устойчиво ползване и възстановяване на почвите са:

- Устойчиво ползване на почвите като природен ресурс.
- Опазване и подобряване на почвеното плодородие.
- Намаляване на вредните последствия върху почвите, предизвикани от природни процеси и явления, и антропогенни фактори.
- Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда.
- Спазване на принципите за устойчиво развитие, включително принципите на биологичното земеделие.
- Възстановяване на нарушените функции на почвите.
- Задължения, поети от държавата по международни актове, отнасящи се до почвите.

ИТСП на СЗР покрива критериите на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), посредством изпълнение на целите и мерките, към тях, описани в:

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3.** Устойчиво използване на регионалните ресурси, **ЦЕЛ 1.3.1.** Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси.

3.2.11 Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022

Националният план за опазване на най-значимите влажни зони в България е изготвен в съответствие със заданието, одобрено с писмо № 48-00-1503/26.11.2010 от Министъра на околната среда и водите и в изпълнение на националните приоритети по отношение на опазването на биологичното разнообразие.

Териториалният обхват на Плана включва приоритетно 11-те влажни зони, които към момента са в списъка по Рамсарската конвенция. Описателната част на плана разглежда подробно още 25 влажни зони, които не са в Рамсарския списък, но има информация, че покриват един или повече от критериите за обявяване или имат голям потенциал за опазване и възстановяване.

Анализът на включените в Плана влажни зони обхваща техни основни географски, физически и екологични характеристики, консервационна значимост, заплахи и тенденции, стопански ползвания, препоръки, мерки, екосистемни функции, икономическо и социално значение. Анализът се основава изцяло на налична информация и публикации.

На база на направения анализ са определени хоризонтални и специфични мерки, които да бъдат осъществени в 10 годишния период на изпълнение на Плана.

Хоризонталните мерки, които следва да се изпълняват на национално ниво са:

- Изпълнение на мерките за предоставяне на информация, координация и отчитане във връзка с ангажиментите на България по Рамсарската конвенция;
- Институционална координация във връзка с прилагането на Закона за биологичното разнообразие, управлението на Натура 2000 места, прилагането на изискванията и ръководствата на Рамсарската конвенция;
- Осигуряване на адекватен финансов ресурс за мерки по опазване, поддържане и възстановяване на влажните зони от публични и частни източници;
- Възстановяване и/или подобряване на водния режим на влажните зони в България, което включва и влажни зони извън разгледаните от настоящия план;
- Контрол на браконьерството - първоначално разглеждано като специфична мярка, но поради националното измерение на явлението е формулирано и като хоризонтална мярка;
- Преодоляване на съществуващи пропуски в научната информация за влажните зони чрез целеви проучвания и мониторинг;
- Въвеждане и подкрепа за икономически механизми за опазване на влажните зони, включително инвентаризация и остойносттаване на екосистемните услуги;
- Интегриране на темата за влажните зони в екологичното образование;

- Международна и трансгранична координация на природозащитните мерки;
- Идентифициране на национално ниво на система от мерки за адаптация на управлението на влажните зони към климатичните промени;
- Инвентаризация и оценка на въздействието от инвазивните видове;

Основните категории специфични мерки, които са предложени за конкретни влажни зони в страната са:

- Изготвяне или актуализация на План за управление на зоната.
- Изготвяне на проучвания за подобряване на водния режим и други възстановителни мерки на значими влажни зони;
- Възстановяване на водния режим – необходим е на първо място в случаите, в които водният режим на влажната зона е силно нарушен от човешка намеса и това води до явна деградация на екосистемите;
- Възстановяване на естествената растителност в

случаите, в които е идентифицирано значително обезлесяване или подмяна на естествената растителност с неместни/нехарактерни видове;

- Ограничаване на замърсяването – за влажните зони разположени в близост до големи индустриални комплекси (напр. язовир Мандра, езеро Вая, Варненско-Белославски езеро);
- Ограничаване на притока на биогенни елементи и еутрофикацията;
- Поддържащи мерки, специфични за зоните;
- Подобрен контрол на браконьерството;
- Подкрепа за стопански ползвания, специфични за зоните.
- Борба с инвазивни видове;
- Други специфични мерки, които са включени в описанията на влажните зони. Тук спадат и всички останали специфични мерки, предписани от съществуващите към момента планове за управление на защитени територии.

В Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСП) на Северозападен регион, са включени предвиждания за изграждане и развитие на нови индустриални зони, производствени зони, изграждането и модернизацията на индустриална и техническа инфраструктура, без да има конкретика за отделните инвестиционни предложения, включително и точното им местоположение. Поради това не може да се предвиди дали те биха засегнали включените в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022 влажни зони .

Съгласно изискването на екологичното законодателство всеки конкретен проект подлежи на процедура по глава 6 от ЗООС (процедура по ОВОС и на процедура по ЕО), както и при необходимост и на процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, при провеждането на които могат да бъдат взети съответни мерки за избягване застрашаването на влажните зони, включително и с избор на вариант, при който да бъдат избегнати.

По тази причина като необходима мярка в настоящия доклад може да се включи:

- При избор на местоположение на проекти / инвестиционни намерения да се вземе предвид разположението на влажни зони, включени в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022

3.2.12 Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година

Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година, с хоризонт до 2050 година е съобразена с актуалната европейска рамка на енергийната политика и световните тенденции в развитието на новите енергийни технологии.

В Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година, с хоризонт до 2050 година, (Стратегията) са заложени общите европейски политики и цели за развитие на енергетиката и за ограничаване изменението на климата, като са отразени националните специфики в областта на енергийните ресурси, производството, преноса и разпределението на енергия. Дефинирани са основните стратегически решения, насочени към постигането на националните цели и гарантирането на българските интереси.

Стратегията отразява ясно тенденциите, мерките и политиките в областта на енергийната сигурност, енергийната ефективност, либерализацията на електроенергийния и газовия пазар и интегрирането им в общия европейски енергиен пазар, развитието и внедряването на нови енергийни технологии. Тези политики намират отражение и в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г., с хоризонт до 2050 г., който е

изготвен в изпълнение на Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.

В изпълнение на ангажиментите на Република България за постигане целите на европейската енергийна политика за създаване на Енергиен съюз, в Стратегията за устойчиво енергийно развитие на страната до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., са заложени следните **основни приоритети**:

- Гарантиране на енергийната сигурност и устойчивото енергийно развитие;

- Развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар и защита на потребителите чрез гарантиране на прозрачни, конкурентни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги;
- Повишаване на енергийната ефективност в процесите от производство до крайно потребление на енергия;
- Устойчиво енергийно развитие за чиста енергия и декарбонизация на икономиката;
- Внедряване на иновативни технологии за устойчиво енергийно развитие.

ИТСП на СЗР е в синхрон с основните приоритети на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година, посредством изпълнение на целите и съобразяване с мерките от: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, дейности в областта на нисковъглеродната икономика, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура, ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност.

4 Състояние на околната среда

Състоянието на околната среда е представено за всеки от идентифицираните аспекти съгласно приетото задание за обхват на екологичната оценка, както следва.

4.1 Въздух и климат

4.1.1 Климат

По данни от Националната стратегия за адаптация към изменението на климата, България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.

Територията на Северозападен регион попада в две климатични области - умереноконтиненталната и планинска климатични области (Фигура 2). В умереноконтиненталната област се различава следните климатични райони - Северен, Среден и Предбалкански райони.

Фигура 2. Схема на климатичните области

Умерено-континенталната климатична област в орографско отношение е твърде разнообразна, като обхваща от крайдунавските низини и хълмистите райони до Стара планина, включително и най-източните и части. Климатът и се формира от преобладаващото влияние на континентални въздушни маси на умерените ширини и такива формиращи над Балканския полуостров. От северозапад и запад /по рядко от север и североизток/ нахлуват трансформирани океански въздушни маси. Наблюдава се и нахлуване на тропичен въздух, както и на арктичен през студеното полугодие. Тази климатична област има най-добре изразени континентални черти на климата, като континенталността намалява от север на юг. Преобладават западните и северозападни ветрове, а през пролетта и зимата преобладаващи са източните ветрове. В Дунавската равнина те могат да бъдат с много висока скорост. Често явление са и фьоновите ветрове.

В **Северния климатичен район** на Дунавската равнина поради относително голямата отдалеченост от Стара планина, тя не оказва съществено отношение на климата. Само при рязко изразен фьон тук той се проявява, наистина по-слабо, но въпреки това води до повишаване на температурите и топене на снежната покривка. Откритостта на района спрямо северните и североизточните студени нахлувания на полярни и континентални въздушни маси през зимата е причина зимата тук да е най-студена в сравнение с другите равнинни райони на страната. В пониженията на релефа най-ниските минимални температури са около $-20-25^{\circ}\text{C}$ под нулата, а в много студени зими могат да достигнат $-30-35^{\circ}\text{C}$. При устойчиво антициклонално време и снежна покривка минималните температури в пониженията на релефа могат да са около $5-6^{\circ}\text{C}$ по-ниски от оградящите ги хълмове. В западните части на района снежната покривка се задържа малко по-продължително отколкото в останалите му части, поради относително по-големите

валежи. Тази част от района е по-силно повлияна от планината, в резултат на което тук годишното разпределение на валежите се характеризира с известно изравняване на сезонните валежни суми. Годишните валежи тук са между 540-580 mm. Лятото поради малката надморска височина на терена и подчертаната континенталност на климата е горещо.

Средният климатичен район не се различава съществено от Северния, но се забелязват някои различия, породени главно от относителната близост на Стара планина, както и относително по-голямата разчлененост на релефа. В резултат на това температурните условия през зимата са по-диференцирани. Разликите в минималните температури между изпъкналите и вдлъбнати теренни форми са съществени. По отношение на валежите тук се чувства влиянието на планината. Това в най-голяма степен се отнася за западните части, в които попада Северозападния район. Годишните валежи са сравнително по-високи и са в граници 550-700 mm. Това увеличение е главно за сметка на летните валежи, които за района в по-голямата си част са около 200-220 mm.

Предбалканският нископланински климатичен район обхваща хълмистите и припланински места в непосредствена близост до планината, които на север имат надморска височина 300-350 m, а на юг достигат до 100 m. Климатичните условия тук се характеризират с голямо разнообразие и бързи промени в стойностите на климатичните елементи, поради преобладаването на силно пресечен терен, наличието на ниски планини и ридове. Зимата е твърде студена със средни януарски температури от 1,5°C до 3,5°C под нулата. Характерна особеност през зимата са относително честите прояви на фьон, поради което максималните зимни температури са с 3-4°C по-високи отколкото в Северния район. През зимата 70-90 % от валежите са от сняг. Снежната покривка е с по-голяма дебелина и е значително по-устойчива от тази в предишните два района. Поради влиянието на Старопланинската верига зимните валежи тук са по-големи от другите части на Дунавската равнина. Пак по същата причина се наблюдава и рязко увеличаване на летните валежи. Разликата между летните и зимни валежи е между 16 и 18%, а на места достига до 20-22 %.

Планинска климатична област - Обхваща районите с надморска височина над 1000 m. Характеризира се с по-ниските температури, малка температурна амплитуда, голяма облачност и валежи, продължителна и устойчива снежна покривка, ниско атмосферно налягане, висока относителна влажност, силни ветрове. Средногодишната температура е над 0°C, но над 2300 m н. в. тя е отрицателна. Максималните средномесечни температури настъпват през август, а минималните – през февруари. Средните януарски температури на височина 1200 – 1300 m са от -3,5 до - 4,5°C, а на височина 1180-1900 m - са от -6 до -7°C. В най-високите части на планините средните януарски температури достигат до -10°C. Средната годишна сума на валежите е 800-1000 mm. Най голяма е тя през пролетта в по северните планински райони, а в южните - през зимата. Периодът със снежна покривка обхваща от 5 до 9 месеца. По билата на планините духат много силни

ветрове - скоростта им достига до 30 m/s. Въз основа на измененията на климатичните елементи различаваме нископланински климат (до 1000 m), среднопланински (до 1800 m) и високопланински (над 1800 m).

Климатични явления

По данни от ИАОС, през последните години се увеличава честотата на екстремните метеорологични и климатични явления в Република България. Особено след средата на 90-те години на 20 век, серия от бедствени ситуации, свързани главно с развитието на мощни конвективни бури, предизвикаха сериозни материални щети и човешки жертви, в редица райони на Република България. Опасни метеорологични явления от конвективен произход (интензивни и обилни валежи, гръмотевични бури, градушки, често съпроводени с пориви на силен до бурен вятър) са причина за огромни щети върху селскостопанска продукция, инфраструктура, жилищни и обществени сгради, като причиниха и човешки жертви в много области на страната.

Емисии на парникови газове

По данни от последния НДСООС, за периода 1988–2018 г, емисиите на основните парникови газове (ПГ) имат тенденция към намаляване. Емисиите на парникови газове на човек от населението намаляват от 13,0 тона CO₂-екв. през 1988 г. до 8,3 тона CO₂-екв. през 2018 г. По този показател Република България се доближава до средния за Европейския съюз. Анализът на данните от националните инвентаризации за периода до 2018 г. показва, че емисиите на парникови газове са значително по-ниски в сравнение с базовата 1988 г. и в момента Република България има необходимия резерв, който осигурява изпълнение на ангажиментите, поети с подписването на Протокола от Киото.

4.1.2 *Качество на атмосферния въздух*

На територията на Северозападен регион се извършва мониторинг от РИОСВ Плевен, РИОСВ Враца и РИОСВ Монтана.

На територията, контролирана от **РИОСВ - Плевен** (области Плевен и Ловеч), са разположени 3 стационарни автоматични станции за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в градовете: Плевен (АИС – Плевен), Никопол (Автоматична станция) и Ловеч (Автоматична станция).

Анализът на данните показва, че за 2019 г. нивата на контролираните основни показатели за КАВ са под установените норми за опазване на човешкото здраве, с изключение на превишената средноденонощна норма по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀) в АИС Плевен и ДОАС/АИС Никопол. Средногодишната норма за ФПЧ₁₀ през 2019 г. не е превишена в нито един от измервателните пунктове.

Разработени са програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми за качеството на атмосферния въздух (КАВ), в съответствие с

изискванията на чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) на общини Плевен, Ловеч, Никопол и Троян.

На територията, контролирана от **РИОСВ Монтана** са разположени 2 станции за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в градовете: Монтана и Видин.

Фини прахови частици до 10 микрона ФПЧ₁₀: За първи път от измерванията в пункт „РИОСВ - Монтана“ през 2019 година средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ е под нормата за пределно допустими концентрации (ПДК). Дните с превишения на ПДК_{ср.дн.} са 71 броя - около 20 % от общия брой анализирани проби. Стойностите на концентрациите на всички останали замърсители - серен диоксид, азотен диоксид и никел през последните няколко години се задържат на относително постоянни нива и са значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух

В автоматичната измервателна станция в гр. Видин средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ е под нормата за ПДК, а регистрираните превишения на ФПЧ₁₀ са 67 броя, или около 23 % от общия брой 293 анализирани проби. Положителна е тенденцията за намаляване на замърсяването на въздуха с фини прахови частици в община Видин, независимо от редуването на повишаване и намаляване на броя на превишенията на средноденонощните концентрации и средногодишната стойност на ФПЧ₁₀ през последните няколко години. За другия измерван в пункта в гр. Видин през 2019 г. замърсител - серен диоксид, са отчетени стойности на максимално еднократната и средноденонощната концентрации значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух

Серен диоксид, азотен диоксид - И в двата пункта на територията, контролирана от РИОСВ-Монтана, не са отчетени превишения на серен диоксид, няма превишения на азотен диоксид за пункт „РИОСВ - Монтана“.

Съгласно утвърден от министъра на околната среда и водите годишен график за 2019 г., от мобилна автоматична станция на ИАОС - София са извършени индикативни измервания в района на гр. Берковица. Резултатите по всички измерени показатели, характеризиращи качеството на въздуха в обследвания район, не превишават законоустановените норми.

Общини Монтана и Видин изпълняват общински програми за намаляване на нивата на замърсителите.

На територията, контролирана от **РИОСВ Враца**, е разположена 1 станция за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в град Враца - Автоматична измервателна станция (АИС) "ЖП Гара"- Враца.

При анализ на регистрираните през 2019 г. концентрации на контролираните замърсители са констатирани превишения по показателя ФПЧ₁₀ на средноденощната норма. Средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ е под установената норма. За

останалите контролирани показатели няма регистрирани превишения на установените норми.

Община Враца е разработила и изпълнява „Актуализирана програма за управление на качеството на атмосферния въздух в Община Враца за периода 2019- 2023г." за достигане на нормата по отношение на замърсителя фини прахови частици, община Мездра изпълнява „Програма за управление на качеството на атмосферния въздух на община Мездра за периода 2017-2021 година.

4.2 Води

Територията на СЗР изцяло попада в територията на Дунавския басейнов район, управляван от Басейнова дирекция „Дунавски район“ с център гр. Плевен. Също така, територията на СЗР обхваща изцяло районите, контролирани от РИОСВ Плевен, РИОСВ Монтана и РИОСВ Враца.

4.2.1 Повърхностни води

На територията на СЗР, между Западна Стара планина, р. Тимок, р. Дунав и р. Искър, събират своя отток и заустват в р. Дунав реките Вит, Осъм, Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица, Огоста и Скът. Те водят началото си от главното старопланинско било с изключение на реките Цибрица и Скомля, които извираат от предпланините на Стара планина. На територията на района са построени множество големи и по-малки язовири. С по-голямо стопанско значение са “Ал. Стамболийски”, “Каменец”, “Сопот”, “Горни Дъбник” и др.

Резултатите от анализа на състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавския район за басейново управление, за периода 2017-2018 г. показват, че качеството на водите в участъка на река Дунав (пункт при с. Байкал), гравитиращ към Северозападен регион, отговаря на изискванията за добро/отлично състояние. Стойностите на кислородните и биогенните показатели, както и на всички физикохимични показатели, отговарят на изискванията за отлично състояние. Анализираните специфични замърсители не показват отклонения от изискванията за добро състояние. Не са измерени стойности на приоритетни вещества над нормите за добро състояние. Качеството на дунавските води в участъка на СЗР допуска широко стопанско използване.

Състоянието на повърхностните води по поречия показва, че само 2 водни тела са оценени в лошо състояние, а 17 - в умерено състояние. Останалите водни тела са оценени с добро и отлично състояние. В едно водно тяло се отбелязва замърсяване с метали от източник, извън пределите на Р. България.

През 2018 и 2019 г. се запазва тенденцията за поддържане доброто състояние на по-

голямата част от повърхностните водни обекти, попадащи на територията на СЗР.

Едни от основните замърсители на водоприемниците на територията на СЗР са непречистените отпадъчни води от населените места. Регионът се характеризира с директни зауствания на отпадъчни води във водоприемниците поради липса на ПСОВ на градовете Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Левски, Тетевен, Летница, Угърчин и Никопол.

На територията, контролирана от РИОСВ Плевен

На територията на РИОСВ Плевен са разположени целите водосбори на реките Осъм и Вит, част от поречията на реките Дунав, Искър и Янтра, които попадат в административно териториалното деление на Плевенска и Ловешка области.

Река Дунав - На територията на РИОСВ Плевен, р. Дунав се наблюдава чрез пункта при с. Байкал. Резултатите от анализа за периода 2018 г. - 2019 г. показват, че качеството на водите в този участък на реката, отговаря на изискванията за добро/отлично състояние. Стойностите на кислородните и биогенни показатели са близки до изискванията за отлично състояние. По всички физикохимични показатели, стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние. Анализираните специфични замърсители, като сравнение на Средно годишната стойност (СГС) със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгласно Наредба Н-4. Няма измерени високи концентрации на приоритетни вещества (ПВ) в периода 2019 - 2020 г. На базата на анализа на резултатите, р. Дунав в участъка при с. Байкал може да бъде оценена в добро химично състояние по ПВ, които се анализират по изискванията на програмата за TNMN.

Поречие Вит - Качеството на водите на река Вит и нейните притоци се наблюдава в 21 пункта за мониторинг, разположени в 13 водни тела. Няма водни тела в „лошо“ състояние, 3 водни тела са в „умерено“ състояние, а останалите водни тела са оценени с добро и отлично състояние.

Поречие Осъм - На река Осъм и нейните притоци са разположени в 17 водни тела и качеството на водите се наблюдава в 29 пункта за мониторинг. Няма водни тела в „лошо“ състояние, 7 водни тела са в „умерено“ състояние, 6 водни тела в голямата си част са новообразувани, и в ПУРБ 2016 - 2021 г. са оценени в „неизвестно състояние“, (поради липса на резултати от мониторинг или са разположени в ЗЗВ предназначени за ПБВ и за оценката им е ползван подхода на групиране), а останалите водни тела са оценени с добро и отлично състояние

Поречие Искър - На територията на РИОСВ Плевен е разположена част от водосбора на река Искър. Водните тела са 6 броя, а пунктовете за мониторинг са 9 броя: Няма водни тела в „лошо“ състояние, 4 водни тела са в „умерено“ състояние, а останалите водни тела са оценени с добро и отлично състояние.

Поречие Янтра - На територията на РИОСВ Плевен са разположени 5 водни тела от

поречие Янтра. Няма водни тела в „лошо“ състояние, няма в „умерено“ състояние, всички наблюдавани през 2019 г. водни тела (4 броя) са оценени с добро и отлично състояние.

На територията, контролирана от РИОСВ Монтана

На територията на РИОСВ Монтана са включени водните тела, разположени във водосбора на река Огоста, водосбора на реки, които са на запад от река Огоста и част от река Дунав. Тъй като административното деление не съвпада с границите на водните тела по поречия, водосборът на р. Огоста попада в две административни области - Монтана и Враца.

Поречие Дунав - Река Дунав на територията на РИОСВ Монтана се наблюдава чрез мониторинговия пункт при с. Ново село. Резултатите от анализа за периода 2018-2019 година показват добро качеството на водите в този наблюдаван участък. Стойностите на кислородните и биогенни показатели са близки до изискванията за отлично състояние. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние. Анализираните специфични замърсители, като сравнение на СГС със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгласно Наредба Н-4. Няма измерени високи над СКОС на приоритетни вещества (ПВ) в периода 2018-2019 г. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация (МДК).

Поречие Огоста и водосбора на реки, които са на запад от река Огоста – от мониторинга през 2019 г. е установено, че няма водно тяло в „лошо“ състояние, 15 водни тела са в „умерено“ състояние. Останалите водни тела са оценени с добро и отлично състояние. В едно водно тяло се отбелязва замърсяване с метали от източник, извън пределите на Р. България.

На територията, контролирана от РИОСВ Враца

На територията, контролирана от РИОСВ Враца се намират поречието на три реки: река Огоста, река Искър и река Дунав.

Замърсител на повърхностни води на територията на инспекцията са битово-фекалните води, зауствани от агломерации, където все още не са изградени ПСОВ - в гр. Роман и гр. Оряхово. Дифузни източници на замърсяване са и домакинствата в населените места без изградена градска канализация, които заустват битово-фекалните отпадъчни води в попивни кладенци (септични ями), както и нерегламентираните сметища за отпадъци.

Съществен проблем е разположението на животновъдни обекти в близост до водни обекти и неправилно изградените торохранилища в близост до водоеми, както и промишлени обекти, формиращи недостатъчно пречистени производствени отпадъчни води във водни обекти или с недобра експлоатация на локални пречистителни съоръжения.

Въпреки някои негативни тенденции, като цяло се наблюдава намаляване внасяното на замърсители в повърхностните и подземните водоприемници и подобряване качеството на водите в участъците от реките с установено трайно замърсяване.

По-долу е дадена информация от „Анализ за състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавски район за басейново управление за периода 2018 – 2019 г., по отделни елементи за качество“, изготвен от ДРБУ на базата резултатите от изпълнения през 2018 и 2019 г. мониторинг на хидробиологични и физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества на повърхностните води попадащи в територията на СЗР:

- Река Дунав (Водно тяло BG1DU000R001) в ПУРБ 2016-2021 г. е определено като силномодифицирано водно тяло (СМВТ) и е оценено с умерен екологичен потенциал:
 - Най-западният (първият) пункт за контрол качествата на водата в реката на територията на Р България е при с. Ново село. Резултатите от анализа за периода от 2019 г. по всички физикохимични показатели отговарят на изискванията за отлично/добро състояние. Анализираните специфични замърсители, като сравнение на СГС със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние. Няма измерени високи концентрации над СКОС на ПВ в периода. Няма стойности на концентрации на ПВ над МДК. На основание анализа на резултатите може да се направи заключение, че река Дунав в участъка на с. Ново село може да бъде оценена в добро химично състояние;
 - Следващият пункт за контрол качествата на водата в р. Дунав на територията на Р България е при с. Байкал. Резултатите от анализа за периода 2019 – 2020 г. по всички физикохимични показатели отговарят на изискванията за отлично/добро състояние. Стойностите от анализа на специфичните замърсители не показват отклонения от СКОС на изискванията за добро състояние. Трябва да се отбележи, че еднократно е измерена висока концентрация на алуминий, над изискванията за добро състояние. Резултат - 20 µg/l, при норма 15 µg/l, но СГС е под СКОС, съгл. Нормативния документ. Оценката е добра. Няма измерени високи концентрации над СКОС на ПВ в периода 2019 – 2020 г. На основание анализа на резултатите може да се направи заключение, че река Дунав в участъка на с. Байкал може да бъде оценена в добро химично състояние;
- В поречието на р. Огоста:
 - р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие - водно тяло

BG1OG100R014 - през 2019 година са измерени високи концентрации на азот нитратен и общ азот. Затова оценката по физикохимични показатели е умерено състояние. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават измервания над СКОС по показател арсен - резултатите са в границата - 32,9 µg/l - 33,4 µg/l, но при оценката на състоянието на водното тяло е приложена „Методология за начина на ползване на определените фонове концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни“ (Методологията). В този случай при отчитане на фоновите концентрации използвайки методологията, СГС на концентрацията на арсен, отговаря на изискванията на Наредба Н-4 и оценката е добра по специфични замърсители. От анализа на резултатите е видно, че не се наблюдават превишения на ПВ и някои други замърсители. Данните от наблюдаваните биологични елементи за качество (БЕК) отчитат умерено състояние по макрозообентос и фитобентос;

- р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево - водно тяло BG1OG307R1013 - От извършения анализ по физикохимични показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфични замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател арсен. Приложена е Методологията и оценката е добра по специфични замърсители. При анализа на приоритетни вещества никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Резултатите от мониторирания БЕК макрозообентос през 2018 г. отчитат отлично състояние;
- р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци – водно тяло BG1OG307R1213 - От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показатели арсен и манган. При анализа на ПВ никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Наблюдаваните БЕК) през 2019 г. отчитат умерено състояние по макрозообентос и добро състояние по фитобентос. Общата оценка от наблюдаваните биологични елементи за качество е умерено състояние;
- р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод - водно тяло BG1OG307R1313 - От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. През 2019 г. при анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател арсен. След прилагане на методиката

за отчитане на фоновите стойности измерената СГС е гранична със СКОС за добро състояние. При анализа на ПВ никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Резултатите от проведеният хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос през 2018 г. показват отлично състояние;

- язовир Огоста - водно тяло BG1OG700L1004 - От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние. От направения анализ на специфични замърсители през 2019 г. се наблюдава превишение по показатели арсен и манган. Изчислената СГС на арсена и мангана в язовира надвишават изискванията на СКОС за добро състояние. Трябва да се отбележи, че е измерена еднократно висока концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател манган. При анализа на ПВ никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. През 2018 г. за язовир Огоста е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал;
- р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене - водно тяло BG1OG789R1001 - От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената СГС на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. В сравнение с предходен период при анализа на специфичните показатели не се наблюдава превишения по показател алуминий. Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Данните от хидробиологичен мониторинг за водното тяло по биологични елементи за качество макрозообентоз и фитобентос отчитат добро състояние;
- р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново - водно тяло BG1OG789R1401 - Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Тялото е оценено в предходен период както следва:
 - От анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние;
 - При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател

арсен;

- Въз основа на данните от 2018 г. за БЕК макрозообентос водното тяло се оценява в добро състояние.
- р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел – водно тяло BG1OG789R1501 - От анализа на физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. Като по показателите ортофосфати и общ фосфор не отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават превишения на показателя арсен. Изчислената СГС на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2018 г. в пункта на р. Огоста след с. Железна отчитат по БЕК макрозообентос добро състояние, а по фитобентос - умерено състояние за водното тяло. Общата оценка от наблюдаваните биологични елементи за качество е умерено състояние.
- В поречието на р. Скът:
 - р. Скът от извор до Бъркачево - водно тяло BG1OG200R008 – Съгласно резултатите от анализа на физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние, като по показател ортофосфати отговаря на изискванията за отлично състояние. Въз основа на данните от 2018 г. за БЕК макрозообентос и макрофити водното тяло се оценява в добро състояние;
 - р. Скът от Бъркачево до вливане на р. Бързина - водно тяло BG1OG200R1413 - От анализа по физикохимични показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. При анализа на ПВ никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Данните от хидробиологичният мониторинг на водното тяло през 2019 г. в пункта р. Скът, след гр. Бяла Слатина отчитат по БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос добро състояние;
 - р. Скът от вливане на р. Бързина до вливане в р. Огоста при Сараево – водно тяло BG1OG200R1113 - От анализа по физикохимични показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. При анализа

на ПВ никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло в пункта р. Скът, след гр. Мизия през 2019 г. показват подобряване на качеството на водата в този участък по отношение на биологичните елементи за качество. Анализираните БЕК макрозообентос отчитат отлично състояние, БЕК макрофити и фитобентос отчитат добро състояние;

- р. Бързина от извор до вливане в р. Скът при Липница - водно тяло BG1OG200R1011 - От анализа на физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние, като по показател ортофосфати отговаря на изискванията за добро състояние. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло по БЕК макрофити отчитат лошо състояние.
- В поречието на р. Ботуня:
 - р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол - водно тяло BG1OG600R1118 - От анализа на физикохимичните елементи за качество, водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в пункта р. Ботуня, преди вливане на р. Въртешница при с. Голямо Бабино отчитат по БЕК макрозообентос отлично състояние, по БЕК макрофити и фитобентос добро състояние за водното тяло;
 - р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци - водно тяло BG1OG600R1018 - Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Тялото е оценено в предходен период, както следва:
 - От анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние;
 - При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий.

Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в пункта р. Ботуня, при с. Охрид преди вливане в Огоста отчитат по БЕК макрозообентос отлично

състояние, по БЕК фитобентос умерено състояние за водното тяло;

- р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна - водно тяло BG1OG600R1006 - От анализа на физикохимичните елементи за качество, водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в пункта р. Ботуня след с. Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна отчитат по БЕК макрозообентос и фитобентос добро състояние;
- р. Ботуня от Вършец - с код водно тяло BG1OG600R1106 - За периода е наблюдаван мониторингов пункт р. Ботуня, над с. Вършец, с код BG1OG00699MS120. От анализа на физикохимичните елементи за качество, водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в пункта р. Ботуня над гр. Вършец (кв. Заножене) отчитат по БЕК макрозообентос и фитобентос добро състояние, а по БЕК макрофити - отлично състояние;
- р. Въртешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол - водно тяло BG1OG600R007 - През 2019-2020 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.
- В поречието на р. Рибене:
 - р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Белброд - водно тяло BG1OG400R1019 - Съгласно резултатите от анализа на физикохимичните показатели, водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Като по показател ортофосфати отговаря на изискванията за отлично състояние. Данните от хидробиологичният мониторинг на водното тяло през 2019 г. в пункта р. Рибине, след село Фурен отчитат по БЕК макрозообентос отлично състояние, по БЕК макрофити добро състояние, по БЕК фитобентос умерено състояние;
 - приток на р. Рибене от извор до вливане в р. Рибене при Лесура - водно тяло

BG1OG400R1119 - През 2019-2020 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

- Язовири:

- язовир Среchenска бара - водно тяло BG1OG700L1016 - Водното тяло на язовир Среchenска бара е разположено в Зона за защита на водите (ЗЗВ), предназначени за питейно-битови води (ПБВ). Съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване язовирът е категоризиран с категория А2**. През 2019-2020 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества;
- язовир Три кладенци - водно тяло BG1OG400R1219 - От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние, като показател БПК5 отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро;
- язовир Дъбника - водно тяло BG1OG600L1015 - От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние, като показател БПК5 отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

- Други реки (р. Мартиновска, р. Дългоделска, р. Бързия, р. Шугавица и р. Златица):

- р. Мартиновска (Мартиновска Огоста) - водно тяло с код BG1OG789R1601 - От анализа на физикохимичните елементи за качество, водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател арсен. Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Според последните данни от хидробиологичен мониторинг, състоянието на р. Мартиновска Огоста е оценено като добро според БЕК

макрозообентос и фитобентос. Като цяло, според биологичните елементи за качество, реката е в добро състояние;

- р. Дългоделска Огоста с код на водното тяло BG1OG789R1301 - За периода е планиран за анализ пункт р. Дългоделска Огоста, с. Гаврил Геново. Резултатите от измерените физикохимични показатели показват добро състояние, с изключение на показатели ортофосфати и общ фосфор, които отчитат умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние по показател арсен. Изчислената СГС на показателя арсен във водното тяло надвишава изискванията на SKOC за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние за водното тяло на р. Дългоделска е добро. Според последните данни от хидробиологичният мониторинг, състоянието на р. Дългоделска Огоста е оценено като добро според изследваният БЕК макрозообентос;
- Река Бързия с код на водното тяло BG1OG700R1003 - Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Тялото е оценено в предходен период както следва:
 - От анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние.
 - При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние.
 - Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро.

Данните от хидробиологичният мониторинг на водното тяло през 2019г. в пункта р. Бързия, след с. Боровци отчитат по БЕК макрозообентос и фитобентос добро състояние;

- Река Златица с код на водното тяло BG1OG700R002 - От анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние, с изключение на показатели ортофосфати и общ фосфор, които отчитат умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в р. Златица при с. Гаганица отчитат по БЕК макрозообентос добро състояние, по БЕК макрофити и фитобентос - умерено състояние;

- Река Шугавица с код на водното тяло BG1OG700R005 - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1OG02721MS1040 с име р. Шугавица, мост за с. Д. Белотинци. Анализът на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Последните данни от хидробиологичният мониторинг показват, че състоянието на водното тяло е оценено като добро.
- Поречия западно от Река Огоста:
 - Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001 - В периода 2018-2019 г. река Тимок се мониторира на пункта при гр. Брегово. Провежда се мониторинг на всички физикохимични показатели, специфични замърсители и голям брой приоритетни вещества. Оценката по физикохимичните показатели и специфични замърсители е за умерено състояние. Измерени са високи концентрации на металите: манган (Mn), мед (Cu), цинк (Zn) и алуминий (Al). Химичното състояние също е не постигащо добро състояние, поради измерени високи стойности на тежките метали кадмий (Cd) и никел (Ni). Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в р. Тимок при гр. Брегово отчитат по БЕК макрозообентос лошо състояние, по БЕК макрофити добро състояние, по БЕК фитобентос умерено състояние;
 - Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1WO00211MS120 с име р. Тополовец, преди устие, гр. Видин. Анализът на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Последните данни от хидробиологичния мониторинг показват, че състоянието на водното тяло е оценено като умерено;
 - яз. Кула - водно тяло BG1WO200L1003 - Анализът на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо

добро. Хидробиологичният мониторинг на яз. Кула не е приключил, поради което не е направена оценка по БЕК;

- Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 - Водното тяло не е планирано за анализ в периода. В предходен период анализът на данните по физикохимичните показатели за качество на водите на реката отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че са измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показателя алуминий. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Резултатите от хидробиологичен мониторинг за 2018 г. от пункт р. Войнишка – с. Търняне отчитат добро състояние за водното тяло;
- яз. Полетковци на р. Войнишка - водно тяло BG1WO300L1006 - Водното тяло не е планирано за наблюдение за периода 2019-2020 г. по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Въз основа на резултатите от анализа от хидробиологичен мониторинг за язовир Полетковци по биологичен елемент за качество фитопланктон, язовирът е оценен с добър екологичен потенциал;
- Река Видбол - водно тяло BG1WO300R1008 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество е видно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Данните от хидробиологичния мониторинг на водното тяло през 2019 г. в р. Видбол, след гр. Дунавци, преди р. Дунав отчитат по БЕК макрозообентос отлично състояние, по БЕК фитобентос - добро състояние;
- Река Арчар - водно тяло BG1WO400R1009 - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1WO00413MS070 с име р. Арчар, при с. Арчар. Съгласно анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Последните данни от хидробиологичния мониторинг показват, че състоянието на водното тяло се

запазва като добро;

- Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011 - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1WO00521MS060 с име р. Скомля при с. Добри Дол. Съгласно анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние, с изключение на показател електропроводимост, който отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители през 2019г. не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро;
- Поречие на Река Лом:
 - Водно тяло с код BG1WO600R015 р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1WO00061MS030 с име р. Лом преди гр. Лом. От направения анализ на физикохимичните показатели водите на водното тяло отговарят на изискванията за добро състояние. От анализа на специфичните замърсители няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Последните данни от хидробиологичния мониторинг показват, че състоянието на водното тяло е оценено като добро;
 - Водно тяло с код BG1WO600R1013 р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1WO01631MS100 с име р. Лом след с. Крива Бара. От направения анализ на физикохимичните показатели водите на водното тяло отговарят на изискванията за отлично/добро състояние. От анализа на специфичните замърсители няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Последните резултати от хидробиологичен мониторинг, проведен в пункт на р. Лом след с. Крива бара преди вливане на Нечинска бара показват, че водното тяло се оценява в добро състояние;
 - Водно тяло с код BG1WO600R1112 р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска - През периода е анализиран мониторингов пункт BG1WO00659MS050 с име р. Лом при с. Горни Лом. От направения анализ на физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние, с изключение по показател азот

нитратен, който отговаря на умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители има еднократно измерена висока концентрация над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Изчислената СГС във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Последните резултати от хидробиологичен мониторинг в пункта р. Лом при с. Горни Лом през 2019 г. отчитат отлично състояние по БЕК макрозообентос и макрофити, по БЕК фитобентос добро състояние;

- Водно тяло с код BG1WO600R1612 р. Лом от речно водохващане (РВ) "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом - През 2019 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Тялото е групирано с водно тяло BG1WO600R1512;
- Водно тяло с код BG1WO600R1712 р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом - През 2019 г. не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. В предходен период тялото е оценено както следва:
 - Анализът на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние;
 - При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро.

Последните резултати от хидробиологичен мониторинг в пункта р. Краставичка над с. Горни Лом през 2019 г. отчитат отлично състояние по БЕК макрозообентос, по БЕК фитобентос - добро състояние.

- Водно тяло с код BG1WO600R1812 р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска. През 2019 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. В предходен период тялото е оценено както следва:
 - Анализът на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние.
 - При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

- Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро.
- Данните от хидробиологичния мониторинг през 2019 г. показват, че състоянието на водното тяло е оценено като отлично по отношение на анализираният БЕК макрозообентос. Тялото е групирено с водно тяло BG1WO600R1512.
- Водно тяло с код BG1WO600R1912 р. Стакевска от ПВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом - През 2019 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. В предходен период тялото е оценено както следва:
 - Анализът на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние.
 - При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.
 - Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро.
 - Водното тяло се оценява в добро състояние, въз основа на данните от изследваният през 2018 г. БЕК макрозообентос;
- р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло с код BG1WO600R1014 - Водното тяло не е планирано за наблюдение през 2019 г. по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. В предходен период тялото е оценено както следва:
 - Анализът по физикохимичните показатели за качество на водите на реката отговаря на изискванията за добро състояние, с изключение на показател БПК5, който отговаря на изискванията за умерено състояние;
 - При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.
 - Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро.
 - Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.
- Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016 - От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество при мониторингов пункт BG1WO00811MS010 с име р. Цибрица при с. Долни Цибър, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на

специфичните замърсители са измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло е измерена еднократно и надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. Водното тяло се оценява в добро състояние, въз основа на данните от изследваните през 2019 г. БЕК макрозообентос и макрофити;

- Язовир Расово - водно тяло BG1WO800L1020 - През 2019 г. водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и РВ. В предходен период тялото е оценено както следва:
 - От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество водите на язовира отговаря на изискванията за умерено състояние.
 - От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите желязо и алуминий. Изчислената СГС на показателите желязо и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.
 - Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е добро.
- яз. Рабиша - водно тяло BG1WO300L018 - Водното тяло не е планирано за анализ в периода. В предходен период анализът на физикохимичните елементи за качество показва, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние, с изключение на показател БПК5, който отговаря за изискванията на умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Хидробиологичният мониторинг не е приключил, поради което не е на направена оценка по БЕК.
- Язовир Ковачица - водно тяло BG1WO800L021 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние, с изключение на показатели електропроводимост и БПК5, които отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на

СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е достигащо добро. Водното тяло не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

- Поречие на Река Искър:

- Водно тяло р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие с код BG1IS100R1027 - Водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. Установена е превишена концентрация на показател алуминий, от групата на специфични замърсители, превишаващи СКОС за добро състояние. Трябва да се отбележи, че еднократно е измерена висока концентрация на алуминий при пункт р. Искър при с.Ореховица, над изискванията за добро състояние. Резултат - 58,4 µg/l, при норма 15 µg/l, но СГС е под СКОС. При анализа на ПВ не се отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние и тялото е оценено в добро химичното състояние. Данните от хидробиологичен мониторинг за водно тяло BG1IS100R1027 от пункта р.Искър при с. Гиген през 2019 г. отчитат добро състояние по БЕК макрозообентос и фитобентос, по БЕК макрофити състоянието е умерено;
- Водно тяло на р. Искър от вливане на р. Златна Панега при Червен бряг до вливане на р. Гостиля при Ставерци – код BG1IS135R1026; с обособените два пункта за мониторинг при с. Староселци и при с. Чомаковци. През периода водното тяло е планирано за наблюдение при р. Искър при с. Староселци, на моста за с. Ставерци. Анализът на данните по физикохимичните показатели за качество показва, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло не е планирано за хидробиологичен мониторинг;
- Водно тяло на р. Малък Искър от вливане на р. Бебреш при Своде до устие при Роман, вкл. притока р. Батулска без зона питейни РВ "Говежди дол" Своде с код BG1IS200R1023 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. Анализирани данни от хидробиологичен мониторинг за водното тяло БЕК макрозообентос и фитобентос отчитат умерено състояние, по БЕК

макрофити състоянието е лошо;

- Водно тяло на р. Искър от вливане на р. Малък Искър при Роман до вливане на р. Златна Панега при Червен бряг с код BG1IS135R1126 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество при мониторингов пункт с име р. Искър при с. Реселец, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло не е планирано за хидробиологичен мониторинг;
- р. Искър от вливане на р. Габровница при Елисейна до вливане на р. Малък Искър при Роман - водно тяло BG1IS135R1226 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. Последните резултати от 2019 г. от хидробиологичен мониторинг по БЕК макрозообентос, проведен в пункт р. Искър при с. Ребърково показват, че водното тяло се оценява в умерено състояние;
- Река Гостиля - водно тяло BG1IS100R025 - След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло се оценява в добро състояние, въз основа на данните от изследваните през 2019 г. БЕК макрозообентос при мониторингов пункт р. Гостиля преди вливането ѝ в р.Искър;
- р. Златна Панега от с. Златна Панега до вливане в р. Искър при Червен бряг, вкл. притоците - Дъбенска, Батулска и Белянска, водно тяло BG1IS100R1024 - През 2019 г. водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Проведен е хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Златна Панега преди вливането ѝ в р. Искър, при гр. Червен бряг. Анализираният БЕК макрозообентос отчитат отлично състояние, според БЕК макрофити и фитобентос водното тяло се

оценява в добро състояние;

- р. Златна Панега - от извор до с. Златна Панега. Мониторинговият пункт във водно тяло BG1IS100R1124 е референтен за тип R15 - Карстови извори - След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние, с изключение на показатели разтворен кислород и общ азот, които отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг. Анализираният БЕК макрозообентос отчита отлично състояние, БЕК фитобентос - добро състояние, БЕК макрофити - лошо състояние;
- Поречие на Река Вит:
 - р. Вит от вливане на р. Каменка при Бежаново до вливане на р. Тученица при Опанец, вкл. приток р. Бара след язовир Горни Дъбник с код на водно тяло BG1VT307R1007 с четири пункта за мониторинг - През 2019 г. е наблюдаван пункта при р. Вит след с. Садовец. От анализа на физикохимичните елементи за качество, водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. На база резултатите от измерените концентрации на ПВ, водното тяло е в добро химично състояние. Данните от хидробиологичен мониторинг за тяло BG1VT307R1007 са от два пункта - р. Вит след с.Ясен и р.Вит след с.Садовец. Общата оценка от данните от хидробиологичен мониторинг за пунктовете във водно тяло е добро състояние;
 - р. Вит от вливане на р. Калник при Пещерна до вливане на р. Каменка при Бежаново, с код на водното тяло BG1VT307R1107 с два пункта за мониторинг - През периода 2019-2020 година е наблюдаван пункта при р. Вит след с. Ъглен. От анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. На база резултатите от измерените концентрации на ПВ, водното тяло е в добро химично състояние. Данните от хидробиологичен мониторинг за тяло BG1VT307R1107 са от пунктът р.Вит след с.Ъглен от 2018 г. Оценката на биологичните елементи за качество от макрозообентос и фитобентос е добро състояние;

- р. Вит от вливане на реките Черни Вит и Бели Вит при Тетевен до вливане на р. Калник при Пещерна, с код на водното тяло BG1VT789R1005, един пункт за мониторинг р. Вит при махала Асен - От анализа на физикохимични показатели тялото отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло е оценено в умерено състояние. На база резултатите от измерените концентрации на ПВ, водното тяло е в добро химично състояние. Оценката на химичното състояние е достигащо добро. Последните данни от 2018 година по биологични елементи за качество макрзообентос, макрофити и фитобентос от пункта на р. Вит при махала Асен показват, че оценката на водното тяло е в добро състояние.
- яз. Телиш - По физикохимични и специфични замърсители водата в язовира отговаря на добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. През 2019 година е планиран хидробиологичен мониторинг за яз. Телиш. Мониторирането по показател фитопланктон не е приключило, поради което не е направена оценка по БЕК към момента;
- яз. Горни Дъбник - По физикохимични и специфични замърсители водата в язовира отговаря на добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
- яз. Сопот – Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества за периода. През 2019 година е планиран хидробиологичен мониторинг за яз. Сопот. Мониторирането по показател фитопланктон не е приключило, поради което не е направена оценка по БЕК към момента;
- Река Тученица - Изследвана е в предходен период. Съгласно анализа по физикохимичните показатели, водите на р. Тученица отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. През 2019 година е проведен хидробиологичен мониторинг на БЕК макрзообентос в пункта на р. Тученица преди вливане в р.Вит при с. Опанец и резултатите отчитат лошо състояние;
- Река Каменка от извор до вливане в р. Вит, вкл. притоци - р. Катунецка с Мирьова и Елешница и р. Сопотска с Лъга и Батънска, водно тяло с код

BG1VT600R006 - През 2019 г. е планиран за анализ мониторингов пункт при р. Каменка с. Бежаново. Измерените физикохимични показатели показват подобрене на качеството на водата на водното тяло в сравнение с предходен период. По физикохимични елементи за качество, водите на водното тяло отговарят на изискванията за добро състояние, с изключение на показател нитратен азот, който отговаря на умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Анализираниите БЕК макрозообентос, фитобентос и макрофити в пункта при р. Каменка, след вливане на р. Катунецка, с. Бежаново отчитат добро състояние;

- Река Калник от яз. Сопот до вливане в р. Вит, водно тяло BG1VT789R1105 - Измерените физикохимични показатели показват, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Трябва да се отбележи, че еднократно е измерена висока концентрация на алуминий, над изискванията за добро състояние. Но изчислената СГС по показател алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е достигащо добро. Последният хидробиологичен мониторинг през 2018 г. на БЕК макрозообентос в пункта на р. Калник преди вливане в р. Вит, при с. Български извор отчита добро състояние;
- Река Бели Вит до вливане на р. Черни Вит при Тетевен, вкл. притоци - Костика, Заводна и Черна река, без зоната за защита РВ "Болованджика"; РВ "Брестнишка лъка" на р. Рибарица - Качеството на водата във водно тяло с код BG1VT900R1001 се наблюдава от 3 пункта за мониторинг - при с. Рибарица; при гр. Тетевен и р. Костина, приток на р. Бели Вит, над местността Кървавото кладенче. През 2019 г. е планиран за анализ мониторингов пункт при р. Костина над Кървавото кладенче. Измерените физикохимични показатели показват, че водното тяло отговаря на изискванията за добро/отлично състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е достигащо добро. Пунктовете за хидробиологичен мониторинг във водно тяло BG1VT900R1001 са два - р. Вит след Тетевен и р. Бели Вит над с. Рибарица. Анализираниите БЕК през 2019 г. в двата пункта отчитат отлично състояние;
- р. Черни Вит от извор до вливане на р. Бели Вит при Тетевен, вкл. притоци -

Свинска и Косица, без зоната за защита РВ Свинска река 1 и 2 с код BG1VT900R1002 - През 2019 г. водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Хидробиологичен мониторинг във водното тяло по БЕК макрозообентос през 2018 година отчита отлично състояние.

- Поречие на Река Осъм:

- р. Осъм от вливане на р. Мечка при Дебово до устие, водно тяло BG1OS130R1015 и два пункта за мониторинг - р. Осъм на устие, с. Черковица и р. Осъм след вливане на р. Мечка с. Дебово - През последния период е анализиран пункт при р. Осъм на устие, с. Черковица. От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Общата оценка въз основа анализа по тези показатели, определя умерено екологично състояние за водното тяло. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е достигащо добро. По последни данни от хидробиологичен мониторинг през 2019 г. за водното тяло в пункта р. Осъм при гр. Черковица, анализирани биологични елементи за качество отчитат влошаване на състоянието;
- р. Осъм от вливане на р. Ломя при Левски до вливане на р. Мечка при Дебово; вкл. приток - р. Мечка - водно тяло BG1OS130R1115 - През последния период е анализиран пункт при р. Осъм при гр. Изгрев. От анализа по физикохимични показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Общата оценка въз основа на анализа по тези показатели, определя умерено екологично състояние за водното тяло. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е достигащо добро. За водно тяло BG1OS130R1115 данните от хидробиологичен мониторинг са от пункта р. Осъм, след вливане на р. Мечка след с. Дебово и резултатите от 2019 година отчитат умерено състояние;
- р. Осъм от вливане на реките Черни Осъм и Бели Осъм при Троян до вливане на р. Берница при Александрово, вкл. притоците - Команска, Суха, Дрипля и Берница, водно тяло BG1OS700R1001, с два пункта за мониторинг - р. Осъм, след гр. Ловеч и р. Осъм, след гр. Троян - По анализирани физикохимични показатели през периода е видно, че водното тяло отговаря на изискванията

за умерено състояние. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Общата оценка въз основа анализа по тези показатели, определя умерено екологично състояние за водното тяло. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Оценката за водното тяло по биологичните елементи е умерено състояние, като данните по БЕК макрозообентос при пункт р. Осъм, след гр.Ловеч през 2019 г. отчитат добро състояние;

- р. Осъм от вливане на р. Берница при Александрово до вливане на р. Ломя, вкл. приток р. Градежница, водно тяло BG1OS700R1011, с един пункт за мониторинг - р. Осъм след гр. Левски - От анализа по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Анализиранияте данни за хидробиологичен мониторинг през 2019 година в пункта на р. Осъм след гр. Левски отчитат умерено състояние;
- р. Ломя от извор до вливане в р. Осъм с код BG1OS400R010 - Качеството на водите се наблюдава с пункт на устието на Ломя, преди вливане в Осъм, при с. Варана. От анализа по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Няма измерени високи стойности над СКОС за добро състояние на специфични замърсители. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на р. Ломя е добро. Оценката за водното тяло в пункта р. Ломя след с. Варана, преди вливане в р. Осъм по биологичните елементи за качество е умерено състояние;
- р. Бара от извор до вливане в р. Осъм с код на водното тяло BG1OS600R1005 се наблюдава, чрез пункта на устието преди вливане в река Осъм. Във водното тяло попада и язовир Каменец - През последния период е планиран за анализ пункт при р. Шаварна преди вливане в р. Осъм. По отношение на физикохимичните показатели и специфични замърсители, водното тяло може да се оцени в умерено екологично състояние. Според последните данните от БЕК - макрозообентос и макрофити оценката по биологични елементи за пункта р. Шаварна преди вливане в р.Осъм е умерено състояние;
- Карстовия извор на р. Маарата при Крушуна е разположен във водно тяло с код BG1OS700R1111 - През 2019 г. водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и

приоритетни вещества. За пункта р.Маарата, с.Крушуна - карстови извори по последни данни през 2019 г. са анализирани БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос и според тях състоянието е добро.

- Водни тела по подпоречие Бели Осъм:
 - р. Бели Осъм от Чифлик до Троян с код на водно тяло BG1OS890R1816 – През 2019 г. водното тяло е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Измерените физикохимични показатели показват, че водното тяло отговаря на изискванията за добро/отлично състояние, с изключение на показатели N-total и P-total, които отговарят на изискванията за умерено състояние. Няма измерени високи стойности над изискванията за SKOC за добро състояние на специфични замърсители. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние на водното тялото е достигащо добро. Общата оценка на водното тяло по БЕК е добро състояние;
 - р. Бели Осъм от приток при Балканец до вливане на р. Черни Осъм с код на водно тяло BG1OS890R1016 - През 2019 г. водното тяло е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Измерените физикохимични показатели показват, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Няма измерени високи стойности над изискванията за SKOC за добро състояние на специфични замърсители. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е достигащо добро. Анализираният БЕК през 2019 г. в пункт р. Бели Осъм преди вливане в р.Черни Осъм, гр. Троян (преди мост на изход от Троян-посока Ловеч) отчитат умерено състояние;
 - приток от Шипковски минерални бани до вливане в р. Бели Осъм с код на водното тяло BG1OS890R1916 - През 2019-2020 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Според данните от 2019 г. по БЕК макрозообентос в пункта на р. Ръждавец (ляв приток на р. Бели Осъм) след с. Шипково на моста за с. Б.Осъм, състоянието е добро;
 - приток от РВ "Въртяшка" до вливане в р. Бели Осъм с код на водното тяло BG1OS890R1616 - През 2019-2020 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Според данните от 2019 г. по БЕК макрозообентос в пункта на Десен приток на р.Бели Осъм след с. Балканец (преди моста) състоянието е добро;

- Поречие Река Янтра:
 - Водно тяло BG1YN400L1005 язовир Крапец, пункт за мониторинг на яз. Стена BG1YN04471MS031 - Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ;
 - Водно тяло на река Видима от гр. Априлци до с. Дебнево – BG1YN400R1531 - Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ. Оценката по биологични елементи за качество макрозообентос и фитобентос, мониторирани през 2018 г. в пункта р. Видима мост в с. Дебнево показва добро състояние;

4.2.2 Подземни води

В периода 1999–2018 г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от показателите. Процентът на пунктовете, в които средногодишните стойности надвишават стандартите за качество (СК) на подземните води, показва тенденции на намаляване за всички показатели, с изключение на нитратите.

На територията, контролирана от РИОСВ Плевен

На територията, контролирана от РИОСВ Плевен, попадат подземни водни тела (ПВТ) от първи, трети, четвърти и пети слой.

- Подземни водни тела от първи слой НЕОГЕН – КВАТЕРНЕР - в обхвата на РИОСВ Плевен попадат девет ПВТ: в 3 ПВТ се наблюдават превишения на нормата по показател „нитрати“; в 1 ПВТ се наблюдават превишения на нормата по показател „манган“; в 1 ПВТ се наблюдават превишения на нормата по показател „манган“ и нитрати“, а останалите ПВТ отговарят на критериите за „добро химично състояние“.
- Подземни водни тела от трети слой НЕОГЕН – САРМАТ - в обхвата на РИОСВ Плевен попада едно ПВТ, което е в „добро“ химично състояние;
- Подземни водни тела от четвърти слой - ГОРНА КРЕДА - в обхвата на РИОСВ Плевен попадат две ПВТ – и двете са в „добро“ химично състояние.
- Подземни водни тела от пети слой ТРИАС-ЮРА-КРЕДА - в обхвата на РИОСВ Плевен попадат две ПВТ – и двете са в „добро“ химично състояние.

В обхвата на РИОСВ Монтана попадат подземни тела от първи, втори, трети, четвърти и пети слой.

- Подземни водни тела от слой първи - НЕОГЕН - КВАТЕРНЕР - на територията на ДРБУ в първи слой попадат 33 броя ПВТ. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана

попадат осем. Съгласно критериите за оценка на състоянието на подземните води, 1 ПВТ се оценява в „лошо химично състояние“, а останалите са в „добро химично състояние“

- Подземни водни тела от втори слой - НЕОГЕН - на територията на ДРБУ във втори слой попадат 3 ПВТ. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно, което е в „добро химично състояние“
- Подземни водни тела от трети слой - НЕОГЕН-САРМАТ - Подземните тела попадащи в трети слой на територията на ДРБУ са 2 на брой. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно ПВТ, което е в „добро химично състояние“
- Подземни водни тела от четвърти слой - ГОРНА КРЕДА - Подземните тела попадащи в четвърти слой на територията на ДРБУ са четири на брой. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно. В резултат от проведения през 2019 г. мониторинг се констатира концентрация на арсен, надвишаваща определената норма за показателя. Установено е, че повишеното съдържание на арсен в района е „фоново“ и е резултат от многогодишна естествена ерозия на арсен съдържащите скали и извършваните в миналото рудодобивни дейности
- Подземни водни тела от пети слой - ТРИАС - ЮРА-КРЕДА - Подземните тела попадащи в пети слой на територията на ДРБУ са седем на брой. От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно, което е в „добро химично състояние“.

На територията, контролирана от РИОСВ Враца

През 2019 г. е извършен контролен и собствен мониторинг на подземните води на операторите с издадени комплексни разрешителни по показатели и честота поставени с условията на комплексните разрешителни на: Регионално депо за неопасни отпадъци (РДНО) Враца-Мездра, РДНО Оряхово, „Метизи“ АД, гр. Роман, „Вратица-Враца“ АД, гр. Враца, и „Холсим (България)“ АД, с. Бели Извор, както и на Депо за нерадиоактивни отпадъци на „АЕЦ-Козлодуй“ ЕАД, с цел проследяване състоянието на подземните водни тела вследствие дейността на посочените предприятия.

При осъществения през годината мониторинг са констатирани единични превишения над Стандартите за качество на подземните води, по следните показатели:

- „Вратица-Враца“ АД – еднократно превишение на перманганатна окисляемост и амониев йон;
- „Метизи“ АД, гр. Роман – еднократно превишение по показателя нефтопродукти;
- РДНО Оряхово – еднократно превишение по показателя олово в сравнение с базовото състояние;
- РДНО Враца-Мездра - манган, калций, магнезий, олово, нитрати, нефтопродукти

и желязо. РДНО е изградено непосредствено до старото градско депо, което не и имало изградени съответните съоръжения за защита на подземните води. Анализирайки резултатите на водните проби от подземните води се забелязва колебание на стойностите на изследваните показатели в известни граници през различните периоди на измерване – след завишение отново следва намаление и обратно. От това може да се направи извода, че депонираните на старото депо отпадъци в продължение на повече от 30 г., все още влияят върху качеството на подземните води.

Като цяло регистрираните единични превишения не са в резултат от производствената дейност на дружествата. Биогенните замърсители - нитрати, нитрити и др. се внасят в подземните води чрез непречистените битово-фекални води, водите от животновъдните ферми и дъждовните води от наторяваните земеделски площи. Наличието на биологични и органични компоненти в подземните води не винаги е признак за замърсяване и понякога тези компоненти имат минерален произход.

Съдържанието на желязо в повечето случаи има естествен произход, но една от причините за наднормените стойности са материалите използвани за направата на водовземните съоръжения.

По-долу е дадена информация от „Доклад за състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление през 2019 година“ за подземните води, попадащи в територията на СЗР:

- ПВТ с код BG1G0000QAL001 и име „Порови води в Кватернера - Брегово-Новоселска низина” - химичното състояние на тялото се наблюдава с три пункта за мониторинг (МР 001, МР 003 и МР 380):
 - МР 001 при с. Брегово ШК1-ПС „Брегово 3“, община Брегово, област Видин и МР 003 при с. Ново село ШК ПС „Ново село“, община Ново село, област Видин - Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в двата пункта показва, че измерените концентрации по показател „нитрати“ превишават СК за подземни води. Наднормени концентрации на нитратни йони са констатирани и в предходните години. В Плана за управление на речните басейни в Дунавски район 2016 – 2021 г. (ПУРБ), ПВТ с код BG1G0000QAL001 е оценено в „лошо химично състояние“ с отклонение по показател нитрати. Основна причина за лошото състояние на ПВТ е дифузията натиск упражняван от земеделието.
 - МР 380 при с. Ново село, ТК1 „Стопански двор“, община Ново село, област Видин – през 2019 г. не е извършен мониторинг в пункт ТК1 „Стопански двор“, с. Ново село, поради липса на достъп до пункта.

- ПВТ с код BG1G0000QAL002 и име „Порови води в Кватернера - Видинска низина” – химичното състояние на тялото се наблюдава с два пункта за мониторинг (MP 009 и MP381):
 - MP 009 при гр. Видин ШК 1- ПС "КОС", общин Видин, област Видин и MP 381 при с. Новоселци ТК1 - ПС „Вили пчела“, община Видин, област Видин - Резултатите от изпитванията на водата през 2019 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние отговарят на „добро химично състояние“.
- ПВТ с код BG1G0000QAL003 и име „Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина” – химичното състояние на тялото се наблюдава с един пункт за мониторинг (MP 016):
 - MP 016 при с. Арчар ШК-Р1-ПС "Добри дол", община Димово, област Видин – Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показва, че всички анализирани показатели отговарят на СК за подземни води. Оценката „доброто химично състояние“ от предходните години се запазва и през 2019 г.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL004 и име „Порови води в Кватернера - Цибърска низина” – химичното състояние на тялото се оценява с един мониторингов пункт (MP 019):
 - MP 019 при с. Станево, Дренаж ПС „Станево”, община Лом, област Монтана - Констатираните от предходните години наднормени концентрации на показател „общ хром“ се наблюдават и в резултатите, получени от проведения през 2019 г. мониторинг. Прегледът на наличната в БДДР информация за източниците на замърсяване на подземни води, показва, че в района на пункта няма антропогенен източник, който да формира подобно замърсяване, поради което има основание да се счита, че наднормените концентрации на хром се дължат на естествените геоложки характеристики на ПВТ.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL005 и име „Порови води в Кватернера - Козлодуйска низина” – химичното състояние на тялото се оценява с един мониторингов пункт (MP 027):
 - MP 027 при гр. Козлодуй ШК - Р2 ВС "Козлодуй", община Козлодуй, област Враца – в резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта се наблюдава еднократно превишение на СК за подземни води по показателя тел „общ хром“. Анализът на резултатите от предходните години за показателя, показва че подобно превишение се констатира за пръв път. По всички останали анализирани показатели водата отговаря "добро химично

състояние“.

- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL006 и име „Порови води в Кватернера - Островска низина” – химичното състояние на тялото се оценява с два пункта за мониторинг (MP 030 и MP 383):
 - MP 030 при с. Селановци ШК - Р-ВС "Оряхово", община Оряхово, област Враца – През 2019 г. резултатите от проведения мониторинг на водата в пункта показват стойности под СК за подземни води по всички изпитвани показатели.
 - MP 383 при с. Селановци, С-10хг - ПДНГ – Селановци, община Оряхово, област Враца – Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показват еднократни превишения на стандартите за подземни води по показатели амониеви йони, никел и желязо. През 2019 г. двукратно са измерени концентрации на нитратни йони превишаващи СК за показателя. Получените резултати от анализ за показатели магнезий и обща твърдост също превишават нормите за подземни води. Анализът на данните от предходните години показва, че подобни еднократни превишения са констатирани и преди, но не се наблюдават трайни тенденции на повишаващи се концентрации на замърсители. Отчитайки факта, че има променливите концентрации на разнородни замърсители и еднократни (инцидентни) превишаващи нормите стойности, може да се заключи че причина за тях са неизправност във водоземното съоръжение или неспазване на методиката за пробонабиране на подземни води.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL007 и име „Порови води в Кватернера - Карабоазка низина” – химичното състояние на тялото се оценява с два мониторингови пункта (MP 041 и MP 430):
 - MP 041 при с. Брест ТК4 - ПС "Брест", община Гулянци, област Плевен – Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинга на водата в пункта показва, стойности на концентрацията по показател „общ хром“ гранични със СК. Наднормените концентрации на хром са характерни за водата в този пункт, като се счита че причинна за тях са естествения геоложки състав на терена.
 - MP 430 при с. Гиген "ТК9 ПС "Гиген", община Гулянци, област Плевен - Високите концентрации на нитратни йони констатирани във водата в пункта от предходните години се потвърждават и от проведения през 2019 г. мониторинг. Предполагаме източник, отговорен за наднормените концентрации на нитратни йони е натиска от земеделски дейности в района. На територията на община Гулянци, където попада пункта, процентът на

обработваемите земеделски земи достига до 85 %.

- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL008 и име „Порови води в Кватернера - Беленско-Свищовска низина” – химичното състояние на тялото се оценява с три мониторингови пункта (MP 045, MP 046 и MP 341):
 - MP 045 при гр.Белене ШК Р1-ПС "Белене", община Белене, област Плевен; MP 046 при с.Драгаш войвода ШК ПС "Драгаш войвода", община Никопол, област Плевен; MP 341 при с.Лозица ШК ПС “Лозица“, община Никопол, област Плевен - Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в трите пункта отговарят на СК на подземни води по всички изпитвани показатели. След прилагане на „Подход за оценка на химично състояние на подземните водни тела“, ПВТ е оценено в „добро химично състояние“.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL013 и име „Порови води в Кватернера - р. Лом” - химичното състояние на тялото се оценява с три мониторингови пункта (MP067, MP 385 и MP 386):
 - MP 067 при с.Крива бара ШК 5 ПС "Крива бара", община Брусарци, област Монтана; MP 385 при с.Дражинци, ТК 2 - ПС „Дражинци“, община Ружинци, област Видин; MP 386 при с.Плешивец, ШК - ПС „Плешивец“, община Ружинци, област Видин - Резултатите от проведените през 2019 г. изпитванията на водата и в трите пункта отговарят на стандартите за подземни води по всички анализирани показатели. След прилагане на „Подхода за оценка на химично състояние на подземните водни тела“, оценката на ПВТ е „добро химично състояние“. В програмата за мониторинг на подземни води изпълнявана в периода 2019 – 2020 г. в пункт ШК 5 ПС "Крива бара", с.Крива бара е бил планиран за изпълнение двукратен анализ на водата по показател „атразин“. Честотата на анализ по този показател е учестена, предвид констатираните в преходните две години наднормени концентрации на показателя. Към момента в БДДР е получен резултат от еднократно изпитване за атразин, като полученият резултат отговарят на СК за подземни води.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL014 и име „Порови води в Кватернера - р. Цибрица” - химичното състояние на тялото се оценява с един мониторингов пункт (MP 070):
 - MP 070 при с. Безденица ШК ПС "Безденица", община Монтана, област Монтана – Резултатите от изпитване, получени от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта, отговарят на определените норми за подземни води. Съгласно критериите за оценка на състоянието на

подземните води, ПВТ се оценява в „добро химично състояние“.

- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста” - химичното състояние на тялото се оценява с три пункта за мониторинг (МР 075, МР 387 и МР 388):
 - МР 075 при с.Манастирище, община Хайредин, област Враца; МР 387 при с.Владимирово, дренаж „Владимирово“, община Бойчинивци, област Монтана; МР 388 при гр.Криводол, ШК „Мирослав Веселинов – Криводол“, община Криводол, област Враца - Водата и в трите пункта, наблюдаващи ПВТ с код BG1G0000QAL015, отговарят на изискванията за добро химично състояние, съгласно „Подхода за оценка на химичното състояние на подземните водни тела“.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL016 и име „Порови води в Кватернера - р. Скът” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 079, МР 389 и МР 390):
 - МР 079 при гр.Бяла слатина ШК5 ПС "Подем 5", община Бяла Слатина,
 - област Враца; МР 389 при с.Нивянин, ШК1 - ВиК Враца – Нивянин, община Борован, област Враца; МР 390 при с.Галиче, ТК 4 - ВиК Враца - Галиче, община Бяла Слатина, област Враца - Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг в трите пункта показва следното:
 - При пробонабиране извършено на 21.05.2019 г. е констатирано еднократно превишение на СК на показател „желязо – общо“ в пункт „ШК1 - ВиК Враца – Нивянин“ и пункт „ТК 4 - ВиК Враца – Галиче“. При следващото изпитване на водата и в двата пункта резултатите за същия показател са под граница на откриване на метода, т.е. превишението не се потвърждава.
 - По всички останали анализирани показатели водата и в трите пункта отговарят на СК за подземни води.
 - Оценката за качествено състояние на ПВТ с код BG1G0000QAL016, е „добро химично състояние“.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL017 и име „Порови води в Кватернера - р. Искър” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 086, МР 087 и МР 391):
 - МР 086 при с.Горник, община Червен бряг, област Плевен – В получените резултати от мониторинг през 2019 г. се наблюдават превишения на нормата по показател „нитрати“. По всички останали изпитани показатели, водата в пункта отговаря на СК за подземни води;

- МР 087 при гр. Искър, община Искър, област Плевен – Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг показва, че водата в пункта отговаря на критериите за „добро химично състояние“;
- МР 391 при с. Лепица, ШК 1 - ПС „Сухаче“, община Червен бряг, област Плевен – Анализът на резултатите получени през 2019 г. показват еднократно превишение на СК по показател „нитрати“ – 88,8 mg/l при норма от 50 mg/l. По всички останали анализирани показатели водата в пункта, отговарят на стандартите за качество на подземни води.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL018 и име „Порови води в Кватернера - р. Вит“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта (МР 092 и МР 093):
 - МР 092 при гр. Долна Митрополия ШК12 ПС "Д. Митрополия", община Долна Митрополия, област Плевен – Водата в пункта отговарят на СК за подземни води по всички анализирани през 2019 г. показатели. Общата оценка на качествено състояние на водата в пункта е „добро“ химично състояние;
 - МР 093 при с.Крета ШК1 ПС "Крета", община Гулянци, област Плевен – Анализът на данните получени от извършения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показват превишение на СК по показател „манган“. Високите концентрации по този показател са характерни за водата в пункта. Получените резултати по всички останали анализирани показатели отговарят на стандартите за качество за подземни води.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL019 и име „Порови води в Кватернера - р. Осъм“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 099, МР 100 и МР 290):
 - МР 099 при гр. Ловеч ШК1 ПС "Балкан", община Ловеч, област Плевен – И през 2019 г. получените резултатите от мониторинга отговарят на СК за подземни води и водата в пункта се оценява в „добро химично състояние“.
 - МР 100 при с. Асеновци ШК2 ПС "Асеновци", община Левски, област Плевен - Констатираните в предходните години наднормени концентрации на „манган“ се потвърждават и в получените резултатите от 2019 г. Предвид факта, че към момента няма установена трайна тенденция в концентрацията на манганови йони, както и факта, че в другите пунктове наблюдаващи ПВТ не се отчитат наднормени стойности, то евентуални причини за констатираното замърсяване могат да бъдат: неизправност на водовземното съоръжение; неспазване на стандартите при пробовземане от подземни води (недостатъчно прочерпване на водата преди пробовземане).

- МР 290 при с.Йоглав ШК1 ПС “Умаревци“, община Ловеч, област Ловеч – Отчитаните в предходните години наднормени концентрации по показател „нитрати“ се наблюдават и в резултатите от изпитванията проведени през 2019 г. Извършен е преглед на антропогенния натиск в района на пункта, с цел откриване на причината за констатираното замърсяване. Анализът показва, че мониторинговият пункт е разположен в земеделски район, предвид което може да се предполага, че замърсяването с нитрати е в резултат на извършваните интензивни земеделски дейности в района.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL022 и име „Порови води в Кватернера - р. Росица в Севлиево котловина” – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта (МР 117 и МР 393). Следва да се отбележи, че по-голямата част от това ПВТ попада извън СЗР, както и че и двата мониторингови пункта са извън СЗР:
 - МР 117 при гр. Севлиево, дренаж "Чапара", община Габрово, област Велико Търново – резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг показват еднократни превишения на СК по показатели „калций“, „натрий“ и „хлориди“. Наднормени концентрации по тези показатели са констатирани и предишни периоди. Важно е да се отбележи, че през 2019 г. не са измерени наднормени концентрации по показатели „манган“ и „желязо“, които са характерно високи за водата в този пункт;
 - МР 393 при гр. Севлиево, ШК3-ЕМКА – Севлиево, община Севлиево, област Габрово – Доброто химично състояние на водата в пункта се запазва и след оценка на получените резултати от проведения през 2019 г. мониторинг.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL023 и име „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър” - химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 122, МР 394 и МР 395):
 - МР 122 при с. Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана; МР 394 при с. Еница, Дренаж “Еница - Аспарухов вал”, община Кнежа, област Плевен; МР 395 при с.Търнак, ШК “Козя брада“, община Бяла Слатина, област Враца - Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг и в трите пункта отговарят на нормативно определените стандарти за подземни води. Общата оценка на качеството на водата в това ПВТ е „добро химично състояние“.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL024 и име „Порови води в Кватернера - между реките Искър и Вит” - химичното състояние на тялото се наблюдава с три пункта за мониторинг (МР 124, МР 396 и МР 397):
 - МР 124 при гр.Тръстеник дренаж "Щърбашки геран" – ПС, община Плевен,

област Плевен; МР 396 при с. Писарово, дренаж „Банята“, община Искър, област Плевен; МР 397 при гр. Долни Дъбник, ШК 2 „Брестака“, община Долни Дъбник, област Плевен - Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в трите пункта отговарят на СК на подземни води по всички изпитвани показатели и тялото се оценява в „добро химично състояние“.

- Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL025 и име „Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм” - химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 127, МР 128 и МР 398):
 - МР 127 при с.Обнова, дренаж ПС "Калчева чешма", община Левски, област Плевен; МР 128 при с.Каменец, дренаж "Куртовец" ПС"Каменец", община Пордим, област Плевен; МР 398 при гр.Левски, ШК „Чолаков инвест – Левски“, общ. Левски, об. Плевен - Получените резултати от проведения през 2019 г. мониторинг и в трите пункта показват наднормени концентрации по показател „нитрати“. Високи концентрации на нитрати са констатирани и в предходните години, и съгласно Плана за управление на речните басейни в Дунавски район 2016 – 2018 г., тялото е оценено в „лошо химично състояние“. Основна причина за тази оценка е дифузният натиск упражняван от земеделието. Процентът на обработваемите земи на територията, на която попадат мониторинговите пунктове достига до 85%.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL026 и име „Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра” – химичното състояние на тялото се наблюдава с четири мониторингови пункта (МР 132, МР 133, МР338 и МР 399). Следва да се отбележи, че по-голямата част от това ПВТ попада извън СЗР, както и че и само мониторингов пункт МР 399 е в СЗР:
 - МР 132 при с. Вързулица ШК ПС "Вързулица", община Полски Тръмбеш, област Велико Търново – Оценката на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта, показва еднократни превишения на СК по показатели „перманганатна окисляемост“ и „ортофосфати“. Средногодишната концентрация на показател „нитрати“ за 2019 г. е 22,78 mg/l при СК от 50 mg/l, т.е. не се констатира превишение по този показател, който в предходните години е бил характерно висок за водата в този пункт;
 - МР 133 при с. Козловец дренаж "Гравитачен" ПС "Козловец", община Свищов, област Велико Търново – Анализът на резултатите от мониторинга получени през 2019 г. показва превишения на нормата на показател „нитрати“, но СГС на концентрацията е под СК за подземни води. За водата в този пункт са характерни наднормените концентрации на нитратни йони, но трябва да се отбележи, че за 2019 г. се наблюдава тенденция към

понижаването ѝ;

- МР 338 при гр. Павликени, Др. „Гюр чешма“ Стар дренаж- ВиК Йовковци, община Павликени, област Велико Търново; МР 399 при с.Козар Белене, Дренаж “Глава река”, община Левски, област Плевен - След извършване на анализ на получени резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в двата пункта стана ясно, че водата отговаря на критериите за добро химично състояние на подземни води.
- Подземно водно тяло с код BG1G00000QPL027 и име „Порови води в Кватернера - Врачански пороен конус” – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингов пункт (МР 137 и МР 400):
 - МР 137 при гр.Враца, ТК "Лалов и Вачев" община Враца, област Враца – Констатираното през 2013 г. замърсяване на водата в пункта с трихлоретилен и тетрахлоретилен се потвърждава от резултатите от изпитване получени през 2019 г. През 2013 г. е извършен проучвателен мониторинг в района на пункта, но причината за замърсяването не е установена. При провеждане на проучвателния мониторинг не е установено подобно замърсяване в други близко разположени пунктове. Съгласно наличната в БДДР информация към настоящия момент, водоземното съоръжение не се използва за добиване на вода и съответно водата в него се намира в статично положение. Липсата на водочерпене от кладенеца обяснява факта, че концентрацията на веществата се задържа сравнително постоянно висока за такъв дълъг период;
 - МР 400 при гр.Враца, ТК4 Стадиона - Община Враца, община Враца, област Враца – Резултатите от проведения мониторинг през 2019 г. отговарят на СК за подземни води и водата в пункта е оценена в “добро химично състояние”.
- Подземно водно тяло с код BG1G00000N2034 и име „Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия” – химичното състояние на тялото се наблюдава с пет мониторингови пункта (МР 189, МР 190, МР 404, МР 405 и МР 406):
 - МР 189 при с. Септемврийци ТК, община Вълчедръм, област Монтана – Резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта показват отклонение от качеството по показател „нитрати“. През 2019 г. водата е анализирана 4 пъти за установяване концентрацията на нитратни йони, като три от получените резултати превишават СК. Получената СГС на концентрацията на нитратни йони е 53,5 mg/l и превишава минимално СК от 50,0 mg/l. По всички останали анализирани показатели водата отговарят на СК за подземни води;
 - МР 190 при гр.Бяла Слатина ТК 2 ПС "Подем", община Бяла Слатина, област Враца – И в резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в

пункта е констатирано превишение на СК на показател „манган“, които са отчитани в предходни години. По всички останали анализирани показатели водата съответства на СК за подземни води;

- МР 404 при с. Якимово - ТК1-Якимово, община Якимово, област Монтана; МР 405 при с. Василовци, ТК1-Василовци, община Брусарци, област Монтана - Анализът на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата и в двата пункта показва, че по критериите за оценка на състоянието, водата отговаря на „добро химично състояние“.
- МР 406 при с. Мадан, ШК-Мадан, община Бойчиновци, област Монтана - Констатираните в предходните години наднормени концентрации на нитратни йони се потвърждават и от получените през 2019 г. резултати.
- Подземно водно тяло с код BG1G000N1BP036 и име „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия” – химичното състояние на тялото се наблюдава с четири пункта за мониторинг (МР 199, МР 201, МР 202 и МР 369):
 - МР 199 при с.Грамада група КИ, община Грамада, област Видин; МР 201 при д-р Йосифово КИ ПС "Д-р Йосифово", община Монтана, област Монтана; МР 202 при гр.Кнежа, ТК 2 ПС "Свинското езеро", община Кнежа, област Плевен; МР 369 при гр.Червен бряг, ШК "ТЕРА-Червен бряг", община Червен бряг, област Плевен - Резултатите от проведените през 2019 г. химични анализи на водата и в четирите пункта отговарят на СК на подземни води. След прилагане на „Подхода за оценка на химично състояние на подземни водни тела“, тялото се оценява в „добро химично състояние“.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000K2S037 и име „Карстови води в Предбалкана” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три пункта за мониторинг (МР 203 и МР 205):
 - МР 203 при с. Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана – И в резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг се констатира концентрация на арсен надвишаваща определената норма за показателя. Измерената средногодишна стойност на показателя е 14,07 µg/l при СК от 10 µg/l. Наднормените концентрации на арсен са характерни и с относително постоянна концентрация в този пункт. За района на р. Огоста, в поречието на която попада мониторинговият пункт, са провеждани редица проучвания с цел установяване на причините за високите концентрации на арсен в почвите и във водите. Установено е, че повишеното съдържание на арсен в района е „фоново“ и е резултат от многогодишна естествена ерозия на арсен съдържащите скали и извършваните в миналото рудодобивни дейности;

- МР 205 при с. Дерманци КИ "Батово езеро", община Луковит, област Ловеч – Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта, показва съответствие със СК за подземни води и потвърждава оценката за „добро химично състояние“.
- Подземно водно тяло с код BG1G0000K2M047 и име „Карстови води в Ломско-Плевенския басейн” – химичното състояние на тялото се наблюдава с шест мониторингови пункта (МР 274, МР 276, МР 281, МР 414 и МР 415):
 - МР 274 при КИ ПС "Кайлъка" Плевен, община Плевен, област Плевен; МР 276 при с. Рибен, КИ "Езерото", община Долна Митрополия, област Плевен; МР 281 при Сондаж 46 "Яна" Плевен, община Плевен, област Плевен; МР 414 при гр. Никопол, КИ "Текийски", община Никопол, област Плевен; МР 415 при с. Садовец КИ "Студен кладенец", община Долни Дъбник, област Плевен - С изключение на водата от Сондаж 46 „Яна“, резултатите от изпитванията в останалите пет пункта, получени през 2019 г., отговарят на СК за подземни води по всички анализирани показатели. Съгласно критериите за оценка на състоянието на подземни води, химичното състояние на ПВТ е „добро“. В пункт Сондаж 46 "Яна" Плевен, в резултатите от 2019 г. са констатирани еднократни превишения на СК по показатели "нитрати“, „ортофосфати“, „магнезий“ и „обща твърдост“. След статистическата обработка на данните обаче, получените СГС на концентрациите по изброените показатели не превишават нормите за подземни води. През 2019 г. в пункт Сондаж 46 "Яна" Плевен се наблюдава значително превишение на нормата на показател „манган“, като трябва да се отбележи, че подобни отклонения са констатирани и в предходните години.
- Подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 и име „Карстови води в Ловеч-Търновския масив” – наблюдавано с четири мониторингови пункта (МР 215, МР 216, МР 325 и МР 269):
 - МР 215 при с. Самоводене КИ "Крайната чешма", община Велико Търново, област Велико Търново – Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг, показва отклонение от нормите по редица показатели, като „амониеви йони“, „нитрати“ и „нитрити“, „перманганатна окисляемост“ и „ортофосфати“. Високите концентрация на нитратни йони отчитани в предходните години се потвърждават и в получените през 2019 г. резултати. След преглед и анализ на евентуалните източници, които биха могли да доведат до подобен тип замърсяване и отчитайки свойствата на елементите и веществата с наднормени концентрации, е счетено че то би могло да е в резултат на извършаните интензивни земеделски дейности в района. Процентът на обработваемите земи на територията на община Велико

- Търново, където попада пункта достига до 60 %;
- МР 216 при с. Горско Сливово КИ "Калвинец", община Летница, област Ловеч – Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг потвърждават оценката за „добро химично състояние” на водата в пункта;
 - МР 325 при с. Гостиня дренаж „Гостинка”, община Ловеч, област Ловеч - Анализът на резултатите получени от проведения през 2019 г. мониторинг на водата показва еднократно превишение на СК на показател „нитрати“, но СГС на концентрацията не превишава нормата за подземни води. Общата оценка на качествено състояние на водата в пункта е „добро химично състояние“;
 - МР 269 при Беяковец КИ "Главата", община Велико Търново, област Велико Търново – Резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта, отговарят на СК за подземни води по всички изпитвани показатели.
- Подземно водно тяло с код BG1G000K1AP043 и име „Карстови води в Мраморенския масив” – химичното състояние на тялото се наблюдава с един пункт за мониторинг (МР 234):
 - МР 234 при с.Мраморен, ТК ПС "Мраморен", община Враца, област Враца – И в резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта се потвърждава тенденцията за трайно завишени концентрации на нитратни йони от предходните години.
 - Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK044 и име „Карстови води в Западния Балкан” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 246, МР 254 и МР 255):
 - МР 246 при с.Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана; МР 254 при Паволче КИ "Езерото" ПС - Паволче, община Враца, област Враца; МР 255 при с.Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин - Водата и в трите пункта съответства на СК за подземни води, и съгласно критериите за оценка на състоянието тялото се оценява в „добро химично състояние“.
 - Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 и име „Карстови води в Централния Балкан” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 265, МР 323 и МР 324):
 - МР 265 при гр. Тетевен ТК Л-35, община Тетевен, област Ловеч; МР 323 при с. Средни колиби - Извор - чешма, община Елена, област Велико Търново; МР 324 при с.Семерци КИ "Дюрмелика", община Антоново, област

Търговище - Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в трите пункта показва съответствие със стандартите за подземни води. След прилагане на „Подхода за оценка на химично състояние на подземни водни тела“, ПВТ се оценява в „добро химично състояние“.

4.3 Почви и земеползване

По данни от ИАОС, към 2018 г. урбанизираните територии са с обща площ от 553 721 ha или 4,61 % от територията на Република България, като клас „Населени места със свободно застрояване“ е с най-голям дял – 3,37 %.

Сладководните типове класове земно покритие (реки и езера) представляват 1,02% (52 776 ha), влажните зони – 0,09% (9 850 ha).

Най-голямо увеличение в площта се наблюдава при „Храстовите и/или тревни съобщества“ с 36 545 ha и „Обработваемите земи“ – 30 287 ha. Най-голямо намаление в площите 118 спрямо 2012 г. се наблюдава при „Горите“ – 37 805 ha, следвани от „Пасищата“ – 17 240 ha и „Трайните насаждения“ – 13 369 ha.

За периода 2012 – 2018 г. се забелязва увеличаване на площите с антропогенен произход - Населени места – 17 ha, „Индустриални, търговски и транспортни обекти“ – 1 534 ha, както и „Мини, сметища и строителни територии“ – 1 879 ha, което повишава натиска върху естествените природни екосистеми и съставляващите ги компоненти.

По данни от проект „КОРИНЕ земно покритие 2018 г.“, площта на трите основни класа гори (широколистни, иглолистни и смесени) е 3 568 758 ha или 31,00% от територията на страната. Широколистните гори са с най-голяма площ (20,62%, 237 4613 ha), следвани от смесените гори (5,67%, 5 3387 ha) и иглолистните гори (4,7 %, 54 0757 ha).

Съгласно класификацията на МАЕС (инициатива на ЕК за „Картиране и оценка на екосистемите и техните услуги“) към горските екосистеми спада и клас „Преходно дървесно-храстова растителност“, която съставлява 6,75% (777 727 ha). Общият дял на горските екосистеми е 37,74% (2 374 613 ha).

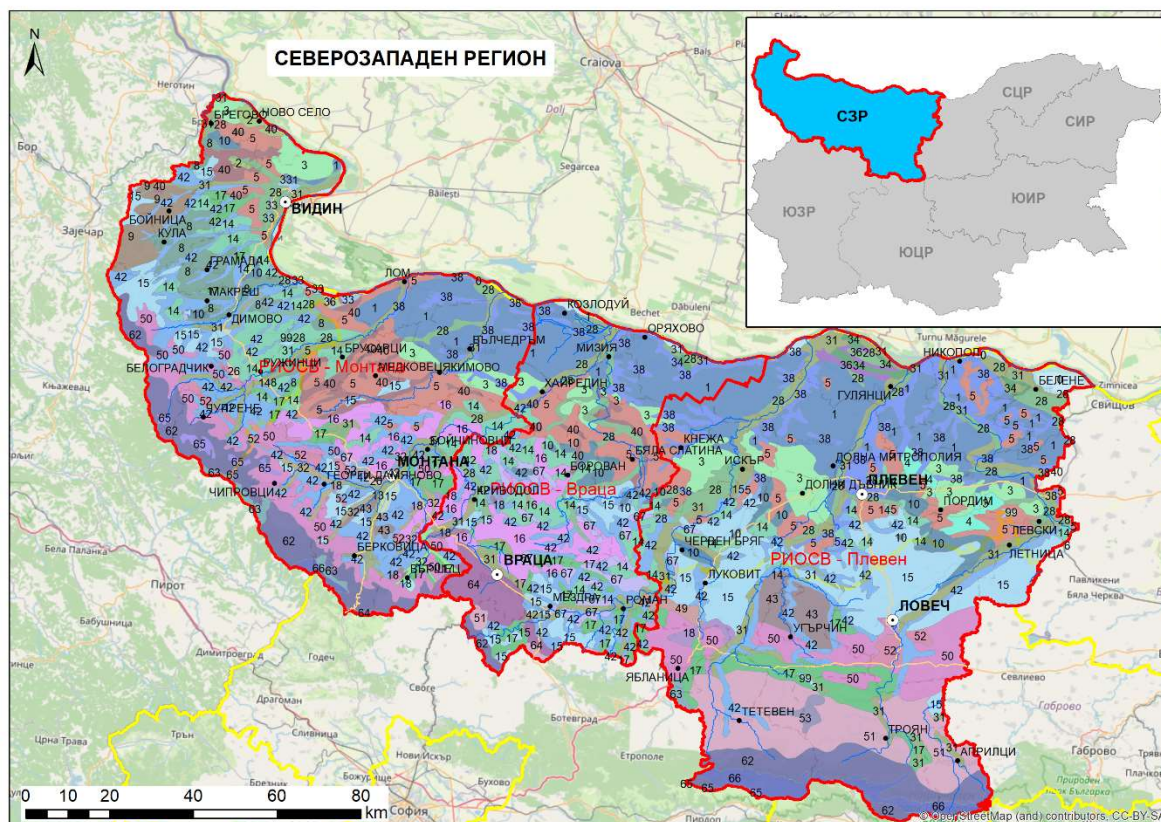
Земеползване (данни – Агростатистика МЗХГ) - Северозападен регион е разположен периферно в северозападната част на България и граничи с р. Дунав на север и с Република Сърбия на запад. На изток Северозападен регион граничи със западните територии на областите Велико Търново и Габрово, а на юг – със Западна Стара планина. Общата площ на региона е 19 070 km², което представлява 17,2 % от територията на страната, като земеделските територии са 70,5 %, горските – 22,2 %, а урбанизираните – 4,5 %.

Таблица 2 - Основна заетост на територията по области

	Обработваема земя, хектар	Използвана земеделска площ, хектар	Площ със селскостопанско предназначение, хектар
Северозападен регион	808 928	1 054 696	1 107 617
Видин	106 353	131 850	137 703
Враца	186 776	239 109	258 058
Ловеч	72 633	150 669	157 072
Монтана	140 977	198 726	206 219
Плевен	302 189	334 341	348 564

Почви – Почвата, като компонент на околната среда, е незаменим, ограничен и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване. Най-разпространените форми на увреждане на почвите са химическото замърсяване с тежки метали, различни форми на деградационни процеси като ерозия, киселяване и засоляване.

Почви 400 000

1. Карбонатни черноземи, пещчливо-глинести	32. Делувиални и делувиално-ливадни, пещчливи и пещчливо-глинести, предимно каменисти
2. Карбонатни и типични черноземи, средно и тежко пещчливо-глинести	32. Делувиални и делувиално-ливадни, пещчливи и пещчливо-глинести, предимно каменисти
3. Типични черноземи, пещчливо-глинести	33. Ливадно-черноземновидни (заблатени), тежко пещчливо-глинести до леко глинести
4. Слабо излужени черноземи, пещчливо-глинести	34. Ливадно-блатни, леко глинести
5. Излужени черноземи, тежко пещчливо-глинести	36. Пясъци
6. Силно излужени черноземи, тежко пещчливо-глинести	38. Ерозиранни карбонатни и типични черноземи
8. Тежки черноземи и "карасолуци" глинести	40. Ерозиранни излужени черноземи
9. Тежки черноземи и тъмносиви горски глинести	42. Ерозиранни сиви* горски
10. Оподзолени (лесивирани) черноземи и тъмносиви горски, тежко пещчливо-глинести	43. Ерозиранни сиви* горски с рендзини
13. Канеленовидни-чернозем-смолници, тежко пещчливо-глинести и глинести	49. Сиви* и тъмносиви горски
14. Тъмносиви горски, тежко пещчливо-глинести	50. Сиви* горски
15. Сиви горски*, средно и тежко пещчливо-глинести	51. Светлосиви* горски (псевдоподзолисти)
16. Сиви*, (лесивирани кафяво-канелени) горски, средно и тежко пещчливо-глинести	52. Сиви* горски с рендзини
17. Светлосиви* горски (псевдоподзолисти), леко и средно пещчливо-глинести	53. Сиви* горски с кафяви горски
18. Светлосиви* горски (псевдоподзолисти) повърхностно оглеени, леко пещчливо-глине	62. Кафяви горски
18. Светлосиви* горски (псевдоподзолисти) повърхностно оглеени, леко пещчливо-глинести	63. Тъмнокафяви и тъмноцветни горски
18. Светлосиви* горски (псевдоподзолисти) повърхностно оглеени, леко пещчливо-глине	64. Кафяви горски с рендзини
26. Рендзини (хумусно-карбонатни), пещчливо-глинести	65. Кафяви горски вторично затревени
28. Ливадни черноземи, средно до тежко пещчливо-глинести	66. Планинско-ливадни
31. Алувиални и алувиално-ливадни, пещчливи и пещчливо-глинести	67. Рендзини (хумусно-карбонатни)
32. Делувиални и делувиално-ливадни, пещчливи и пещчливо-глинести, предимно камени	99. Езера

Фигура 3. Почвена карта на СЗР

Северозападен регион попада в Карпатско-дунавска почвена област, която е изградена от лесо-ливадни-степни тъмни, лесивирани почви, черноземи, солонци и солончащи. Тази почвена област обхваща обширни площи от Европа лежащи в басейна на р. Дунав. Многообразните форми на релефа, разнородните почвообразуващи скали и диференциацията на климата създават сложна картина на почвената покривка, която се разделя на три подобласти: Карпатска, Среднодунавска и Долнодунавска като към последната спадат и Дунавската равнина и Добруджа.

В пределите на Долнодунавската подобласт влизат няколко почвени провинции, като попадащите в територията за Северозападен регион са Западна и Средна Долнодунавска и Западна и Средна Предбалканска провинции. В тях са разпространени предимно карбонатни, типични, лесивирани и ливадни черноземи.

По-високите предпланински и равнинно-хълмисти части на Дунавската равнина се заемат от черноземовидни и сиви горски почви.

На територията на Северозападен регион се прилага система от три нива за мониторинг на почвите. На първо ниво се извършва широко мащабен мониторинг, на второ се наблюдават мрежите на вкисляване и засоляване, на трето ниво се наблюдават локални почвени замърсявания. Целта на тази система на наблюдение е да се обхванат по-големи територии от почвеното многообразие на територията на страната. За целите на наблюдението се определят пунктове за съответната територия.

На територията на Северозападен регион попадат следните РИОСВ – Плевен, Враца и Монтана.

РИОСВ Плевен

Област Плевен обхваща територия от 4 653 кв. км, което е 4.2 % от територията на

страната. Земеделските земи на територията на Плевенска област са 379 180 ха, което е около 81.5 % от общата територия на областта, като най-разпространени са черноземните и алувиално-ливадните почви. По долините на реките и по брега на р. Дунав има ливадно- блатни почви. Горските територии са 43 430 ха, което е 9.3 % от територията на областта. Урбанизираните територии са 21 950 ха, което е 4.7 % от общата територия на областта. Водните течения и водни площи са 15 330 ха, което е 3.3 % от територията на областта. Други – 5 390 ха, което е 1.15 % от територията на областта. Област Ловеч обхваща територия от 4 128 кв. км, което е 3.7 % от територията на страната. Земеделските земи на територията на Ловешка област са 205 224.9 ха, което е 38.90 % от територията на област Ловеч. Характерно за областта е, че близо 2/3 от общата площ е планинска, а останалата 1/3 е полупланинска и равнина. Почвите в областта са разнообразни. За старопланинската част са характерни сивите горски почви и типични кафяви горски и планинско-ливадни почви, а по долините на реките алувиално-ливадните почви. Горските територии са 158 090 ха, което е 40% от територията на областта.

Замърсяване с тежки метали - На територията на РИОСВ – Плевен (Плевенска и Ловешка област) броят на пунктовете по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг е 33. През 2019 година Регионална лаборатория (РЛ) - Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта. Извършено е съответното изпитване на пробите съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) Годишна програма за мониторинг на почви. Всяка проба се извършва в две дълбочини: от 0-20 см и от 20-40 см за обработваеми земи. Следят се следните показатели: активна реакция на почвата (рН), биогенни елемент - общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 броя тежки метали и металоиди – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак. Оценка и анализ на получените резултати по почвен мониторинг I-ро ниво се извършват от отдел „МБРГЕП“ в ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните от информационната система съгласно утвърдената програма за 2019 г.

Замърсяване с продукти за растителна защита, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти - През 2019 г. в РИОСВ – Плевен не е постъпвала информация за замърсяване на почви с органохлорни пестициди. Съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, през 2019 г. РЛ-Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта.

Към 01.01.2019 г. на територията, контролирана от РИОСВ Плевен има 64 склада (5 от тях централизирани) и 54 броя Б-Б куба, в които се съхраняват негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита (негодни ПРЗ).

Няма данни за замърсяване на почви с нефтопродукти.

Ерозия - На територията на Плевенска област няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия. Единствено равнинният характер на областта е причина за проява на ветрова ерозия, която нанася щети, налагащи противоерозионни мероприятия. По брега на р. Дунав има брегова ерозия и свлачищни процеси, особено в Община Никопол.

Що се касае до област Ловеч, тя е сред най-заstraшените по отношение на почвени загуби от водна ерозия в земеделските земи (по 4,6% годишно) и сред областите с най-висок риск от проява на площна водна ерозия на почвата на земеделските земи (10 – 12 t/ha y).

На територията на РИОСВ Плевен няма информация за значителни ерозионни процеси през 2019 г.

Вкисляване и засоляване - По почвен мониторинг II-ро ниво – “Вкисляване” През 2019 г. са наблюдавани следните пунктове: Горни Дъбник, Беглеж, Телиш и Велчево съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви. Резултатите показват че, в пунктове Горни Дъбник и Велчево се наблюдават процеси на вкисляване на почвите спрямо базовите нива.

РИОСВ Враца

Замърсяване с тежки метали - През 2019 г. съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви на територията на област Враца по почвен мониторинг I-во ниво, е извършено пробонабиране и изпитване от 5 пункта. Следят се следните показатели: активна реакция на почвата (рН), биогенни елемент - общ азот, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 броя тежки метали и металоиди – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак. Представените резултати от включените през 2018г. пунктове за почвен мониторинг показват, че няма превишения на максимално допустимите концентрации (МДК) на изпитваните показатели. Съгласно данните от проведените мониторинг в пунктове от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите в област Враца са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

Замърсяване с продукти за растителна защита, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти – на територията на РИОСВ Враца има осем склада за съхранение на препарати за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на годност, както и площадка с Б-Б кубове. През годината във връзка с извършване на дейностите по: „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане и почистване на УОЗ-пестициди, опасни отпадъци, неопасни отпадъци и други ПРЗ“, които се реализират по проект финансиран по Българо-швейцарската програма за сътрудничество, е извършено преупаковане, изнасяне и предаване за окончателно обезвреждане на негодните ПРЗ в 1 склад, разположен в землището на гр. Враца.

Мониторинг на почвите I-во ниво – устойчиви органични замърсители се извършва за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (РАН16), полихлорирани бифенили (РСВ6) и органохлорни пестициди. Получените резултати от изпитваните проби взети от четири пункта през 2018г. показват, че няма превишения на максимално допустимите концентрации (МДК) на изпитваните показатели определени с Наредба № 3/2008г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите.

Ерозия - На територията на област Враца по брега на р. Дунав има брегова ерозия, а региона на Искърското дефиле се наблюдава водна ерозия. За предотвратяване на ерозионни процеси част от общините предприемат мерки и създават нови гори върху неземеделски земи. В РИОСВ-Враца няма информация за значителни ерозионни процеси през 2019г.

Засоляване и вкисляване - Засоляване на почви на територията на РИОСВ-Враца не се наблюдава.

Вкисляването е един от основните процеси, предизвикващи деградация на почвите. Почвите деградират поради загуба на калций, магнезий, калий; дългогодишното торене с азотни торове, без съпътстващо фосфорно и калиево наторяване, както и повърхностното преовлажняване на почвите. През 2019г. в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда/ НСМОС/ - почвен мониторинг II-ро ниво – “Вкисляване”, наблюдение на процеса на територията на област Враца са извършени в два пункта в с. Главаци, общ. Криводол и с. Баница, общ. Враца. Взети са 8 бр. почвени проби. Показателите които се следят са: Al, H, Mn, Ca, Mg, наситеност на почвите с бази (V%), рН в KCL. В сравнение с 2018г. се запазва много силно киселата реакция на почвите (рН е под 4). При изпитването на почвените проби и в двата пункта в с. Баница и с. Главаци не се констатира вредна киселинност – степента на наситеност на почвата с бази е над 92%.

РИОСВ Монтана

Замърсяване с тежки метали - Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – I ниво, 2019 г. за РИОСВ-Монтана са определени 7 бр. пунктове – с. Ошане, с. Орешец, с. Септемврийци, с. Разград, с. Дългоделци, с. Буковец и гр. Чипровци. Пробите са взети в периода 1 септември- 15 октомври 2019 г. преди извършване на есенното подхранване при стриктно спазване местоположението за пробонабиране със съответната точност на GPS. Редуцираното обследване е по пълен набор от показатели: рН (N2O), Общ въглерод (TC), Органичен въглерод (TOC), Общ азот, Общ фосфор, Тежки метали: Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, Co и Ni, As, Hg, обемна плътност, РАН16, РСВ6 и органохлорни пестициди. Въз основа на резултати от анализите не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Съдържанието на тежки метали в

почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата.

Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктовете в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите на контролираната от РИОСВ-Монтана територия са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

Замърсяване с продукти за растителна защита, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти – Наблюдават се стабилни положителни тенденции в управлението на складовете- няма данни за замърсяване с негодни за употреба ПРЗ на територията на РИОСВ – Монтана. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене. Залежалите растително защитни препарати са съхранени в 10 бр. склада и 17 бр. депа с контейнери тип “Б-Б кубове”.

Извършва се миниторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (РАН16), полихлорирани бифенили (РСВ6) и органохлорни пестициди. От изпитването е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсители е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата. По Българо-Швейцарска Програма за сътрудничество с проект “Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита”, се планира ИУПРЗ да бъдат обезвредени в лицензирано съоръжение в Европа.

Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с РАН и РСВ.

Ерозия - Голям дял от почвите в област Монтана са със средна податливост на ерозиране, а в област Видин - с много слаба. По данни на ИАОС водоплощна ерозия със среден интензитет се отчита в община Чупрене – 2,1 т/ха/год.

На контролираната територия от РИОСВ-Монтана няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия.

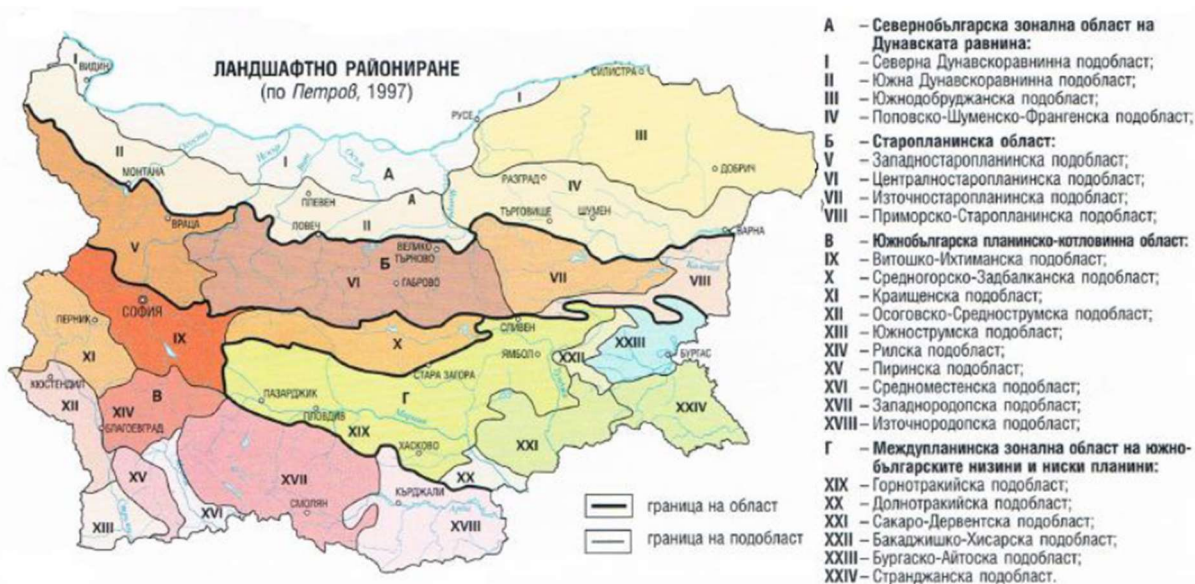
Засоляване и вкисляване - За почвен мониторинг- II ниво през 2019 г. са взети през м. октомври проби от 3 пункта - с. Дъбравка, с. д-р Йосифово и с. Цар Петрово. Обследваните показатели са: рН в КС1 – вредна киселинност, Al, N, Ca, Mg, Mn и степен на наситеност на почвите с бази. По скалата за оценка към реакцията на почвите в с. Дъбравка е силно кисела, а в останалите пунктове реакцията на почвите е много силно кисела. За всички пунктове степента на вредно вкисляване е слаба.

Засоляване на почвите на територията на РИОСВ Монтана не се следи и няма да данни за такива площи.

4.4 Ландшафт

Дейностите по отношение опазване, планиране и управление на ландшафта са ключови при устройване на всяка територия и още повече при планиране и проектиране на обекти, свързани с Европейската конвенция за ландшафта. “Ландшафт” означава територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и /или човешки фактори. Ландшафтът има важна роля в културната, екологичната и социалната сфера, и представлява благоприятстващ икономическата дейност ресурс, който може да допринесе за устойчиво развитие на обществото, осигуряване на по-добро качество на живот на населението чрез опазване, поддържане и устойчивото му развитие. Трябва също да се следва необходимостта от устойчиво използване на природните ресурси чрез планиране степента на човешката намеса, както във вече изградените селищни образувания и инфраструктура, така и в незасегнатите от човека територии.

Фигура 4. Ландшафтното райониране на България (по Петров, 1997)

В СЗР доминират пещерите и скалните образувания – Белоградчишките скали; Искърското дефиле – Лакатник, Ритлите и др.; пещерите по Искърското дефиле, както и известните пещери, придобили туристическа популярност като Леденика, Магура и Съева дупка.

Съгласно морфографската характеристика на България, Северозападният регион обхваща по-голямата част от западната Мизийска равнина и части от западната и средната част на Старопланинската система.

В тази част от региона на западната Мизийска хълмисто-платовидна равнина преобладават обширни плоски вододелни пространства между долните течения на дунавските притоци – Арчар, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Вит, Осъм. Реките имат силно изразени асиметрични долини със стръмни десни и полегати леви склонове.

По-голямата част от територията на равнината е разположена между 100 и 250 m.n.v. В съседство със Стара планина тя се издига до 400-600 m, а към р. Дунав височината ѝ постепенно намалява и завършва на места със стръмен брегови откос, висок до 10-150 m. Преобладаващо развитие в равнината имат низинният хипсометричен пояс (до 200 m височина) – около 50% от общата площ и хълмистият пояс (200-600 m) – 48%.

Крайдунавските низини, някои от които са развити и в приустиевите части на дунавските притоци са: Бреговско-Новоселска, Видинска, Арчаро-Орсойска, Долноцибърска, Козлодуйска, Островска, Черно поле. Южно от тях следват плоски вододелни пространства, представляващи слабо разчленени льосови плата, които се характеризират с ниски стойности на хоризонтално и вертикално разчленение и средни наклони (до 3-5°).

На юг и югозапад релефът стъпаловидно се повишава до 300 m при Плевенските височини и в достига до 400-600 m в периферията на равнината, където поради увличането ѝ от издигането на Старопланинската система се формират широки платовидни и плоскоридови пространства. От всичането на дунавските притоци в тази периферия в релефа са очертани редица изолирани моноклинални височини и плата, които формират ниските части на Предбалкана. Много често билните части на тези височини са покрити от устойчиви на денудацията варовици и пясъчници, които формират стръмни откоси.

В тази част на региона Старопланинската система се състои от редица успоредни дялове и ридове, предимно със запад-източно простиране, между които са формирани широки надлъжни долини, долинни разширения или структурни понижения. Като цяло морфографски в нея се разграничават две паралелно простиращи се части – главна верига на юг с голямо площно развитие на височинните пояси над 1000 m, и предпланини на север с преобладаващо участие на хълмистия височинен пояс.

Крайната северна периферия на Старопланинската система има слаба морфографска изразеност, с постепен преход към Мизийската равнина. Тази редица от плата и ридове е разграничена от същинските предпланини на Стара планина чрез рязко изразена в релефа разседно-флексурна фронтална зона заета от добре очертани морфографски понижения-надлъжни долинни разширения. Постепенният преход от Мизийската равнина към високите части на Старопланинската система се характеризира с ясно изразен стъпаловиден напречен профил на релефа.

Най-характерна особеност в морфографията на главната Старопланинска верига е общото ѝ понижаване на изток, като западната и източната част на веригата са по-широки и надлъжно разчленени, в сравнение със средната. Западна Стара планина е най-масивна и широка (до 45 km). Морфографски се разграничава на няколко големи дяла, наричани планини: Св. Николска (1 721 m), Чипровско-Берковска (2 186 m), Козница (1 785 m), Понор (1 479 m), Чепън (1 206 m), Мала планина (1 234 m) и Мургаш (1 687 m).

Платовидните карстови била на Понор и Мала планина формират на юг, към Софийското поле две планински стъпала.

Средна Стара планина е най-тясна (15 km) и има подчертано асиметричен напречен профил. Южният склон е със стръмна долна част (под 1200-1400 м.н.в.), а северният със стръмна горна част (над 1400-1600 м.н.в.). В разглеждания регион попадат следните дялове: Етрополска (1 787 m), Златишко-Тетевенска (2 071 m), Троянско-Калоферска (2 376 m) планина.

В Северозападния регион се срещат ландшафти от класовете равнинни ландшафти, котловинни ландшафти и планински ландшафти. Преобладаващите групи ландшафти в северната част на Дунавската равнина са: ландшафти на черноземните ливадно-степни равнини на лъсови скали с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на черноземните ливадно-степни равнини на карбонатни скали със средна степен на земеделско усвояване, ландшафти на лесостепните равнини на лъсови скали с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на лесостепните равнини върху варовикови скали със средна степен на земеделско усвояване. По поречията на реките се среща групата ландшафти на ливадно-степните алувиални низини със средна степен на земеделско усвояване. Върху речните острови по река Дунав се среща групата ландшафти на гористите низини върху речните острови. По бреговете на река Дунав се срещат групите ландшафти на ливадно-блатните алувиални низини със сравнително малка степен на земеделско усвояване и групите ландшафти на гористите низини върху възвишенията на заливната тераса със сравнително малка степен на земеделско усвояване. В малки участъци се срещат групите на ландшафти на гористите хълмове върху лъсови скали със средна степен на земеделско усвояване и ландшафти на гористите хълмове върху варовикови скали.

В южната част на Дунавската равнина преобладават групите на ландшафти на гористите плата върху варовикови скали със средна степен на земеделско усвояване и ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали. Срещат се също ландшафти на открития карст по склоновете на каньоновидните долини, пресичащи равнини от седиментни карбонатни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали. В по-високите части се среща групата на ландшафтите на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали.

В западната част на Стара планина преобладават групите на ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали. В отделни участъци се срещат групите на ландшафти на ливадно-степните хълмисти дъна на вътрешнопланинските котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен

на земеделско усвояване, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от интрузивни скали и ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали. В централната част на старопланинската верига се срещат групите на ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху интрузивни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху варовикови скали.

Западната граница на Северозападния регион съвпада с част от границата на България. В тази погранична част преобладаващите ландшафтни групи са ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху кристалинни шисти и гнайси.

Като чувствителни ландшафти могат да бъдат разгледани уникалните ландшафти на природни забележителности, които са под законова защита.

4.5 Биологично разнообразие

4.5.1 Флора и фауна

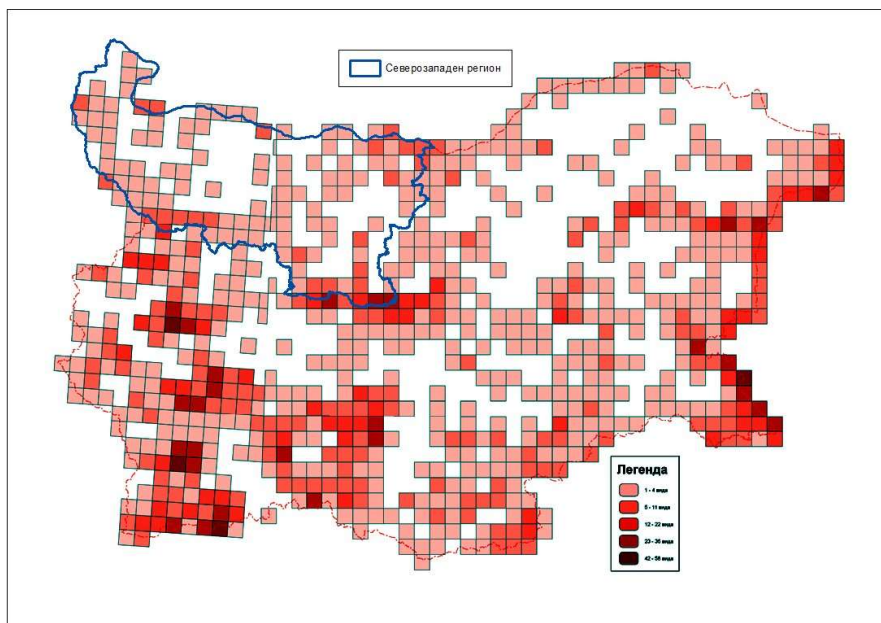
Според геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997), СЗР е разположен в Европейската широколистна горска област, като обхваща и части от Евроазиатската степна и лесостепна област, представени от растителност, характерна за Долнодунавската и Илирийската провинция.

Долнодунавската провинция се характеризира с остатъчни ксеротермни гори от космат и виргилиев дъб, цер и отчасти благуи. Почти навсякъде в участieto на горските екосистеми участват келявият габър и мъждрянът, а при деградирането на горите са се формирали храстови ценози с доминиране на драката и смрадликата (*Cotinus coggygia*), както и тревни съобщества с преобладаване на садина, белизма, луковична ливадина и други ксеротермни тревни видове. В изграждането на растителната покривка на Илирийската провинция освен многобройните европейски и евроазиатски флорни

елементи участват и по-специфични, включително балкански и български ендемични флорни елементи.

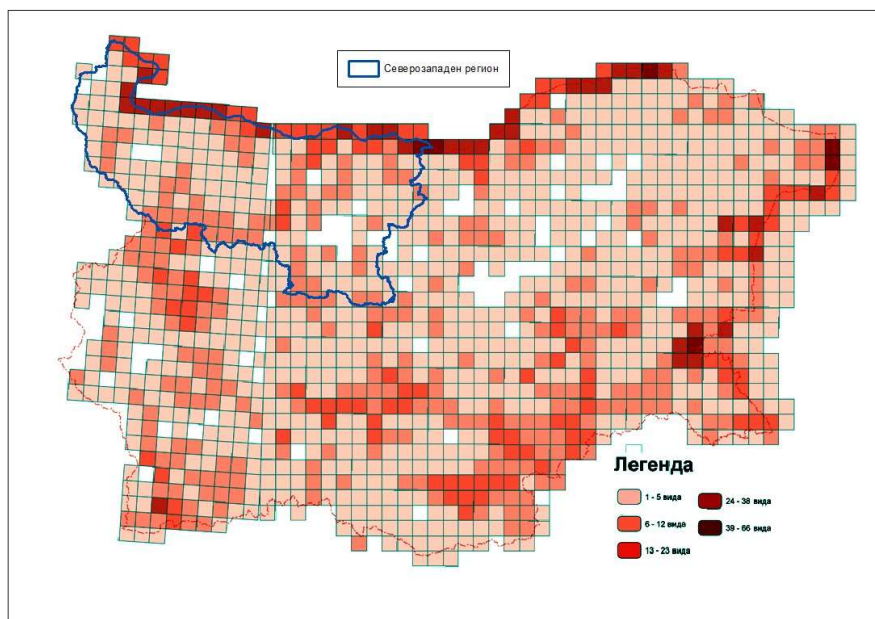
Съгласно картата на разпространението на включените в ЧКБ видове, преобладаващото им разпространение в границите на СЗР по UTM 10 km грид е между 1 и 4 вида растения и гъби.

Фигура 5. Разпространение на видовете растения и гъби от ЧКБ

СЗР включва част от Дунавския и Старопланинския зоогеографски район. В Дунавския район повечето видове от фауната са евросибирски или европейски. Почти липсват ендемити. Континенталният климат обуславя по-голямо разнообразие на земноводните, докато влечугите са по-бедно представени. Гнездящите птици имат най-голямо сходство с тези от Черноморското крайбрежие. По поречието на р. Дунав се намират няколко орнитологично важни места със значение за гнезденето и миграцията на редки и застрашени видове птици като белооката потапница, малкия корморан, малкия воден бик, някои видове чапли.. Голяма част от популациите и местообитанията на защитените видове от флората и фауната са включени в границите на защитените територии.

Съгласно картата на разпространението на включените в ЧКБ видове, преобладаващото им разпространение в СЗР по UTM 10 km грид е между 1 и 5 животински вида.

Фигура 6. Разпространение на видовете животни от ЧКБ

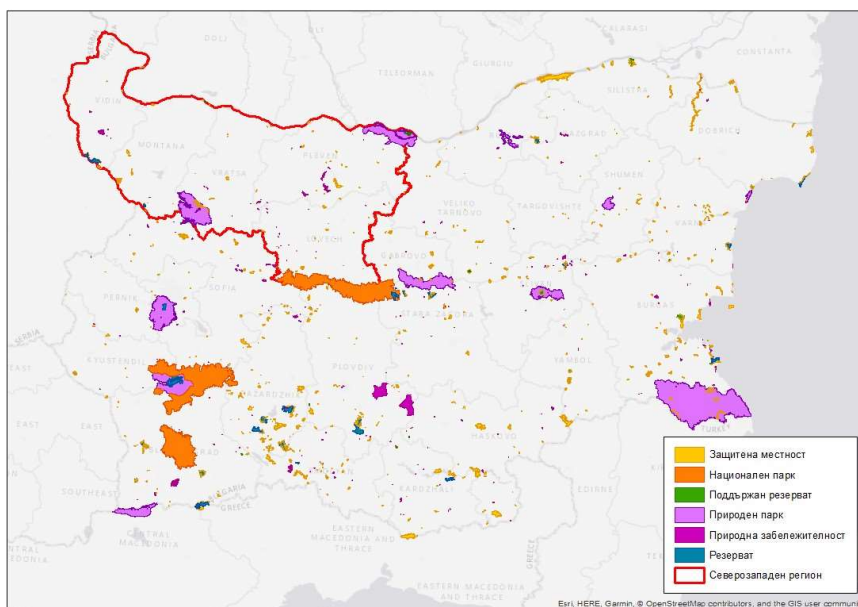
Други елементи на НЕМ

- КОРИНЕ места – в границите на СЗР попадат 30 места от мрежата КОРИНЕ биотопи, редица от които са в границите на защитени зони от мрежата Натура 2000.
- Рамсарски места – в границите на СЗР попадат следните Рамсарски места: Рибарници Орсоя, Остров Ибиша, комплекс Беленски острови.
- Важни места за растенията (ВМР) – В СЗР се намират 20 места, определени като ВМР, като значителна част от мрежата на ВМР попада в защитени територии и защитени Натура 2000 зони.
- орнитологично важни места – всички орнитологично важни места са включени в мрежата от Натура 2000 зони за опазване на дивите птици.

4.5.2 *Защитени територии*

По данни от регистъра на защитените територии в България, в териториалния обхват на СЗР към декември 2020 г. попадат 180 защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ).

Сред тях са 11 резервата, 1 национален парк, 66 природни забележителности, 2 поддържани резервата, 2 природни парка и 98 защитени местности.

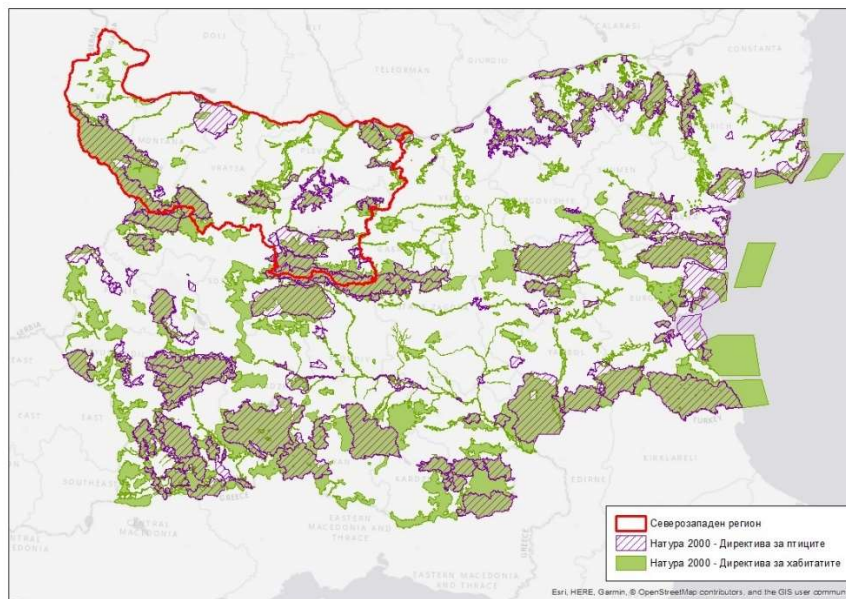
Фигура 7. Защитени територии по ЗЗТ

Повече информация относно защитените територии е представена в Раздел 6.2 от настоящия доклад (Ландшафти и територии с национален защитен статут).

4.5.3 Защитени зони

По данни от регистъра на защитените зони в България, в териториалния обхват на СЗР към декември 2020 г. попадат изцяло или частично 83 защитени зони (ЗЗ) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Сред тях са 25 защитени зони за опазване на дивите птици и 58 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Фигура 8. Защитени зони по ЗБР

Уязвимостта на защитените зони е свързана най-вече с антропогенните въздействия. Като основни заплахи се очертават неустойчивите селскостопански практики, урбанизацията и експанзията на инфраструктура, замърсяването на повърхностни води, в т.ч. от промишлени инсталации, транспорт, отпадъчни води и др., изменението на природните екосистеми, в т.ч. от предизвикани от човека промени на хидравличните условия, ВЕЦ, резервоари, сметища и др.

Повече информация за защитените зони е представена в Раздел 6.1 от настоящия доклад (Ландшафти и територии от интерес за Общността).

4.6 Културно-историческо наследство

Културно-историческото наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. То притежава дълбока културна стратификация и е единство на култура и природа, материално и нематериално наследство.

Културно наследство са: наземни, подземни и подводни археологически обекти и резервати; исторически, архитектурни, етнографски обекти и комплекси; индустриално наследство; паркове и ландшафт; природни ценности на антропология, палеозоология, култивирани растения; изящни и приложни изкуства; документално, аудио-визуално наследство; устна традиция, език, книжовни и литературни ценности; обичаи, обреди, празненства, ритуали, вярвания; музика, песни, танци; народна медицина и занаяти; кулинарни и енологички традиции; народни игри и спортове.

Съхраняването и развитието на потенциала на културното наследство обхващат целия комплекс от дейности по опазване, реставриране, експониране и социализиране с цел превръщането му в стимулатор на пространственото развитие.

Интегрирането на културното наследство като катализатор на икономически растеж и качествена жизнена среда и приобщаването на националната културна идентичност в Европейското социокултурно пространство са фактори за устойчиво пространствено развитие и социално равновесие. В този смисъл културното наследство в неговото териториално развитие следва да се разглежда като елемент на интегрираното пространствено планиране.

Визията и пакетът от стратегически приоритети на ИТСП на Северозападен регион от ниво 2 за периода 2021–2027 г. са формулирани и на основа на анализа на състоянието на културно-историческото наследство и съществуващите тенденции в културното развитие на петте области в региона.

Пространствените характеристики на Северозападен регион, които формират неговия синтезиран профил, показват потенциала за опазване, експониране и развитие на културното наследство. Географското гранично разположение на региона, съхранените природни феномени, многопластовото културно наследство са възможности за развитие на туристическа и културна индустрия.

4.7 Материални активи

Материалните активи са компонент на антропогенната среда, който силно ще бъде засегнат от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион. Реализирането на специфичните цели се очаква да доведе до въздействие и директно или косвено да повлияе следните видове инфраструктура:

- Сграден фонд, в т. ч. обществен и жилищен такъв;
- Пешеходна и велосипедна инфраструктура и инфраструктура за хора с увреждания;
- Паркове и детски площадки;
- Пътна инфраструктура;
- Улично осветление;
- Инфраструктура на съществуващите индустриални зони;
- Комунална инфраструктура;
- Спортна инфраструктура;
- Културна инфраструктура;

- Образователна инфраструктура;
- Здравна инфраструктура;
- Социална инфраструктура;
- Инфраструктура за обществен транспорт;

Образователна инфраструктура

Предучилищно образование

Структурите на предучилищното образование са добре развити по цялата територия на Северозападен регион. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е сравнително добра. През учебната 2018/2019 година в региона функционират 225 самостоятелни детски градини с директор. В тях са записани 21 693 деца.

Общообразователни и специални училища

В СЗР през учебната 2018/2019 година учебни занятия се водят в 261 общообразователни и специални училища. В сравнение с 2011 година училищата намаляват с 32 поради закриване или преобразуване в условията на демографска криза. Учениците са 61 184 и в сравнение с 2011 г. намаляват с 11 598.

Професионално образование и обучение

Професионалното образование и обучение през учебната 2018/2019 година се осъществява в 59 училища, а общият брой на учащите в тях е 15 999 ученика. В сравнение с учебната 2011/2012 година професионалните училища намаляват с 12, а учащите с около 1 410 ученика. Оптимизирането на училищната мрежа се осъществява в пряка връзка със социално-икономическите и демографските процеси в страната и в различните региони.

Професионалните гимназии в Северозападен регион са разположени предимно в областните административни центрове и в по-големите общини: Видин, Враца, Ловеч, Монтана, Плевен, Лом, Троян, където е концентриран по-големият брой ученици.

Средищни и защитени училища и детски градини

Процесите на оптимизация на училищната мрежа поставят изисквания към създаването на защитни механизми по отношение на реструктурираните звена. Към момента в СЗР има 162 средищни детски градини и средищни училища и 40 защитени детски градини и училища. Те са елемент на социалната защита и част от регионалната политика на ниво LAU 1.

Висше образование

Броят на учащите в университети в страната между 2011 и 2019 г. намалява с 20,7 %, а в СЗР се увеличава със 110,0 %. Увеличението на студентите в региона е чувствително за разлика от това на страната и се дължи на активната работа на областните управи и кметовете на големите общини.

В СЗР са разположен Медицински университет в гр. Плевен, който има и колеж по медицина в града. В гр. Долна Митрополия има Авиационен факултет към Национален военен университет „Васил Левски“, Велико Търново, който от месец май 2019 г. има възстановен статут на Висше военно въздушно училище „Георги Бенковски“. В град Враца има 2 филиала: филиал на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Велико Търново, и филиал на Медицински университет, София. В град Ловеч има колеж към Техническият университет, Габрово. В град Видин от учебната 2018/2019 година има филиал на Русенския университет „Ангел Кънчев“. Данните за промени в структурата на висшето образование между учебните 2011/2012 година и 2018/2019 година по области показват увеличение в броя на студентите във всички области, с изключение на Монтана, където няма университет и филиали.

Здравна инфраструктура

Здравната инфраструктура на територията на Северозападен регион е разписана подробно в т. 4.8 по-долу, като цяло тя включва:

- Заведения за болнична помощ и болнични легла: в Северозападния регион заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. През 2018 г. инфраструктурата на болничната помощ включва 40 болнични заведения с 5 779 легла, което представлява 11,6 % от болничните заведения и 10,9 % от болничните легла в страната;
- Заведения за извънболнична помощ и болнични легла: Към 31.12.2018 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 186 със 76 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 9,0 % от заведенията за извънболнична помощ и 6,1 % от леглата в страната.
- Към други лечебни и здравни заведения се отнасят центрoвете за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, както и центрoвете за трансфузионна хематология. В края на 2018 г. в Северозападен регион тези заведения са 17 с 232 легла, като обхващат 11,7 % от този вид заведения в страната.

Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и с лекари по дентална медицина. Основната част от болничните

заведения е концентрирана в област Плевен – 13 на брой, а в област Видин са само 2. Налице е неравномерно разпределение на болничните легла в лечебните заведения, като сериозно изостава област Видин. Заведенията за извънболнична помощ също са разпределени неравномерно – в област Плевен са 57, докато в област Видин са 26.

Допълнителен проблем, характерен за СЗР, е отдалечеността на отделни селища от мястото на предлагане на съответната медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна), както и недооборудването на здравните заведения с нова, по-модерна медицинска техника.

Социална инфраструктура

На територията на Северозападен регион е наличен и се предлага широк набор от социални услуги, в т. ч. домове за възрастни хора, дневни центрове, центрове за настаняване от семеен тип и редица други. Този вид услуги са особено важен акцент в социално-икономическото развитие на региона. Предвидено е развитието на част от предлаганите услуги предвид застаряването на населението, неговия здравен статус, както и други социални фактори.

Културна инфраструктура

Северозападен регион от ниво 2 е външна и вътрешна граница на Европейския съюз. В исторически план е стратегически граничен район като речна граница чрез р. Дунав на Римската империя, Източно-римската империя Византия, Българската средновековна държава, Османската империя. В различни периоди на своето развитие има интензивни връзки с Централна и Западна Европа и страните по течението на р. Дунав.

Културната инфраструктура на територията на Северозападен регион е детайлно разгледана в т. 4.6 по-горе, даваща подробно описание на културните и исторически ценности на територията на петте области в обхвата на Северозападен регион.

Приоритети за пространственото развитие на културното наследство на Северозападен регион са интегрирането в Европейското пространство и в европейската мрежа от центрове и оси на развитие на културата, науката и иновациите; съхраняването на националната идентичност; интегрирането на различните форми на туризъм, развити въз основа на специфичните дадености на региона, което ще спомогне за диверсифициране на икономиката на региона, за развитие на културни и творчески индустрии и създаване на привлекателни работни места за млади хора.

Транспортна инфраструктура

Пътна инфраструктура

През територията на Северозападен регион преминават и двата основни коридора на TEN-T мрежата, преминаващи през страната – „Рейнско–Дунавски“ (тангиращо) и „Ориент/Източно–Средиземноморски“, но транспортното обслужване е далеч от

желаното, тъй като съставните елементи на транспортните направления на TEN-T коридорите (пътища, жп линии и пристанища) не отговарят на изискванията на TEN-T. Област Ловеч е с най-добре поддържана пътна мрежа, с показател 45,8 % пътна мрежа в добро състояние, при среден показател за страната 40 %, следвана от област Видин с 38 % пътна мрежа в добро състояние, докато област Враца с 22 % пътна мрежа в добро състояние заема предпоследно място в страната.

Автомагистрала – на територията на региона до момента са изградени само 16 километра от автомагистрала „Хемус“ – София–Велико Търново–Варна, с планирана дължина 420 km, от които в експлоатация са 180 km, а останалите са в процес на проектиране и изграждане. Автомагистралата формира част от пътното направление София–Велико Търново–Русе–Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната.

Пътищата от първи клас допълват функциите на автомагистралите за интеграция на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни, провеждат предимно транзитни транспортни потоци и в преобладаващата си част формират направленията на TEN-T мрежата (основна и разширена) на територията на страната.

Северозападният регион се обслужва от следните първокласни пътища:

- Първокласен път I-1 граница Румъния–Видин–Монтана–Ботевград–София–Благоевград–Кулата–граница Гърция (Европейска категоризация E-79). Пътят формира коридора на основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно–Средиземноморски“, като южната част на трасето се определя от АМ „Струма“.
- Първокласен път I-3 Бяла – Плевен – Ботевград/София (E-83) е част от разширената TEN-T мрежа и е един от основните пътища за обслужване на Северна България, като свързва Северозападния регион със столицата и съседния Северен централен регион
- Първокласен път I-4 София/Ботевград–Севлиево–Велико Търново–Шумен/ Варна (E-772) формира част от пътното направление София–В. Търново–Русе–Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната, а участъкът Велико Търново–Шумен/Варна е допълнително трасе, включено в широкообхватната TEN-T мрежа. Това е другото важно пътно направление, обслужващо Северна България като връзка между столицата и Черно море.

Вътрешнорегионалните връзки се обслужват от второкласните и третокласни пътища в региона:

- Второкласен път II-11 (оп Видин–Димово)–Арчар–Лом–оп Козлодуй–Оряхово–Гиген–Гулянци–(Дебово–Никопол) е важен за региона път, който обслужва крайдунавските общини.

- Второкласен път II-12 оп Видин–Брегово–граница Сърбия е една от презграничните връзки на региона със съседната Р. Сърбия.
- Второкласен път II-13 (Монтана–Враца)–Крапчене–Стубел–Криводол–Борован–Бяла Слатина–Кнежа–Искър–Долни Дъбник (оп Плевен–Луковит) осигурява пряка връзка на областните центрове Монтана и Враца със съседния център Плевен и се явява важна вътрешнорегионална интегрираща транспортна връзка за региона. Значението ѝ ще нарасне още повече след доизграждането на АМ „Хемус“, „приближавайки“ я до северозападната част на региона.
- Второкласен път II-14 оп Видин–Кула–Връшка чука–граница Сърбия е друга презгранична пътна връзка със съседната Р. Сърбия.
- Второкласен път II-15 Враца–Борован–Мизия–Оряхово осигурява връзка на област Враца с пристанище Оряхово на р. Дунав.
- Второкласен път II-16 (Мездра–Ботевград)–Ребърково–Елисейна–Своге–ок.п. София е връзка на Северозападния регион със столицата.
- Второкласен път II-34 (Гара Бяла–оп Плевен)–пк Гривица–Мечка–Дебово–Никопол осигурява достъп на област Плевен на север до пристанище Никопол на р. Дунав.
- Второкласен път II-35 (Гара Бяла–оп Плевен)–пк Гривица–Плевен–оп Ловеч–Троян–Кърнаре– (Розино–Карлово) е един от пътищата, свързващи Северна с Южна България през Троянския проход.
- Второкласен път II-52 (Русе–Бяла)–Мечка–Свищов–Бяла вода–Никопол обслужва крайдунавските общини и свързва Северозападния регион със съседния Северен централен регион.

Второкласен път II-81 ок.п. София–Петрохан–оп Берковица–Благово–оп Монтана–Лом е най-краткият път от столицата до пристанище Лом на р. Дунав и е един от най-важните пътища за Северозападния регион като пряка връзка със столичния град през прохода Петрохан.

Към 31.12.2018 г. общата дължина на Републиканската пътна мрежа в Северозападния регион е 3 422 km и представлява 17,2 % от РПМ в страната.

Железопътна инфраструктура

Всички основни линии от жп инфраструктурата в страната са включени в TEN-T мрежата, а обслужващите Северозападния регион са следните:

- жп линия 2 София–Мездра–Горна Оряховица–Каспичан–Синдел–Варна. В участъка София–Горна Оряховица линията е част от железопътното направление София–Горна Оряховица–Русе–Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на

територията на страната, а участъкът Горна Оряховица–Варна е част от широкообхватната TEN-T мрежа.

- жп линия 7 Мездра–Видин формира част от общоевропейския транспортен коридор на основната TEN-T мрежа „Ориент/ Източно–Средиземноморски“. След изграждането на „Дунав мост 2“ е изградено жп отклонение от Видин за връзка с жп мрежата на Р. Румъния. Участъкът е електрифициран с максимална допустима скорост 160 km/h.

Изградената жп мрежа в страната е в състояние да задоволи намаляващото търсене на транспортни услуги (особено пътнически), но експлоатационното ѝ състояние е незадоволително поради просрочени ремонти. Параметрите на част от главните жп линии в страната допускат проектна скорост за превозите на пътници 130 km/час и на товари 100 km/час, но реално експлоатационната скорост е значително по-ниска поради липсата на надежден подвижен състав и недостига на средства за поддръжка и ремонтни дейности. Влошеното състояние влияе върху допустимите максимални скорости, времепътуванията и качеството на предлаганите услуги, което от своя страна намалява интереса към този вид превози и повишава експлоатационните разходи за влаковото движение.

Към 31.12.2018 г. на територията на Северозападния регион функционират 648 km железопътни линии, от които 192 km са удвоени, а 444 km са електрифицирани.

Воден транспорт

Северната граница на Северозападния регион съвпада с река Дунав – единствената плавателна река у нас. Транспортният потенциал на реката е огромен, особено след изграждането на канала „Рейн–Майн–Дунав“. Водният път на река Дунав е един от коридорите от основната TEN-T мрежа на ЕС, които имат важна роля за интеграцията на регионите от Югоизточна Европа в единния пазар на ЕС.

Наличието на пристанищата и особено включените в TEN-T мрежата е добър потенциал за транспортната и икономическа активност на Северозападния регион, който не се усвоява напълно. На територията на Северозападен регион са разположени следните пристанища:

- Пристанище Видин;
- Видин Център;
- Видин Юг;
- Видин Север;
- Пристанище Лом;
- Пристанище Оряхово;

- Фериботният терминал Никопол;
- Пристанище Сомовит;
- Пристанище Белене.

Независимо от силно ограничената дейност на речния транспорт в момента, пристанищната инфраструктура е с висок работен капацитет и добър потенциал за обслужване, въпреки че част от пристанищните съоръжения не са в добро техническо състояние и имат влошени технологични възможности. Допълнителни затруднения създава ограничено развитата сухоземна инфраструктура, свързваща пристанищата с националната транспортна мрежа. Необходими са сериозни действия за използване на техния потенциал чрез подобряване както на пристанищната, така и на свързващата инфраструктура. За да могат да функционират като пълноценни обекти от ТЕН-Т мрежата, пристанищата трябва да бъдат приведени в съответствие със съвременните изисквания за качествените параметри на предоставяните услуги.

Комунална инфраструктура

Електроенергийна инфраструктура

На територията на Северозападния регион е разположена единствената атомна електроцентрала в страната – АЕЦ „Козлодуй“, чиято произведена електроенергия се транзитира посредством електропреносната мрежа. Това е и причината на територията на СЗР да са изградени много елементи и съоръжения на преносната електроенергийна система – електропроводи с работно напрежение 400 kV и системни подстанции 400/220 kV, както и електропроводи 220 kV и подстанции 220/110 kV.

Предвид природните условия в СЗР, по-отдавна изградените мощности от ВЕИ са на база водна енергия. Водноелектрическите централи ВЕЦ „Клисура“ (3,5 MW), ВЕЦ „Бързия“ (5,6 MW) и ВЕЦ „Петрохан“ (7,7 MW) на територията на община Берковица отдават произведената от тях енергия в мрежата 110 kV. ВЕЦ „Ракита“ (4,8 MW) на територията на община Червен бряг също е включена към мрежата 110 kV, както и по-малката ВЕЦ „Видима“ (3,3 MW) на територията на община Априлци.

В изпълнение на поставените национални цели за увеличаване използваемостта на ВЕИ в последните години се изграждат и мощности на слънчева и ветрова енергия. По-сериозните от тях са ФТЕЦ „Лъч“ (50 MW) на територията на община Долна Митрополия и „Енерджи Солар“ (25 MW) на територията на община Враца, които също отдават произведената енергия в мрежата 110 kV. Поради по-малките мощности, по-голямата част от ВЕИ отдават енергията си в електроразпределителната мрежа.

През територията на СЗР преминава северният клон на националната газопреносна мрежа. Тук попада и единственото подземно хранилище за природен газ в страната – ПГХ „Чирен“, разположено на територията на община Враца.

Отклонения от националната газопроводна мрежа захранват областните градове Плевен, Ловеч, Враца, Монтана и други по-големи градове на територията на региона.

Основните насоки за развитие по отношение енергийната инфраструктура са насочени към продължаване усилията за изграждане на нови мощности за производство на енергия от ВЕИ, както и осигуряване газоснабдяване на значително по-голяма част от населението на региона.

ВиК инфраструктура

Северозападния регион се отличава със сравнително висок процент на водоснабденост. Независимо от това обаче остарялата, амортизирана и често аварираща водопроводна мрежа е причина не само за влошаване параметрите на водните услуги (непрекъснатост на водоподаването и качество на питейната вода), но преди всичко за огромните загуби на вода, по който показател България е първенец в Европа.

С най-голяма степен на изграденост са канализационните мрежи в Югозападен регион, където те обслужват почти 90 % от населението на региона, а с най-ниска степен в Северозападния регион – 59,4 % от населението. И двата региона покачват с около 1 % показателя си в сравнение с 2013 г., като запазват съответно първото и последното място в страната.

Наблюдават се големи вътрешнорегионални различия в относителния дял на населението, обслужвано от канализационна мрежа. В региона с най-оскъдно развита канализационна мрежа, с най-нисък дял обхванато население с канализационна мрежа се оказва област Плевен, като този дял не се е променил през периода 2013–2017 г., а в другите области нараства незначително.

Показателите за пречистване на отпадъчните води са сходни с тези за отвеждането им. Отново Северозападният регион е с най-нисък относителен дял на обхванатото население (43,9 %), а с най-висок е Югозападният регион (77,3 %). За периода 2013–2017 г. обслуженото с ПСОВ население нараства със 7 пункта средно за страната, но все още има области, в които фактически пречистване липсва (област Видин – 0,5 %). Много нисък е и относителният дял на обслуженото с ПСОВ население в област Монтана (35,2 %).

Като жизнено важна услуга, централизираното водоснабдяване е осигурено почти за всички населени места в страната, с което България е по-напред от редица европейски страни. Изолираните проблеми с качество на водата, предимно в малките зони на водоснабдяване, се дължат основно на липсата на пречиствателни съоръжения за питейни води (ПСПВ), остарялата водопрееносна мрежа за повърхностните водоизточници, както и липсата на санитарно-охранителни зони около водоизточниците и/или неспазване на режима на ограничения и забрани в тях.

4.8 Население, човешко здраве

4.8.1 Демографска характеристика на района

Брой и възрастова структура на населението

Към 31 декември 2018 г. населението на Северозападен регион наброява 742 304 души, което е 10,6 % от населението на България. В сравнение с края на 2011 г. населението на региона намалява с 94 297 души, или с 11,3 % (средногодишен темп на намаление 1,6 %). За 7 години регионът е загубил население повече от населението на област Видин. Населението на Северозападния регион намалява с много по-големи темпове отколкото на останалите 5 региона в страната, като с големи темпове е намалението в област Видин и Враца.

Населението във всички области в региона намалява през 2018 г. спрямо 2011 г., като най-голямо е намалението за областите Видин – с 14,7 % и Враца – с 12,0 %. Област Видин е най-малка по население и в нея живеят 84 865 души, или 11,4 % от населението на региона, а най-голяма е област Плевен – 240 380 души (32,4 %). В останалите три области населението е под 200 хил. души и общо в тях живеят 417 059 души, или 56,2 % от населението на региона.

Продължава процесът на застаряване на населението в региона, който е характерен и за другите региони, но в Северозападния регион то е с по-високи стойности от средните за страната. В края на 2018 г. лицата на 65 и повече навършени години са 194 548, или 26,2 % от населението на региона. В сравнение с 2011 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 3,0 процентни пункта.

Делът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в областите Видин (29,6 %) и Ловеч (26,8 %). Общо в петте области този дял е значително над средния за страната (21,3 %). В общински аспект делът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в общините Бойница (54,1 %), Макреш (46,9 %), Георги Дамяново (45,0 %) и Грамада (43,6 %). Само в 1 община този дял е под средния за страната (Козлодуй, 16,3 %).

В 22 общини от Северозападния регион, разположени основно в планинските и пограничните райони на областите Видин и Монтана, възрастовата структура е силно деформирана, което не позволява възпроизводство, както на населението, така и на трудовия потенциал.

За влошаването на възрастовата структура в региона съществено допринасят мащабните емиграционни процеси предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) ускорява процеса на остаряване. Застаряването на населението е процес с дълбоки последици за икономиката, пазара на труда и социалните системи. То засяга всички аспекти на икономическия и социалния живот на региона.

Към 31.12.2018 г. децата до 15 години в региона са 100 180, или 13,5 % от общия брой на населението, като спрямо 2011 г. този дял се увеличава с 0,5 процентни пункта (8 282 д.). Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в област Плевен – 13,9 % от населението на областта, а най-нисък в област Видин – 12,1 %. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в общините Ябланица – 19,5 %, Луковит – 19,4 %, Борован – 17,3 % и Угърчин – 17,0 % от населението на общината. Общо в 36 общини този дял е под общия за страната и е най-нисък в общините Бойница – 4,4 %, Георги Дамяново – 5,4 % и Чипровци – 5,6 %.

Към 31.12. 2018 г. населението във възрастовата група 15–64 години в региона е 447 576 души, или 60,4 % от общия брой на населението. Спрямо 2011 г. този дял намалява с 3,6 процентни пункта. На ниво област и в петте области относителният дял е под средния дял за страната, като най-неблагоприятна е ситуацията в област Видин – 58,3 %. Относителният дял на населението в тази възрастова група е най-висок в община Козлодуй – 68,8 % от населението на общината. В останалите 50 общини този дял е под общия за страната, като най-нисък е в общините Бойница – 42,6 %, Макреш – 45,0 %, Грамада – 46,7 % и Ново село – 48,6 %.

Териториално разпределение на населението

Към 31.12.2018 г. в градовете живеят 473 души, или 63,8 %, а в селата – 268 604 души, или 36,2 % от населението на региона.

Към края на 2018 г. населените места в Северозападен регион са 626, от които 45 са градове и 581 села. Населени места без население няма. Общият брой на селата с население до 10 жители е 13, а 43 са населените места с население от 11 до 50 души, или в 9,0 % от населените места живеят от 1 до 50 души включително.

С население над 50 хил. души са 2 града в региона, в които живеят 20,1 % от населението на региона. Това са градовете Плевен и Враца. За сравнение в края на 2011 г. град Плевен е с население 105 673 души.

Най-голяма е групата на населените места с население между 101 и 500 души – 49,2 %, където живее 9,4 % от населението на региона.

Към 31.12.2018 г. в Северозападния регион има 51 общини. Средният брой лица, изчислен за една община към 31.12.2018 г., възлиза на 14 555 лица.

Към края на 2018 г. градовете в региона са 45 и в тях живеят 473 700 души, като в края на 2011 г. в тях са живели 529 030 души, или за 7 години населението е намаляло с 55 330 души (-10,5 %). През последните 7 години няма обявени нови градове.

Демографското състояние в градовете показва същата тенденция към намаляване на населението, каквато се наблюдава при общините. Това означава, че е изчерпан демографският потенциал на селата, които до неотдавна бяха източник за миграция към

градовете. В периода 2011–2018 г. няма нарастване на населението в градовете.

През този период значително намалява населението на областните центрове. Намаляването на населението в региона е съпроводено и с друго негативно явление – миграция на населението към София и чужбина. В областните центрове живее 35,4 % от населението на региона, а неравномерното разпределение става проблем и за ефективното усвояване на ресурсите в една голяма част от територията на Северозападния регион, която на практика е обезлюдена.

Естествен и механичен прираст на населението

Раждаемост

През 2018 г. в страната са регистрирани 62 576 родени деца, като от тях 62 197 (99.4%) са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 1 758 деца, или с 2.7%.

В градовете и селата живородени са съответно 46 877 и 15 320 деца, а коефициентът на раждаемост е 9.1‰ в градовете и 8.3‰ в селата. В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 12.0‰, София (столица) и Ямбол - по 9.8‰. В деветнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Смолян - 6.3‰, Габрово и Видин - по 6.8‰.

В Таблица 3 по-долу е дадена подробна информация за ражданията за 2018 год. в областите, попадащи в границите на Северозападен регион.

Таблица 3 - Раждаемост по области в Северозападен регион

	Общо	Живородени	Мъртвородени	Коефициент на раждаемост (‰) – 2018		
				Общо	В градовете	В селата
Общо за страната	62576	62197	379	8.9	9.1	8.3
Северозападен регион	5993	5938	55	7.9	8.0	7.7
Видин	590	586	4	6.8	7.3	6.0
Враца	1391	1375	16	8.4	8.5	8.2
Ловеч	1036	1028	8	8.2	8.4	7.8
Монтана	1014	1004	10	7.7	8.0	7.1
Плевен	1962	1945	17	8.0	7.9	8.3

Коефициентът на раждаемост в СЗР през 2018 е по-нисък от средния за страната, съответно 7,9 ‰ спрямо 8,9 ‰ за страната. В динамичен план раждаемостта в СЗР през 2016 г. е 8,1‰, през 2017 - 7,9‰, т.е. през последните 3 години се запазва почти еднакъв/постоянно нисък коефициент на раждаемост в СЗР.

Разликите по области в СЗР показват най-висок коефициент на раждаемост в област Враца (8,4 ‰) и Ловеч (8,2‰), следвани от област Плевен (8,0‰), Монтана (7,7‰) и на последно място с най-ниска раждаемост е област Видин (6,8‰).

Смъртност

Броят на умрелите през 2018 г. за страната, като цяло е 108 526 души, а коефициентът на обща смъртност - 15.4‰, като спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 1 265, или с 1.2%. Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо.

В Таблица 4 по-долу е дадена информация за смъртността в областите, попадащи в обхвата на Северозападен регион.

Таблица 4 - Смъртност по области в Северозападен регион

	Починали (брой)			Коефициент на смъртност					
	Общо	Мъже	Жени	Смъртност (на 1000 души)			Детска смъртност (на 1000 живородени)		
				Общо	Мъже	Жени	Общо	момчета	момичета
За страната	108526	56367	52159	15.4	16.5	14.4	5.8	6.2	5.3
СЗР				20.2	21.4	19.1	7.9	8.4	7.4
Видин	1992	1029	963	23.2	24.6	21.9	6.8	6.6	7.1
Враца	3241	1659	1582	19.8	20.6	19.0	7.3	7.1	7.4
Ловеч	2482	1312	1170	19.7	21.4	18.1	7.8	7.9	7.6
Монтана	2841	1425	1416	21.7	22.3	21.2	3.0	2.0	4.0
Плевен	4567	2393	2174	18.8	20.3	17.5	11.3	13.6	9.1

Данните показват, че смъртността в СЗР през 2018 г. е значително по-висока (20.2‰) от средната за страната (15.4‰). С най-висок коефициент на смъртност е област Видин (23.2‰), следвана от Монтана – 21.7‰, Ловеч (21.4‰), а най-ниска е смъртността в област Плевен (18.8‰). В динамичен план коефициентът на смъртност в СЗР през 2016 г. е 19.7‰, 2017 г. – 20.3‰, което показва нарастване на смъртността в този район от 2016 г. до 2018 г. В последните 3 години нивото ѝ е около 20.3‰. Във всички области, и общо за страната смъртността при мъжете е по-висока от тази при жените.

Естествен прираст

След 1990 г. демографското развитие на страната и региона се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението като разлика между живородените и умрелите лица. През 2018 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на региона е намаляло с 9 185 души.

Намалението на населението в СЗР, измерено чрез коефициента на естествен прираст, е минус 12,3 ‰, а през 2011 г. е минус 10,8 ‰. Коефициентът на естествен прираст в градовете на СЗР е минус 7,4 ‰, а в селата – минус 20,9 ‰, значително (двойно) по-висок от средния за страната (- 6.5 ‰), и ЕС, който е минус 0,4 ‰.

В периода 2011–2018 г. всички области и общини в региона имат отрицателен естествен прираст или средно за СЗР -12,3 %. През 2018 г. с най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст са областите Плевен (-10,8 %) и Враца (-11,4 %). С най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст са областите Видин – минус 16,4 % и Монтана – минус 14,0 %. Във всичките области населението намалява с над 10 на 1 000 души.

Таблица 5 - Естествен прираст на 1000 души от населението в СЗР – 2018 г.

Области/райони	<i>Естествен прираст</i> (%)		
	<i>Общо</i>	<i>Град</i>	<i>Село</i>
Област Видин	-16.4	-8.1	-31.4
Област Монтана	-14.0	- 8.1	-24.6
Област Враца	-11.4	- 6.3	-18.6
Област Плевен	-10.8	- 7.2	-18.1
Област Ловеч	-11.5	- 7.6	-18.3
СЗР	- 12.3	- 7.4	- 20.9
<i>За страната</i>	- 6.5	- 4.1	- 13.5

През 2018 г. всичките 51 общини имат отрицателен естествен прираст, като само 2 общини имат по-благоприятен коефициент на естествен прираст през 2018 г. от средния за страната (-6,5 %): Ябланица (-5,0 %) и Козлодуй (-5,6 %).

Механичен прираст

Коефициентът на механичен прираст в региона през 2011 г. е -3,0 %, а през 2018 г. – -6,0 %, като за страната през 2018 г. е -0,5 %, или механичният прираст в региона е с много по-неблагоприятни показатели от средните за страната. В периода 2011–2018 г. механичният прираст за 7 години е отрицателен.

През 2018 г. и петте области имат отрицателен механичен прираст. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Враца – 1 230 д. (-7,5 %) и Плевен – 1 207 д. (-5,0 %). През 2018 г. 6 малки общини имат положителен механичен прираст вследствие на заселвания на ромско население в тях. Това са общините Макреш – 22 д. (17,0 %), Бойчиновци – 17 д. (2,1 %), Ново село – 12 д. (2,8 %), Чипровци – 9 д. (2,8 %), Летница – 5 д. (1,5 %) и Гулянци – 3 д. (0,4 %). Останалите 45 общини имат отрицателен механичен прираст. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са общините Плевен (-426 д.), Видин (-392 д.), Ловеч (-285 д.), Враца (-268 д.) и Бяла Слатина (-254 д.), а с най-малко намаление са общините Ружинци (-5 д.) и Криводол (-4 д.).

Гъстота на населението

Териториалните диспропорции могат да бъдат идентифицирани чрез показателя гъстота на населението. Гъстотата на населението в Северозападния регион в края на 2018 г. е

39,0 д/км² и е значително под средна за страната (63,4 д/км²). Тя се влияе от механичното и естественото движение на населението, както и от процеса на урбанизация.

Данните за гъстотата на населението показват неравномерно разпределение на населението по територията на региона. Северозападният регион е най-рядко населеният, като същевременно той е най-засегнат от миграционни движения на населението извън него. По области гъстотата на населението е в широк диапазон, от 28,1 д/км² в област Видин до 51,7 д/км² в област Плевен.

Междубщинските различия в региона са високи, като гъстотата на населението е в широк диапазон: от 5,2 д/км² в община Чупрене до 148,9 д/км² в община Плевен. В 18 общини гъстотата на населението е под 20,0 д/км². Те са разположени основно в периферията на областите Видин и Монтана, като в 5 общини (Бойница, Грамада, Георги Дамяново, Макреш и Чупрене) гъстота е под 10,0 д/км². Съставните селища на тези общини са изложени от риск на обезлюдяване. Причината за тези значителни различия е наличието както на слабо населени общини и области, така и на центрове, в които е концентриран огромен брой население.

4.8.2 Болестност, заболяемост и умирация по причини

Разгледани са двата информативни здравни показатели - заболяемостта и болестност.

„Заболяемост“ е общият броят на регистрираните нови случаи на заболявания при първичната медицинска помощ за 1 година, „болестност“ - общият брой регистрирани стари и нови случаи през годината).

Данните от Националния център по здравна информация (НЦЗИ) за 2018 г. показват доста голямо разнообразие на **здравните показатели** на населението в СЗР по области и заболявания.

Области	Скарлатина	Варицела	Дизентерия	Вирусни хепатити	Активна туберкулоза
Видин	19,8	532,0	-	5,8	23,3
Враца	18,9	174,9	0,6	12,8	41,4
Ловеч	39,7	285,1	-	15,3	15,9
Монтана	51,2	348,3	0,8	33,6	18,3
Плевен	51,2	434,6	-	14,0	19,0
<i>Страната</i>	<i>54,5</i>	<i>339,9</i>	<i>3,3</i>	<i>28,0</i>	<i>18,4</i>

Инфекциозната заболяемост в областите на СЗР е доста различна. Сред заразните болести, подлежащи на задължително съобщаване, през 2011 г. с най-висока заболяемост на 100 000 души от населението в района са варицела (76,4-43,8) и

туберкулозата (58,0-135,1), следвани от остър вирусен хепатит (5,6-55,3) и скарлатина (10,2-68,2)

През 2018 г. се наблюдава увеличаване на заболяванията от някои заразни болести - скарлатина, епидемичен паротит, лаймска борелиоза, вирусни менингити и менингоенцефалити. Намаляват случаите на заболявания от морбили, коклюш, варицела, менингококов менингит и сепсис, дизентерия, вирусни хепатити, бактериални менингити и менингоенцефалити.

Заболеваемостта от скарлатина в СЗР е по-ниска от средната за страната, общо и отделно по области.

Варицела е имало през 2018 г. най-често в област Видин, Плевен и Монтана, по-висока от средната за страната, а в областите Ловеч и Враца заболеваемостта е била по-ниска от средната за страната.

Дизентерия като цяло има значително по-рядко в областите на СЗР в сравнение със средната стойност за страната, като в област Видин, Ловеч и Плевен няма регистрирани случаи.

Случаите на вирусни хепатити през 2018 г. са по-редки от средните за страната, с изключение на област Монтана с леко надвишение на средната за страната стойност.

Заболеваемостта от активна туберкулоза през 2018 г. е 18.4‰, което е по-ниско в сравнение с предишни години. През 2017 г. случаите са 20.0‰, през 2016 г. – 21,7‰. Най-висока заболеваемост от туберкулоза се среща в Ловеч и Враца, а най-ниска – във Видин.

Злокачествени заболявания. През 2018 г. честотата на новите регистрирани случаи на злокачествени заболявания в СЗР е по-ниска от предходните години - 406.7 на сто хиляди души от населението спрямо 424.8 ‰ през 2017 г и 435.5‰ през 2016 г.,

Таблица 6 - Новооткрити злокачествени заболявания в СЗР за периода 2016-2018 г. (на 100 000 жители)

Година	Област Видин	Област Враца	Област Ловеч	Област Монтана	Област Плевен	<i>Средно за страната</i>
2016	307.6	419.7	417.3	325.2	529.5	435.5
2017	306.0	432.5	411.4	382.2	543.1	424.8
2018	258.5	427.2	370.1	302.5	519.6	406.7

По отношение на злокачествените заболявания се отбелязват някои различия по области: области Видин и Ловеч са със заболеваемост под средната за страната; Монтана и Плевен със заболеваемост приблизително като средната за страната, и Враца - надвишаваща

средната за страната.

Хроничната заболяемост сред населението в СЗР е съпоставима или по-ниска от средната за страната както общо, така и по отделни нозологични единици. Съществуват вътрешнорегионални различия - налице са области с много висока заболяемост по отделни групи заболявания, и такива със значително по-ниска заболяемост от средната за страната.

Заболеваемостта от сифилис през 2018 г. е по-ниска в сравнение с предходната година и е 6.4 на сто хиляди души от населението.

Сред децата до 17-годишна възраст водещо място заемат заболяванията от микроспория и трихофития, като по-голямата част от регистрираните случаи са нови.

**Таблица 7 - Регистрирани хронични заболявания през 2018 г. в СЗР
(на 100 000 жители)**

Области	Психични заболявания	Общо хоспитализирани	Първично инвалидизирани (общо)
Видин	- Няма данни	17 210.3	53
Враца	1 158.4	31 379.0	123
Ловеч	3 162.4	21 178.2	74
Монтана	1 220.3	35 663.2	67
Плевен	2 227.7	38 983.6	198
Страната	1 723.9	34 188.6	10,0

Регистрираните психични заболявания преобладават в област Ловеч, но сравнителния анализ е труден, предвид фактът, че някои от случаите не се диагностицират, няма стриктен отчет на психично болните и не могат да се правят достоверни изводи.

Смъртност по причини. В структурата на смъртността по причини през 2018 г. не се наблюдават съществени промени. Водещи от много години са болестите на органите на кръвообращението.

Смъртността от болести на органите на кръвообращението продължава да нараства и в последните години. България е една от водещите страни в Европа със значително по-висок от този в ЕС стандартизиран показател за смъртност - 685.35 (България) и 276.3 (ЕС) на 100 000 души. Водеща причина за умираанията през 2018 г. остават болестите на органите на кръвообращението, чийто интензитет е 1 004.2 на сто хиляди души от населението, а относителният им дял е 65.0%. Сред тях най-голяма е честотата на умираанията от мозъчносъдови болести и исхемична болест на сърцето.

На второ място са злокачествените новообразувания, като относителен дял за 2018 г е 16,1%. Смъртността от новообразувания в България е по-ниска от средната за ЕС, но с тенденция на увеличаване. През 2018 г. равнището на смъртност по тази причина е 248.6 на сто хиляди от населението, като смъртността сред мъжете се запазва много по-висока отколкото при жените

В структурата на останалите причини за смърт следват: болести на дихателната система; болести на храносмилателната система; симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде; външни причини за заболяемост и смъртност и т.н. На тези шест класа болести през 2018 г. се дължат 95% от всички смъртни случаи в страната.

Болестите на дихателната система са 4.5% в структурата на причините за смъртност през 2018 г., заболяванията на храносмилателната система - 3,6%. В структурата на травмите и отравянията най-висок е дялът на самоубийствата и на пътнотранспортните злополуки, т.е. на така наречените “външни причини” за смърт. През 2018 г. суицидната смъртност в страната възлиза на 11.8 на 100 000 души.

Основните причини за умираанията на децата на възраст под 1 година през 2018 г. са: някои състояния, възникващи в перинаталния период (278.1 на сто хиляди живородени); вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (120.6 на сто хиляди живородени).

Сравнително висока е детската смъртност от: болести на дихателната система - 53.1 на сто хиляди живородени, вкл. пневмония, на която се дължат 64% от смъртните случаи; болести на органите на кръвообращението - 40.2 на сто хиляди; симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде - 24.1 на сто хиляди; някои инфекциозни и паразит-ни болести - 17.7 на сто хиляди; външни при-чини за заболяемост и смъртност - 14.5, и т.н.

В края на 2018 г. броят на болните, намиращи се под наблюдение на психиатричните заведения, отделения, кабинети и амбулатории, е 120 677. Сред тях с най-голяма честота са случаите на умствена изостаналост - 377.2 на сто хиляди, следвани от случаите на шизофрения - 344.7 на сто хиляди; психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употребата на алкохол - 119.4 на сто хиляди; рецидивиращо депресивно разстройство - 104.5 на сто хиляди, биполарно афективно разстройство - 85.8 на сто хиляди, епилепсия - 81.9 на сто хиляди, и т.н. Хоспитализираните случаи (изписани и умрели) в стационарите на лечебните заведения през 2018 г. са 2 401 759, или 34 188.6 на сто хиляди души от населението. От тях 418 878 (17.4%) случая са по повод фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби.

4.8.3 Здравеопазване

Лечебни и здравни заведения и болнични легла

Заведения за болнична помощ и болнични легла

В Северозападния регион заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове.

През 2018 г. инфраструктурата на болничната помощ включва 40 болнични заведения с 5 779 легла, което представлява 11,6 % от болничните заведения и 10,9 % от болничните легла в страната. На ниво област основната част от болничните заведения е концентрирана в 2 области: Враца и Плевен. В тях болничните заведения са 25, което представлява 62,5 % от общия брой на болничните заведения на територията на региона. От друга страна, в област Видин са съсредоточени само 2 болнични заведения, което е 5,0 % от общия брой за региона. На ниво община в област Видин общински болници има в гр. Видин и гр. Белоградчик, докато на територията на останалите 9 общини от областта няма общински болници.

Заведения за извънболнична помощ и болнични легла

Към 31.12.2018 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 186 със 76 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 9,0 % от заведенията за извънболнична помощ и 6,1 % от леглата в страната.

Към други лечебни и здравни заведения се отнасят центрoвете за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, както и центрoвете за трансфузионна хематология. В края на 2018 г. в Северозападен регион тези заведения са 17 с 232 легла, като обхващат 11,7 % от този вид заведения в страната.

Осигуреност с лекари и лекари по дентална медицина

Лекари

Осигуреността на населението на един лекар общо за страната за 2018 г. е 236 души.

По области с показатели, по-благоприятни от този на страната, е област Плевен, в която има медицински университет и университетска болница. Другите области са с показатели, по-неблагоприятни от средните за страната.

Лекари по дентална медицина

Осигуреността с лекари по дентална медицина за страната показва, че на един лекар се падат 967 души от населението.

По области в региона се наблюдават големи различия в обезпечеността с лекари по дентална медицина. Най-висок е показателят за област Видин (884 души на един лекар по дентална медицина). Най-неблагоприятна е осигуреността на населението в областите Монтана (1 600) и Плевен (1 422).

Спешна помощ (Транспортна достъпност до болнични заведения)

В областните центрове на Северозападния регион са локализирани 5 центъра за спешна помощ.

4.8.4 Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда

4.8.4.1 Рискови фактори, свързани с околната и трудовата среда

Като рискови фактори, свързани с околната среда, са възприети

- атмосферен въздух и климат
- питейни води, вкл. води за къпане
- почви
- отпадъци
- шум, вибрации в околната и работна среда
- нейонизиращи лъчения, йонизиращи лъчения
- прах
- химични вещества, токсини.

1. *Атмосферен въздух* – състоянието на този рисков фактор е описано в т. 4.1.1. Системната експозиция на повишени нива на атмосферни замърсители директно или индиректно провокира диапазон от нежелани ефекти - от незначителни функционални смущения до появата на сериозни заболявания на отделни органи и системи като: понижена белодробна функция; повишена възприемчивост на организма към респираторни инфекции; усложнено протичане на съществуващи сърдечносъдови заболявания; усложнено протичане на съществуващи хронични респираторни заболявания, включително и астма; намалена средна продължителност на живота.

През последните години, въпреки продължаващата тенденция към подобрене на КАВ, проблем за почти всички населени места остават фините прахови частици (ФПЧ₁₀). Основен източник е битовото отопление, следвано от транспортния трафик и промишлеността.

Анализът на данните за СЗР показва, че за 2019 г. нивата на контролираните основни показатели за КАВ са под установените норми за опазване на човешкото здраве. На средногодишна база нивата на ФПЧ₁₀, серен диоксид, азотен диоксид и никел са под допустимите норми за качество на атмосферния въздух, което се отчита като положителна тенденция за региона. По данни от последния НДСОС, за периода 1988–2018 г, емисиите на основните парникови газове (ПГ) имат тенденция към намаляване. Всички области в СЗР имат разработени и действащи програми за намаляване нивата на атмосферни замърсители.

ИТСП за СЗР не предполагат дейности и проекти, довеждащи до замърсяване на атмосферния въздух, обратно – приоритетите и целите на ИТС осигуряват запазване и подобряване на околната среда, вкл. опазване на въздуха. Замърсяването на атмосферния въздух във връзка с анализирания ИТС за СЗР, може да се идентифицира като фактор, свързан предимно с периодите на строителство на предвидените проекти, а не по време на функционирането им. Затова, този рисков фактор е съществен, но предотвратим и управляем. Не се очаква влошаване на качествата на атмосферния въздух във връзка с реализиране на ИТСП.

Климатични явления (промения). През последните години се увеличава честотата на екстремните метеорологични и климатични явления в Република България, вкл. СЗР. бедствени ситуации, свързани с бури, Опасни метеорологични явления от конвективен произход (интензивни и обилни валежи, гръмотевични бури, градушки, често съпроводени с пориви на силен до бурен вятър) могат да предизвикат щети върху селскостопанската продукция, инфраструктура, жилищни и обществени сгради, като и да причинят човешки жертви.

Според изчисления индекс на уязвимост от климатичните промения за региони NUTS 2 за целия ЕС, Северозападен регион попада в шеста група с най-висока уязвимост. Най-чувствителните сектори към климатичните изменения са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горският фонд. Северозападният регион е с най-голям дял рискови територии сред регионите в страната. Също така, СЗР заедно със Североизточния регион са двата региона в страната с най-значимо развитие на свлачищните процеси, от които в СЗР са засегнати най-вече общините, разположени по високия Дунавски бряг, а така също и тези по десните брегове на дунавските притоци.

При реализирането на ИТСП не се очаква промения или предизвикване на климатични явления (промения), обратно – предполагат се инвестиции и мерки за подобряване и предотвратяване на евентуални щети, предизвикани от метеорологични явления.

Микроклимат (температурата на въздуха, относителна влажност, скорост на движения на въздуха) - при прегряващи условия на работа (металургия, рудодобив, апретурно производство, стъкларска промишленост, производство на захар и др.) може да се стигне до различни смущения и изменения в организма като промяна в: температурата на кожата и тялото; водно - солевия баланс на организма; сърдечно - съдовата; храносмилателната, отделителната; и централната нервна система. По-изразени неблагоприятни въздействия са топлинни крампи, топлинен стрес, топлинен удар. При ниски температури и в охлаждащи условия работят в горското и селско стопанство, строителството, транспорт, консервна промишленост и др. Неприятното студово натоварване довежда до смущения в кръвообращението, измръзване на крайниците, трайни нарушения и увреждане на вътрешните органи, забавяне на реакцията и координацията на движенията.

Рисковите фактори по отношение на микроклимата не са разглеждани подробно, тъй като нямат връзка с проекта на ИТСП 2021-2027 г. Това е рисков фактор с голямо значение в работната среда, но не е свързан с въздействие върху населението.

2. Качество на питейните води и водите за къпане. Питейната вода е вода с достатъчно високо качество, която може да бъде консумирана или използвана специално за битови нужди при потребителя, вкл. пиене и готвене, с наличие на много нисък риск от незабавна или дългосрочна вреда. Качеството на водите зависи от много фактори - водния източник и промените, свързани с геоложките условия, земеползването и метеорологичните условия, пречистването и обеззаразяване на водата, качеството на водопроводната мрежа.

Основните рискови фактори за населението, свързани с питейната вода е тя да не отговаря на Наредба 9 (ДВ бр. 30/2001, посл. доп. Бр. 102/2014) иза качество на питейните води. Данните от провеждания от РЗИ контролен мониторинг на качеството на водата за питейно-битови цели през 2018 г. показва, че общото съответствие с изискванията се запазва на много високо ниво и е сравнимо с това през предходните няколко години. Съответствието по контролираните органолептични и химични показатели остава сравнително високо в областите на СЗР.

В СЗР са налице случаи на директни зауствания на отпадъчни води във водоприемниците поради липса на ПСОВ на някои градове (напр. Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Левски, Тетевен, Летница, Угърчин и Никопол, Роман, Оряхово и др), което се явяват основни замърсители на повърхностни води на територията на СЗР. Дифузни източници на замърсяване са и домакинствата в населените места без изградена градска канализация, които заустват битово-фекалните отпадъчни води в попивни кладенци (септично/изгребни ями), както и нерегламентираните сметища за отпадъци.

Съществен проблем е разположението на животновъдни обекти в близост до водни обекти и неправилно изградените торохранилища в близост до водоеми, както и промишлени обекти, формиращи недостатъчно пречистени производствени отпадъчни води във водни обекти или с недобра експлоатация на локални пречиствателни съоръжения.

Основните причини за възможни отклонения в качествата на питейните води са неефективната и непостоянна дезинфекция на водата; лоша технологична схема на водоснабдяване; отсъствие на пречиствателни станции и съоръжения за пречистване на питейните води; остаряла, амортизирана и аварираща водопроводна мрежа; липса на СОЗ/неспазване на режима на СОЗ; неправилно използване на азотни торове в земеделието и др.

Въпреки някои негативни тенденции, като цяло в СЗР се наблюдава намаляване внасяното на замърсители в повърхностните и подземните водоприемници и

подобряване качеството на водите в участъците от реките с установено трайно замърсяване.

Води за къпане. По отношение на водите за къпане - резултатите от мониторинга за 2018 г. показват, че с отлично качество са 52.6% от зоните, с добро - 38.9%, със задоволително - 7.4% и с лошо - 1.05%. Сравнено със средните нива за ЕС - все още процентът на зоните с отлично качество е сравнително нисък, а на зоните с добро и задоволително качество сравнително висок в сравнение със средните за ЕС.

Най-често причините за влошаване качеството на водите за къпане са свързани с недостатъчния брой и капацитет, както и недобрата поддръжка на станциите и съоръжения за пречистване на отпадъчни води при активно застрояване, а на места и презастрояване на крайбрежието. Нерегламентирани зауствания и изпускания на непречистени отпадъчни води, вкл. и от заведения, разположени на или в близост до плажовете, нерегламентирано заустване на отпадъчни води в дъждовни канализации, изливащи се в или в близост до зоните за къпане и др.

3. Почви – качеството на почвите е от косвено значение за здравето и безопасността на населението - чрез възможността да замърсяват другите елементи на екологичната верига: въздух, повърхностни и подпочвени води, както и земеделските култури, отглеждани върху нея.

Данните показват, че почвите на територията на СЗР са в добро екологично състояние, което от една страна е предпоставка за развитие на интензивно земеделие, а от друга страна не предполага негативно влияние върху здравето на населението. Приложението на ИТС няма да окаже негативно влияние върху качеството на почвите. То включва информиране и подпомагане на земеделските производители при планиране на ползването на земята, спазване на добрите земеделски и екологични практики и подкрепа на земеделските производители за растежа на регионалната икономика и повишаване на конкурентноспособността.

4. Отпадъци

Общо образуваните отпадъци за периода 2011-2018 г. в Северозападен регион намаляват. Във всички области се отчита намаление, с изключение на област Враца. Това намаление определено се дължи на демографски причини. Събирането и третирането на отпадъците са от голяма значение за добрите битови условия и здравето на населението.

В Северозападния регион събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население в периода 2011-2018 г. намаляват от 392 kg/y до 326 kg/y. Намаление се отчита в областите Видин, Ловеч и Плевен. Слабо се увеличават в област Монтана, а най-значително се увеличават в икономически най-активната област Враца.

По показателя дял на обслуженото население от системи за организирано сметосъбиране във всички региони за периода 2011-2018 г. се наблюдава плавно увеличение., като СЗР отчита 100% дял на обслуженото население от системи за организирано сметосъбиране.

Предадените за депониране битови отпадъци в СЗР, както и във всички региони на страната, намаляват за периода 2011-2018 г. Всички области в СЗР също намаляват количеството на депонираните битови отпадъци, което е благоприятен факт по отношение на запълване капацитета на депата.

Предадените за предварително третиране битови отпадъци се увеличават в СЗР, както и във всички региони за периода 2011-2018 г., което е благоприятна тенденция. области Видин и Монтана намаляват, за област Ловеч остават без промяна, а за области Враца и Плевен предадените за предварително третиране битови отпадъци се увеличават.

Предадените за рециклиране битови отпадъци за периода 2013-2018 г. за СЗР намаляват. За области Враца и Ловеч предадените за рециклиране битови отпадъци намаляват, а за област Видин и област Плевен се увеличават, а за област Враца остават без промяна.

Броят на депата за битови отпадъци по региони намалява, което е резултат от създаването на регионални депа и закриване на съществуващите по-малки общински депа. За областите в СЗР броят на депата за битови отпадъци също намалява, а само за области Враца и Монтана са останали без промяна.

В СЗР действат 9 Регионални системи за управление на отпадъците:

Област Монтана - Регионално депо Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци - клас „депо за неопасни отпадъци“), което обслужва общини Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). За регион Монтана е изградена инсталация за сепариране на смесено събран битов отпадък. Сключени са административни договори за БФП с УО на ОПОС 2014-2020 г. с общините Монтана, Берковица, Чипровци, Вълчедръм и Лом за изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и биоразградими битови отпадъци.

Област Видин - регионално депо в землището на с. Жеглица, което обслужва общините Белградчик, Брегово, Бойница, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене (област Видин). На депото са изградени и инсталации за предварително третиране на строителни отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци.

Област Плевен - Регионален център за управление на отпадъците гр. Плевен, обслужващ общините Плевен, Гулянци, Д. Дъбник, Д. Митрополия, Искър, Пордим. Има изградени инсталация за сепариране и компостираща инсталация със средства от ОПОС 2007-2013г.

Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол) - площадка с. Санадиново, обслужваща общините Левски, Никопол, Белене, Свищов и Павликени. Има изградени инсталация за сепариране и компостираща инсталация със средства от ОПОС 2007-2013 г.

Регионален център за управление на отпадъците гр. Луковит, обслужващ общините Луковит, Тетевен, Роман, Ябланица и Червен Бряг. Има изградена компостираща инсталация със средства от ОПОС 2007-2013 г.

Регионално депо Троян за общините Троян и Априлци (в експлоатация от 2002 г.) с 2 клетки за депониране на отпадъци. Сключен е административен договор за БФП по ОПОС 2014-2020 г. за изграждане на инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и на инсталация за компостиране на разделно събрани зелени и биоразградими битови отпадъци.

Регионално депо Ловеч, обслужващо общините Ловеч, Летница и Угърчин.

Област Враца - Регионално депо за битови отпадъци Враца - Мездра, Регионално депо за неопасни отпадъци - Оряхово.

5. *Шум* - обикновено този фактор не действа изолирано, а в комбинация с други рискови за здравето фактори, които могат да бъдат химични, физични, биологични, психологични и такива, свързани с начина на живот, атакуващи човешкия организъм в течение на целия му живот. Вредата от шума се превръща в една от характеристиките на модерния живот.

Шумът атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм, като се проявява главно в следните насоки:

1. Аурални ефекти (върху слуховия анализатор) – Загуба на слуха в резултат на продължително влияние на шум с висока интензивност - характерно за работна среда с високи шумови нива.

2. Екстрааурални ефекти:

Психологично въздействие: раздразнение, влияние върху работоспособността, въздействие върху речевата разбираемост, нарушение на съня.

Физиологично въздействие: върху функциите на отделни органи и системи:

- сърдечно съдовата система - учестяване на сърдечния ритъм, промени, които водят до повишаване на кръвното налягане
- дихателната система - изменения на респираторния ритъм
- храносмилателна система - забавяне пасажа на храната и различни по степен и вид увреждания на стомаха
- ендокринна система - изменение количеството на кръвната захар, повишаване на

основната обмяна, задържане на вода в организма, вестибуларна система, процесите на обмяната

- нервна система - върху висшата нервна дейност (нервна преумора, психични смущения и нестабилност, смущения на паметта, раздразнителност) и вегетативната нервна система (усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни, циркулаторни и други прояви).

Най-силно въздействие върху акустичната обстановка оказва транспортният шум. Неговият дял е 80-85% от общото шумово натоварване в градовете. Непрекъснатото увеличаване броя на моторните превозни средства и грешките в градоустройственото планиране са основните причини за оформянето на урбанизирана среда с утежнен, неблагоприятен за човешкото здраве акустичен режим.

Авиационният шум е по-дразнещ в сравнение с шумовете от други източници, тъй като се състои от спорадични шумови събития с определен издигащ се и спадащ модел и с висока честота и сила, към които човешкото ухо е особено чувствително.

Най-силно засегнати от високи шумови нива са урбанизираните райони с население над 100 000 жители, изискващо оценка и управление на шума съгласно Закона за защита от шума в околната среда отговор на Директива 2002/49/ЕО, като за Северозападния регион това е гр. Плевен. Разработената през 2017 г. шумова карта на агломерация Плевен показва, че 38 % от населението е изложено на ниво на нощен шум (показател L_{нощ}) от автомобилен трафик от над 50 dBA). Съгласно публикуваните през 2018 година „Насоки на Световната здравна организация (СЗО) относно шума в околната среда за Европейския регион“, продължителното излагане на такова ниво на шума би могло да окаже вредно въздействие, както и да доведе до различни заболявания, като силен дискомфорт; сериозни смущения на съня, сърдечно-съдови заболявания и др.

Шумовото натоварване е характерно преди всичко за големите населени места. Те попадат под наблюдение и в системата за мониторинг. Поради специфичните особености всеки голям град е с различни шумови характеристики и динамика.

В гр. Видин през 2010 г. 11 обекта са с нива на шум над граничните стойности., като през 2014 г. намаляват на 4 бр., но се увеличават на 8 бр. през 2017 г. Обяснението е нарастващият трафик на моторни превозни средства и недобрата шумозащита.

В гр. Враца се отчита нарастване на броя на пунктовете с наднормен шум от 8 през 2010 г., като през 2014 г. намаляват на 4 бр., но се увеличават до 10 през 2017 г. Завишените шумови нива са свързани с провежданите целогодишни ремонтни дейности на водопроводната мрежа, изискващи пренасочване на транспортния поток в града, което променя шумовото натоварване в райони, които в предходни години са били с по-ниско измерено шумово ниво.

В гр. Монтана се установява нарастване на броя на наднормените пунктове от 12 през 2010 г. до 15 през 2017 г. Най-големи превишения се констатира в 2 пункта, от които един е в зона за обществен и индивидуален отдих - пл. „Славейков“, а другият е в зона за лечебни заведения - ул. „Сирма Войвода“ до МБАЛ „Монтана“.

В гр. Плевен през 2017 г. в 11 бр. от пунктове са установени наднормени нива на шум. Те са били толкова и през 2014 г., но през 2010 г. са били с 1 повече - 12 бр. Превишението на граничната стойност на шум през 2017 г. е най-голямо в зоните за обществен и индивидуален отдих, за лечебни заведения и санаториуми и в зоните за научно-изследователска дейност, но се запазва на същото ниво от 2014 г.

В гр. Ловеч, по данни от Мониторинговия доклад за шума от 2019 г., допустимите шумови нива са превишени в 80 % от общия брой контролирани пунктове, което показва запазване на тенденция към влошаване. Неблагоприятна е акустичната обстановка в територии, подлежащи на усилена шумова защита - жилищни зони и територии, изложени на шум приблизително от 5 до 20 dB(A) над нормата. По-добро е състоянието в промишлените територии на града в сравнение с 2018 г.

Видно е, че в областните центрове на СЗР нараства броят на пунктовете с наднормен шум. Това се дължи предимно на увеличаване на трафика и използването на остарял автомобилен парк. Единствено при град Плевен се отчита задържане на шумовото ниво спрямо предходните години.

Шумовото въздействие зависи както от интензитета на шума, така и от продължителността на неговото въздействие. Като рисков фактор за населението, шумът се оценява при всяко инвестиционно намерение. При прилагането на ИТС за СЗР също е необходимо стриктно спазване на предпазните мерки за осигуряване на оптимална акустична обстановка при реализиране на инвестиционни намерения.

Операторите на промишлени източници на шум, излъчван в околната среда е необходимо, във връзка с изискванията на чл. 27 от Наредба № 54 за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда да извършват собствени периодични измервания на показателите на шум, както следва:

- при въвеждане в експлоатация на нов промишлен източник, както и след смяна на производствената техника и/или промяна в условията на експлоатация на производственото оборудване;
- за действащи промишлени източници-не по-малко от един път в рамките на две последователни календарни години.

Резултатите от собствените периодични измервания се представят в РИОСВ, на чиято територия е разположен промишленият източник, под формата на доклад.

РИОСВ отчитат, че от проверените 389 промишлени източника по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда, само при 4 са констатирани отклонения от нормативните изисквания, за което са им дадени съответните предписания предписания.

Сравнителните анализи спрямо предходните години, показват запазване на мерките по превантивния контрол, осъществяван от 15-те Регионални инспекции по околна среда и води на територията на цялата страна.

Броят на промишлените източници, отговарящи на нормативните изисквания, спрямо общия брой, подлежащи на контрол през годината, показва, че се запазва добрата екологична обстановка по отношение на фактора промишлен шум.

Данни за СЗР от РИОСВ

РИОСВ - Монтана

На територията на РИОСВ - Монтана осъществяват производствена дейност и подлежат на контрол на излъчвания в околната среда шум 117 броя предприятия.

През 2019 г са извършени 5 бр. проверки с 5 бр. контролни измервания на еквивалентните нива на шум по границите на хигиенно-защитната зона на производствените предприятия и в мястото на въздействие на разположени в близост до тях жилищни или обществени сгради, като не са констатирани превишения на граничните стойности. Във връзка с изискванията и разпоредбите на ЗЗШОС, операторите на 2 броя обекти са извършили собствени измервания за шум в околната среда и са представили доклади с резултатите от измерванията в РИОСВ - Монтана, като превишения на граничните стойности за шум не са констатирани.

На всички производствени предприятия с издадени комплексни разрешителни са извършени документални проверки по изпълнение на условията в КР, касаещи защита от шума в околната среда, без установени несъответствия.

РИОСВ- Враца

РИОСВ- Враца контролира шума излъчван в околната среда от дейността на 35 броя оператори. През 2019г. са проверени на 100 % планираните с плана за контролна дейност обекти (20 броя) и са извършени в пълна степен планираните проверки (26 броя), като в т.ч. на 100% е осъществен контрол на заложените 16 броя обекти в „Съгласуван годишен график на РИОСВ- Враца с РЛ- Враца за извършване на контролни замервания на нивата на шум, излъчван в околната среда от промишлени източници през 2019 г.".

Няма констатирани наднормени нива на промишлен шум излъчван в околната среда в проверените Дружества, съгласно изискванията на Наредба №6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите

за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн. ДВ, бр.58/2006г., изм. и доп. ДВ, бр.26/2019г.).

В РИОСВ- Враца са представени и оценени 4 броя Доклади с Резултати от собствени периодични измервания на нивата на промишлен шум излъчван в околната среда

РИОСВ - Плевен

РИОСВ - Плевен контролира шума в околната среда от дейността на около 90 действащи промишлени инсталации и съоръжения.

През 2019 г. са проверени 25 бр. промишлени източници на шум в околната среда, разположени на територията на РИОСВ - Плевен, от които: 8 бр. обекти с проведен планов контролен мониторинг по утвърден от МОСВ годишен график; 10 бр. обекти с планови проверки за изпълнение условията в комплексни разрешителни (в рамките на проведените комплексни проверки); 1 бр. обект с планова проверка за изпълнение на условия в решение по ОВОС; 2 бр. извънпланови проверки на обекти, във връзка с постъпили в РИОСВ - Плевен жалби или сигнали; 4 бр. проверени по документи (протоколи от СПИ) съществуващи обекти без комплексни разрешителни (извършили СПИ по чл.27, т.2 от Наредба № 54/2010г.). При проверките са издадени 3 бр. предписания, които са с постоянен срок и се изпълняват.

През 2019 г. са извършени общо 23 бр. измервания на шум в околната среда от промишлени обекти. Анализирани са резултатите от: 8 бр. планови контролни измервания, по утвърден от МОСВ годишен график; 1 бр. извънредни контролни измервания, във връзка със сигнал; 14 бр. доклади за резултатите от проведени СПИ.

През 2019 г. не са измерени нива на шум по границата на промишлената площадка над граничната стойност за промишлено-складови територии 70 dBA.

Задължение за разработване на стратегическа карта за шум има единствено Община Плевен. РИОСВ - Плевен периодично предоставя данни за измерените нива на шум и информация за предприетите мерки за намаляване на шума от промишлени обекти.

6. Вибрации - вибрациите са рисков фактор, характерен предимно за работещите в такива условия и/или с вибриращи инструменти. Те могат да предизвикат сериозни поражения върху здравето и безопасността на работещите изложени на вибрации. Вибрациите предизвикват увреждане на периферните кръвоносни съдове, нервни окончания и костите. Предпазните мерки включват основно технически решения за ограничаване нивото на вибрациите: монтиране на оборудването върху специален фундамент, виброгасящи ръкохватки, и др. конструктивни решения, които осигуряват спазването на нормите, свързани с експозиция на вибрации. Този фактор не е рисков за населението и не се очаква въздействието му във връзка с приложението на ИТС в СЗР.

7. Йонизиращи лъчения (радиационна обстановка)- представлява естествена и изкуствена радиация. Може да предизвика остри и хронични увреждания – остра лъчева болест, злокачествени заболявания, мутации в поколенията и смърт. Защитата от йонизиращи лъчения включва: устройства за дистанционно управление, херметизиращи и ограждащи устройства, вентилация, защитни покрития, знаци за безопасност и сигнализация, лични предпазни средства.

Обобщени данни в СЗР за средногодишните стойности на мощността на еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2018 г. са между 0,102 и 0,108 pSv/h. Регистрираните през 2018 г. стойности не се отличават от характерните за региона. Не се очакват наднормени нива на йонизиращи лъчения, свързани с реализирането на ИТС.

8. Нейонизиращи лъчения - това са електрически, магнитни или електромагнитни лъчения с възможно неблагоприятно въздействие върху здравето. Те предизвикват болести на органите на кръвообращението (хипертония), увреждане на очите и на централната и вегетативна нервна система. Защитата от нейонизиращи лъчения се осъществява чрез заземяване и електростатични полета. Не се очакват наднормени нива на нейонизиращи лъчения при реализиране на ИТС. Възможно е временна, локална емисия по време на строителство на някои от предвидените инвестиционни намерения в обсега на ИТС.

9. Биологични фактори - "Биологични агенти" са микроорганизми, включително онези, които са генетично модифицирани, клетъчни култури и човешки ендопаразити, които могат да провокират инфекция, алергия или токсичност. Застрашени са работещите в предприятия за производство на храни, селско стопанство, работа с животни и/или продукти от животински произход, здравни и лечебни заведения, ветеринарномедицински и диагностични лаборатории, третиране на отпадъци, пречиствателни станции за отпадни води. Част от защитните мерки са организационни и технически, за да се избегне или сведе до минимум контаминирането на работното място с биологични агенти, както и осигуряване на колективни средства за защита и/или лични предпазни средства. Биологичните фактори повишиха своето значение във връзка с развилата се пандемия от Коронавирус. В тази връзка трябва да се отбележи, че биологичните фактори съпътстват хората постоянно и биха могли да окажат негативно влияние във всеки един момент и на всяко място – в околната или в работната среда. Допълнителна опасност представляват „новите биологични фактори”, т.е. нови микроорганизми (най-често вируси или техни мутации), за които няма или не е достатъчна информацията, не могат да се предвидят въздействията и мерките за превенция.

Реализирането на ИТС не е свързано с генериране на биологични агенти. Тези фактори не са разгледани подробно, защото този рисков фактор не е свързан пряко с проекта ИТСР 2021-2027 г.

10. Градска среда (урбанизация)- Над 50% от хората в света живеят в градове и начинът им на живот предопределя изявата на различни заболявания, скъсяващи жизнената им перспектива. Налице са доказателства за така наречените Асоциирани с града заболявания (Urban Associated Diseases), в които са включени почти всички социално значими болести: алергии и астма; автоимунни и възпалителни заболявания; затлъстяване и диабет; сърдечно-съдови заболявания; злокачествени заболявания; хронична обструктивна белодробна болест; инфекциозни заболявания; психични разстройства. Много от рисковите фактори, дължащи се на градския начин на живот, не са преки. Те, обаче, повлияват неблагоприятно генетично предразположените индивиди към развитие на определено състояние. Заседналият начин на живот, замърсяването на въздуха с фини прахови частици, промененият микробиом, недостигът на витамин D, шумовото и светлинно замърсяване, неприятната заобикаляща среда, струпването на много хора - това са само някои от факторите в градската среда.

Степента на урбанизация в СЗР е 63,8%, най-ниска от всички региони. Ниският процент на урбанизация от една страна е благоприятен за развитието на малките населени места и селата, респ. развитие на селско стопанство, животновъдство, селски туризъм и др. „чисти”, екологични дейности. От друга страна, ниският процент на урбанизация е причина за ниска степен на комуникация и осигуряване на необходимите условия за живот и услуги за населението, което е една от причините за висока миграция на трудова сила от региона. Регионът се оценява с много лоша инфраструктура, здравеопазване и технологично развитие. По показателя за инфраструктура регионът се класира на последно място сред всички региони от ниво 2 в ЕС.

ИТС за СЗР може да осигури баланса между запазване на благоприятните екологични, чисти, неурбанизирани територии и развитието на региона, повишаване на конкурентноспособността, териториалната свързаност и запазване на човешкия капитал.

4.8.4.2 Демографски и социални фактори

1. Демографски фактори

Северозападен регион има най-ниската раждаемост и най-висока смъртност сред всички региони на страната, което е причина за най-голямото абсолютно и относително намаляване на населението и трудовите ресурси от всички региони в страната. Продължава процесът на застаряване на населението в региона, който е характерен и за другите региони, но в Северозападния регион то е с по-високи стойности от средните за страната. Възрастовата структура в 22 общини е силно деформирана и не може да осигури нито възпроизводство на населението, нито възпроизводство на трудовия потенциал. Това са общини, разположени основно в планинските и пограничните райони на областите Видин и Монтана.

Населението на СЗР намалява с много по-големи темпове отколкото на останалите 5 региона в страната, като с големи темпове е намалението в област Видин и Враца. За това допринасят и мащабните емиграционни процеси предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) ускорява процеса на остаряване. Застаряването на населението е процес с дълбоки последици за икономиката, пазара на труда и социалните системи. То засяга всички аспекти на икономическия и социалния живот на региона.

Негативните тенденции в демографското състояние на СЗР създава риск от намаляване на населението до 14 годишна възраст, респ. намаляване броя на учениците в сферата на образованието, евентуално закриване на отделни учебни заведения. От друга страна, може да доведе до влошаване на количеството и качеството на трудовите ресурси, както и миграция на работна сила.

2. Заетост. Коефициентът на заетост е водещ индикатор за пазара на труда и показва каква част от населението в трудоспособна възраст работи. Северозападният регион се откроява с най-ниска заетост - през 2018 г. коефициентът на заетост (15-64 навършени години) е 58,8 %. Разликата между равнищата на заетост в най-добре представения се регион (Югозападния) и в най-изоставащия (Северозападния) се задълбочава и достига 15,0 процентни пункта. Все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола. Заетостта при мъжете е 61,1 %, а при жените - 56,4 %. Има разлики и в равнището на заетост сред лицата с основно, начално и по-ниско образование и то е значително по-ниско от общото равнище на заетост.

3. Безработица. По данни на НСИ през четвърто тримесечие на 2018 г. броят на безработните лица е 154,1 хил., от които 88,2 хил. (57,2%) са мъже и 65,9 хил. (42,8%) - жени. Коефициентът на безработица е 4,75, съответно 4,9% за мъжете и 4,3% за жените. В сравнение с четвърто тримесечие на 2017г. коефициентът на безработица намалява с 0,7% при мъжете, а с 1,4% при жените.

За СЗР е нивото на безработица намалява от 2011 към 2018 г., но въпреки това е по-висока от останалите райони - разликата между коефициента на най-добре представения се регион (Югозападния) и най-изоставащия (Северозападния) се задълбочава и достига 8,8 процентни пункта. Налице са и междуобластни различия.

Високата безработица, както и дългосрочната, влияят отрицателно върху икономиката и пораждат социални проблеми, най-вече влияят директно върху бедността и социалното изключване. Комбинацията на безработица и други негативни социални фактори забавя развитието на местните трудови пазари и засилва изолацията им от протичащите процеси в икономическото развитие на района.

4. Бедност - Линията на бедност за България за 2018 г. е 351.11 лв. средно месечно на лице от домакинството и бележи ръст спрямо предходната 2017 г. При този размер на

линията под прага на бедност са били 1 550,8 хил. лица, или 22% от населението на страната по данни на НСИ. В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност се запазва, а относителният дял на бедното население намалява с 1.4%.

5. Образование (образователно ниво), професионално обучение и учене през целия живот. Нивото на образование (образованост) е от съществено значение за доброто развитие и реализация на населението. Подчертано е значението на образованието като ключов аспект на икономическия потенциал и решаващ фактор за развитието на информационното общество.

Сравнителните данни за образователната структура на населението по райони, показва че СЗР е с по-нисък относителен дял на високообразовано население (с висше образование) в сравнение с други райони (Югозападен, Южен централен и Североизточен). Поради отрицателното демографско развитие в по-малките и отдалечени общини има маломерни паралелки. Важна тема, засягаща професионалното образование, е дуалното обучение, Организирането на обучение чрез работа (дуално обучение) е нова възможност за повторно включване на рано напусналите образователната система.

Неграмотността и ниската образованост на населението в СЗР са рисков фактор за недобра реализация в живота на хората, безработица и по-трудно намиране на работа, по-ниски доходи и бедност, а от друга страна могат да затруднят реализирането на някои приоритети или цели на разглежданата ИТС. От друга страна, в ИТС за СЗР е заложен приоритет за равен достъп до качествено образование, което се очаква да окаже положително влияние върху този фактор на регионално ниво.

6. Достъп до Интернет. В съвременния живот и развитие наличието, достъпът и използването на интернет е от съществено значение за хората, което особено се изрази в условията на Ковид пандемията. Както за учениците и студентите, така и за работещите интернет достъпът не е екстра, а ежедневна необходимост. Липсата на интернет достъп е рисков фактор за невъзможност да се извършват служебните задачи, училищното обучение и социални комуникации, да се окаже човек „извън общността” – учениците без достъп до интернет не могат да продължат обучението си в електронна среда по време на пандемията. От друга страна, достъпът до интернет е важно условие за работа „от разстояние”, „хоум офисе” и други форми на работа в електронна среда. .

В регионален план СЗР изостава с най-ниски показатели, следван от Северен централен регион и Югоизточен район (под средния показател за страната). Има разделение и между градските и селските райони - достъпът на домакинствата в градовете е много по-голям от този в селските райони, особено в периферните територии. Въпреки че за периода 2013-2018 г. достъпът на домакинствата до интернет в Северозападния регион нараства с един от най-бързите темпове - 22,4 пункта (втори след ЮИР), районът продължава да заема последното шесто място с най-нисък показател за достъпност.

Подобряването на достъпа до Интернет съответно повишава и използваемостта му, която за страната нараства от 51 до 64 % за периода 2013-2018 г., но в това отношение Северозападният регион е с най-ниски показатели, въпреки че за същия период използваемостта в региона нараства с 15,6 процентни пункта, което е второ (след СИР) най-високо нарастване на използваемостта в страната. Развитието на модерна цифрова инфраструктура в страната стимулира навлизането на новите технологии и изоставането по свързаност и ползваемост постепенно се преодолява

7. Здравеопазване, достъп до медицинско обслужване (медицински услуги). Данните за СЗР показват неравномерното разпределение на болничните легла в лечебните заведения, а водещ приоритет в областта на здравеопазването трябва да бъде осигуряването на равни възможности за достъп до здравни услуги на хората, включително и на живеещите в малки, отдалечени от градските центрове места. Тази констатация налага прилагането на целенасочена политика по отношение на здравната инфраструктура и по-ясно очертаване на населените места, за които достъпът до обща и специализирана здравна помощ е затруднен поради неравномерно разпределение на населението и материалната база към настоящия момент.

По статистически райони осигуреността на населението на един лекар е най-благоприятно в Северозападен регион (224 души) поради намалението на населението и в Югозападен регион (225 души), а най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар население в Северния централен регион (299 души). Налице е неравномерност на разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и с дентални лекари, което също е резултат от демографските промени, от загубата на специалисти с медицинско образование, от неефективното управление на сектора и на наличните заведения за болнична и доболнична медицинска грижа. Допълнителен проблем, характерен за СЗР, е отдалечеността на отделни селища от мястото на предлагане на съответната медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна), както и недооборудването на здравните заведения с нова, по-модерна медицинска техника. Недостатъчната или липсваща медицинска помощ, както и трудният достъп до такава, е съществен рисков фактор за здравето на населението. С реализиране на ИТС е налице възможност за изграждане и управление на справедлива, устойчива и ефективна здравна система, ориентирана към качество и резултати с навлизане на електронно управление в системата на здравеопазването, са важна предпоставка за създаване на условия за здраве за всички през целия живот.

8. Пътна мрежа. Развитието и състоянието на пътната мрежа е от съществено значение в съвременния живот за осъществяване на комуникация, икономическо развитие и качество на живот на населението.

Сухопътен транспорт. Относителният дял на пътищата с национално и международно значение (автомагистрала и първи клас) в Северозападния регион, 12,02 %, е най-нисък

в страната (средна стойност 18,44 %) и не позволява добра комуникация със съседните региони. С най-добро транспортно обслужване в региона е област Ловеч, но и тук показателите са по-ниски от средните за страната.

Регионът преобладаващо се обслужва с регионална пътна мрежа, като функциите ѝ са не само да осигурява пътните комуникации между областите в региона, но и да осъществява интеграцията и връзките със съседни региони предвид по-ниската изграденост на пътищата с национално значение.

Жп транспорт. В сравнение с пътната мрежа, жп мрежата в Северозападния регион е с по-добра изграденост. Повечето области имат показатели, близки до, но под средните за страната. Само област Плевен се откроява с по-високи показатели за гъстота и качество на жп мрежата, което в известна степен се неутрализира от ниските показатели на област Ловеч. В област Враца всички участъци от жп мрежата са електрифицирани, 60 % от мрежата е удвоена, но гъстотата е по-ниска от средната за региона и страната. В област Монтана също цялата мрежа е електрифицирана, но няма удвоени участъци и е с по-ниска гъстота.

Както за пътищата, така и за жп линиите в Северозападен регион, включени в TEN-T мрежата, се налага ускорено привеждане на параметрите им в съответствие с изискванията на TEN-T мрежата и съвременните стандарти, което от своя страна би дало силен тласък в развитието на региона и особено на общините, обслужвани с подобрената транспортна инфраструктура.

По-ниската степен на изграденост на пътната мрежа от висок клас в СЗР и незадоволителното състояние на участъци от пътната мрежа в района е рисков фактор за ограничаване на възможностите за икономическо развитие на териториите, които са отдалечени от нея, понижава качеството на живота в тях и инвестиционната им привлекателност. Придвижването на хората се затруднява и се увеличава времето за придвижване както в региона, така и към други региони. Реализирането на ИТС предвижда като приоритет подобряване на териториалната свързаност, елемент на което е и развитието на транспортната система.

Воден транспорт. Северната граница на Северозападния регион съвпада с река Дунав - единствената плавателна река у нас. Транспортният потенциал на реката е огромен, особено след изграждането на канала „Рейн-Майн-Дунав“. Водният път на река Дунав е един от коридорите от основната TEN-T мрежа на ЕС, които имат важна роля за интеграцията на регионите от Югоизточна Европа в единния пазар на ЕС.

Наличието на пристанищата и особено включените в TEN-T мрежата е добър потенциал за транспортната и икономическа активност на Северозападния регион, който не се усвоява напълно. Независимо от силно ограничената дейност на речния транспорт към момента, пристанищната инфраструктура е с висок работен капацитет и добър потенциал

за обслужване, въпреки че част от пристанищните съоръжения не са в добро техническо състояние и имат влошени технологични възможности

4.8.4.3 Рискови фактори, свързани с начина на живот

Такива фактори са, ниската физическа активност, храненето и хранителния статус на населението, генетично модифицирани организми в храни, тютюнопушенето, употребата на алкохол и/или наркотици. Тези фактори не се разглеждат детайлно, тъй като нямат пряка връзка с проекта на ИТСП 2021-2027 г.

Това са важни индивидуални фактори, които имат непряка/индиректна връзка с разглежданата ИТСП. Разбира се, тези фактори – хранене, физическа активност, вредни навици, са индивидуални, лични поведенчески модели, което ги прави по-трудно променими и управляеми, и са обект на друг вид интервенционни програми.

Не се предполага опасност от негативно въздействие на ИТСП върху тези рискови фактори. Обратно, реализирането на приоритетите и целите на ИТСП могат да допринесат за създаване на условия за подобряване на тези фактори – развитие на спорта, създаване на повече места за спортуване (индивидуално и колективно), инвестиции в социални условия, качеството на хранителните продукти и пр.

5 Евентуално развитие без прилагането на ИТСП на СЗР

Евентуалното развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ИТСП на СЗР се определя като „Нулева алтернатива“. Вероятните последствия се разглеждат по фактори/компоненти по-долу.

5.1 Въздух и климат

Не прилагането на ИТСП на СЗР ще доведе до задържане или влошаване на сегашното състояние на качеството на атмосферният въздух, поради липсата на инвестиции и модернизация на редица производства/отрасли. От друга страна изграждането на нови индустриални зони ще доведе до емитиране на вредни емисии в атмосферата, които с съвременни технологии на пречистване могат да бъдат сведени до минимум. Временни емисии на замърсители във въздуха могат да се очакват и при изграждане на транспортната инфраструктура.

Не прилагането на ИТСП на СЗР няма да окаже влияние върху климата в региона

5.2 Води

През последните години се запазва тенденцията за подобряване на качеството на повърхностните води. Въпреки тази тенденция все още има водни тела определени в риск. Повърхностните води ще бъдат положително повлияни вследствие продължаване

изпълнението на програми от мерки за достигане на добро екологично състояние в ПУРБ на БД.

Ако не се приложи ИТСР на СЗР, няма да се изпълнят предвидените мерки и дейности с положителен ефект върху състоянието на повърхностните води и качеството на водите за питейно-битови цели - реконструкция и модернизация на амортизираната водопроводна мрежа, подобряване техническото състояние на водопроводните системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води за подобряване на водоснабдяването и качествата на питейните води.

Без прилагане на ИТСР на СЗР до голяма степен ще се запази съществуващото състояние на подземните води, в това число и на минералните води. Реализацията на предвидените в ПУРБ мерки ще доведе до известно подобряване на количественото и химичното състояние на подземните води.

5.3 Почви

Без прилагане на Стратегията за развитие на СЗР, състоянието и качеството на почвите в региона ще запазят сегашното си състояние. Ще бъде избегнато запечатването и унищожаването на почвите на площи, попадащи в обхвата на бъдещи инвестиционни предложения, свързани с изграждане на инфраструктура и индустриални и производствени зони.

5.4 Ландшафт

Развитие на околната среда без прилагането на ИТСР на СЗР би довело до запазване и в някои аспекти до леко влошаване на съществуващото положение и тенденции по отношение на ландшафтите.

5.5 Биологично разнообразие

През последните години в България се забелязва все по-силно желание да се поддържа и възстановява биоразнообразието, за което свидетелстват много стратегически документи на национално и европейско равнище: Оперативна програма „Околна среда“, Национална програма за развитие: България 2030, Национална стратегия за биоразнообразието, Национален план за действие за биоразнообразието, Стратегия на ЕС за биоразнообразието и др.

С постигането на целите, определени в тези стратегически документи, се очаква екосистемите съществено да се възстановят, да се подобри екологичната инфраструктура, да се намали броят на инвазивните чужди видове, да се поддържа благоприятно състояние на видовете природни местообитания и на консервационно значимите растителни и животински видове на местно, биогеографско и национално

равнище, което да допринесе за предотвратяване на глобалната загуба на биоразнообразие. Предвид целите ИТСП на СЗР, нейното неприлагане не се очаква да се отрази значително на биоразнообразието.

5.6 Културно-историческо наследство

Без прилагане на Стратегията за развитие на СЗР не се очаква промяна в състоянието на културно-историческото наследство.

Няма да се осъществят предвидените инвестиции в здравна, социална и културна инфраструктура.

Ако не се приложи ИТСП на СЗР: няма да се подпомогне местния икономически потенциал за развитие културен туризъм, няма да се извърши поддържане и обогатяване на културната инфраструктура и оборудване за културни организации и сгради, както и опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги, няма да има инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство.

5.7 Материални активи

Без реализацията на ИТСП на СЗР се очаква като цяло да продължи тенденцията за влошаване на състоянието на материалните активи. Без наличие на средства по европейските оперативни програми, общините ще имат все по-големи затруднения да покриват текущите си разходи за образование, здравеопазване, култура и социални услуги и вероятността да им останат средства за ремонтни дейности или за инвестиции в енергийна ефективност ще е незначителна.

5.8 Население, човешко здраве

Без прилагането на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион, даваща общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021–2027, ще се запази съществуващото към момента състояние, както по отношение икономическото развитие на региона, така и във връзка с влошените демографски и недотам добри здравословни показатели на населението. Възможно е освен да продължи и да се задълбочи наблюдаващата се през последните години тенденция за обезлюдяване на редица от населените места в региона, както и на влошаване на възрастовата структура на населението. Възможно е освен това да продължи и да се задълбочи наблюдаващата се през последните години тенденция за обезлюдяване на редица от населените места в региона, влошаване на възрастовата структура на населението, невъзможност за добро развитие на човешкия потенциал. Няма да се осъществят предвидените инвестиции в

здравна, социална и културна инфраструктура, подобряване на образователните възможности, запазване и развитие на човешкия капитал.

6 Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати

Отчитайки, че няма конкретна информация за интервенциите, които ще бъдат изпълнени по заложените за ИТСП на СЗР мерки и дейности, на този етап се приема, че всяка една част от тези територии и зони би могла да бъде значително засегната от проектите в бъдеще. Затова най-важното условие преди изпълнението на подобни проекти е да се проведат конкретни оценки на въздействието върху околната среда и оценки за съвместимостта, където и приложимо. За да се насочи вниманието към най-уязвимите територии, които следва да бъдат взети под внимание при бъдещите оценки, по-долу е представен кратък обзор за основните групи от тези територии.

6.1 Ландшафти и територии от интерес за Общността

В териториалния обхват на СЗР попадат следните защитени зони (ЗЗ) от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие:

Защитени зони за опазване на дивите птици:

- BG0000240 Студенец
- BG0000332 Карлуковски карст
- BG0002005 Понор
- BG0002006 Рибарници Орсоя
- BG0002007 Остров Ибиша
- BG0002008 Остров до Горни Цибър
- BG0002009 Златията
- BG0002017 Комплекс Беленски острови
- BG0002053 Врачански Балкан
- BG0002067 Остров Голя
- BG0002074 Никополско плато
- BG0002083 Свищовско-Беленска низина
- BG0002088 Микре
- BG0002090 Берковица

- BG0002091 Остров Лакът
- BG0002095 Горни Дъбник - Телиш
- BG0002096 Обнова
- BG0002102 Деветашко плато
- BG0002104 Цибърско блато
- BG0002110 Априлци
- BG0002111 Велчево
- BG0002109 Васильовска планина
- BG0002002 Западен Балкан
- BG0000494 Централен Балкан
- BG0002128 Централен Балкан буфер

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна:

- BG0000240 Студенец
- BG0000494 Централен Балкан
- BG0000508 Река Скът
- BG0000503 Река Лом
- BG0000519 Моминбродско блато
- BG0000507 Делейна
- BG0000524 Оризището
- BG0000518 Въртопски дол
- BG0000182 Орсоя
- BG0000527 Козлодуй
- BG0000239 Обнова - Караман дол
- BG0000181 Река Вит
- BG0001042 Искърски пролом - Ржана
- BG0000247 Никополско плато
- BG0000396 Персина

- BG0000509 Цибрица
- BG0000336 Златия
- BG0000340 Цар Петрово
- BG0000523 Шишенци
- BG0000528 Островска степ - Вадин
- BG0000601 Каленска пещера
- BG0000594 Божия мост - Понора
- BG0000533 Острови Козлодуй
- BG0000335 Карабоаз
- BG0000525 Тимок
- BG0000334 Остров
- BG0000487 Божите мостове
- BG0000517 Портитовци - Владимирово
- BG0000339 Раброво
- BG0000498 Видбол
- BG0000500 Войница
- BG0000611 Язовир Горни Дъбник
- BG0000613 Река Искър
- BG0001014 Карлуково
- BG0000614 Река Огоста
- BG0000497 Арчар
- BG0000618 Видима
- BG0001036 Български извор
- BG0000615 Деветашко плато
- BG0001037 Пъстрина
- BG0000616 Микре
- BG0000374 Бебреш
- BG0000522 Видински парк

- BG0001040 Западна Стара планина и Предбалкан
- BG0001493 Централен Балкан - буфер
- BG0000631 Ново село
- BG0000627 Конунски дол
- BG0000591 Седларката
- BG0000587 Варкан
- BG0000552 Остров Кутово
- BG0000269 Пещера Лястовицата
- BG0000526 Долно Линево
- BG0000266 Пещера Мандрата
- BG0000593 Билерниците
- BG0000199 Цибър
- BG0000532 Остров Близнаци
- BG0000521 Макреш
- BG0000166 Врачански Балкан

Общите цели на опазване на защитените зони за птиците са:

- Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние.
- Възстановяване на местообитания на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Общите цели на опазване на защитените зони за местообитанията са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видовете състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За всички зони за птиците, както и за някои от зоните за местообитанията има обнародвани заповеди по реда на чл. 12 от ЗБР, където са посочени специфични цели за опазване. Всички потенциални интервенции, произтичащи от ИТСП, следва да се съобразят с тези цели.

6.2 Ландшафти и територии с национален защитен статут

Съгласно публикуваните ГИС слоеве в Регистъра на защитените територии към декември 2020 г, в обхвата на СЗР попадат следните защитени територии (ЗТ) по смисъла на ЗЗТ:

Категория „Резерват“:

- ЧУПРЕНЕ
- ЦАРИЧИНА
- СТЕНЕТО
- СЕВЕРЕН ДЖЕНДЕМ
- КОЗЯ СТЕНА
- ДЖЕНДЕМА
- ВРАЧАНСКИ КАРСТ
- БОАТИН
- КИТКА
- МИЛКА
- ГОРНАТА КОРИЯ

Категория „Национален парк“:

- ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН

Категория „Природна забележителност“:

- ВОДОПАД НА РЕКА СТАКЕВСКА В МЕСТНОСТТА БЕЛАТА ВОДА
- ВОДНИЯ СКОК
- ПЕТРОВ ЦЕРАК - ВОДОПАД
- ПЕЩЕРАТА ВЕНЕЦ В МЕСТНОСТ Чукара
- ПЕЩЕРАТА МАГУРАТА
- МРАМОРНАТА ПЕЩЕРА

- ЛЕВИ И ДЕСНИ СУХИ ПЕЧ. - ПЕЩЕРИ
- ХАЙДУШКИ ВОДОПАДИ
- ДУРШИН ВОДОПАД
- БОРОВИЯТ КАМЪК
- ВРАТЦАТА
- ПОНОРА
- ЛЕДЕНИКА - ПЕЩЕРА
- БОЖИТЕ МОСТОВЕ
- СКАЛНО ОБРАЗУВАНИЕ ЧЕРВЕНИЦА
- СКАЛНО ОБРАЗУВАНИЕ ЧУКЛИТЕ
- ПЕЩЕРА ГОВЕДАРНИКА
- ПЕЩЕРА ГЪЛЪБАРНИКА
- ПЕЩЕРИ САМУИЛИЦА ЕДНО И ДВЕ
- НОВАТА ПЕЩЕРА
- НАХОДИЩЕ НА ТЕРЦИЕРНИ /ТОРТОНСКИ/ ВКАМЕНЕЛОСТИ
- ФОСИЛНО НАХОДИЩЕ НА БАДЕНСКА ФАУНА В МЕСТНОСТТА МОСТА НА РЕКА ВИТ
- ПЕЩЕРАТА ЛЯСТОВИЦА
- ПЕЩЕРАТА МОРОВИЦА
- ПЕЩЕРАТА РАЗБИТИЦА
- ПЕЩЕРАТА СЪЕВА ДУПКА
- РУШОВА ПЕЩЕРА
- СРУПАНИЦА - СКАЛНИ ОБРАЗУВАНИЯ
- ГИНИНАТА ПЕЩЕРА
- СКАЛНО ОБРАЗУВАНИЕ КАМАРАТА
- КУПЕНИТЕ
- ОПАНСКИ БАИР
- СКАЛНИТЕ КУКЛИ В МЕСТНОСТТА ПЛАДНИЩЕТО

- СКАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ КУКЛИТЕ В МЕСТНОСТТА УЛЕЯ
- ТЕКТОНСКИ ГРЕБЕН КАЛЕТО
- СКАЛЕН МОСТ СЕДЛАРКАТА В МЕСТНОСТТА ЕЗЕРОТО
- НАХОДИЩЕ НА ОКРЕМЕННИ СТЬБЛА И ПЪНОВЕ ОТ ВЕКОВНА ИГЛОЛИСТНА ГОРА ОТ СЕМ. ТАКСОДИЕВИ В М. КАЛЕТО
- НАХОДИЩЕ НА ОКРЕМЕННИ СТЬБЛА И ПЪНОВЕ ОТ ВЕКОВНА ИГЛОЛИСТНА ГОРА ОТ СЕМ. ТАКСОДИЕВИ В М. ТАШКОВОТО
- ПЕЩЕРА НАНИН КАМЪК
- СКАЛНАТА ЦЪРКВА
- КАРЛУКОВСКИ КАРСТОВ КОМПЛЕКС ПЕЩЕРА ХАЙДУШКА ДУПКА
- КАРЛУКОВСКИ КАРСТОВ КОМПЛЕКС ПЕЩЕРА ПРОХОДНА
- КАРЛУКОВСКИ КАРСТОВ КОМПЛЕКС ПЕЩЕРА БАНКОВИЦА
- КАРЛУКОВСКИ КАРСТОВ КОМПЛЕКС ПЕЩЕРА СВИРЧОВИЦА
- МИШИН КАМЪК
- РИТЛИТЕ
- ГАРДАТА
- ВОДОПАД СКОКА В МЕСТНОСТТА КОЗНИЦА
- ВОДОПАД БРЪМБАР СКОК
- ГОРНИЯ ПАРНИК
- ДОЛНИЯ ПАРНИК
- МАРАТА - КАРСТОВИ ОБРАЗОВАНИЯ
- ГЛОЖЕНСКИЯТ ВОДОПАД
- ДЕВЕТАШКА ПЕЩЕРА
- ВОДОПАД БАНОВСКИ СКОК
- ВОДОПАД КОМАН
- ВОДОПАД ЛОПОШНИЦА
- ПЕЩЕРАТА ТОПЛЯ
- КАРСТОВ ИЗВОР ЗЛАТНА ПАНЕГА

- СТУДЕНЕЦ
- ГРУПА ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА
- КАРСТОВО ЖДРЕЛО ЧЕРНЕЛКА
- ВОДОПАД СКОКА НА РЕКА БЕЛИЛКАТА
- ХАЙДУШКАТА ПЕЩЕРА
- КАРЛУКОВСКИ КАРСТОВ КОМПЛЕКС ПЕЩЕРА ТЕМНАТА ДУПКА
- БЕЛОГРАДЧИШКИ СКАЛИ

Категория „Поддържан резерват“:

- ИБИША
- ПЕРСИНСКИ БЛАТА

Категория „Природен парк“:

- ПЕРСИНА
- ВРАЧАНСКИ БАЛКАН

Категория „Защитена местност“:

- ОСТРОВ КУТОВО
- РИБАРНИЦИ ОРСОЯ
- УСКЕТО
- УРУЧНИК
- ШУМАКА
- ЛИПАКА
- СТО ОВЦИ
- КАЙКУША
- ВОЛА
- ВЕЖДАТА
- РЕЧКА-НАХОДИЩЕ НА РЕДКИ ПТИЦИ И РАСТИТЕЛНИ ВИДОВЕ
- БОРОВАНСКА МОГИЛА
- ДАНЕВА МОГИЛА
- ГОЛА БАРА

- КАЛУГЕРСКИ ГРАД - ТОПОЛИТЕ
- КОЧУМИНА
- ТЕПЕТО
- АНОМИР
- БАТИЛОВЕЦ
- БРЕСТИШКО БРАНИЩЕ
- БУЛИН ДОЛ
- ДРАГОИЦА
- ВАЛОГА
- ДЕСЕТКАР
- ДРАГОЙЧЕВ КАМЪК
- ДРАГОВО ПРИСОЕ
- ГАРВАН
- ГАРВАНИЦА
- ГОЛИЯТ ВРЪХ
- ГУЩЕРА
- ДЪЛГАТА БАРА - ПАМЕТНИКА
- КОДЖАКУРУ
- КОРЛУК
- КРИВАЦИТЕ
- ЛИСЕЦ
- МИКРЕНСКА УСОЙНА
- ЗЛИЕВЦИ
- ЧЕРКОВНОТО БРАНИЩЕ
- ОРНИЦИТЕ
- ПАЛАЗА
- КАРСТОВАТА ДОЛИНА НА Р. ПЕТЪРНИШКА БАРА В М. ПЕЩЕРИТЕ
- ПЕТКО БУНАР

- ПИПРА - КАЛЕТО
- СОПОТ
- ТУРИЯТА
- УСОЙНАТА
- ЦЪРКА
- ЧЕШМАТА
- ЧОЛАШКИ ОРМАН
- ГЕНЧОВ ОРМАН
- ЛЪГЪТ - ДРЪМКАТА
- ПЛАВАЛА
- ПОЖАРА
- ШУМНАТИЦА
- ТАРАКЛЪКА
- ВЪЛЧИТРЪНСКАТА ГОРА
- ВЯТЪРНИЦА
- ЧУПРЕНСКИ БУКИ
- БЕНКОВСКАТА ПЕЩЕРА
- ЧЕРВЕНИЯТ БРЯГ
- ШАБОВИЦА
- ПЕРСИН ИЗТОК
- ПЕРСИН
- ОСТРОВ МАЛЪК БОРИЛ
- КОРИДОРИТЕ
- КАТИНАТА
- КАЙЛЪКА /ВКЛ. БОХОТСКАТА ГОРА/
- ЕЛИЯТА
- ВРЪШКА ЧУКА
- ГЛУХАРЧЕВИДНА ЖЪЛТИЦА

- КОРИТАТА
- МИДЖУР
- НАХОДИЩЕ НА РУЖЕВИДНА ПОВЕТИЦА
- КОРИТАТА
- КАЛНА МЪТНИЦА
- КИТКАТА
- БОРОВ КАМЪК
- БЯЛКА
- ДРЕНОВИЦА
- КИТКАТА
- ЧЕРНИЯТ РЪТ
- ПАРНИКА
- ШУМАТА
- КИСЕЛЕЦ
- САМАРИТЕ
- ЛЕЩАКА
- ГУРУНЧЕТО
- КОСТИНА
- ОРМАНА
- ОСТРОВИ БЛИЗНАЦИТЕ
- ОСТРОВ ЦИБЪР
- РАВНЕНСКО ГРАДИЩЕ
- РАКОВИШКИ МАНАСТИР
- КОПРЕН-РАВНО БУЧЕ-КАЛИМАНИЦА-ДЕЯНИЦА
- КОЗЛОДУЙ
- ПАДИНИТЕ
- ЛЮЛЯКАТА
- ЛИБИЧЕВО УСОЕ

За всяка от защитените територии има определени режими на управление, с които следва да се съобразят всички потенциални интервенции, произтичащи от ИТСП

6.3 Зони за защита на питейните води

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) се осъществява чрез определяне на зони за защита на питейните води в изпълнение на чл. 119, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗВ, които включват:

- всички водни тела, които се използват за питейно-битово водоснабдяване и имат средно денонощен дебит над 10 куб. м или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека;
- водните тела, които се предвижда да бъдат използвани за питейно-битово водоснабдяване.

Съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ зоните за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване включват територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела..

6.3.1 Повърхностни води

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 72 броя зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. От тях в границите на СЗР попадат 22, както са изброени в Таблица 8.

Таблица 8 - Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в СЗР

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояни е съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
ПОРЕЧИЕ ЗАПАДНО ОТ ОГОСТА					
3	BG1DSWWO1108	BG1WO300R1108	ВИДБОЛ	РВ "Бяла вода" на р. Видбол	Добро
4	BG1DSWWO1212	BG1WO600R1212	СТАКЕВСКА	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Добро

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояни е съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
5	BG1DSWWO1312	BG1WO600R1312	ЧУПРЕНСКА	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Добро
6	BG1DSWWO1412	BG1WO600R1412	КРАСТАВИЧКА	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Добро
7	BG1DSWWO1512	BG1WO600R1512	без име	РВ "р. Горни Лом"	Добро
ПОРЕЧИЕ ОГОСТА					
8	BG1DSWOG1106	BG1OG600R1106	БОТУНЯ	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкъов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Добро
9	BG1DSWOG1206	BG1OG600R1206	ЧЕРНА	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Добро
10	BG1DSWOG1016	BG1OG700L1016	ЯЗ. СРЕЧЕНСКА БАРА	язовир Среченска бара	Добро
11	BG1DSWOG1103	BG1OG700R1103	БЪРЗИЯ	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Добро
12	BG1DSWOG1203	BG1OG700R1203	БЕРКОВСКА	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Добро
13	BG1DSWOG1101	BG1OG789R1101	ПРЕВАЛСКА	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Добро
14	BG1DSWOG1201	BG1OG789R1201	ОГОСТА	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Добро
ПОРЕЧИЕ ВИТ					
52	BG1DSWVT1101	BG1VT900R1101	РИБАРИЦА	РВ "Болованджика"; РВ "Брестнишка лъка" на р. Рибарица	Добро

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояни е съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
53	BG1DSWVT1102	BG1VT900R1102	СВИНСКА	РВ "Свинска река 1"; РВ "Свинска река 2" на р. Свинска	Добро
ПОРЕЧИЕ ОСЪМ					
54	BG1DSWOS1101	BG1OS700R1101	СУХА	ОРВ "Сухата река"	Добро
55	BG1DSWOS1116	BG1OS890R1116	ЧЕРНИ ОСЪМ	РВ "Миревско"; РВ "Черни Осъм"; РВ "Кравица"	Добро
56	BG1DSWOS1216	BG1OS890R1216	без име	м-ст "Жална", РВ "Въртяшка"	Добро
57	BG1DSWOS1316	BG1OS890R1316	без име	м-ст "Кончетата", ОРВ "Стъргонска"	Добро
58	BG1DSWOS1416	BG1OS890R1416	без име	м-ст "Дъскорезницата", РВ "Зеленика"	Добро
59	BG1DSWOS1516	BG1OS890R1516	без име	Дънно водохващане "Къси дял"; м-ст "Слатина", РВ "Слатински дол", РВ "Козещица"	Добро
60	BG1DSWOS1716	BG1OS890R1716	без име	ОРВ "Нанковото"	Добро
ПОРЕЧИЕ ЯНТРА					
61	BG1DSWYN1101	BG1YN400R1101	ВИДИМА	РВ "Пръскалка" и РВ "Лява Видима"	Добро

6.3.2 Подземни води

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 50 броя ЗЗПВ (това са всички подземни водни тела в БД), предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В Таблица 9 е дадена информация за състоянието на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в СЗР съгласно ПУРБ 2016-2021 г.

Таблица 9 - Състояние на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в СЗР

Код на зоната за защита	Код и име на ПВТ	Състояние на ЗЗПВ
BG1DGW0000QAL001	BG1G0000QAL001 „Порови води в Кватернера - Брегово-Новоселска низина”	лошо

Код на зоната за защита	Код и име на ПВТ	Състояние на ЗЗПВ
BG1DGW0000QAL002	BG1G0000QAL002 „Порови води в Кватернера - Видинска низина”	лошо
BG1DGW0000QAL003	BG1G0000QAL003 Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина”	добро
BG1DGW0000QAL004	BG1G0000QAL004 „Порови води в Кватернера - Цибърска низина”	лошо
BG1DGW0000QAL005	BG1G0000QAL005 „Порови води в Кватернера - Козлодуйска низина”	добро
BG1DGW0000QAL006	BG1G0000QAL006 „Порови води в Кватернера - Островска низина”	добро
BG1DGW0000QAL007	BG1G0000QAL007 „Порови води в Кватернера - Карабоазка низина”	лошо
BG1DGW0000QAL008	BG1G0000QAL008 „Порови води в Кватернера - Беленско-Свищовска низина”	добро
BG1DGW0000QAL013	BG1G0000QAL013 име „Порови води в Кватернера - р. Лом”	лошо
BG1DGW0000QAL014	BG1G0000QAL014 „Порови води в Кватернера - р. Цибрица”	добро
BG1DGW0000QAL015	BG1G0000QAL015 „Порови води в Кватернера - р. Огоста”	добро
BG1DGW0000QAL016	BG1G0000QAL016 „Порови води в Кватернера - р. Скът”	добро
BG1DGW0000QAL017	BG1G0000QAL017 „Порови води в Кватернера - р. Искър”	добро
BG1DGW0000QAL018	BG1G0000QAL018 „Порови води в Кватернера - р. Вит”	лошо
BG1DGW0000QAL019	BG1G0000QAL019 „Порови води в Кватернера - р. Осъм”	лошо
BG1DGW0000QAL022	BG1G0000QAL022 „Порови води в Кватернера - р. Росица в Севлиевоката котловина”	лошо
BG1DGW0000QPL023	BG1G0000QPL023 „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър”	добро
BG1DGW0000QPL024	BG1G0000QPL024 „Порови води в Кватернера - между реките Искър и Вит”	добро
BG1DGW0000QPL025	BG1G0000QPL025 „Порови води в Кватернера - между реките Вит и Осъм”	лошо
BG1DGW0000QPL026	BG1G0000QPL026 „Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра”	лошо
BG1DGW00000QP027	BG1G00000QP027 „Порови води в Кватернера - Врачански пороен конус”	добро
BG1DGW00000N2034	BG1G00000N2034 „Порови води в Неогена - Ломско-Плевенска депресия”	лошо

Код на зоната за защита	Код и име на ПВТ	Състояние на ЗЗПВ
BG1DGW000N1BP036	BG1G000N1BP036 „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия”	добро
BG1DGW0000K2M047	BG1G0000K2M047 „Карстови води в Ломско-Плевенския басейн”	добро
BG1DGW0000K2S037	BG1G0000K2S037 „Карстови води в Предбалкана”	добро
BG1DGW00000K1040	BG1G00000K1040 име „Карстови води в Ловеч-Търновския масив”	лошо
BG1DGW000K1AP043	BG1G000K1AP043 „Карстови води в Мраморенския масив”	лошо
BG1DGW0000TJK044	BG1G0000TJK044 „Карстови води в Западния Балкан”	добро
BG1DGW0000TJK045	BG1G0000TJK045 „Карстови води в Централния Балкан”	лошо

6.4 Води за рекреация

Водите за рекреация включват водни тела, предназначени за отдих, водни спортове и/или води за къпане. Категоризацията на водите за къпане се извършва съгласно Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент за управление качеството на водите за къпане и Наредба № 5 от 30.05.2008 г. за управление качеството на водите за къпане. Там са въведени следните категории за състоянието на зоните за къпане: отлично състояние, добро състояние, задоволително състояние, незадоволително състояние.

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. е определена само една зона за къпане с име „Язовир Пчелина 2” и код BG3242661710017001. Тази зона не попада в СЗР.

6.5 Зони за опазване на стопански ценни водни организми

Определянето на този вид зони при актуализацията на ПУРБ, се извършва съгласно изискванията на Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА), Наредба № 4 от 20.10.2000 г. за качеството на водите за рибовъдство и за развъждане на черупкови организми и утвърдения от Министъра на околната среда и водите Списък на стопански ценни видове риби и други водни организми. ЗРА има за цел е да осигури устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми, вкл. развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите. В ЗРА е регламентирано за стопански риболов да се използва българският участък на р. Дунав и Черно море.

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 39 броя зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми. В Таблица 5 е дадена информация за

състоянието на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми от Дунавски район, попадащи в СЗР съгласно ПУРБ 2016-2021 г.

Таблица 10 - Състояние на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ДРБУ, попадащи в СЗР

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
BG1FSWIS100R1024	ЗЛАТНА ПАНЕГА	р. Златна Панега от Златна Панега до вливане в р. Искър при Червен бряг,	BG1IS100R1024	отлично състояние по БЕК макрозообентос, добро състояние по БЕК макрофити и фитобентос
BG1FSWIS100R1124	ЗЛАТНА ПАНЕГА	извор на р. Златна Панега - от извор до Златна Панега	BG1IS100R1124	От анализа на физикохимичните елементи - в добро състояние, с изключение на показатели разтворен кислород и общ азот, по които е в умерено състояние; по SKOC - добро състояние; Химичното състояние на тялото е добро; по БЕК макрозообентос - отлично състояние, по БЕК фитобентос - добро състояние, по БЕК макрофити - лошо състояние
BG1FSWOG600R1106	БОТУНЯ	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р.	BG1OG600R1106	От анализа на физикохимичните елементи - в умерено състояние; по SKOC - добро състояние; Химичното

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
		Ботуня до Вършец		състояние на тялото е достигащо добро; по БЕК макрозообентос и фитобентос добро състояние, а по БЕК макрофити - отлично състояние
BG1FSWOG700R120 3	БЕРКОВСКА	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	BG1OG700R120 3	Добро
BG1FSWOG789R130 1	ДЪЛГОДЕЛСК А	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	BG1OG789R130 1	Измерените физикохимични показатели показват добро състояние, с изключение на показатели ортофосфати и общ фосфор, които отчитат умерено състояние; арсен над СКОС за добро състояние; Химичното състояние на тялото е добро; по БЕК макрозообентос - добро състояние
BG1FSWOS890R1116	ЧЕРНИ ОСЪМ	РВ "Миревско"; РВ "Черни Осъм"; РВ "Краевица"	BG1OS890R1116	Добро
BG1FSWOS890R1216	без име	м-ст "Жална", РВ "Въртяшка"	BG1OS890R1216	Добро
BG1FSWOS890R1416	без име	м-ст "Дъскорезницата", РВ "Зеленика"	BG1OS890R1416	Добро
BG1FSWOS890R1516	без име	Дънно водохващане "Къси дял"; м-ст	BG1OS890R1516	Добро

168

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
		"Слатина", РВ "Слатински дол", РВ "Козещица"		
BG1FSWVT800L1004	яз. Сопот	язовир Сопот	BG1VT800L1004	Няма данни
BG1FSWVT900R1001	БЕЛИ ВИТ	р. Бели Вит до вливане на р. Черни Вит при Тетевен, вкл. притоци - Костика, Заводна и Черна река, без зоната за защита РВ "Болованджика"; РВ "Брестнишка лъка" на р. Рибарица	BG1VT900R1001	От анализа на физикохимичните елементи - в добро/отлично състояние; по СКОС - добро състояние; Химичното състояние на тялото е достигащо добро; по БЕК - отлично състояние
BG1FSWVT900R1002	ЧЕРНИ ВИТ	р. Черни Вит от извор до вливане на р. Бели Вит при Тетевен, вкл. притоци - Свинска и Косица, без зоната за защита РВ Свинска река 1 и 2	BG1VT900R1002	Няма данни по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ; БЕК макрозообентос през 2018 година отчита отлично състояние
BG1FSWVT900R1101	РИБАРИЦА	РВ "Болованджика"; РВ "Брестнишка лъка" на р. Рибарица	BG1VT900R1101	Добро
BG1FSWVT900R1102	СВИНСКА	РВ "Свинска река 1"; РВ "Свинска река 2" на р. Свинска	BG1VT900R1102	Добро
BG1FSWYN400R1001	ВИДИМА	р. Видима от Априлци до вливане на Зла река, вкл. притоци - Зла река и Острешка	BG1YN400R1001	Добро
BG1FSWYN400R1101	ВИДИМА	РВ "Пръскалка" и РВ "Лява Видима"	BG1YN400R1101	Добро

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
BG1FSWDU000R001	ДУНАВ	река Дунав от Ново село до Силистра	BG1DU000R001	Добро

Чувствителни зони

Това са територии, обявени за защита на повърхностните водни тела от замърсяване с нитрати, както и други биогенни елементи, от градските отпадъчни води. Водосборните области на определените чувствителни райони трябва да отговарят на изискването за допълнително пречистване на градски отпадъчни води (пречиствателно стъпало за отделяне на азота и фосфора) за населени места с повече от 10 000 еквивалентни жители (ЕЖ).

Съгласно действащата към момента Заповед № РД 970/28.07.2003 г., чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ДРБУ са: с начало „р. Дунав, от границата при с. Ново село“ и край „р. Дунав, до границата при гр. Силистра“, както и „Всички водни обекти във водосбора на р. Дунав на територията на Р България“. Според така определените чувствителни зони в ДРБУ, само водоприемниците в поречие Дунавски Добруджански реки попадат в нормална зона, а всички останали водоприемници са определени като чувствителни зони. В границите на СЗР попадат следните чувствителни зони или части от тях:

- BGCSARI03 Водосборен басейн на реките Западно от р. Огоста и частите от водосборния басейн на р. Дунав на територията на РБ, извън водосборните басейни на реките Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом;
- BGCSARI07 Водосборен басейн на р. Огоста;
- BGCSARI04 Водосборен басейн на р. Искър;
- BGCSARI02 Водосборен басейн на р. Вит;
- BGCSARI08 Водосборен басейн на р. Осъм;
- BGCSARI14 Водосборен басейн на р. Янтра.

6.6 Уязвими зони

Това са територии, обявени за защита на повърхностните и подземни водни тела от замърсяване с нитрати от селскостопански източници.

Съгласно действащата към момента Заповед № РД-660/28.08.2019 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, значителна част от територията на СЗР е определена за уязвима зона, както е видно на картата в Приложение 1.2.

7 Съществуващи екологични проблеми

Основните екологични проблеми и тенденции са разгледани по компоненти, както следва.

7.1 Въздух и климат

Почти всички видове антропогенна дейност водят до промяна на състава на приземния въздушен слой, където живеят хората. Една от основните причини за негативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух и създаване на висока степен на замърсеност в световен мащаб е неправилният избор на място за развитие на дадена индустрия.

По-съществен проблем оказват отпадъчните газове от трафика, които са основна причина за замърсяването на въздуха около градските артерии и в градовете като цяло. Пример за това са данните от националната система за мониторинг.

Отпадъчните газове от горивните инсталации за индустриални и битови нужди са друг съществен фактор, водещ до влошаване на качеството на атмосферния въздух.

Основен проблем е високото съдържание на фини прахови частици ФПЧ10. Причините за това са: лошо състояние на пътната мрежа и лошото ѝ поддържане; оголени междуградски пространства и др.

Урбанизацията и индустриализацията пряко влияят върху локалните климатични условия, променяйки стойностите на метеорологичните елементи под въздушния купол, който се образува над такива територии. В резултат на неправилни урбанистични решения и неподходящо планиране се създават неблагоприятни микроклиматични условия и предпоставки за некомфортни условия за живот на населението.

В резултат от топлообмена от бетонни, каменни, асфалтни и други строителни материали и настилки се получава висока степен на топлинно замърсяване.

Негативни промени могат да се получат от влошени условия на аерация (въздухообмен), породени от всички елементи на урбанизацията и индустриализацията, които водят до промяна на ветровите характеристики. Неправилното разпределение на елементите на урбанизацията водят до формирането на зони със преобладаващо затишие и липса на възможност за нормален въздухообмен. В резултат на този факт се създават условия на задържане на замърсители от транспорт и други източници в приземния въздушен слой,

имащи пряко отношение към здравето на населението.

По отношение на всички тези проблеми има разработени практически решения, които от години се прилагат по света. Някои от тях се базират на правилния подбор на строителни материали, други на прилагането моделни и експертна оценка на ефекта от въздействието на един или друг вид проекти върху селищната среда и в конкретност върху локалните климатични условия и човешкия комфорт.

7.2 Води

7.2.1 Повърхностни води

Заустването на непречистени битови и промишлени отпадъчни води е основната причина за замърсяването на водите. Основните екологични инфраструктури за опазване качеството на водите - канализация и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) - все още са неадекватни, както спрямо нуждите (на населението, бизнеса и туризма), така и спрямо изискванията на европейското и национално законодателство.

Значимите видове натиск, оказвани върху водните тела, са:

- Значителни точкови източници на замърсяване: градски пречиствателни станции за отпадъчни води; градски канализации; индустриални източници на отпадъчни води; животновъдни ферми; обекти за отглеждане на аквакултури; реки, внасящи значителен товар в крайбрежните морски води;
- Значителни дифузни източници на замърсяване: земеделски практики; населени места без изградена канализационна система; горско-стопански дейности; **депа за отпадъци, без изолираща подложна повърхност и дренажна система**; замърсяване от подземни води в зони на смесване с повърхностните води; замърсени индустриални терени от минали екологични щети; почвена ерозия и абразия на бреговете; обекти за отглеждане на аквакултури.
- Значителни места на водоползване;
- Значителни морфологични изменения: корекции на реки; миграционни бариери - прагове и бентове; дейности по укрепване на бреговете; добив на инертни материали; удълбочаване на плавателни пътища – драгиране.
- Регулация на оттока: завиряване (язовири); хидротехнически съоръжения, хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ).
- Други фактори на натиск: развитие на инвазивни видове; пристанищна инфраструктура.
- Климатични изменения - Повишаването на температурата, опустяване на почвите, намаляването на водата, предизвикано от глобалните промени в климата на

планетата, са основните причини за намаляването на биоразнообразието.

Следва да се подчертае, че като дифузен източник на натиск се разглеждат старите все още действащи или nereкултивирани депа/сметища, неотговарящи на екологичните законови изисквания и създаващи риск от замърсяване на повърхностните води. Тези депа подлежат на закриване и рекултивация - техническа и биологична. След закриването им съответните отпадъци следва да се депонират в регионални депа, които напълно съответстват на екологичните изисквания.

7.2.2 Подземни води

Подземните води, макар и в по-малка степен, също се влияят от замърсяванията, постъпващи с отпадъчните фекално-битови и промишлени води в реките и речните корита. Амортизираните канализационни системи и аварията по тях допринасят за постъпване на замърсители в почвите и подземните води.

Замърсители постъпват във водите и от земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита, както и от депата (сметищата) за отпадъци, които не отговарят на съвременните нормативни изисквания и добри практики за изграждане и експлоатация на такива обекти.

Съществен екологичен проблем е и състоянието на водовземането: значителни загуби на питейна вода преди достигане до потребителите и използване на питейна вода за промишлени нужди и напояване; ненавременно регулиране на водовземането за задоволяване на обществените потребности и естествените подземни водни ресурси.

7.3 Почви

Основните екологични проблеми и тенденции по отношение на почвите се изразяват най-вече с развитие на проблемите, свързани с почвено запечатване, ерозия, свлачищни процеси, локално замърсяване и вкисляване.

Процесът на почвено запечатване се отнася за почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, промишлено и инфраструктурно строителство, търговски и транспортни участъци, пътна и железопътна мрежа и др. Очаква се през следващите години процесът да е още по-силно изразен поради запазващите се темпове на разрастване на някои селищни структури и развитието на съпътстваща инфраструктура

Почвената ерозия засяга огромни площи от територията на страната. Тя е естествен процес, който е силно зависим от антропогенните фактори. Обезлесяването и прочистването на естествената растителност при реализация на инфраструктурни, промишлени, туристически и др. проекти, интензивното земеделие и липсата на адекватни противоерозионни мероприятия водят до задълбочаване на проблемите, свързани със загуба на ценни почви в следствие на развитието на ерозия. Свлачищата

също са природни процеси и причините за възникването им са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони, но са и много зависими от дейността на човека в урбанизираните райони.

Локалното замърсяване на почвите е свързано най-често с транспортната мрежа, складовете за опасни вещества и промишлените предприятия. Проблемите, свързани с транспорта, се изразяват в локални замърсявания с нефтопродукти, засоляване на околните почви в следствие на поддръжката на пътната мрежа в зимни условия и **замърсяване с битови отпадъци**. Всички складове за опасни вещества създават реална опасност за околната среда и населението, а промишлените предприятия са един от основните източници на замърсяване на почвите с тежки метали.

Вкисляването е процес, при който под действие на природни и антропогенни фактори се увеличава съдържанието на киселини в почвата. Реакцията на почвата влияе пряко върху подвижността и усвоимостта на хранителните и нехранителните елементи, а оттам и върху растежа и развитието на растенията. Селскостопанските култури реагират силно на високата почвена киселинност, като най-уязвими са растенията в начален стадии на развитие.

7.4 Ландшафт

При ландшафта има няколко основни въпроса, като липсата на конкретно законодателство, замърсяване на компонентите на ландшафта, промяна на видовете ландшафт, нарушения на ландшафта и визуално-естетично въздействие.

Понастоящем единственият нормативен документ в България, който предвижда опазване и управление на ландшафта, е Европейската конвенция за ландшафта. Липсата на национално законодателство в областта на ландшафта е сериозна пречка за правилната оценка на въздействието върху ландшафта и съставните му части и съответно за опазването му. Дейностите по опазване и устойчиво управление на ландшафта следва да бъдат уредени в законодателството.

Строителните дейности за развитие на нови обекти, както и за реконструкция и рехабилитация на съществуващи обекти и полагане на необходимата инфраструктура води до запрашаване и замърсяване на отделни компоненти на ландшафта с тежки метали и ФПЧ от пътищата; с отпадъци и горивно-смазочни материали от превозни средства и строителна техника, и от дейностите, свързани с транспортното осигуряване.

Промяната на съществуващите ландшафти, както и замърсяването им с **отпадъци** има неблагоприятно визуално-естетично въздействие върху ландшафтите. Създаването на нови видове ландшафт в резултат на изграждане на нови инсталации и влиянието на човека върху териториите също представлява значителен проблем.

Нарушаването на ландшафта може да бъде пряко и косвено. Пряко увреждане на

ландшафтните компоненти има по време на строителните работи и рехабилитацията на всички видове обекти в резултат от наличието и използването на строително оборудване на площадката; трябва да се обърне внимание и на визуално-естетичното натоварване на териториите. Косвени промени в ландшафтните се наблюдават в резултат от следните дейности: промени в земеползването, поставяне на заграждения и осветление, промяна в характеристиките на ландшафта в резултат на интензификацията на ползването на терените, ерозията на почвите, влиянието върху ландшафтните в резултат на предложенията за оформянето им. Косвените промени в съставните части на ландшафта са резултат също от изграждането на нови постройки и обекти.

7.5 Биологично разнообразие

Като цяло, усилената урбанизация и презастрояване, интензификацията на транспорта, замърсяването на вътрешните водни басейни и нови територии с промишлени и битови отпадъци и др. са мощни отрицателни фактори, които влияят на изобилното и самобитно биологично разнообразие в България.

Презастрояването или развитието на туристическа и друга инфраструктура в почувствителните райони (в т.ч. защитени територии, обекти от Натура 2000, редки и уязвими местообитания и екосистеми като влажни местности, участъци по коритата на реки, гори и др.) става по-сериозен проблем през последните години.

Шосейният транспорт е общ екологичен проблем и отрицателното му влияние върху околната среда конкретно засяга биологичното разнообразие.

Замърсяването на въздуха, особено в големите градове в резултат на интензивното движение на автомобили води до влошаване на средата за живот, оттам до ограничаване на биологичното разнообразие и дори до изчезване на синантропни видове птици и бозайници. Отлагането на замърсители на въздуха е продължаващ проблем за здравето състояние на горите и местата на растителните общности. Той нарушава здравословния баланс на организми или екосистеми пряко или чрез подкисляване на почвите. Взаимодействието на отложените замърсители на въздуха с листната маса променя хранителния статус на дърветата и засилва податливостта им на болестотворни гъбички или насекоми-вредители.

Общият брой на видовете, които са чужди за България, нараства постоянно от 1900 г. насам. Най-уязвимите местообитания предвид навлизането и натурализирането на чужди растителни видове са тези, създадени от човека, последвани от местообитанията в речните долини.

Безконтролното изхвърляне на строителни и битови отпадъци от граждани и фирми на изходите на населените места, около пътните артерии и замърсяването на зелените площи също е значителен проблем. Това пряко влошава местообитанията, унищожава

ценни растителни видове и влияе пряко и косвено на разнообразието на фауната.

Горските пожари са голям проблем за флората и фауната, тъй като те променят всички условия на околната среда, в т.ч. унищожават растителни и животински видове, много от които са редки и ценни, частично или изцяло унищожават слоя от чернозем, създават предпоставки за проникване и развитие на гъбични и други вредни организми, което води до нарушаване на стабилността на екосистемите.

7.6 Културно-историческо наследство

Основните проблеми, свързани с опазването на културното и историческото наследство, могат да се обобщят както следва:

- Недостатъчно съответствие с изискванията за защита и опазване на недвижимите културни ценности по Закона за устройство на територията, Закона за културното наследство, Закона за опазване на околната среда и постановленията към тях; с конкретните правила и норми в общите и подробните устройствени планове относно устройството на териториите с културно и историческо наследство.
- Непредвидени и непредприети превантивни мерки за физическа защита и съхранение;
- Недостатъчност на регулаторните изисквания относно обхвата и съдържанието на устройствените планове и инвестиционните проекти за предвиждане на комплексни мерки за обновяване, възстановяване и опазване на обектите на културното наследство и средата за представянето им от увреждане и унищожаване в резултат на предвидими природни и човешки фактори;
- Работи по съхранение и възстановяване (РСВ), които не са изпълнени качествено или с неподходящи за РСВ материали, засягащи конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Неподходящо избрани материали за РСВ във връзка с устойчивите и конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Некомпетентност и импровизации при извършване на текущите ремонтни работи и РСВ в строителните и възстановителни работи на недвижимите културни ценности в тяхната среда на представяне;
- Липса на институционализиран постоянен контрол на промените в параметрите на различните фактори, влияещи на материалните носители и средата на представяне на обектите на културното наследство;
- Непълно изяснени режими за опазване, съхранение и управление на популяризирането на културните ценности;

- Подрезждане по приоритет на дейностите, които са рискови с оглед опазването и съхраняването на недвижимите културни ценности и действия за обновяване както на самите ценности, така и на средата на представянето им.

7.7 Материални активи

Макар и да няма достатъчно общодостъпни данни за сегашното състояние на материалните активи е явно, че обществената и културната инфраструктура се нуждае от основни ремонти (в т.ч. възстановяване на пътната инфраструктура и системи за предотвратяване на бедствия). Предстои още много работа за постигане на европейските стандарти за равнищата на материалните активи.

Културната инфраструктура се сблъсква с липса на средства за поддръжка и развитие. Същото важи и за дълготрайните материални активи с екологично предназначение, като съоръжения и оборудване, необходими за опазване и възстановяване на околната среда и оборудване за наблюдение и контрол.

Материалните активи, имащи пряко отношение към околната среда, като ВиК инфраструктурата и пречиствателни станции за води, депа за отпадъци и др. се нуждаят от реконструкция и модернизация.

7.8 Население, човешко здраве

Основните проблеми на демографското развитие в страната са свързани с ниската раждаемост и високият процент на смъртност, което определя негативния прираст в последните години, в комбинация с продължаващата емиграция на хора в активна възраст (18-50 г.)

От друга страна, с оглед на статистическите данни до 2019 г, заболяемостта на населението като цяло намалява спрямо предишните години, което определя територията като благоприятна в екологично отношение и с добър потенциал за демографско развитие.

8 Цели на опазване на околната среда

8.1 Цели на опазване на околната среда на международно равнище

Основните цели за опазване на околната среда на международно ниво, които имат отношение към ИТСП на СЗР 2021-2027г. и начинът, по който тези цели и съответните екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ИТСП са показани в следващата таблица.

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР
<p>Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.</p> <p>Основна цел</p> <ul style="list-style-type: none"> ● До 2050 г. всички екосистеми в света трябва да бъдат възстановени, устойчиви и защитени по подходящ начин; ● Ключови аспекти ● Опазване и възстановяване на природата в ЕС, вкл. ● Хармонизирана мрежа от защитени зони ● Създаване на условия за преобразяваща промяна, вкл. <ul style="list-style-type: none"> ○ Нов тласък на изпълнението и правоприлагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда ○ Изграждане на интегриран подход, обхващащ цялото общество 	<p>ИТСП на СЗР е в синхрон с основната цел и ключовите аспекти на Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. със:</p> <p>Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, Специфична цел 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза; ● Предоставяне на възможности за развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика. <p>Специфична цел 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, Цел 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Насърчаване земеделските производители да предоставят екологични услуги и услуги, свързани с климата; ● Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура: ● Опазване на идентичността на природното наследство и наследеното биологично разнообразие; ● Създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“ или други европейски проекти; ● Изграждане на „зелена“ инфраструктура. ● Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество: ● Реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР
	устойчиво развитие и опазване на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на трансгранични защитени територии.
<p>Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)</p> <p>Преодоляване на глада...</p> <p>Осигуряване на здравословен живот ...</p> <p>Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование ...</p> <p>Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички</p> <p>Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички</p> <p>Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж...</p> <p>Изграждане на устойчива инфраструктура, ...</p> <p>Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене</p> <p>Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство</p> <p>Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици</p> <p>Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие</p>	<p>ИТСП на СЗР е в съответствие с 12 от целите, заложи в документа Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г).</p> <p>Изпълнението на поставените цели ще бъде осъществено чрез изпълнение на специфичните цели, мерките, които трябва да бъдат предприети и реализирането на проектите, заложи в</p> <p>Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика,</p> <p>Приоритет 2: Запазване и развитие на човешкия капитал,</p> <p>Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата.</p>

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
<p>Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие</p>	
<p>Пътна карта за план за действие, целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата</p> <p>Основни насоки:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Подобряване на законодателството в областта на здравеопазването и околната среда, вкл. по отношение замърсяването на въздуха и водите, както от транспорта и индустриалните емисии, така и от отпадъците и отпадъчни води. В плана ще се разгледат и други форми на замърсяване, като напр. почвеното замърсяване. ● Подобряване на политиките за управление на замърсяването; ● Насърчаване на обществените промени, вкл. ползване на дигитални решения и други, допринасящи за 	<p>ИТСП на СЗР адресира описаните насоки в национален контекст, чрез своите цели и мерки, Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата:</p> <p>Специфична цел 3.2. Устойчива околна среда:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изграждане и/или модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, оптимизация на системата за управление на отпадъците; ● Управление на отпадъчните води и повишаването на свързаността на населението с пречиствателни станции за отпадъчни води, при подобряване на технологиите на пречистване и постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство; ● Оптимизиране събирането и третирането на отпадъци и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; ● Намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта; ● Увеличаване на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива, подобряване качеството на атмосферния въздух; ● Опазване на идентичността на природното наследство и

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
<p>целите на устойчивото потребление с оглед на въздействията от замърсяването.</p>	<p>наследеното биологично разнообразие;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитените територии с международна значимост - постигане на баланс между екологични функции и екосистемни услуги; ● Създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав" или други европейски проекти; ● Изграждане на „зелена" инфраструктура; ● Специфична цел 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда ● Инфраструктура за насърчаване на алтернативен и по-екологичен транспорт (велосипеди, електромобилност и т.н.) ● Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество ● Инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки; ● Развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми; ● Реализация на инициативата „Европейски зелен пояс" за устойчиво развитие и опазване на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на трансгранични защитени територии
<p>План за действие относно кръговата икономика</p> <p>Основни принципи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Акцент върху секторите, в които се използват най- 	<p>ИТСП на СЗР е съобразена с новия пакет „Кръгова икономика“ и взема предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Предвидени са и конкретни мерки за изпълнение в Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво</p>

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР
<p>много ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> Гаранция за по-малко отпадъци 	<p>развитие и намаляване на неравенствата:</p> <p>Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда</p> <ul style="list-style-type: none"> Оптимизирне събирането и третирането на отпадъци и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; Рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания; Предприемане на действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси.

8.2 Цели на опазване на околната среда на национално равнище

Целите за опазване на околната среда на национално ниво са отразени в основните планове, програми и стратегии за България. Основните цели за опазване на околната среда, които имат отношение към и начинът, по който тези цели и съответните екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ИТСП на СЗР 2021-2027г. са показани в следващата таблица.

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР
<p>Национална програма за развитие: България 2030 (НПР 2030)</p> <p>Основни национални приоритети:</p> <p>П1. Образование и умения</p> <p>П2. Наука и научна инфраструктура</p> <p>П3. Интелигентна индустрия</p> <p>П4. Кръгова и нисковъглеродна</p>	<p>Поставените цели и предложените мерки за изпълнение на Стратегическите Приоритети на ИТСП на СЗР водят пряко до постигане на целевата стойност на индикатора на НПР 2030 - ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. Трите основни приоритета на ИТСП на СЗР: Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, Приоритет 2: Запазване и развитие на човешкия</p>

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
<p>икономика</p> <p>П5. Чист въздух и биоразнообразие</p> <p>П6. Устойчиво селско стопанство</p> <p>П7. Транспортна свързаност</p> <p>П8. Цифрова свързаност</p> <p>П9. Местно развитие</p> <p>П10. Институционална рамка</p> <p>П11. Социално включване</p> <p>П12. Здраве и спорт</p> <p>П13. Култура, наследство и туризъм</p>	<p>капитал, Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата са изцяло съобразени и в синхрон с всички основни приоритети на НПП 2030.</p>
<p>Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие</p> <p>Ключови аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Защитени територии; ● Екотуризъм; <p>Приоритети за незабавни действия и подкрепа:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Разработване и внедряване на политика по екотуризъм; ● Насърчаване на опазването на природата на Балканите 	<p>Всички мерки, предвидени в Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура са свързани с опазване на биологичното разнообразие:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Опазване на идентичността на природното наследство и наследеното биологично разнообразие; ● Ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитените територии с международна значимост - постигане на баланс между екологични функции и екосистемни услуги; ● Създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“ или други европейски проекти; ● Изграждане на „зелена“ инфраструктура <p>За Разработване и внедряване на политика по екотуризъм ще спомогнат някои от дейностите, изписани в Цел 1.3.2. Развитие на устойчив туризъм:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Подпомагане на местния икономически потенциал за развитие на различни видове туризъм (културен,

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
	<p>религиозен, СПА, познавателен, еко и приключенски, селски туризъм) чрез развитието на туристически атракции и специализирана инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси (включително изграждане на съпътстваща инфраструктура);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Популяризиране на туристическите продукти на региона в национален и международен план посредством рекламни кампании с фокус върху неговите уникални качества; <p>За насърчаване на опазването на природата на Балканите ще допринесе Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за устойчиво развитие и опазване на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на трансгранични защитени територии
<p>Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор</p> <p>Основни цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване; ● Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води; ● Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс; 	<p>Целите на ИТСП на СЗР, имат пряк принос за запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води, за осигуряване на вода за населението и бизнеса, за управлението на водния сектор, както и за намаляване на риска от щети при наводнения. Изпълнението на целите на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор е разписано подробно в Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата:</p> <p>Специфична цел 3.1. Транспортна и цифрова свързаност, Цел 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Подобряване на цялостното техническо състояние на пристанищната инфраструктура, както и подобряването на състоянието на българския участък на плавателния път на р. Дунав <p>Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води;

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСР на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСР на СЗР</p>
<p>Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.</p> <p>Стратегически цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приобщаване и интегриране на адаптирането към изменението на климата; • Изграждане на институционален капацитет за адаптиране към изменението на климата; • Повишаване на осведомеността относно адаптирането към изменението на климата; • Изграждане на устойчивост към изменението на климата. 	<p>ИТСР на СЗР допринася за постигане целите на националния план по изменение на климата, чрез изпълнение следните мерки от:</p> <p>Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, Специфична цел 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, Цел 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефективно управление на рисковете в земеделието и адаптирането му към климатичните промени; • Насърчаване земеделските производители да предоставят екологични услуги и услуги, свързани с климата; <p>Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гарантиране на условия за опазване и подобряване на околната среда, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси; <p>Цел 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подпомагане за предприятията, които предоставят услуги, допринасящи за нисковъглеродна икономика и устойчивост към изменението на климата; <p>Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки;
<p>Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г)</p> <p>Заложени мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Задължително поетапно извеждане на употреба на уреди на твърдо гориво, които не отговарят на 	<p>В ИТСР на СЗР са заложени мерки за предотвратяване образуването на замърсяване на атмосферния въздух:</p> <p>Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта; • Увеличаване на дървесната растителност в терените за

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСР на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСР на СЗР</p>
<p>изискванията</p> <p>Поддържане на благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда</p>	<p>озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива ще се подобри качеството на атмосферния въздух;</p> <p>Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитените територии с международна значимост - постигане на баланс между екологични функции и екосистемни услуги; ● Създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“ или други европейски проекти; ● Изграждане на „зелена“ инфраструктура.
<p>Планове за управление на речните басейни (ПУРБ)</p> <p>Недопускане на влошаване на състоянието на повърхностните и подземни води и защита, подобряване и възстановяване на всички водни тела</p> <p>Постепенно намаляване на замърсяването от определени вещества и поэтапно спиране на изпускането на приоритетни опасни вещества в повърхностните води, както и превенция и ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните води</p> <p>Преустановяване на всякакви значителни възходящи тенденции в замърсяването на подземните води</p>	<p>ИТСР на СЗР ще допринесе за постигане на целите на ПУРБ чрез изпълнение на мерките, описани в:</p> <p>Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, Специфична цел 3.1. Транспортна и цифрова свързаност, Цел 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Подобряването на цялостното техническо състояние на пристанищната инфраструктура; ● Подобряването на състоянието на българския участък на плавателния път на р. Дунав; <p>Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда, Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Изграждането и/или модернизацията на водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води;

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
<p>Постигане на стандартите и целите за защитените територии, определени в законодателството на Общността</p>	
<p>Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН)</p> <p>Цел 1.4 Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура</p> <p>Цел 2.1 Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура</p> <p>Цел 3.3 Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитените територии и защитените зони</p>	<p>Целите на ИТСП на СЗР, както и тези ПУРН, подкрепят целите за опазване на околната среда.</p> <p>Степента на подробност на ИТСП на СЗР не дава възможност за определяне на начина, по който съответните цели на ПУРН се вземат предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР. По тази причина като необходима мярка в настоящия доклад е включено съобразяването на произтичащите от ИТСП на СЗР проекти / инвестиционни намерения с приложимите мерки от ПУРН.</p>
<p>Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.</p> <p>Обвързващи цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) с най-малко 40% в сравнение с 1990 г.; • Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) до поне 32,5%; • Увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници (ВИ) до поне 32% от брутно крайно потребление на енергия в ЕС. <p>Основни цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стимулиране на 	<p>ИТСП на СЗР ще допринесе за изпълнението на целите и приоритетите от Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г., посредством изпълнението на следните мерки, заложи в стратегията:</p> <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повишаване на ресурсната - и в частност енергийната - производителност, при следване на принципите на кръговата икономика; • подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза. • ще се предоставят възможности за развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика. <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, ЦЕЛ 3.2.1.</p>

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
<p>нисковъглеродно развитие на икономиката;</p> <ul style="list-style-type: none"> • развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика; <p>Приоритети:</p> <p>използване и развитие на енергията от ВИ, съобразно наличния ресурс, капацитета на мрежите и националните специфики.</p>	<p>Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси. <p>ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • диверсификация на енергийните доставки за СЗР; • битова газификация на населените места; • инсталиране на генератори за вятърна и соларна енергия, извличане енергията на биомасата; • мерки за енергийна ефективност; • изграждане на мощности за производство на енергия от ВЕИ; • подобряването на ефективността на сградните инсталации; • диверсификация на енергийните доставки и нарастване дела на възобновяемите източници; • повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление; • изграждане на газопреосни и разпределителни мрежи за битова газификация; • подпомагане за предприятията, които предоставят услуги, допринасящи за нисковъглеродна икономика и устойчивост към изменението на климата; • високоефективно комбинирано производство на енергия, районни отоплителни и охладителни системи; • насърчаване и намаляване на енергийната интензивност в домакинствата.
<p>Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.</p> <p>Основна цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите 	<p>ИТСП на СЗР е в синхрон с Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г., посредством изпълнение на целите и мерките към тях, разписани в</p> <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повишаване на ресурсната - и в частност енергийната - производителност, при следване на принципите на

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
<p>годишни антропогенни емисии на следните замърсители на атмосферния въздух: серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), метанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ2.5);</p> <p>Предвидени мерки:</p> <p>Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление.</p>	<p>кръговата икономика;</p> <ul style="list-style-type: none">• подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза.• ще се предоставят възможности за развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика. <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Транспортна и цифрова свързаност:</p> <ul style="list-style-type: none">• Подобряването на транспортната свързаност в национален, трансграничен, европейски и международен план;• Насърчава интермодалността като една от основните мерки за устойчиво и балансирано развитие на транспортната система; <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда:</p> <ul style="list-style-type: none">• изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси;• намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта;• чрез увеличаване на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива ще се подобри качеството на атмосферния въздух; <p>ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност:</p> <ul style="list-style-type: none">• диверсификация на енергийните доставки и нарастване дела на възобновяемите източници;• повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление;• изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация; <p>ЦЕЛ 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство,</p>

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
	<p>биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none">• създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“ или други европейски проекти;• изграждане на „зелена“ инфраструктура. <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда:</p> <ul style="list-style-type: none">• инфраструктурни мерки, включително улици и пътни мрежи между основния град и околните населени места на територията на общината;• мерки за управление на трафика, включително развитие, инфраструктура и оборудване на системи за паркиране, интелигентни транспортни системи и интелигентни решения за мобилност;• развитие и усъвършенстване на обществените системи за градски транспорт, включително инфраструктура, оборудване и нов подвижен състав;• инфраструктура и оборудване за подобряване на връзките между всички видове транспорт;• инфраструктура за насърчаване на алтернативен и по-екологичен транспорт (велосипеди, електромобилност и т.н.); <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество:</p> <ul style="list-style-type: none">• инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки;• развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми; <p>реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за устойчиво развитие и опазване на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на</p>

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
	<p>трансгранични защитени територии;</p>
<p>Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)</p> <p>Основни критерии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда. <p>Спазване на принципите за устойчиво развитие, включително принципите на биологичното земеделие.</p>	<p>ИТСП на СЗР покрива критериите на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), посредством изпълнение на целите и мерките, към тях, описани в:</p> <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • модернизиране и технологично обновяване на стопанства и инфраструктура в отрасъла; • стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие за подобряване на ефективността на производството в сектора и повишаване на неговия потенциал за по-екологично производство на храни с по-малко ресурси, както и за развитие на веригата за създаване на стойност; • ефективно управление на рисковете в земеделието и адаптирането му към климатичните промени; • насърчаване развитието на биологичното земеделие; <p>насърчаване земеделските производители да предоставят екологични услуги и услуги, свързани с климата.</p>
<p>Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022</p> <p>Националният план за опазване на най-значимите влажни зони в България работи в интерес на изпълнението на националните приоритети по отношение на опазването на биологичното разнообразие.</p>	<p>В Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСП) на Северозападен регион са включени предвиждания за изграждане и развитие на нови индустриални зони, производствени зони, изграждането и модернизацията на индустриална и техническа инфраструктура, без да има конкретна информация за отделните инвестиционни предложения, включително и точното им местоположение. Поради това не може да се предвиди дали те биха засегнали включените в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022 влажни зони и може да се приеме, че се всяка една от тези зони би могла да бъде значително засегната от проектите в бъдеще. Затова най-важното условие преди изпълнението на подобни проекти е да се проведат конкретни оценки на въздействието върху околната среда и оценки за съвместимостта, където и приложимо.</p>

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
	<p>Като необходима мярка в доклада за ЕО може да се включи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - При избор на местоположение на проекти / инвестиционни намерения да се вземе предвид разположението на влажни зоните, включени в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.
<p>Стратегия за устойчиво енергийно развитие на република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година</p> <p>Основни приоритети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Гарантиране на енергийната сигурност и устойчивото енергийно развитие; • Устойчиво енергийно развитие за чиста енергия и декарбонизация на икономиката; • Внедряване на иновативни технологии за устойчиво енергийно развитие 	<p>ИТСП на СЗР е в синхрон с основните приоритети на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година, посредством изпълнение на целите и съобразяване с мерките от:</p> <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повишаване на ресурсната - и в частност енергийната - производителност, при следване на принципите на кръговата икономика; • подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза. • ще се предоставят възможности за развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика. <p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси. <p>ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • диверсификация на енергийните доставки за СЗР; • битова газификация на населените места; • инсталиране на генератори за вятърна и соларна енергия, извличане енергията на биомасата; • мерки за енергийна ефективност;

<p>Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на СЗР</p>	<p>Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на СЗР</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • изграждане на мощности за производство на енергия от ВЕИ; • подобряването на ефективността на сградните инсталации; • диверсификация на енергийните доставки и нарастване дела на възобновяемите източници; • повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление; • изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация; • подпомагане за предприятията, които предоставят услуги, допринасящи за нисковъглеродна икономика и устойчивост към изменението на климата; • високоефективно комбинирано производство на енергия, районни отоплителни и охладителни системи; • насърчаване и намаляване на енергийната интензивност в домакинствата.

9 Въздействия върху околната среда

Съгласно чл. 86, ал. 3 т 6 от ЗООС, докладът за ЕО съдържа анализ на: вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици.

Въздействията върху околната среда са оценени както на ниво Стратегически приоритети и специфични цели, така и на ниво цели, мерки и дейности.

9.1 Оценка на въздействията на ниво Стратегически приоритети и специфични цели

В следващата таблица е направен анализ на потенциалното въздействие върху околната среда на ниво стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР с оглед на екологичните аспекти, които имат отношение към тях.

Оценка на Стратегическите приоритети и специфичните цели на ИТСП на СЗР за периода 2021-2027 г.

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве</p>	<p>При постигането на приоритета се очаква дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве. Усвояването на ресурсите по ефективен и устойчив начин</p> <p>Развитието на „зелена“ икономика и иновативни МСП в областта на нисковъглеродната икономика, редуцирането на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза се очаква да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда и населението.</p> <p>При изпълнение на строително монтажните работи при създаване на нови МСП, новостартиращите в приоритетни сектори, семейни предприятия, модерна индустриална инфраструктура, ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони се очакват локални отрицателни въздействия върху околната среда и населението които ще бъдат временни и краткосрочни. Очаква се положително въздействие върху материалните активи, които ще се увеличат.</p>	<p>0/+</p>
<p>• СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.</p>	<p>климат, води,</p>	<p>При повишаването на инвестиционната активност се очаква дългосрочно</p>	<p>0/+</p>

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<p>Повишаване на инвестиционната активност</p>	<p>почви, ландшафт, биологично разнообразие, население, културно-историческо наследство материални активи</p>	<p>регионално положително, постоянно, пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението, а също и на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p> <p>При изпълнение на предвидените проекти; в зависимост от тяхната специфика може да се очаква и временно краткотрайно и локално, обратимо пряко и косвено отрицателно въздействие, свързано с потенциални интервенции, необходими за създаването създаване на нови МСП, новостартиращите в приоритетни сектори, семейни предприятия, модерна индустриална инфраструктура, ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони върху идентифицираните екологични аспекти.</p>	<p></p>
<p>• СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика</p>	<p>въздух и климат, население, здраве води, почви, ландшафт, биологично</p>	<p>Очаква се почти всички дейности за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, развитието на „зелена“ икономика и иновативни МСП в областта на нисковъглеродната икономика, редуцирането на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза се очаква да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда, най-вече на</p>	<p>0/+</p>

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	разнообразие, материални активи,	<p>въздух и климат и населението.</p> <p>Но при строителните дейности при развитието на „зелена“ икономика и иновативни МСП в областта на нисковъглеродната икономика може да има краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и не се очаква да са значителни. Очаква се и положителен ефект и по отношение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси 	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, здравето на населението	<p>Очаква се развитието на селското и горското стопанство при устойчивото управление на природните ресурси, развитието на устойчив туризъм, предоставянето на екологични услуги и свързани с климата услуги да доведе до изцяло положително, дългосрочно пряко и косвено въздействие по отношение на околната среда и най-вече на компонентите въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, водещо и до подобряване на здравето на населението.</p> <p>При модернизирани и технологично обновяване на стопанства и инфраструктура, при подобряване на състоянието и поддържане на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения и при изграждане на спортно-туристически комплекс „Берковски Балкан“ и</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСР на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		довеждаща инфраструктура може да се очакват и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане на някои елементи на инфраструктурата върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни. Очаква се и положителен ефект и по отношение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат	
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Запазване и развитие на човешкия капитал	население и здраве	<p>При постигането целите на приоритета посредством равен достъп до качествено образование и обучение, продължаването или подпомагане, подобряване на здравеопазването, развитие на спорта и културната сфера, се очаква дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве в регионален мащаб</p> <p>Но при модернизация на образователната инфраструктура, изграждането на нова материална база на предучилищното образование, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, общезития, спортни площадки и салони се очаква и незначително временно краткотрайно и локално обратимо пряко и косвено отрицателно въздействие, които не променят положителното въздействие на целта</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<ul style="list-style-type: none">СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение	Въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, здраве	<p>При прилагане на целта не се очаква пряко въздействие върху околната среда.</p> <p>При насърчаване на равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение и придобиване на умения в съответствие с пазара на труда, подобряване на здравна, социална и културна инфраструктура и по-добър достъп до здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт се очаква дългосрочно регионално изцяло положително, постоянно, пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.</p> <p>Но при модернизация на образователната инфраструктура, изграждането на нова материална база на предучилищното образование, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, общежития, спортни площадки и салони, обновяване на спортната инфраструктура - строителството на нови открити и закрити спортни площи, изграждане на хеликоптерна площадка се очаква и незначително временно, краткотрайно и локално, предимно обратимо пряко и косвено отрицателно въздействие, което не променя положителното въздействие на целта.</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСР на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<ul style="list-style-type: none"> СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Инвестиране в здравна, социална и културна инфраструктура и подобър достъп до здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт 	население и здраве	<p>При подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги, подкрепа за културни институции и дейности, достъп до културното наследство, повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда се очаква дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве в регионален мащаб.</p> <p>При обновяване на спортната инфраструктура - строителството на нови открити и закрити спортни площи, изпълнение на мярката за изграждане на хеликоптерната площадка се очакват незначителни отрицателни въздействия върху въздуха, почвите, населението и положително въздействие върху материалните активи, които не променят положителното въздействие на целта.</p>	+
<p>СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3 Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата</p>	население и здраве, биологично разнообразие въздух и климат, води, почви,	<p>Очаква се транспортната и цифрова свързаност, устойчива околна среда, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда и развитие на териториалното сътрудничество да доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>При реализиране на целта за опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	ландшафт, материални активи	<p>услуги и „зелената“ инфраструктура се очаква пряко и косвено дълготрайно и постоянно положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие.</p> <p>При извършване на строителните дейности по време на изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, подобряването на инфраструктурата по р. Дунав, енергийна инфраструктура и ефективност и подобряването на цифровата свързаност, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Транспортна и цифрова свързаност 	<p>Население и здраве</p> <p>въздух и климат, води, почви,</p> <p>ландшафт, биологично</p>	<p>Очаква се изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, подобряването на инфраструктурата по р. Дунав и подобряването на цифровата свързаност да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични и едновременни кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>При извършване на строителните дейности се очаква временно, краткосрочно отрицателно въздействие върху екологичните аспекти: въздух</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	разнообразие, КИН, материални активи,	и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, КИН, население и здраве, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
<ul style="list-style-type: none">СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда	въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население и здраве	<p>При изпълнение целта се очаква изцяло положително дълготрайно, постоянно въздействие по отношение на околната среда и населението вследствие изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура, подобряване на енергийна инфраструктура и ефективност.</p> <p>При реализиране на предвидените мерки за опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура.</p> <p>Строителните дейности при изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура - подобряване на водоснабдяването и управление на отпадъчните води, оптимизацията на системата за събирането и третирането на отпадъци, изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация се очаква да имат локални, временни, краткосрочни отрицателни въздействия върху всички идентифицирани екологични аспекти</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<ul style="list-style-type: none">СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, КИН, материални активи, население, здраве	<p>Очаква се инфраструктурните мерки, мерки за управление на трафика, включително развитие, инфраструктура и оборудване на системи за паркиране, инфраструктура и оборудване за подобряване на връзките между всички видове транспорт, насърчаване на алтернативен и по-екологичен транспорт да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението</p> <p>При извършване на строителните дейности при реализиране на тези мерки се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	0/+
<ul style="list-style-type: none">СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи,	<p>Очаква се мерките за развитие на териториално сътрудничество, като инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки и развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми да имат преки и косвени дългосрочни постоянни положителни, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и човешко здраве. Мерките за решаване на</p>	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	население, здраве	<p>съвместни екологични проблеми се очаква да имат преки и косвени дългосрочни постоянни положителни, а също и вторични кумулативни въздействия върху околната среда и най – вече на биологичното разнообразие и защитените територии.</p> <p>По време на изграждане на нови/реконструкция на съществуващи мостови и пристанищни съоръжения по река Дунав се очаква временно, краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, най-вече върху биоразнообразието и водите, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	

9.2 Оценка на въздействията на ниво Специфични цели, цели, дейности и мерки

В следващата таблица е направен анализ на потенциалното въздействие върху околната среда на заложените в ИТСП на СЗР цели дейности и мерки към отделните Специфични цели с оглед на екологичните аспекти, които имат отношение към тях.

9.2.1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 Повишаване на инвестиционната активност

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<i>Основни дейности</i>			
Подкрепа за създаване на нови МСП ще бъде съобразена, от една страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности, идентифицирани и изведени в Националната стратегия за МСП 2021-2027, а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област) в СЗР, идентифицирани в НСМСП 2021-2027.	население, материални активи,	Очаква се създаването на нови МСП да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	+
Подкрепа за различните подгрупи предприемачество - новостартиращи в приоритетни сектори, семейни предприятия, творчески индустрии, бързорастящи предприятия и други	население,	Очаква се новостартиращите в приоритетни сектори, семейни предприятия, творчески индустрии, бързорастящи предприятия да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението	+
Осигуряване на възможност за привличане на стартъп компании	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие вследствие изпълнението ѝ.	
Подкрепа за предоставяне на услуги, насочени към развитие на предприемаческата екосистема и подобряване на елементи на бизнес средата;	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се косвено вторично положително кумулативно въздействие от подобряване на елементи на бизнес средата, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до отговорно и устойчиво развитие	+
Създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална инфраструктура с оглед преодоляване на идентифицираните териториални дисбаланси, привличане на инвестиции в региона	население въздух води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е за създаване на условия и е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се косвено вторично положително въздействие от изграждане на модерна индустриална инфраструктура, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до привличане на инвестиции в региона, отговорно и устойчиво развитие и подобряване на жизненото равнище на населението В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда - въздух води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство на	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		инфраструктурата, но се очаква те да бъдат локални, временни и не значителни.	
Изграждане и модернизиране на техническа инфраструктура за бизнес и предприемачество	население, човешко здраве материални активи, въздух води, почви, ландшафт, биологично разнообразие КИН	При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие изграждане и модернизиране на техническата инфраструктура. В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда - въздух води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, КИН, населението, свързани с процеса на строителство на инфраструктурата, но се очаква те да бъдат локални, временни и да не са значителни.	0/+
изграждане на инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони	население, въздух и климат, води, почви,	При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие изграждане на инфраструктурата, включително сгради. В зависимост от спецификата на проектите може да се очакват и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСР на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	ландшафт, биологично разнообразие КИН, материални активи	строителство при изграждане някои елементи на инфраструктурата, но се очаква те да бъдат локални, временни, краткосрочни и да не са значителни	
създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация	население	Мярката е за създаване на условия и е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се косвено вторично положително въздействие от изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация, отговорно и устойчиво развитие на регионалната екосистема, и подобряване на жизненото равнище на населението	+
<i>Проекти</i>			

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<ul style="list-style-type: none">• изграждане и развитие на нови индустриални зони в общините Видин, Враца и Ловеч• разширяване на производствена зона Монтана и Технологичен парк Монтана• изграждане на индустриални зони в община Плевен• проектиране и изграждане на индустриални зони със съпътстваща инфраструктура в градовете Червен бряг, Долна Митрополия и Левски• изграждане на инфраструктурата на бизнес зона „Тележене“ на територията на гр. Ловеч, област Ловеч• изграждане стокова борса (тържище) и преработващо предприятие за	население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие , материални активи	<p>При реализиране на предвидените проекти за нови или разширяване на индустриални зони и на съпътстващата им инфраструктурата се очаква като цяло дългосрочно постоянно пряко и косвено положително въздействие върху населението. Въздействието е регионално, а също така и национално.</p> <p>При изпълнение на строително монтажните работи при изграждането на зоните се очакват локални отрицателни въздействия върху околната среда и населението, които ще бъдат краткосрочни, локални, временни и да не са значителни.</p> <p>Очаква се положително въздействие върху материалните активи, които ще се увеличат.</p>	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
<p>селскостопанска продукция</p> <ul style="list-style-type: none"> • разширяване на Северна промишлена зона - Видин • изграждане на индустриални зони Мездра и Криводол. 			

9.2.2 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика

Основни дейности за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
Създаване на високопроизводителна индустриална база чрез повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с по-висока	население	Мярката касае повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с по-висока технологична и интензивност на научните изследвания - това са дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква	+

технологична интензивност на научните изследвания		се косвено вторично положително въздействие от подобряване на елементи на бизнес средата, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до отговорно и устойчиво развитие	
Развитие на развойната дейност (НИРД Научно-изследователска и развойна дейност) и иновациите (а следователно - и с по-висока добавена стойност), което ще позволи осъществяване на структурни промени, насочени към по-висока добавена стойност	население	Мярката е за развитие на развойната дейност и иновациите, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се косвено вторично положително въздействие от осъществяване на структурни промени, насочени към по-висока добавена стойност, водещо и до подобряване на жизненото равнище на населението.	+
Подкрепа за засилване на сътрудничеството между изследователските и научните институции и бизнеса, с акцент върху подкрепата на регионални иновационни екосистеми	въздух води, почви, ландшафт, биологично разнообразие КИН, материални активи, население и здраве	Мярката е за подкрепа за засилване на сътрудничеството и е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се косвено вторично положително въздействие от изграждане на регионални иновационни екосистеми, водещи до подобряване състоянието на околната среда и здравето на населението	+
Насърчаване на дигиталната трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0	въздух и климат, води, почви,	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се да доведат до косвено, дългосрочно кумулативно положително	+

	ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, здраве	въздействие върху околната среда и населението вследствие изпълнението ѝ.	
Укрепване на връзките между регионалния бизнес и университетите и изследователските центрове;	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се да доведат до косвено, дългосрочно кумулативно положително въздействие върху околната среда и населението вследствие изпълнението ѝ.	+
Насърчаване на НИРД и иновациите с фокус върху кръговата икономика и дигитализацията	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се да доведат до косвено дългосрочно кумулативно положително въздействие върху околната среда и населението вследствие изпълнението ѝ.	+

	активи, население, човешко здраве		
Повишаване на ресурсната - и в частност енергийната - производителност, при следване на принципите на кръговата икономика	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се да доведат до косвено дългосрочно кумулативно положително въздействие върху околната среда и населението вследствие повишаване на енергийната производителност	+
Подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	Очаква се въвеждането на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на всички компоненти на околната среда и на населението.	+

<p>Ще се предоставят възможности за развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве</p>	<p>Очаква се развитието на „зелена“ икономика и иновативни МСП в областта на нисковъглеродната икономика да има дългосрочни, постоянни, положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздух и климат и на населението. Но при реализирането на нови МСП може да има краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат</p>	<p>0/+</p>
---	--	---	------------

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси

<p>Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР</p>	<p>Екологични аспекти</p>	<p>Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда</p>	<p>Оценка на въздействието</p>
<p>ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие,</p>	<p>Очаква се развитието на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси да доведе до изцяло положително, дългосрочно, постоянно пряко и косвено въздействие по отношение на околната среда и най-вече на компонентите въздух и климат, води, почви,</p>	<p>0/+</p>

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	<p>здравето на населението</p> <p>материални активи</p>	<p>ландшафт, биологично разнообразие, водещо и до подобряване на здравето на населението</p> <p>При изпълнението на мерките може да се очакват известни отрицателни въздействия, свързани със строителните дейности по време на ремонт и реконструкция на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения, най-вече върху водите, почвите, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни.</p>	
<i>Основни дейности и мерки</i>			
<p>модернизиране и технологично обновяване на стопанства и инфраструктура в отрасъла</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве</p>	<p>При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие модернизиране и технологично обновяване на стопанства и изграждане на инфраструктура. В зависимост от спецификата на проектите на инфраструктурата може да се очакват и известни отрицателни въздействия, свързани с изграждане на някои елементи на инфраструктурата върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни. Очаква се и</p>	<p>0/+</p>

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		положителен ефект и по отношение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат	
стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие за подобряване на ефективността на производството в сектора и повишаване на неговия потенциал за по-екологично производство на храни с по-малко ресурси, както и за развитие на веригата за създаване на стойност	Население, води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие	Очаква се модернизацията и технологии за прецизно земеделие и особено по-екологично производство на храни с по-малко ресурси да доведе до изцяло положително въздействие по отношение на населението, а също така пряко и косвено и по отношение на компонентите води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие	+
ефективно управление на рисковете в земеделието и адаптирането му към климатичните промени	население, води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е неинвестиционна, но прилагането ѝ се очаква да доведе до положително въздействие по отношение на населението, а също така пряко и косвено и по отношение на компонентите води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие	+
насърчаване развитието на биологичното земеделие	население, води, почви, климат,	Мярката е неинвестиционна и касае насърчаване на развитие на биологично земеделие, което се очаква да	+

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	въздух, ландшафт, биологично разнообразие	доведе до положително въздействие по отношение на населението, а също така пряко и косвено и по отношение на компонентите води, почви, климат и въздух, ландшафт, биологично разнообразие	
насърчаване земеделските производители да предоставят екологични услуги и услуги, свързани с климата	климат, води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие, здравето на населението	Мярката е неинвестиционна и касае насърчаване на земеделските производители дейности Очаква се предоставянето на екологични услуги и услуги, свързани с климата да повлияят положително на околната среда и най-вече на климата, както и пряко и косвено на въздуха, водите, почвите, ландшафта, биологичното разнообразие,	+
<i>Важни проекти</i>			
Подкрепа на дейността на съществуващите научни организации в СЗР в селското стопанство - Институт по планинско земеделие и животновъдство - Троян, Институт за царевицата в Кнежа, Институт	население, води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е неинвестиционна и касае подкрепа на дейността на съществуващите научни организации в селското стопанство, като прилагането ѝ се очаква да доведе до положително въздействие по отношение на населението, а също така дългосрочно пряко и косвено и по отношение на	+

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
по лозарство и винарство и Институт по фуражи - Плевен, Институт по пчеларство - Ловеч, Научен център по бубарство - Враца и др.		компонентите води, почви, въздух, ландшафт, биологично разнообразие	
Изпълнение на комплексни програми от мерки за подобряване на състоянието и поддържане на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения на територията	водите, почвите, ландшафта, въздуха, материалните активи, населението	<p>Очаква се положително въздействие при изпълнение на комплексни програми от мерки за подобряване на състоянието и поддържане на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения по отношение на околната среда и най-вече на водите, почвите, ландшафта, въздуха, както и на материалните активи и живота и здравето на населението във връзка с предпазване на наводнения.</p> <p>При изпълнението на мерките може да се очакват известни отрицателни въздействия, свързани със строителните дейности по време на ремонт и реконструкция на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения, най-вече върху водите, почвите, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни</p>	0/+

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
Внедряване на системи за устойчиво управление на горите	Растителен свят, животински свят, води, въздух, ландшафт	Мярката е неинвестиционна, но прилагането ѝ ще доведе до дълготрайно положително въздействие върху горите, както и до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на голяма част от компонентите на околната среда.	+
ЦЕЛ 1.3.2. Развитие на устойчив туризъм	културно-историческо наследство население и здраве въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи,	Прилагането на целта ще доведе до дългосрочно, постоянно, пряко положително въздействие върху културно-историческо наследство и населението и подобряване на неговото здраве. Очаква се и дългосрочно косвено положително въздействие върху останалите компоненти на околната среда При изграждане на специализирана инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси може да се очакват и отрицателни въздействия върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и не се очаква да са значителни	0/+
<i>Приоритетни дейности и мерки</i>			

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
подпомагане на местния икономически потенциал за развитие на различни видове туризъм (културен, религиозен, СПА, познавателен, еко и приключенски, селски туризъм) чрез развитието на туристически атракции и специализирана инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси (включително изграждане на съпътстваща инфраструктура)	културно-историческо наследство въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	прилагането на мярката ще доведе до дългосрочно пряко положително въздействие върху културно-историческо наследство и до населението и подобряване здравето на населението Очаква се и дългосрочно косвено положително въздействие върху останалите компоненти на околната среда, както и до материалните активи. При развитието на туристически атракции и изграждане на специализирана инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси може да се очакват и известни отрицателни въздействия върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни	0/+
популяризиране на туристическите продукти на региона в национален и международен план посредством рекламни	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно въздействие върху населението вследствие изпълнението ѝ.	+

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
кампании с фокус върху неговите уникални качества			
повишаване професионалната квалификация на заетите в туризма	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно въздействие върху населението вследствие изпълнението ѝ.	+
<i>Проекти, които ще се реализират:</i>			
туристически маршрут „Виа Траяна Балканика“, община Ловеч, община Троян/Троянския проход и продължаващ през общините Сопот, Карлово и Хисаря, община Плевен, община Долна Митрополия	население	Очаква се осъществяването на туристическия маршрут да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.	+
проучване на ресурсите на минерални води във Видински регион, които са уникални по своите свойства и състав, и тяхното	население	Очаква се проучване на ресурсите на минерални води и тяхното използване да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.	+

Основни цели, дейности и мерки/проекти за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
използване може да доведе до нови ниши за ефективен бизнес и промоция на региона			
изграждане на спортно-туристически комплекс „Берковски Балкан“ и довеждаща инфраструктура	население, човешко здраве въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи,	Реализацията на спортно-туристически комплекс ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и неговото здраве и материалните активи. Но при изграждане на комплекса „Берковски Балкан“ и довеждаща инфраструктура може да има краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти	0/+

9.2.3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
ЦЕЛ 2.1.1. Насърчаване на равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение	Население и здраве	При прилагане на целта не се очаква пряко въздействие върху околната среда. При осъществяване предвидените мерки за насърчаване на равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение се очаква пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
<i>Планирани мерки</i>			
подобряване на функционирането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст като местна и регионална политика	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
прилагане на политики за обхващане и включване на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и за намаляването на дела на преждевременно напусналите училище. Специални усилия трябва да бъдат положени за тези групи, които са изправени пред затруднения в обучението и/или са в подчертано неравностойно положение	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
осигуряване на достъп до образование за лицата от населени места без функциониращи училища (по линия на ученическите пътувания, чрез интернет обучение и др.)	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	
подкрепа за иновативни учебни програми, иновативни класни стаи и иновативни училища	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
реализиране на проекти за организиране на групови и класни посещения в близките села с цел изучаване на традициите чрез разнообразни дейности и занимания на територията на местните изоставени училища, като отглеждане на домашни продукти и животни, традиционни занаяти и други, които да бъдат ръководени от възрастни жители на селата	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
реализиране на комплексни програми на териториално и общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
ЦЕЛ 2.1.2. Придобиване на умения в съответствие с пазара на труда	Население и здраве	Планираните мерки за осъществяване на целта касаят групи дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	
<i>Планирани мерки</i>			
извършване на анализи и прогнози на потребностите на пазара на труда от работна сила с оглед на политики за реструктуриране на образованието и обучението и подготовка на работещите, отговарящи на потребностите на съществуващия бизнес, както и на очакванията на бъдещия бизнес, който ще бъде привлечен от квалифицирана работна ръка	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
въвеждане на програми за ранно професионално ориентиране. Разработване на стандарти и учебни програми за придобиване професионална квалификация съвместно с бизнеса	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
разширяване на регионалния обхват на дуалното обучение и увеличаване на възможностите за осъществяването му по различни професии, което да е съобразено с потребностите на бизнеса на регионално и местно ниво	Население и здраве	<p>Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.</p> <p>Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.</p>	+
оптимизиране на мрежата от професионалните и специализираните училища с цел повишаване на тяхната атрактивност в съответствие с нуждите на пазара на труда	Население и здраве	<p>Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.</p> <p>Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.</p>	+
предлагане на обучение по професии и специалности с приоритетно значение за регионалния пазар на труда	Население и здраве	<p>Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.</p> <p>Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект</p>	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	
разработване на гъвкави модулни учебни планове и програми по професии, отчитащи реалните нужди на пазара на труда, и на механизъм за гъвкава адаптация, включително задочна, вечерна и дистанционна форма на обучение съвместно с работодателите	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
придобиване на по-добра цифрова грамотност	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
разширяване на системите и насърчаване на ученето през целия живот	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	
програми за ограмотяване на възрастни, основно сред ромското население и други уязвими групи	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
преход към дуална форма на обучение във висшето образование	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
<p><i>Групи дейности, реализирани на териториално ниво чрез подхода на ИТИ:</i></p> <p>- подкрепа на ПОО Професионално образование и обучение на регионално ниво</p>	Население и здраве	<p>Мярката е неинвестиционна и касае групи дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.</p> <p>Очаква се пряко и косвено вторично положително въздействие върху населението, което в дългосрочен аспект</p>	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
<ul style="list-style-type: none"> - развитие на дуалната система на обучение - ограмотяване на възрастни - валидиране на знания, умения и компетентности 		се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	
ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура	въздух почви, здравето на населението материални активи	<p>Мярката касае групи дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се дългосрочно и постоянно, пряко и косвено вторично положително кумулативно въздействие върху населението, като в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.</p> <p>Може да се очакват и известни отрицателни въздействия, върху идентифицираните екологични аспекти, свързани с изграждането на нова материална база, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни, които не променят общото положително въздействие на целта</p>	0/+
продължаване на модернизирането и изграждането на нова материална база на	въздух почви, здравето на	Мярката касае групи дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
предучилищното образование, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, обществения, спортни площадки и салони (според потребностите)	населението материални активи	Очаква се дългосрочно и постоянно, пряко и косвено вторично положително кумулативно въздействие върху населението, като в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот. Може да се очакват и известни отрицателни въздействия, върху идентифицираните екологични аспекти, свързани с изграждането на нова материална база, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни.	
доставка и монтаж на специфични и иновативни инструменти и оборудване за подкрепената инфраструктура	Население и здраве	Очаква се косвено вторично положително въздействие върху населението, като в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+
засилване на употребата на ИКТ като част от модернизирания образователна инфраструктура	Население и здраве	Очаква се косвено вторично положително въздействие върху населението, като в дългосрочен аспект се очаква да доведе до подобряване здравето и начина му на живот.	+

9.2.4 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Инвестиране в здравна, социална и културна инфраструктура и по-добър достъп до здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги	население и здраве	Изпълнението на целта води изцяло до дългосрочно пряко и косвено положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот на населението и неговото здраве и положително въздействие върху материалните активи. Само при изпълнение на мярката за изграждане на хеликоптерната площадка се очакват незначителни отрицателни въздействия върху въздуха и населението, които не променят положителното въздействие на целта.	+
<i>Мерки в областта на здравеопазването</i>			
териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до първична, специализирана и болнична помощ	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено, вторично положително въздействие върху здравето на населението след като се подобри достъпа на населението до първична, специализирана и болнична помощ	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места	Население и здраве	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се пряко и косвено положително въздействие върху здравето на населението след като се осигури медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места	+
изграждане и оборудване на хеликоптерна площадка и осигуряване на връзка с болнично заведение	Население и здраве въздух	Очаква се пряко и косвено положително въздействие върху здравето на населението При изграждане на хеликоптерната площадка се очакват незначителни отрицателни въздействия върху въздуха, населението	+
подобряване на материално-техническата база на държавните болници в областните градове, както и повишаване на осигуреността им с медицинска апаратура и медицински специалисти	Население и здраве	Очаква се пряко и косвено положително въздействие върху здравето на населението	+
инвестиране в специализирани болници и отделения, в които се извършват дейности за долекуване, продължително лечение и	Население и здраве	При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително дългосрочно въздействие по отношение на здравето на населението	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
рехабилитация, и в хосписи за пациенти, които имат нужда от продължителен болничен престой и не могат да се обслужват сами в домашна обстановка			
развитие на електронното здравеопазване	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
финансиране на нови условия за предлагане на услуги от общопрактикуващи лекари в труднодостъпни региони	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
<i>Мерки в системата на социалните услуги</i>			
създаване на социални услуги, насочени към възрастни и болни хора (хосписи)	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот и здравето на населението	
създаване на нови социални услуги за резидентна грижа за възрастни	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот и здравето на населението	+
създаване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за лица с увреждания	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот и здравето на населението	+
създаване на съпътстващи специализирани и консултативни социални услуги за лица с увреждания	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		условията на живот здравето на населението	
създаване на други видове социални услуги (за спешно настаняване, ранна интервенция, консултативни за деца и семейства и т.н.)	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот здравето на населението	+
подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на съществуващи социални обекти	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот и здравето на населението	+
ЦЕЛ 2.2.2. Подкрепа за културни институции и дейности, достъп до културното наследство	културно-историческо наследство население	Очаква се опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги, водещо до положително въздействие по отношение на културно-историческо наследство, населението, а така също и по отношение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	+
<i>Дейности</i>			

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
поддържане и обогатяване на културната инфраструктура и оборудване за културни организации и сгради	културно-историческо наследство население	Очаква се пряко дългосрочно, постоянно положително въздействие по отношение на културно-историческо наследство, така и по отношение на материалните активи и населението	+
опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги	културно-историческо наследство население	Очаква се положително въздействие по отношение на културно-историческо наследство	+
ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура	население, човешко здраве въздух, почви материалните активи	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и човешкото здраве При обновяване на спортната инфраструктура - строителството на нови открити и закрити спортни площи се очаква незначително, краткосрочно, временно отрицателно въздействие предимно върху въздух и почви, както и положително въздействие върху материалните активи, ще се увеличат	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
<i>Мерки</i>			
подобряване на училищната спортна инфраструктура	население, здраве	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни положителни въздействия по отношение на условията на живот на населението и подобряване човешкото здраве	+
поддържане на открити и закрити спортни площи, строителство на нови	население, здраве въздух, почви материалните активи	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и човешкото здраве При строителството на нови открити и закрити спортни площи се очаква краткосрочно незначително отрицателно въздействие предимно върху въздух и почви, както и положително въздействие върху материалните активи, които ще се увеличат	+
създаване на условия за спорт в свободното време и спорт за всички и увеличаване на мобилността на населението от всички възрастови групи	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
ЦЕЛ 2.2.4. Повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда	население, човешко здраве	За изпълнение на целта са предвидени интервенции, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които се очаква да доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ	+
<i>Интервенциите ще се насочат към следните области</i>			
подобряване на достъпа до трудова заетост на всички лица, търсещи работа, и по-специално на младите хора и дългосрочно безработните, както и на неактивните лица, като се поощрява самостоятелната заетост и социалната икономика	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	+
повишаване на квалификацията и преквалификация на заети лица в контекста на регионалните и местните потребности от квалификация на	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
работната сила		вследствие изпълнението ѝ.	
подпомагане на социално-икономическата интеграция на групите в неравностойно положение, които в повечето случаи са в риск от социално изключване и изпадане в бедност	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	+
осигуряване на достъп до програми за активиране, ориентиране, обучение и заетост, свързани с потребностите на регионалния и местния пазар на труда	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	+
придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място, в зависимост от потребностите на бизнеса, с приоритет към групата в младежка възраст	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	+
прилагане на мерки за ускоряване	население,	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
изпълнението на инициативата за младежка заетост	човешко здраве	пряко въздействие върху околната среда, но които се очаква да доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	
подобряване на посредническите услуги за заетост и помощ при търсенето на работа, в т.ч. според индивидуалните потребности на търсещите работа лица, и укрепване на капацитета и ефективността на системите на пазара на труда	население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но които се очаква да доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	+

9.2.5 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Транспортна и цифрова свързаност

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
ЦЕЛ 3.1.1. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата	Население въздух, води, почви,	Очаква се продължаването строителството на магистрала „Хемус“, изграждането на скоростен път Видин - Монтана –	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
<p>пътна мрежа и железопътна инфраструктура</p>	<p>ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи</p>	<p>Враца, модернизацията на железопътната линия Видин-София, мост на р. Дунав „ОРЯХОВО-БЕКЕТ" и мост на р. Дунав „НИКОПОЛ-ТУРНУ МЪГУРЕЛЕ" и на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност да доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква локално, временно, краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	
<p><i>Проекти</i></p>			
<p>продължаване строителството на магистрала „Хемус" изграждане на скоростен път Видин - Монтана – Враца модернизация на железопътната линия</p>	<p>население въздух води, почви, ландшафт, биологично разнообразие,</p>	<p>Очаква се продължаване строителството на магистралата да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>Но при извършване на строителните дейности се очаква</p>	<p>0/+</p>

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
Видин-София модернизация и рехабилитация на жп участък „Мездра-Горна Оряховица“	културно-историческо наследство, материални активи,	краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
мост на р. Дунав „НИКОПОЛ-ТУРНУ мост на р. Дунав „ОРЯХОВО-БЕКЕТ“ МЪГУРЕЛЕ“	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население, човешко здраве	Очаква се строителството на мостове на р. Дунав да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и на материалните активи, които ще се увеличат. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, като най-големи въздействия се очакват върху водите и биологичното разнообразие в тях.	0/+
изграждане на обходен път Плевен; изграждане на „източен“ обход на гр. Троян	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично	Очаква се изграждане на обходен път Плевен; изграждане на „източен“ обход на гр. Троян да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население, човешко здраве	Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
рехабилитация и реконструкция на Републиканската пътна мрежа II и III клас	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население, човешко здраве	Очаква се рехабилитация и реконструкция на Републиканската пътна мрежа да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+
рехабилитация и реконструкция на	въздух и климат,	Очаква се рехабилитацията и реконструкцията на	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
общинската пътна мрежа и уличната мрежа	води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население, човешко здраве	<p>общинската пътна мрежа и уличната мрежа да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	
подобряване на вътрешнорегионалната транспортна инфраструктура и засилване на връзките между градските и селските райони на всички равнища чрез подобряване на достъпността и възможността за работа и планиране на специфични мерки в подкрепа на периферните и слабо населените селски райони	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи,	<p>Очаква се подобряване на вътрешнорегионалната транспортна инфраструктура да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	население и здраве		
подобряване транспортната свързаност по направление Плевен - Ловеч - Троян - Карлово	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население и здраве	Очаква се подобряване на транспортната свързаност да има дългосрочни положителни косвени, а също и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+
изграждане на велоалеи и веломаршрути	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство,	Очаква се изграждане на велоалеи и веломаршрути да има дългосрочни положителни преки и косвени, а също и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	материални активи, население и здраве	материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
изграждане на „Дунавски панорамен път“ - реконструкция и модернизация на път II-11 (Видин-Димово-Лом-Оряхово) и II-12 (Видин-Брегово-граница Р. Сърбия), обслужващ крайдунавската територия	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население и здраве	<p>Очаква се изграждане на Дунавски панорамен път и реконструкция и модернизация на път II-11 и път II-12 да има дългосрочни положителни преки и косвени, а също и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	0/+
изграждане на велоалеи по крайбрежната ивица - Дунавска велопътека (част от трансевропейската велосипедна алея по река Дунав	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо	<p>Очаква се изграждане на велоалеи по крайбрежната ивица да има дългосрочни положителни преки и косвени, а също и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на</p>	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	наследство, материални активи, население и здраве	материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
подобряване на транспортния достъп до туристически обекти с висок потенциал	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население и здраве	<p>Очаква се подобряването на транспортния достъп до туристически обекти да има дългосрочни положителни косвени, а също и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.</p> <p>Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.</p>	0/+
ЦЕЛ 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав	население въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие,	При изпълнение на целта за подобряване на инфраструктурата по р. Дунав модернизация на пристанищата и изграждането на интермодални терминали се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие се реализацията на проекти, които да насърчат по-ефективното развитие на българската част от	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСР на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	материални активи,	<p>Рейнско-Дунавския коридор, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до привличане на нови инвестиции в региона</p> <p>Очакват се и отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане на някои елементи на предвидените проекти, най-вече върху биоразнообразието, водите, ландшафта, които могат да са преки и косвени, локални, временни и постоянни, като се очаква да не са значителни</p>	
Предвижда се реализацията на проекти, които да насърчат по-ефективното развитие на българската част от Рейнско-Дунавския коридор (река Дунав), включително рехабилитация и повишаване на капацитета на част от важните речни пристанища в границите на СЗР, допълнителни действия за подобряване на корабоплаването	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	<p>При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие се реализацията на проекти, които да насърчат по-ефективното развитие на българската част от Рейнско-Дунавския коридор, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до привличане на нови инвестиции в региона</p> <p>Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане някои елементи на предвидените проекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и да не са значителни</p>	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
<p>Модернизацията на пристанище „Видин“, включено в основната TEN-Тмрежа, както и на пристанищата „Лом“ и „Оряхово“ (включени в разширената мрежа), ще укрепи урбанизационната роля на тези градове в системата от населени места, ще подкрепи местната и националната икономика. Не на последно място, чрез интегриране с други мерки за местната среда това ще допринесе за развитие на туризма чрез обслужване на круизни кораби в пристанище Видин</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве</p>	<p>При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие модернизацията на пристанищата, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до привличане на нови инвестиции в региона и подобряване качеството на живот на населението.</p> <p>Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане някои елементи на предвидените проекти върху всички екологични аспекти на околната среда и върху населението, но се очаква те да бъдат локални, временни и да не са значителни</p>	<p>0/+</p>
<p>Изграждането на интермодални терминали, обезпечени с оборудване съгласно изискванията за извършване на комбиниран транспорт, ще способства за цялостното развитие на транспорта и търговията в страната</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко</p>	<p>При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие изграждане на интермодални терминали, което в дългосрочен аспект се очаква да доведе до привличане на нови инвестиции в региона и подобряване качеството на живот на населението</p>	<p>0/+</p>

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	здраве	Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане някои елементи на предвидените проекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и да не са значителни	
Цел 3.1.3. Подобряване на цифровата свързаност	население	При изпълнение на целта се очаква положително въздействие по отношение на населението вследствие подобрата свързаност	+

9.2.6 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура	население материални активи въздух и климат, води, почви, ландшафт,	При изпълнение на целта се очаква изцяло положително дълготрайно, постоянно въздействие по отношение на населението вследствие изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура, подобряване на водоснабдяването и качествата на	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	биологично разнообразие,	<p>питейните води, изграждането на язовир „Черни Осъм“ и дейностите по управление на отпадъчните води.</p> <p>Оптимизацията на системата за събирането и третирането на отпадъци, внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране и компостиране, рекултивацията на депата за битови отпадъци и действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси ще доведе до намаляване на вредното влияние на отпадъците върху здравето на хората и околната среда.</p> <p>Увеличаването на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива се очаква да доведе до пряко положително въздействие върху околната среда и най-вече върху въздуха, растителния свят и животинския свят, както и върху населението.</p> <p>Очакват се и отрицателни въздействия, свързани с</p>	

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		процеса на строителство при изграждане на някои елементи на инфраструктурата върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни, краткосрочни и обратими.	
да продължи изпълнението на мерките и дейностите по изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, както и оптимизацията на системата за управление на отпадъците.	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на населението вследствие изграждането и/или модернизацията на техническа инфраструктура Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане на някои елементи на инфраструктурата върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни. Очаква се и положителен ефект и по отношение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат	0/+
Извършването на оценка на нивото на течовете по водоснабдителната система и изготвянето на план с действия за намаляване на течовете ще бъде основа за	население, човешко здраве, води	Мярката е неинвестиционна и предвижда в резултата изготвянето на план с действия, т е не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
предвижданията по отношение на развитие и реконструкция на водоснабдителната система. реконструкция и модернизация на амортизираната водопроводна мрежа, подобряване техническото състояние на водопроводните системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води за подобряване на водоснабдяването и качествата на питейните води		Но изпълнението на мярката се очаква да доведе до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве вследствие изпълнението ѝ.	
Много важен проект за СЗР е изграждането на язовир „Черни Осъм“ за питейно водоснабдяване на гр. Плевен, гр. Ловеч и 28 други населени места	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на подобряване условията на живот на населението вследствие изграждането на язовир „Черни Осъм“ Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни. Очаква се и положителен ефект и по отношение на материалните	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		активи, които в този случай ще се увеличат	
<p>Приоритетни ще останат дейностите по управление на отпадъчните води и повишаването на свързаността на населението с пречиствателни станции за отпадъчни води, при подобряване на технологиите на пречистване и постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв. ж., а при наличен финансов ресурс - и в агломерации с между 2 000 и 10 000 екв. ж.</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве</p>	<p>При изпълнение на мярката се очаква изцяло положително въздействие по отношение на подобряване състоянието на околната среда и условията на живот на населението</p> <p>Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни. Очаква се и положителен ефект и по отношение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат</p>	<p>0/+</p>
<p>Ще се оптимизира събирането и третирането на отпадъци и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата</p>	<p>въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи,</p>	<p>При изпълнението на проектите, свързани с управление на отпадъците се очаква като цяло дългосрочно кумулативно положително въздействие, но в зависимост от спецификата на проектите може да се очакват и известни отрицателни въздействия, например свързани с изграждане на инсталации за компостиране или</p>	<p>0/+</p>

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба. Ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания	население, човешко здраве	рекултивацията на депата за битови отпадъци. Строителните дейности може да имат локални отрицателни въздействия върху всички идентифицирани екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които ще се увеличат.	
действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се вторично положително въздействие по отношение на населението	+
мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта. Фокусът на интервенциите ще бъде към общините с нарушено качество на въздуха. Чрез увеличаване на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива ще се подобри качеството на	въздух и климат, биологично разнообразие население	Увеличаването на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата, поддържане на съществуващите озеленени площи и отреждане на терени за нови такива се очаква да доведе до пряко положително въздействие върху околната среда и най-вече върху въздуха, растителния свят и животинския свят, както и върху населението	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
атмосферния въздух			
ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност	население, човешко здраве материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно историческо наследство,	<p>При реализиране на целта за енергийна инфраструктура и ефективност посредством диверсификация на енергийните доставки и нарастване дела на възобновяемите източници, повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради и др. се очаква пряко и косвено, дълготрайно и постоянно положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда и населението, както и материалните активи, които ще се увеличат</p> <p>Строителните дейности при изграждане на газопреосни и разпределителни мрежи за битова газификация може да имат локални отрицателни въздействия, краткотрайни и временни, обратими върху всички идентифицирани екологични аспекти</p>	0/+
Мерки			
диверсификация на енергийните доставки и	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
нарастване дела на възобновяемите източници		нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение на околната среда и населението	
повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление	население	При реализиране на мярката се очаква косвено положително въздействие по отношение на околната среда и населението Очакват се и известни отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство, но се очаква те да бъдат локални, временни и незначителни.	+
изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, културно историческо	При реализиране на мярката се очаква косвено положително въздействие по отношение на околната среда и населението Строителните дейности при изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация може да имат локални отрицателни въздействия върху всички идентифицирани екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които ще се увеличат.	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	наследство, население, човешко здраве		
подпомагане за предприятията, които предоставят услуги, допринасящи за нисковъглеродна икономика и устойчивост към изменението на климата	Население, въздух и климат	Мярката касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда, но при реализирането ѝ се очаква косвено дългосрочно кумулативно положително въздействие по отношение на населението и околната среда, по-точно върху въздуха и климата	+
високоэффективно комбинирано производство на енергия, районни отоплителни и охладителни системи	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, културно историческо наследство, население, човешко здраве	При изпълнението на мярката се очаква като цяло дългосрочно кумулативно положително въздействие върху населението, но в зависимост от спецификата на проектите може да се очакват и известни отрицателни въздействия. Строителните дейности може да имат локални отрицателни въздействия върху всички идентифицирани екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които ще се увеличат.	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
насърчаване и намаляване на енергийната интензивност в домакинствата	население, въздух и климат	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение на околната среда и населението	+
ЦЕЛ 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура	биологично разнообразие	При реализиране на целта за опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура се очаква пряко и косвено дълготрайно и постоянно положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия предимно по отношение на биологичното разнообразие, а също така и косвено положително въздействие върху останалите компоненти на околната среда	+
опазване на идентичността на природното наследство и наследеното биологично разнообразие	биологично разнообразие	При реализиране на мярката се очаква пряко и косвено дългосрочно положително въздействие, както и вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
ефективна защита и използване на икономическия потенциал на природните и защитените територии с международна значимост - постигане на баланс между екологични функции и екосистемни услуги	биологичното разнообразие	При реализиране на мярката се очаква пряко и косвено дългосрочно положително въздействие, както и вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие	+
създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“ или други европейски проекти	биологичното разнообразие	При реализиране на мярката се очаква пряко и косвено дългосрочно положително въздействие, както и вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие	+
изграждане на „зелена“ инфраструктура	биологичното разнообразие	При реализиране на мярката се очаква пряко и косвено дългосрочно положително въздействие, както и вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие	+

9.2.7 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
<i>Инвестиции за устойчива градска мобилност, в т.ч</i>			
инфраструктурни мерки, включително улици и пътни мрежи между основния град и околните населени места на територията на общината	въздух , води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи, население, човешко здраве	Очаква се инфраструктурните мерки да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+
мерки за управление на трафика, включително развитие, инфраструктура и оборудване на системи за паркиране, интелигентни транспортни системи и интелигентни решения за мобилност	въздух и климат, население, човешко здраве	Очаква се мерките за управление на трафика да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха, както и на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
развитие и усъвършенстване на обществените системи за градски транспорт, включително инфраструктура, оборудване и нов подвижен състав	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	Очаква се мерките за развитие и усъвършенстване на обществените системи за градски транспорт да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха, както и на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+
инфраструктура и оборудване за подобряване на връзките между всички видове транспорт	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	Очаква се инфраструктура и оборудване за подобряване на връзките между всички видове транспорт да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха, както и на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+
инфраструктура за насърчаване на	въздух и климат, води,	Очаква се инфраструктура за насърчаване на алтернативен	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
алтернативен и по-екологичен транспорт (велосипеди, електромобилност и т.н.)	почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	и по-екологичен транспорт да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха, както и на населението. Но при извършване на строителните дейности се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
всички видове мерки за пътна безопасност, включително превенция и повишаване на осведомеността	население	Мярката не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква положително въздействие по отношение на населението вследствие по-добрата свързаност	+
Предвиждат се и подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение	население	Мярката не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква положително въздействие по отношение на населението вследствие по-добрата свързаност	+

9.2.8 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
<i>Мерки</i>			
активизиране на трансграничните контакти и разширяване на сътрудничеството за постигане на интегрирано икономическо, социално и териториално развитие на съседните гранични райони	население	Мярката е неинвестиционна и не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно регионално въздействие върху населението вследствие изпълнението ѝ.	+
инвестиции за повишаване на местното предприемачество и насърчаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия (които да бъдат привлечени като директни получатели на помощта по програмите за трансгранично сътрудничество)	население, човешко здраве	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни положителни въздействия по отношение на условията на живот на населението	+
инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в	климат население	Мярката е неинвестиционна и не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки		въздействие върху климата и населението, както и върху останалите компоненти на околната среда, вследствие изпълнението ѝ	
подобряване на транспортната свързаност и достъпността, повишаване на трансграничната мобилност и разкриване на потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор	население	Очаква се подобряване на транспортната свързаност и достъпността да има дългосрочни положителни косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При реализиране на тази мярка е възможно да се получи отрицателно въздействие върху околната среда	0/+
развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие,	Мярката е неинвестиционна и не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти вследствие изпълнението ѝ	+
реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за устойчиво развитие и опазване	биологичното разнообразие	Очаква се реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на трансгранични защитени територии		някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие и защитените територии.	
развитие на алтернативни форми на туризъм с по-висока добавена стойност за социално-икономическото и териториалното развитие на региона. Съвместните инициативи в тази връзка могат да бъдат реализирани и чрез инструменти за интегрирано териториално развитие, основани на съвместни стратегии за териториално развитие	население	Мярката е неинвестиционна и не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението	+
изграждане на нови ГКПП със Сърбия, както и проучване, проектиране и изграждане на нови/реконструкция на съществуващи мостови и пристанищни съоръжения по река Дунав с цел подобряване свързаността в региона	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие,	Мярката не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очакват дългосрочни положителни преки и косвени въздействия по отношение на населението вследствие по-добрата свързаност По време на изграждане на нови/реконструкция на съществуващи мостови и пристанищни съоръжения по река	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	материални активи, население, човешко здраве	Дунав се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия	биологично разнообразие, ландшафт културно-историческо наследство, население	Мярката не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква пряко и косвено положително въздействие върху биологично разнообразие, ландшафта, културно-историческо наследство и населението.	+
възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство	биологично разнообразие, ландшафт, културно-историческо наследство	При изпълнение на мярката се очаква пряко и косвено положително въздействие върху биологично разнообразие, ландшафта, културно-историческо наследство и населението.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
	наследство, население.		
инвестиране в образование, повишаване на квалификацията и обмен на студенти (ако е приложимо)	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение на населението	+
осигуряване на здравно обслужване и социална грижа, отговарящи на нуждите на населението	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение здравето на населението	+
прилагане на САФ и превръщането му в устойчива управленска практика в областните и общински администрации	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение на населението	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на СЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
трансгранични проекти в областта на споделените здравни услуги	население, човешко здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение здравето на населението	+
разширяване на възможностите по програмите за транснационално сътрудничество. Използване принципа на „тематичната концентрация“.	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При реализиране на мярката се очаква вторично положително въздействие по отношение на населението	+

9.3 Обобщение на въздействията

От направения анализ на въздействията е видно, че

- на ниво Стратегически приоритети и специфични цели - очаква се реализирането на Стратегическите приоритети да доведе до: устойчива околна среда, усвояване на ресурсите по ефективен и устойчив начин, развитието на „зелена“ икономика и иновативни МСП в областта на нисковъглеродната икономика, редуцирането на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги, опазване и възстановяване на природното и културното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, което ще окаже дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве.
- на ниво цели и конкретни допустими дейности и мерки - очаква се прилагането на предвидените дейности и мерки да доведе до подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места, намаляване на емисиите на парникови газове, развитието на градските общини, ограничаване на шума от обществения градски транспорт в населените места, подобряване състоянието на зелените градски пространства, подобряване на здравната, социалната и културната инфраструктура и увеличаване на материалните активи, което ще окаже дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве.

Трябва да се отбележи, че при изпълнение на строително монтажните работи при създаване на нови МСП, модерна индустриална инфраструктура, изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони, изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, подобряването на инфраструктурата по р. Дунав, енергийна инфраструктура и ефективност, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда се очаква отрицателно въздействие върху околната среда и населението вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, но се очаква то да бъде локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно и обратимо и да не е значително. В зависимост от местоположението на съответните индустриални зони, предприятия и пътищата за достъп до тях са възможни локални преки отрицателни въздействия върху населението и околната среда вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци и в етапа на експлоатация.

Това въздействие не може да бъде подробно оценявано на този етап на предвиждания в контекста на Стратегията, но всеки конкретен проект подлежи на процедура по глава 6 от ЗООС (процедура по ОВОС и на процедура по ЕО), както и при необходимост и на

процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, при провеждането на които ще бъдат оценени тези въздействия в детайли и ще бъдат приложени съответни мерки, включително и избор на вариант с най-малко въздействие върху околната среда и населението

Независимо от това, при прилагането на ИТСП се очаква като цяло положително кумулативно въздействие по отношение на климата, качеството на атмосферния въздух в градовете, водите, състоянието на зелените площи, културното наследство и материалните активи, повишаване нивото на образованието стандарта и качеството на живот и подобряване здравето на населението.

Потенциалните въздействия от инвестиционните дейности, мерки и проекти са обобщени по компоненти по-долу:

9.3.1 Въздух и климат

Очаква се дългосрочно, кумулативно, пряко, положително въздействие вследствие намаляване на атмосферното замърсяване, подобряване качеството на атмосферния въздух и редуциране на емисиите на парникови газове и подобряване на микроклимата в градовете - при изпълнение на някои дейности и мерки:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1 ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, включваща ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

Очаква се почти всички дейности:

- за устойчива околна среда, включваща мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и транспорта,
- подобряване качеството на атмосферния въздух чрез увеличаване на дървесната растителност в терените за озеленяване, изграждане на зелени коридори по пътищата,
- всички мерки за диверсификация на енергийните доставки,
- повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии,
- редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза,

- развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика

да имат дългосрочни, постоянни, положителни, едновременни, преки и косвени, локални и регионални, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха и климата.

Всички гореописани цели в Стратегията, отнасящи се до климатичните условия и качеството на атмосферния въздух, приложени съвместно ще имат положителен кумулативен ефект както по отношение чистотата на атмосферния въздух, така и по отношение на локалните климатични условия и глобалния климат.

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи ще има пряко, краткотрайно, временно отрицателно въздействие върху атмосферния въздух, което се очаква да е временно, локално и обратимо, и не се очаква въздействие върху климата – предимно при изпълнение на мерките и дейностите в следните цели към стратегическите приоритети:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1:** Ускоряване на растежа на регионалната икономика, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1.** Повишаване на инвестиционната активност, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.** Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3.** Устойчиво използване на регионалните ресурси, **ЦЕЛ 1.3.1.** Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2,** **ЦЕЛ 2.1.3.** Модернизация на образователната инфраструктура, **ЦЕЛ 2.2.1.** Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги **ЦЕЛ 2.2.3.** Обновяване на спортната инфраструктура
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3:** Транспортна и цифрова свързаност, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1,** **ЦЕЛ 3.1.1.** Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и **ЦЕЛ 3.1.2.** Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3** Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4** Развитие на териториалното сътрудничество:

В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху атмосферния въздух и климата.

По време на експлоатацията на транспортната инфраструктура се очаква отрицателно въздействие върху въздуха от отделените газове и прах от преминаващите превозни средства, което е краткосрочно, постоянно, обратимо, локално и не се очаква да е значително.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г върху въздуха е като цяло положително, дългосрочно и постоянно, локално и регионално.

9.3.2 Води

Очаква се дългосрочно пряко, положително въздействие вследствие намаляване замърсяването на повърхностните и подземните води и подобряване на тяхното състояние, предотвратяване на загубите на свежа вода при изпълнение на мерките и дейностите от следните цели:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси.
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда ЦЕЛ 3.2.1. и ЦЕЛ 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура“

Изграждането и модернизацията на техническа инфраструктура посредством:

- подобряване на състоянието и поддържане на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения на територията
- повишаване на ефективността на ползване на водите чрез реконструкция и модернизация на амортизираната водопроводна мрежа, подобряване техническото състояние на водопроводните системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води за подобряване на водоснабдяването и качествата на питейните води, изграждането на язовир „Черни Осъм“ за питейно водоснабдяване на гр. Плевен, гр. Ловеч и 28 други населени места,
- дейностите по управление на отпадъчните води и повишаването на свързаността на населението с пречиствателни станции за отпадъчни води, създаване на трансгранични екологични коридори, на база на нормативна основа и изграждане на капацитет за управление и взаимно екологосъобразно ползване на природното богатство по модела на „Зелен Коридор Долен Дунав“
- редуциране на количествата отпадъци, рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания ще окаже непосредствено влияние върху минимизирането на рисковете от дифузни източници на замърсяване на водите.

ще доведат до предотвратяване на загубите на свежа вода и силно постоянно кумулативно дълготрайно положително въздействие за подобряване качеството на водите и на околната среда.

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на всички специфична цели от

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Повишаване на инвестиционната активност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество

се очаква да имат пряко отрицателно въздействие върху водите, което се очаква да е краткосрочно, временно, локално и обратимо, като при едновременно осъществяване на строителните дейности това въздействие ще бъде и кумулативно.

В случай, че предвидените за изграждане съоръжения от развитието на регионалната инфраструктура в зависимост от местоположението им, попаднат в райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) или в защитени зони по чл.119а от Закона за водите, то тогава ще се очакват негативни въздействия върху зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите. В етапа на експлоатация на изградените съоръжения / инсталации при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху водите, такива могат да се получат главно в резултат на аварии, щети и/или инциденти.

При избор на подходящо местоположение, добро планиране и изграждане на предвидените в ИТСП на СЗР 2021-2027г. съоръжения с оглед избягване засягането на защитени зони по чл.119а от Закона за водите и на РЗПРН се счита, че общото въздействие от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г ще бъде положително.

В етапа на експлоатация не се очакват значителни отрицателни въздействия върху водите. Общото въздействие от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г върху водите е като цяло положително, дългосрочно и постоянно, локално и регионално.

9.3.3 Почви

Очаква се вторични, кумулативни, дългосрочни, постоянни, локални положителни въздействия върху почвите от намаляване замърсяването им при реализиране на някои

от мерките и дейностите в:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на предвидените инвестиционни проекти за предприятия, индустриални зони, инфраструктурни проекти към всички специфични цели на

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Повишаване на инвестиционната активност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество

се очаква да има пряко и косвено отрицателно локално въздействие върху почвите и загуби на почви, което в зависимост от съответния проект може да е постоянно / временно и необратимо / обратимо. В етапа на експлоатация не се очакват значителни отрицателни въздействия върху почвите.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г ще бъде положително.

9.3.4 Ландшафт

Очаква се пряко и косвено положително въздействие върху ландшафта, както и подобряване на визуално-естетическите качества на градските ландшафти, свързано с рехабилитация и създаване на зони за отдих и паркове и зелената" инфраструктура предвидените дейности за сгради (болници, училища, културни институции и др.), което

ще има пряк положителен кумулативен ефект при изпълнение на някои дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество

При всички строителни дейности предимно при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1 и СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, а и някои от се очаква да има незначителни преки, краткосрочни, временни, локални отрицателни въздействия върху ландшафтите, вследствие тяхното запрашаване и замърсяване. В някои случаи се очаква и допълнителна антропогенизация на ландшафта, което се оценява като дългосрочно пряко отрицателно въздействие.

Но след влизане в експлоатация на някои от съоръженията – за изграждането и модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции, рекултивацията на депата за битови отпадъци и други се очакват локални, дългосрочни, постоянни, положителни кумулативни въздействия. Очаква се положително естетическо-визуално въздействие, вследствие подобряване на екологичната обстановка и вписването на обектите, съоръженията и инфраструктурата в околните територии.

Като цяло се очаква превес на положителните въздействия над отрицателните и в този смисъл общото въздействие от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г върху ландшафтите ще бъде положително.

9.3.5 Биологично разнообразие

С подобряване състоянието на околната среда вследствие: подобряване качеството на атмосферния въздух, изграждането и модернизацията на водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции, предотвратяване и минимизиране на замърсяванията с отпадъци и други се очакват преки и косвени дългосрочни постоянни положителни кумулативни въздействия върху биологичното разнообразие, при изпълнение на някои дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда

- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество**

Дългосрочните положителни кумулативни въздействия са свързани най-вече с крайните резултати от реализацията на съответните цели.

Тъй като стратегическите приоритети на ИТСП и съответните цели за тяхното постигане включват в голяма степен развитие на инфраструктурата и икономическо развитие, в т.ч. изграждане на индустриални зони със съпътстваща инфраструктура, модернизиране и изграждането на нова материална база, модернизация на пристанищна инфраструктура, изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и др., в зависимост от същината и местоположението на предвидените дейности може да има преки и косвени отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие и в частност върху елементите от националната екологична мрежа. Потенциалните въздействия се очаква да са локални, като могат да бъдат временни и постоянни, краткосрочни и дългосрочни, едновременни и кумулативни, обратими и необратими.

При добро планиране и избор на подходящо местоположение за реализация на съответните проекти с оглед избягване засягането на обекти от националната екологична мрежа се счита, че прилагането на ИТСП няма да окаже значително отрицателно въздействие върху консервационно-значими елементи от биологичното разнообразие. Следва обаче да се обърне особено внимание на целите, свързани с прилагане на мерки за развитие на туризма, както и с тези за разкриване потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор, които пряко или косвено има вероятност да засегнат консервационно-значими елементи от биологичното разнообразие. При тяхната реализация трябва да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

Като цяло, при спазване на описаните в настоящия доклад мерки за изпълнение при прилагането на ИТСП не се очаква значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие вследствие осъществяването на ИТСП.

9.3.6 Културно-историческо наследство

При изпълнение на предвидените мерки в

- ЦЕЛ 1.3.2. Развитие на устойчив туризъм - подпомагане на местния икономически потенциал за развитие на различни видове туризъм (културен...)
- ЦЕЛ 2.2.2. Подкрепа за културни институции и дейности, достъп до културното наследство - опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество - инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и**

културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия, възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство

се очаква дългосрочно, постоянно, пряко и косвено положително въздействие върху културно-историческо наследство. Очаква се въздействие да е локално, като не се очаква кумулативно въздействие.

В зависимост от местоположението на предвидените за изграждане инвестиционни предложения за предприятия, индустриални зони и др. е възможно да бъдат засегнати обекти на културно-историческото наследство. При избор на подходящо местоположение, добро планиране и изграждане на предвидените в ИТСП на СЗР 2021-2027г. съоръжения / инсталации с оглед избягване засягането на обекти на културно-историческото наследство и при спазване на изискванията на Закона за културното наследство не се очакват значителни отрицателни въздействия от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г.

9.3.7 Материални активи

Изпълнението на почти всички стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР е свързано пряко или непряко с подобряване на съществуващите материални активи и създаване на нови такива , при изпълнение на голяма част от проектите и дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Повишаване на инвестиционната активност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество

Това означава, че ИТСП на СЗР 2021-2027г ще окаже положително, дълготрайно, едновременно и постоянно въздействие върху материалните активи. С изпълнението на ИТСП на СЗР 2021-2027г материалните активи като цяло ще се увеличат, съответно се

очаква пряко положително кумулативно въздействие в това отношение.

9.3.8 Население, човешко здраве

Прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г. ще допринесе за подобряване на здравно-хигиенните аспекти и средата на живот на населението и се очаква да има пряко и косвено дългосрочно положително въздействие върху населението и човешкото здраве.

Очаква се изцяло положително въздействие по отношение на населението и човешкото здраве в населените места, включени в региона.

Мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, като: създаването на нови МСП, подкрепа за различните подгрупи предприемачество новостартиращите в приоритетни сектори, семейни предприятия, творчески индустрии, бързорастящи предприятия и изграждане на инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони и създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони ще допринесат за създаване на нови работни места в благоустроена среда, създаваща добри работни условия за работа на населението и водещо до повишаване качеството му на живот, като очакваното въздействие е пряко и косвено, постоянно, дълготрайно, кумулативно. Също така дейностите за създаване на високопроизводителна индустриална база чрез повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с по-висока технологична и интензивност на научните изследвания, развитие на развойната дейност и иновациите което ще позволи осъществяване на структурни промени, насочени към по-висока добавена стойност, насърчаване на дигиталната трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0, подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза, развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика и развитие на селското и горското стопанство при устойчиво използване на регионалните ресурси и развитие на устойчив туризъм в региона се очаква да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

При прилагане на мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ще се насърчи равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение, ще се създадат условия за достъп до образование, придобиване на умения в съответствие с пазара на труда, модернизация на образователната инфраструктура, и тези дейности ще допринесат за подобряване привлекателността на образователните институции, което от своя страна ще допринесе за повишаване на интереса за образование, съответно повишаване образователното ниво

на населението и до дългосрочни, постоянни, положителни, преки и косвени и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Подобряването на здравната инфраструктура и социалните услуги ще доведе до подобряване социалния и здравен статус на населението.

Подкрепата за културни институции и дейности, достъп до културното наследство ще допринесат за подобряване привлекателността на културните ценности и повишаване културата на хората.

Обновяването на спортната инфраструктура и поддържане на открити и закрити спортни площи, строителство на нови води до повишаване на спортната активност на населението, подобряване на здравословното му състояние.

Мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, които включват изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и подобряване на инфраструктурата по р. Дунав и подобряване на цифровата свързаност се очаква да доведат до по-добра свързаност на населението, водещо до подобряване на услугите, бизнеса и информираността и до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Мерките за изпълнение на целта устойчива околна среда, включващи изграждане и поддържане на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, оптимизацията на системата за управление на отпадъците и енергийна инфраструктура и ефективност, опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура ще доведат до дълготрайно и постоянно пряко и косвено положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и околната среда.

При изпълнение на строително монтажните работи при създаване на нови МСП, модерна индустриална инфраструктура, изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони, изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, подобряването на инфраструктурата по р. Дунав, енергийна инфраструктура и ефективност, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда при изпълнение на следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Повишаване на инвестиционната активност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при

устойчиво управление на природните ресурси

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1, ЦЕЛ 3.1.1. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и ЦЕЛ 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество:

се очаква отрицателно въздействие върху околната среда и населението вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, но се очаква то да бъде локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно и обратимо и да не е значително. В зависимост от местоположението на съответните индустриални зони, предприятия и пътищата за достъп до тях са възможни локални преки отрицателни въздействия върху населението и околната среда вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци и в етапа на експлоатация.

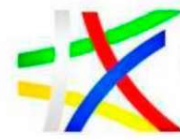
В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху населението и неговото здраве.

При добро планиране и избягване засягането на обекти, подлежащи на здравна защита, както и при адекватни мерки за предотвратяване / минимизиране на въздействията в етапа на строителство и спазване на нормативните изисквания в етапа на експлоатация на съответните предприятия общото въздействие от прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027г ще бъде дългосрочно, постоянно едновременно положително, като се очаква и кумулативно въздействие.

Рискови фактори, свързани с населението и човешкото здраве и свързани с околната среда

В по-горните точки е даден анализ на въздействието върху следните рискови фактори, свързани с околната среда:

- атмосферен въздух,
- питейни води,
- води за къпане,
- почви.

По-долу е даден анализ на въздействието върху следните рискови фактори, свързани с околната среда:

- отпадъци
- шум, вибрации

Отпадъци

Изпълнението на всички мерки и дейности, включващи изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна и енергийна инфраструктура, в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура

е свързано с генериране на отпадъци и отрицателно въздействие от тях върху населението, а също така и върху и околната среда. Очаква се получаване на предимно строителни отпадъци, чието количество не е значително, очакваното им въздействие е краткосрочно, временно и обратимо, тъй като веднага след образуването им ще се събират и извозват съгласно нормативните изисквания и ще се предават за последващо третиране на фирми, притежаващи необходимите разрешителни съгласно Закона за управление на отпадъците

При изпълнение на мерките, свързани с отпадъците, в следните специфични цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. (мярката за Подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда (мярката за оптимизиране събирането и третирането на отпадъци и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на

количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; продължаване приоритетната рекултивация на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания; действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси)

се очаква положително въздействие върху населението и околната среда вследствие намаляване количеството на отпадъците и оптимизиране събирането и третирането им посредством съвременни технологии.

Шум, вибрации

Изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна инфраструктура, в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Транспортна и цифрова свързаност, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1, ЦЕЛ 3.1.1. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и ЦЕЛ 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество:

е свързано с генериране на шум а също така понякога и вибрации, чието отрицателно въздействие върху населението е локално, обратимо и не се очаква да е значително.

Изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради, мерки за управление на трафика и устойчива градска мобилност, инфраструктура за насърчаване на алтернативен и по-екологичен транспорт, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура и сигурност в обществени пространства, развитие и усъвършенстване на обществените системи за градски транспорт, здравна и социална инфраструктура, културно - историческо наследство, образователна и спортна инфраструктура и туризъм, включени в следните цели към стратегическите приоритети:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси, ЦЕЛ 1.3.1
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ЦЕЛ 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура, ЦЕЛ 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Устойчива околна среда ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност ЦЕЛ 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда

се очаква да доведат до положително въздействие върху фактора шум вследствие намаляване на нивата на шум в сградите; намаляване на нивата на шума и вибрациите, генерирани при движението на градския транспорт; поглъщане на шума в градските зони и намаляване на неговото ниво при изпълнение на дейностите по изграждане на „зелената“ инфраструктура и от там да доведат до положително въздействие върху населението.

9.4 Трансгранично въздействие

Съгласно Протокол за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, е направен анализ и оценка на въздействието на предвижданията на ИТСП на СЗР 2021-2027г върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. върху други държави, спрямо критериите за определяне на възможното значително въздействие, представени в Анекс III на Протокола.

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на СЗР 2021-2027г по съответните критерии
Съответствие на ИТСП на СЗР по отношение на интегрирането на екологични, включително здравни съображения, в частност с оглед подпомагането на устойчивото развитие.	Въз основа на анализа на предвижданията на ИТСП на СЗР 2021-2027г спрямо други съотносими планове и програми и спрямо националните, европейски и международни документи, поставящи екологични цели, ИТСП на СЗР 2021-2027г. съобразява и интегрира екологични, вкл. здравни съображения в частност с оглед подпомагането на

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на СЗР 2021-2027г по съответните критерии
	устойчивото развитие.
Степента, до която ИТСП на СЗР дава рамка за проекти и други дейности или по отношение на разположение, естество, размер и условия на експлоатация, или чрез разпределяне на ресурси.	Стратегическите приоритети, специфичните цели и целите на ИТСП на СЗР 2021-2027г определят рамката за развитие на проекти и други дейности, с локален обхват на реализиране на предвижданията, съответно локален обхват на въздействието върху околната среда и човешкото здраве.
Степента, до която ИТСП на СЗР оказва въздействие върху други планове и програми, включително онези в йерархията.	ИТСП на СЗР 2021-2027г съобразява, произтича, съответства и не влиза в конфликт с националните и европейски стратегически, планови и програмни документи, с които е съотносима (съгласно анализа по т. 3. и точка 8 от Доклада за екологична оценка)
Екологични, включително здравни проблеми, свързани с ИТСП на СЗР.	ИТСП на СЗР 2021-2027г и нейните стратегически приоритети и специфични цели, са насочени към устойчиво развитие, свързано и с разрешаването на съществуващи екологични и здравни проблеми. При прилагане на съответните смекчаващи мерки не се очаква при реализиране на Стратегията да възникнат екологични или здравни проблеми.
Естеството на въздействията върху околната среда, включително здравните въздействия, като вероятност, продължителност, честота, обратимост, величина и разпространение (например географска област или брой на населението, които има вероятност да бъдат засегнати).	Като цяло естеството на въздействията при прилагането на ИТСП върху околната среда и здравето на населението се очаква да е положително, дългосрочно, локално и регионално, т.е. облагоденстващо цялото население в региона. Възможни са отрицателни въздействия върху околната среда, населението и човешкото здраве предимно за фазите на строителство на отделните предвидени мерки и дейности, като

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на СЗР 2021-2027г по съответните критерии
	се очаква те да не са значителни, продължителността им да е малка, да са краткосрочни и като цяло обратими, с локален обхват на въздействие.
Рисковете за околната среда, включително здравето.	При реализирането на ИТСП на СЗР 2021-2027г. не се очакват и не се прогнозираат сериозни и значителни рискове по отношение на околната среда и човешкото здраве.
Трансграничното естество на въздействията.	Въз основа на направения анализ на предвидените за реализиране в ИТСП на СЗР 2021-2027г. дейности и проекти, не се очаква те да окажат отрицателно трансгранично въздействие.
Степента, до която ИТСП на СЗР 2021-2027г ще засегне ценни или чувствителни области, включително ландшафти с признат национален или международен статут на защитени.	Предвид стратегическата рамка, която задава ИТСП на СЗР 2021-2027г на този етап от изготвянето на Стратегията не може да се определи дали ще бъдат засегнати ценни или чувствителни области, включително ландшафти с признат национален или международен защитен статут.

Извършеният анализ на ИТСП на СЗР 2021-2027г. и предвидените мерки, не предполагат изпълнението на дейности, които имат потенциал за значително отрицателно трансгранично въздействие върху околната среда и здравето на населението на други държави.

В обхвата на ИТСП е предвидено дейностите да се изпълняват в територията на общините в региона.

В стратегията е включена СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество, в която са включени мерки за трансграничното сътрудничество.

Очаква се всички мерки да доведат до положително пряко и/или косвено въздействие, като се очакват и дългосрочни положителни, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия в границите на общините и на целия регион по отношение на населението,

а също така и по отношение на околната среда.

Някои от мерките са с директна екологична насоченост, като:

- инициативи за превенция на риска/предотвратяване и смекчаване на последствията от климатичните промени, в това число повишаване на информираността, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки
- развитие на трансгранично сътрудничество за решаване на съвместни екологични проблеми

При прилагането им се очаква да доведат до пряко и косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху околната среда и здравето на населението в региона.

В някои от мерките е предвидено и разработване на съвместни стратегии за териториално развитие с развитие на алтернативни форми на туризъм или съвместно управление на трансгранични защитени територии, общи продукти, услуги или проекти, свързани с историческото, природното и културното наследство, като например:

- реализация на инициативата „Европейски зелен пояс“ за устойчиво развитие и опазване на природата в планинските гранични територии чрез създаване и съвместно управление на трансгранични защитени територии
- развитие на алтернативни форми на туризъм с по-висока добавена стойност за социално-икономическото и териториалното развитие на региона. Съвместните инициативи в тази връзка могат да бъдат реализирани и чрез инструменти за интегрирано териториално развитие, основани на съвместни стратегии за териториално развитие,
- инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия
- трансгранични проекти в областта на споделените здравни услуги

Очаква се тези мерки да се прилагат в рамките на региона, но тяхното въздействие, може да надхвърли границите на региона и да доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда и населението.

Поради гореописаното, по отношение на трансгранични въздействия върху околната среда на други държави, предвижданията на проекта на ИТРС на този етап по характер, същност и мащабност на идентифицираните мерки и дейности по Стратегически приоритети и специфични цели не предполагат възникването на значително отрицателно трансгранично въздействие върху околна среда на други държави

10 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от ИТСП на СЗР

След преглед на Стратегическите приоритети, специфичните цели, целите и дейностите на ИТСП на СЗР и оценка на очакваните въздействия, се предлагат следните видове мерки:

10.1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП на СЗР

Проектът на Стратегията включва необходимите мерки за опазване на околната среда и недопускане на неблагоприятни последици, във връзка с което не са необходими мерки за отразяване в окончателния ѝ вариант.

10.2 Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП на СЗР

В настоящия раздел са представени допълнителни мерки за смекчаване на очакваните въздействия от реализацията на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г., върху околната среда и човешкото здраве. Мерките са съобразени с резултатите от оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, идентифицирани в т. 9 на Доклада за екологична оценка и са определени от гледна точка на очакваните резултати от тяхното прилагане.

Като обща мярка за изпълнение при прилагането на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г., която касае околната среда и човешкото здраве е необходимо:

- Произтичащите от ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г. проекти / инвестиционни предложения да бъдат одобрявани само след провеждане на приложимите процедури по реда на Глава шеста от Закона за опазване на околната среда при съобразяване с влезлите в сила ОУП и техните екологични оценки.

10.2.1 Въздух и климат

При осъществяване на мерките от ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г., свързани с транспорт и строителни работи:

- Предвидената техника и транспортни средства трябва да покриват изискванията на Наредба № 10/2004 (ДВ, бр. 11/2004) – мерки за намаление на газообразни и прахови замърсители от двигателите с вътрешно горене, инсталирани на извънпътни и строителни машини.
- Да се осигури ефективен контрол за прилагането на мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата съгласно чл. 70 от Наредба № 1 /2005 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии.

- Работният режим на строителните и транспортни машини да не допуска работа на празен ход на двигателите.

Очаквани резултати: минимизиране на замърсяването на атмосферния въздух и свързаните с него отрицателни въздействия върху здравето на хората и околната среда

10.2.2 Води

С оглед опазване на подземните и повърхностните води се счита изключително важно потенциалните интервенции, произтичащи от ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г., да бъдат съобразени с изготвените за съответните райони на басейново управление Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) и Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН), и в частност:

- При прилагането на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г. е необходимо стриктно спазване на приложимите разпоредби на Закона за водите.
- Инвестиционните предложения за предприятия, индустриални зони и др. да бъдат в съответствие с приложимите мерки за постигане на целите на опазване на околната среда, включени в Планове за управление на речните басейни (ПУРБ), като се съобразят зоните за защита на водите.
- При прилагането на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г. да се спазват съответните забрани и ограничения в поясите на СОЗ, регламентирани в Наредба № 3/16.10.2000г. на МОСВ, МРРБ и МЗ (ДВ. бр. 88/2000г.) за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.
- При разработване на проекти / инвестиционни намерения да се предприемат мерки за недопускане или намаляване на отрицателните въздействия, от гледна точка на постигане на целите и мерките за защита от вредното въздействие на водите, заложи в Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016-2021 г., да се отчетат екологичните рискове от наводнения съобразно приложимите ПУРН и да бъдат съобразени с анализирания и моделиран обхват при сценарий на вероятност на 20- годишната вълна.
- При избор на местоположение на проекти / инвестиционни намерения да се вземе предвид разположението на влажните зони, включени в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.
- Всички дейности, засягащи води и водни обекти, следва да се изпълняват съгласно получено Разрешително за водовземане и/или ползване на воден обект

по реда на Закона за водите.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху водите и свързаните с тях негативни последици за околната среда и човешкото здраве

10.2.3 Почви

- Да не се допускат течове на горива и масла от строителната и транспортна техника, използвана за осъществяване на дейностите по прилагане на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г.

Очаквани резултати: предотвратяване на почвеното замърсяване и на произтичащите от това негативни последици за околната среда

10.2.4 Ландшафт

Не са необходими допълнителни мерки

10.2.5 Биологично разнообразие

- В проектите за изграждане на нови предприятия, индустриални зони и др. да се разгледат алтернативи за разполагането им извън защитени зони (Натура 2000 места), защитени територии (ЗТ по смисъла на ЗЗТ) и други чувствителни зони и да се избере най-щадящата алтернатива по местоположение с оглед предотвратяване / свеждане до минимум на потенциалните въздействия.
- При доказана необходимост от осъществяване на проекти / инвестиционни предложения в защитени зони, да бъде проведена процедура по оценяване степента на въздействие (оценка за съвместимост).
- Произтичащите от ИТСП проекти / инвестиционни предложения следва да се изготвят така, че да са в съответствие с режимите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ.
- Извършването на строителните работи да е съобразено с чувствителните периоди при животните (размножаване, хибернация).
- При реализация на проекти за развитие на туризма, както и на такива за разкриване потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие и елементите от националната екологична мрежа.

10.2.6 Културно-историческо наследство

За да не се допусне увреждането на културни ценности се счита за наложително:

- Провеждане на теренни издирвания на археологически обекти (недеструктивен метод) в потенциалните площадки за изграждане на нови проекти / инвестиционни предложения
- При регистриране на археологически обекти, предприемане на съответните действия съгласно разпоредбите на Закона за културното наследство (ЗКН)
- При изграждане на нови обекти да се упражнява наблюдение от археолози по време на изкопните дейности, съгласно изискванията на чл. 161, ал. 2 от ЗКН.

Очаквани резултати: предотвратяване на потенциалното увреждане на обекти от културно-историческото ни наследство.

10.2.7 Материални активи

- Своевременна рехабилитация на елементи от пътната инфраструктура, увредени във връзка с реализацията на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г.

Очаквани резултати: възстановяване на състоянието на материални активи, засегнати от реализацията на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г.

10.2.8 Население, човешко здраве

- При планиране и изпълнение на проекти / инвестиционни предложения, местоположението да е съобразено с очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита, както и на предприятия с нисък/висок рисков потенциал.
- При реализация на Инвестиционните проекти да не се допуска надвишаване на нормативните изисквания за пределно допустими норми по отношение на качеството на околната среда и човешкото здраве, като се предвидят и съответни мерки за ограничаване на замърсяването на въздуха, наднормено шумово замърсяване и замърсяване с отпадъци.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху населението и човешкото здраве.

11 Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу- хау

Нулевата опция, която се дефинира като “съществуващо състояние”, представлява алтернатива в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и е разгледана в раздел 5 от настоящия документ (Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ИТСП на СЗР).

С цел подобряване качеството на документа по отношение на околната среда като обратна връзка към екипа, разработващ ИТСП на СЗР, е разгледана възможността за предложения за нови формулировки на Стратегическите приоритети, специфичните цели и целите на ИТСП на СЗР. След направения анализ бе установено, че не е необходимо да се предлагат нови формулировки.

В раздел 10.1. няма предложени мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП на СЗР.

На базата на информацията, изложена в ИТСП на СЗР може да се дефинират следните алтернативи:

- Алтернатива 1 „Нулева алтернатива”: Продължение на настоящите процеси и тенденции на развитие, без прилагане ИТСП на СЗР
- Алтернатива 2: Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на СЗР

В следващата таблица е направено сравнение между Алтернатива 1 и Алтернатива 2:

Критерии за въздействие	Алтернатива 1	Алтернатива 2
Въздействие на ниво стратегически приоритети и специфични цели върху околната среда и човешкото здраве	Очаква се отрицателно въздействие върху околната среда, тъй като в рамките на нулевата алтернатива не се предвиждат приоритети и цели, които да доведат до балансирано и устойчиво управление на околната среда, развитие на научния потенциал и квалификацията на хората, подобряване на конкурентоспособността на	Въздействието е комплексно положително, поради включването в тази алтернатива на стратегически приоритети и специфични цели, насочени към балансирано и устойчиво управление на околната среда, гарантирането на условия за опазване и подобряване на околната среда, адаптирането ѝ към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси, развитие на

	района.	региона и подобряване качеството на живот на населението.
Въздействие на ниво дейности и мерки за финансиране	Очаква се отрицателно въздействие върху околната среда, тъй като в рамките на нулевата алтернатива не се предвиждат дейности, които да доведат до подобряване на техническата инфраструктура – водоснабдяване и канализация, и инфраструктура, свързана с отпадъците.	Въздействието е комплексно положително, поради включването в тази алтернатива на дейности и мерки, насочени към опазване чистотата на въздуха, подобряване на енергийната ефективност, ограничаване на емисиите на парникови газове, повишаване на ефективността на ползване на водите и управление на отпадъчните води и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци.
Степен на съответствие с екологичните цели на Национална програма за развитие: България 2030	Не е правено сравнение между нулевата алтернатива и целите на Национална програма за развитие: България 2030	Екологичните цели като цяло са отчетени и съобразени

От направеното сравнение между Алтернатива 1 „Нулева алтернатива” и Алтернатива 2 „Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на СЗР.” е видно, че:

- Алтернатива 1 е неприемлива, тъй като ИТСП на СЗР е изискуем документ, съгласно Закона за регионалното развитие
- Алтернатива 1 е не препоръчителна и от гледна точка опазването на околната среда и човешкото здраве, тъй като от направените анализи и оценки в доклада за екологична оценка ясно се вижда екологичната насоченост на Алтернатива 2 и ИТСП на СЗР, като се доказва, че същия ще допринесе за устойчиво развитие чрез прилагане на предвидените допустими дейности, към съответните стратегически приоритети и специфични цели.

- С изпълнението на Алтернатива 2 се осигурява пълно съобразяване и изпълнение на екологичните приоритети на Национална програма за развитие: България 2030

Окончателният проект на ИТСП на СЗР ще представлява изискваната от Директива 2001/42/ЕО алтернативна опция.

Не са срещнати непреодолими трудности при изготвянето на настоящия доклад за ЕО

12 Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на СЗР

Към т.6 на проекта на ИТСП на СЗР са представени индикатори за наблюдение, като конкретни индикатори за оценка на изпълнението са представени в таблица. Част от посочените индикатори са насочени именно към наблюдението и контрола на въздействието на ИТСП върху околната среда, като тези, включени към Териториалната свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата, и изписани по-долу:

- Рехабилитирана/реконструирана пътна мрежа с регионално и местно значение - км
- Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка от общото за страната - %
- Население с подобрен транспортен достъп - %
- Разходи за ДМА с екологично предназначение - хил. лв.

Предвид направените прогнози на въздействието на Стратегията върху околната среда и човешкото здраве, считаме, че няма необходимост от допълнителни мерки по наблюдение и контрол, които да бъдат включени в ИТСП на СЗР.

Предлаганите мерки за наблюдение и контрол и съответните индикатори са представени в следващата таблица.

Таблица 11 - Индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда

<p>Мярка по наблюдение и контрол</p> <p>Индикатори</p>	<p>Източник на информация, отговорен за събиране и предоставяне</p>	<p>Стратегически приоритет специфична цел и цел</p>
<p>Поддържане и обогатяване на културната инфраструктура и оборудване за културни организации и сгради</p> <p>Индикатори:</p> <p><i>оборудвани културни организации и сгради – бр..</i></p>	<p>НДА към НИНКН; Регионален исторически музей</p>	<p><i>ЦЕЛ 2.2.2. Подкрепа за културни институции и дейности, достъп до културното наследство</i></p>
<p>Поддържане на открити и закрити спортни площи, строителство на нови</p> <p>Индикатори:</p> <p><i>Построени открити и закрити спортни площи – бр.</i></p>	<p>Бенефициенти РИОСВ еколог на съответната община Общински администрации</p>	<p><i>ЦЕЛ 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура</i></p>
<p>Изграждане и/или модернизация на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, както и оптимизацията на системата за управление на отпадъците.</p> <p>Индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изградено водоснабдяване км - Рехабилитация на канализационни мрежи - км - Изградени канализационни мрежи - км - Изградени пречиствателни станции за отпадъчни води – бр.. 	<p>Бенефициенти РИОСВ, еколог на съответната община Общински администрации ВиК</p>	<p><i>ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура</i></p>
<p>Внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително</p>	<p>Бенефициенти РИОСВ,</p>	<p><i>ЦЕЛ 3.2.1. Изграждане и</i></p>

Мярка по наблюдение и контрол Индикатори	Източник на информация, отговорен за събиране и предоставяне	на за и Стратегически приоритет специфична цел и цел
<p>третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рекултивация на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания</p> <p>Индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - инсталации за разделно събиране, предварително третиране, компостиране – бр. - рекултивирани депа за битови отпадъци - бр 	<p>еколог на съответната община, Общински администрации</p>	<p><i>поддържане на техническа инфраструктура</i></p>
<p>Изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация</p> <p>Индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изградени газопреносни и разпределителни мрежи - км 	<p>Бенефициенти РИОСВ еколог на съответната община, Общински администрации</p>	<p><i>ЦЕЛ 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност</i></p>
<p>Възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство</p> <p>Индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - възстановени и поддържани туристически обекти с историческо и културно значение – бр. 	<p>НДА към НИНКН; Регионален исторически музей, Областни (общински) отчети</p>	<p><i>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество</i></p>

13 Заключение

ИТСП на СЗР 2021-2027 г е с пряка екологична насоченост и залегналите в нея Стратегически приоритети и специфични цели ще допринесат за подобряване качеството на живот на хората, както и за подобряване състоянието на околната среда в региона.

В резултат на направения анализ може да се обобщи, че предвидените с ИТСП на СЗР Стратегически приоритети и специфични цели и предвидените дейности и мерки за реализирането им са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда.

При направеното сравнение на съответствието на предложените с ИТСП на СЗР 2021-2027 г Стратегически приоритети с приоритетите на Национална програма за развитие: България 2030, изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие на региона е установено, че като цяло се очаква предлаганите Стратегически приоритети и специфични цели да допринесат за постигане на стратегическите цели за развитие и националните приоритети на НПР БГ 2030. От направеното сравнение с други стратегии, планове и програми, е установено, че като цяло ИТСП на СЗР се очаква да допринесе за постигането им.

От направения екологичен анализ се вижда, че ИТСП на СЗР ще окаже предимно дългосрочно, постоянно, положително въздействие върху околната среда. По време на изпълнение на някои от дейностите, свързани със строителство на предприятия, индустриални зони, транспортна и техническа инфраструктура, ще се наблюдават предимно отрицателни въздействия, които се очаква да бъдат локални, краткотрайни и временни и да не са значителни. Необходимо е инвестиционните проекти да се осъществяват при строго съблюдаване на екологичните изисквания, като за предотвратяване и максимално ограничаване на възможните отрицателни въздействия са предвидени съответните мерки в т. 8 на доклада за ЕО, както и индикатори в т. 10 на доклада, които да следят тенденциите по отношение на въздействието на ИТСП на СЗР върху околната среда и човешкото здраве. Най-благоприятен от гледна точка на опазване на околната среда е разгледаният подробно в доклада за екологична оценка вариант на ИТСП на СЗР поради което препоръчваме съгласуването на ИТСП.

Цялостното въздействие на ИТСП на СЗР се очаква да бъде положително, поради произтичащите от осъществяването на Стратегията комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на развитието на региона, водещи до предотвратяване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда.

При осъществяването на ИТСП на СЗР 2021-2027 г не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, а се очаква прилагането ѝ да доведе до комплексно положително въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на регионално и национално ниво, при спазване на мерките, предложени в доклада за ЕО.

14 Приложения

Неразделна част от настоящия доклад са следните приложения:

- Приложение 1: Картен материал
- Приложение 2: Използвана литература и източници на информация относно методите за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда
- Приложение 3: Справка за проведените консултации и копия от становища, получени в резултат на консултациите по заданието за обхват и съдържание на доклада за ЕО
- Приложение 4: Списък с имената и подписите на ръководителя и експертите, изготвили ЕО
- Приложение 5: Декларации по Член 16(1) от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и дипломи на експертите, участвали в разработването на ЕО

Като отделен документ, представляващ неразделна част от настоящия документ, е изготвено Нетехническо резюме на ЕО на ИТСР на СЗР.